സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ

പി. കെ. പരമേശ്വരൻ നായർ ബി. എ.

സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ

പി. കെ. പരമേശ്വരൻ നായർ ബി. ഏ.

സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ

(ഒരു പഠനം)

ഗ്രന്ഥകർത്താ

പി. കെ. പരമേശ്വരൻ നായർ ബി. എ.

1121

ശ്രീരാമവിലാസം പ്രസ്സ്, തിരുവനന്തപുരം.

(ഒന്നാംപതിപ്പ് കാപ്പി 2000)

അവതാരിക.

പല ഉത്തമഗ്രന്ഥങ്ങളുടെയും നിർമ്മാതാവെന്നനിലയിൽ കേരളീയരായ സഹൃദയന്മാരുടെ സവിശേഷമായ ആദരത്തിനും കൃതജ്ഞതയ്ക്കും ഭാജനമായ ശ്രീമാൻ പി. കെ. പരമേശ്വരൻനായർ അവർകളുടെ 'സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ—ഒരു പഠനം' എന്ന ഈ ഗ്രന്ഥം നമ്മുടെ നിരൂപണസാഹിത്യത്തിന് അനർഘമായ ഒരു സമ്പാദ്യമാണ്. സാഹിത്യപഞ്ചാനനന്റെ ജീവചരിത്രത്തിലുൾപ്പെട്ട അനുബന്ധമെന്നോണം അത്യന്തം പ്രസിദ്ധീകൃതമായ ഈ പ്രബന്ധം സ്വയംപര്യാപ്തമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമെന്ന നിലയിൽ പ്രസാധിതമാകുന്നതു് അതിന്റെ പൂർണ്ണതകൊണ്ടു സമീചീനവും സമുചിതവുമാണ്. മഹാന്മാരായ കവികളുടെയും സാഹിത്യകാരന്മാരുടെയും ശ്രേഷ്ഠങ്ങളായ കൃതികളെപ്പറ്റിയുള്ള നിരൂപണങ്ങൾ അനേകം പ്രസിദ്ധങ്ങളായി ചിലപ്പോൾ കാണാറുണ്ടെങ്കിലും, ഒരു സാഹിത്യകാരന്റെ ചരിത്രങ്ങളുടെ സമഗ്രമായ പഠനംകൊണ്ടു സ്വതന്ത്രസ്വഭാവം തെളിയിക്കുന്ന നിരൂപണസരണി മലയാളത്തിൽ പ്രായേണ അപൂർവ്വമാണല്ലോ. "English Men of Letters" എന്ന ആംഗലേയ ഗ്രന്ഥമാലയിൽ അല്ലാതെ കവികളുടെ സർവ്വതോമുഖമായ വ്യക്തിമാഹാത്മ്യവും അന്യവിശിഷ്ടതയും പ്രകടമായി പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന അസാധാരണമായ അവലോകനം നമുക്ക് പരിചിതമല്ല. ഉത്തമവും ആദരണീയവുമായ ആ സരണിയുടെ സമ്പൂർണ്ണമായ

ച്ചെയ്തു് ഈ യുവസാഹിത്യകാരൻ കൈരളിയെ അലങ്കരിക്കുകയും അനുഗ്രഹിക്കുകയും ആണു്. ശ്രീ. പരമേശ്വരൻനായരുടെ പ്രതിഭാബലത്താൽ സമുൽകീർണ്ണങ്ങളായ സാഹിത്യപാഥോനാഥൻറെ ഗ്രന്ഥമണികൾ ഉജ്ജ്വലമായ വാചകസൂത്രത്താൽ ഗുംഫിതമായി ഇതാ നവസുഷമ പ്രസരിപ്പിക്കുന്നു! പല കേരളീയ കവിവരേണ്യന്മാരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ സൂക്ഷ്മവും മർമ്മഗ്രാഹിയുമായ വിമർശനംകൊണ്ടു് ഈ യുവജനം എന്നേയ്ക്കും അധമർണ്ണരാക്കിയ സാഹിത്യപഞ്ചാനനനോടുള്ള ഒരു യുവസാഹിത്യകാരൻറെ നിഷ്കൃതിയായ ഈ കൃതി സർവ്വഥാ ആദരണീയമാണു്.

ഭാഷാഭ്യുദയകാംക്ഷികളായ സഹൃദയന്മാർക്കു് യഥാർത്ഥമായ സാഹിത്യാസ്വാദനത്തിനു് ആവശ്യമായ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം നല്കുന്ന ഇത്തരം ഉത്തമപ്രബന്ധങ്ങൾ ഇനിയും മലയാളഭാഷയിൽ ഉണ്ടാകേണ്ടതാണല്ലോ. മഹനീയമായ ഈവിധം സാഹിത്യസേവനംകൊണ്ടു് കൈരളിയെ ഉത്തരോത്തരം അഭിവൃദ്ധിയടയ്ക്കുമാറു് സർവ്വദാ വിജയവാനാകട്ടെ ഈ യുവാവെന്നു് ഹൃദയപൂർവ്വം ആശംസിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

എൻ. ഗോപാലപിള്ള എം. എ.

മുഖവുര

'സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ' എന്ന ജീവിതചരിത്രഗ്രന്ഥം വായിച്ചു പല സഹൃദയന്മാരും, ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിലെ വിമർശപരമായ അദ്ധ്യായങ്ങൾ സമാഹരിച്ച് ഒരു പ്രത്യേക പുസ്തകമായി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിന്റെ ആവശ്യകതയെപ്പററി സംസാരിക്കുകയുണ്ടായി. ചരിത്രപ്രതിപാദനത്തിനിടയ്ക്ക്, പി. കെ.-യുടെ സാഹിത്യകൃതികളെപ്പററി അനുക്രമമായി അവിടവിടെ വിവരിക്കുവാനും വിമർശിക്കുവാനും ഇടയായി എങ്കിലും, കഥാവിവരണത്തിൽ ആവശ്യം ലക്ഷിക്കേണ്ടിയിരുന്ന ഏകാഗ്രതയ്ക്കുവേണ്ടി, പൊതുവിമർശങ്ങൾ പലതും അവസാനത്തേയ്ക്ക് മാററിവയ്ക്കേണ്ടിവന്നു. കഥാനായകന്റെ ബഹുമുഖമായ നേട്ടങ്ങളിൽ എന്തുകൊണ്ടും പ്രാധാന്യം അർഹിക്കുന്ന സാഹിത്യരംഗത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ യഥാർത്ഥമാഹാത്മ്യം നിർണ്ണയിക്കുവാൻ ഈ അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ യഥാശക്തി യത്നിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജീവചരിത്രഗ്രന്ഥം വായിച്ചതിനുശേഷം, മഹാകവി ഉള്ളൂർ സദയം അയച്ചുതന്ന ഒരു കത്തിൽ ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു:

"പി. കെ.-യുടെ ബഹുമുഖമായ ലോകസേവനപദ്ധതിയുടെ സകലവശങ്ങളും നിങ്ങൾ സമഗ്രമായി ഗ്രഹിച്ച് അവയിൽ ആ പ്രതിഭാശാലിയും പണ്ഡിതപ്രവേകനുമായ പുരുഷകേസരിക്കു സിദ്ധിച്ച വിജയത്തെ സാഹിതീസുഭഗമായ ശൈലിയിൽ ഉപപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദാത്തമായ ജീവിതപദ്ധതിയുടെ ഈ ഉൽക്കർഷവും ഉയർച്ചയും നിങ്ങളുടെ പുസ്തകം, അനവധാനതയോടുകൂടി മറിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടുപോകുന്നവർക്കും സ്ഫടികസ്വച്ഛമായി പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നതാണ്."

വിലയേറിയ ഈ അഭിപ്രായത്തിൽ, പി. കെ.യുടെ സാഹിത്യസപര്യയെ സ്ഫുടമാക്കുന്നതിൽ ഗ്രന്ഥത്തിനു സിദ്ധിച്ചതായി മഹാകവി സൂചിപ്പിക്കുന്ന വിജയത്തിനു മികവേറും ഹേതുഭൂതമായി തീർന്നിട്ടുള്ളത്, ഇപ്പോൾ ഗ്രന്ഥരൂപത്തിൽ പ്രകാശിതമാകുന്ന ഈ അദ്ധ്യായങ്ങളാണെന്നാണ് എന്റെ വിശ്വാസം.

പി. കെ.യുടെ വിമർശം, ഗദ്യശൈലി, പാണ്ഡിത്യം, ഫലിതപരിഹാസങ്ങൾ, കവിത, വാഗ്മിത്വം, സംഭാഷണചാതുര്യം എന്നിങ്ങനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാഹിത്യപഞ്ചാനനത്വത്തെ പരിപോഷിപ്പിച്ച ഘടകങ്ങൾ ഓരോന്നിനെയും ഓരോ അദ്ധ്യായത്തിലായി വിശകലനം ചെയ്തു പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള ഈ ഗ്രന്ഥം സാഹിത്യവിദ്യാർത്ഥികൾക്കു തജ്ജ്ഞന്മാർക്കും പ്രയോജനകരമായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. പണ്ഡിതാഗ്രണിയും വിമർശപടുവുമായ സംസ്കൃതകോളേജ് പ്രിൻസിപ്പാൾ ശ്രീ. എൻ. ഗോപാലപിള്ള അവർകൾ എം. എ. ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിലേക്ക് സദയം എഴുതിത്തന്ന സംക്ഷിപ്തമെങ്കിലും മർമ്മഗ്രാഹിയും പ്രൗഢോജ്ജ്വലവുമായ അവതാരികയ്ക്ക് ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോട് സവിശേഷം കൃതജ്ഞനാണ്. ഇതിന്റെ പ്രൂഫ് ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം പരിശോധിച്ചുതന്ന മൽസ്നേഹിതനും പുരാവൃത്താന്വേഷണവിചക്ഷണനുമായ വിദ്വാൻ വി. ആർ. പരമേശ്വരൻപിള്ള അവർകളുടെ സഹായത്തെയും നന്ദിപൂർവ്വം സ്മരിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം.
2—9—121

ഗ്രന്ഥകർത്താ.

വിഷയവിവരം

പീഠിക.

ജീവചരിത്രസംക്ഷേപം.

പി. കെ. കൊല്ലവർഷം ൧൦൫൩-ാമാണ്ട് മീനമാസം ൯-ാംനു അമ്പലപ്പുഴ ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിന്റെ സമീപം കടമ്മാട്ട് എന്ന വീട്ടിൽ ജനിച്ചു. അമ്മ കടമ്മാട്ട കുഞ്ഞുലക്ഷ്മി അമ്മയും, അച്ഛൻ ആലപ്പുഴ പറവൂർ പൊഴിച്ചേരി മഠത്തിൽ ദാമോദരൻ പിള്ളയും ആയിരുന്നു. കുടുംബത്തിലെ ധനസ്ഥിതി തൃപ്തികരമായിരുന്നില്ല; അച്ഛൻ പ്രാരബ്ധവലയിതനുമായിരുന്നു. അതിനാൽ ബാല്യകാലം അരിഷ്ടിച്ചാണ് കഴിഞ്ഞുകൂടിയതു്. പിതൃഗൃഹത്തിനടുത്ത ചില കുടിപ്പള്ളിക്കൂടങ്ങളിൽ പ്രാരംഭവിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞു്, കളർകോട്ട് തെക്കേപ്പുറത്തു മിഡിൽ പള്ളിക്കൂടത്തിൽ ഇംഗ്ലീഷ് വിദ്യാഭ്യാസം ആരംഭിച്ചു. അനന്തരം ആലപ്പുഴ ഗവണ്മെൻറു ഇംഗ്ലീഷ് ഹൈസ്കൂളിൽ ചേർന്ന് മെട്രിക്കുലേഷൻവരെ അവിടെ പഠിച്ചു.

ബാല്യം മുതല്ക്കേ പി. കെ. കവിതയിൽ ഉത്സുകനായിരുന്നു. അമ്പലപ്പുഴയും ആലപ്പുഴയും അതിനനുകൂലമായ സാഹചര്യങ്ങളാണ് ഉണ്ടായിരുന്നതു്. പിതൃഗൃഹത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്നപ്പോൾ കുറച്ചു സംസ്കൃതം പഠിച്ചു. കവിതാമത്സരങ്ങളിലും അക്ഷരശ്ലോകത്തിലും അന്നേ ധാരാളം പങ്കെടുത്തുവന്നു. ഹൈസ്കൂൾ പഠനകാലത്തു് 'സർവ്വമിത്രം' എന്നൊരു പത്രവുമായി ഏർപ്പെട്ട് ചില ലേഖനങ്ങളും എഴുതി.

൧൦൭൨-ാമാണ്ട് മെട്രിക്കുലേഷൻ ജയിച്ച് തിരുവനന്തപുരം രാജകീയകാളേജിൽ ചേർന്നു. അച്ഛന്റെ ധനപരമായ

ക്ഷീണാവസ്ഥ വർദ്ധിച്ചു; ഏറെ താമസിയാതെ, അദ്ദേഹം മരിക്കുകയും ചെയ്തു. തന്മൂലം വിദ്യാഭ്യാസ ചെലവുകൾക്ക് പി. കെ. തന്നെത്തന്നെ ആശ്രയിക്കേണ്ടിവന്നു. അതിലേക്ക് പത്രപ്രവർത്തനം ഒരു മാർഗ്ഗമായി സ്വീകരിച്ചു. 'മലയാളി'യുടെ പത്രാധിപത്യവും 'മലയാളമനോരമ'യുടെ ലേഖകത്വവും, പ്രധാനപ്പെട്ട രണ്ടു ധനാഗമ മാർഗ്ഗങ്ങളായിരുന്നു.

കാളേജിൽ, പ്രൊഫസർമാരായിൽ, ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ എന്നീ പ്രശസ്ത വ്യക്തികളുടെ കാലമായിരുന്നു അതു്. പി. കെ. അവരിൽനിന്നു വളരെയേറെ പഠിച്ചു—വിശേഷിച്ചു ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മയിൽനിന്നും. ഏ. ആർ. തമ്പുരാനുമായുള്ള സമ്പർക്കം ദൂരവ്യാപകങ്ങളായ ഫലങ്ങൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിച്ചു. സാഹിത്യത്തിലേക്ക് പി. കെ. പൂർവ്വാധികം ശക്തിയോടു് ആകൃഷ്ടനായി. തമ്പുരാന്റെ മാർഗ്ഗദർശിത്വത്തിലുണ്ടായ ക്ലാസ്സിലെ വാദപ്രതിവാദങ്ങളിലും, മലയാളസമാജം മുതലായ സംഘടനകളിലെ വാഗ്മിത്വ പരീക്ഷണങ്ങളിലും പി. കെ. നേതൃത്വം വഹിച്ചു. സാഹിത്യവിമർശനത്തിലുള്ള പാടവം പരീക്ഷക്കടലാസുകളിൽപോലും പ്രകടമാക്കി; ഗുരുനാഥനാകട്ടെ, ശിഷ്യന്റെ വാസനകൾ കണ്ടറിഞ്ഞു് വേണ്ട പ്രോത്സാഹനങ്ങൾ നൽകിവന്നു.

൧൯൨൩-ൽ, ബി. ഏ.-ക്ക് ഭൗതികശാസ്ത്രവിഷയത്തിലുണ്ടായ പരാജയം ജീവിതരംഗപ്രവേശത്തെ സ്വല്പം വിളംബിപ്പിച്ചു. അതിനിടയ്ക്കു് കൊല്ലം ഡിവിഷൻ കച്ചേരിയിൽ ക്ലാർക്കായി ഏതാനും മാസക്കാലം കഴിച്ചു. അപ്പു ഴക്കം തിരുവനന്തപുരം രാജകീയഹൈസ്കൂളിൽ ഒരു

മുൻഷിയുടെ ഒഴിവുണ്ടായി. എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മയുടെ പ്രത്യേകതാല്പര്യവും പ്രേരണയും അനുസരിച്ച് പി. കെ. ആ ഉദ്യോഗം സ്വീകരിച്ചു. അടുത്ത പരീക്ഷയ്ക്ക് ബി. എ. ഓണേഴ്സ് ജയിച്ചു. ഉടൻതന്നെ രാജരാജവർമ്മയുടെ ശുപാർശപ്രകാരം കാളേജിൽ മലയാളം പണ്ഡിതരായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. എട്ടുവർഷക്കാലം പി. കെ. ആ ഉദ്യോഗത്തിൽ തുടർന്നു. അതിനിടയ്ക്ക് തമ്പുരാനുമായുള്ള വേഴ്ച വളരെ വർദ്ധിച്ചു. തമ്പുരാൻ തന്റെ സാഹിത്യ സംരംഭങ്ങളിലെല്ലാം പി. കെ.യെ ഭാഗഭാക്കാക്കിവന്നു. പി. കെ. സ്വന്തമായി പല യത്നങ്ങളും ചെയ്തു. അവ ശിക്ഷാപരവും സാഹിത്യഗവേഷണപരമായിരുന്നു. ഭാഗവതംകിളിപ്പാട്ട് പരിഷ്കരിച്ച് പാഠഭേദത്തോടും, വിജ്ഞേയമായ ഭൂമികകളോടും കൂടി പ്രസാധനം ചെയ്തു; അതുപോലെതന്നെ അദ്ധ്യാത്മരാമായണവും. കൂടാതെ എഴുത്തച്ഛന്റെ ഭാരതത്തിലെ 'സംഭവം' 'കർണ്ണം' എന്നീ പർവങ്ങൾ അവതാരികകളോടും ടിപ്പണികളോടും കൂടി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ സഭാപ്രവേശം, സത്യാസ്വയംവരം, ഘോഷയാത്ര, ത്രിപുരദഹനം, കല്യാണസൗഗന്ധികം എന്നി തുള്ളലുകൾ വ്യാഖ്യാനങ്ങളോടും വിമർശങ്ങളോടുംകൂടി ഉൽകൃഷ്ടമായി സംസ്കരിച്ചു പ്രകാശിപ്പിച്ചു. പഞ്ചേന്ദ്രോപാഖ്യാനം പറയൻതുള്ളലിന്റെ താളിയോലഗ്രന്ഥം കണ്ടുപിടിച്ചു വെളിപ്പെടുത്തി.

കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാരെപ്പറ്റി വിപുലവും വിജ്ഞേയവുമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമെഴുതി—'കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാർ'. അതു് ഭാഷയിലെ അമൂല്യനിരൂപണഗ്രന്ഥമാണ്; നമ്പ്യാരുടെ കാലത്തെയും, കവിതാമാഹാത്മ്യത്തെയും, വ്യക്തിപ്രഭാവത്തെയും

സ്ഫടികസ്ഫുടമാക്കിയ പ്രൗഢഗവേഷണഗ്രന്ഥം. പി. കെ. യുടെ വിമർശകപദവിയുടെ അസ്ഥിവാരം അതിൽ ഉറച്ചു.

അദ്ധ്യാപകജീവിതം പി. കെ. ദീർഘകാലം തുടർന്നില്ല. ശമ്പളം തുച്ഛമായിരുന്നു—അമ്പതുരൂപാ മാത്രം. പിതാവിന്റെ മരണശേഷം കുടുംബ സംരക്ഷണഭാരം താൻതന്നെ ഏറ്റെടുക്കേണ്ടിവന്നു. അദ്ധ്യാപകവൃത്തിയും, ലേഖനവ്യവസായവും, ഗൃഹാദ്ധ്യാപനജോലിയുംകൊണ്ട് കിട്ടിവന്ന ആദായങ്ങൾ അത്രതുച്ഛമല്ലായിരുന്നുവെങ്കിലും, ആകപ്പാടെയുള്ള ചെലവിന് മതിയായില്ല. കൂടുതൽ ശമ്പളം അനുവദിപ്പിച്ച് പി. കെ.-യെ കാളേജിൽതന്നെ തുടരുന്നതിനു ഉത്സാഹിപ്പിക്കാൻ ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ വളരെ പരിശ്രമിച്ചു; പക്ഷേ ഫലപ്പെട്ടില്ല. പി. കെ. യുടെ ബുദ്ധിശക്തിയും കഴിവുകളും, ക്രമേണ കൂടുതൽ വിശാലമായ ഒരു രംഗത്തേക്ക്,—അഭിഭാഷകവൃത്തിയിലേക്ക്—അദ്ദേഹത്തെ ആകർഷിച്ചു. അദ്ധ്യാപകജോലിക്കിടയിൽതന്നെ നിയമപരീക്ഷയ്ക്കു പഠിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. താമസിയാതെ പരീക്ഷയിൽ ജയിച്ചു. ഉടൻതന്നെ ജോലി രാജിവച്ച് കാളേജ് വിട്ടു.

൧൦൮൪-ൽ ആലപ്പുഴ കോടതിയിൽ അഭിഭാഷകവൃത്തി ആരംഭിച്ചു. ഒരുവർഷത്തിനകം കോട്ടയത്തേക്ക് പ്രാക്ടീസ് മാറ്റി. പുതിയ തൊഴിലിൽ പ്രാരംഭംമുതല്ക്കേ വിജയലക്ഷ്മി കടാക്ഷിച്ചു. ഏതാനും വർഷങ്ങൾക്കകം കോട്ടയത്തെ അഭിഭാഷക നേതാവെന്ന പദവിനേടി. ആദായവും, സമ്പാദ്യവും, പ്രശസ്തിയും വർദ്ധിച്ചു. ൧൦൮൫-ൽ പോസ്റ്റർ

നാരായണമേനോൻ അവർകളുടെ പുത്രി ശ്രീമതി പാറുക്കുട്ടി അമ്മയെ വിവാഹം ചെയ്തു.

അഭിഭാഷകവൃത്തി സാഹിത്യ സംരംഭങ്ങളെ മന്ദീഭവിപ്പിച്ചു. എങ്കിലും നൈസർഗ്ഗികവാസനകളെ ശിഥിലികച്ചില്ല. "ഭാഷാപോഷിണി" "കേരളം" മുതലായ മാസികകളോടുണ്ടായ ബന്ധം സാഹിത്യപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളെ ത്വരിപ്പിച്ചു. അന്നെഴുതിയ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ പ്രാധാന്യം 'കൃഷ്ണഗാഥാനിരൂപണ'ത്തിനാണ് നൽകേണ്ടത്. പ്രൗഢഗംഭീരവും പാണ്ഡിത്യനിർഭരവുമായ ആ പ്രബന്ധം പി. കെ-യുടെ നിരൂപണശക്തിക്ക് ഒരു ഉദാത്തമാതൃക തന്നെയാണ്. 'സാഹിത്യസ്ഫുരിതമായ വിജയനഗരചരിതം' ഉണ്ണുനീലിസന്ദേശനിരൂപണം, ധർമ്മരാജാനിരൂപണം മുതലായി പലതും അന്നത്തെ സാഹിത്യസംരംഭങ്ങളെക്കുറിച്ചും പി. കെ. എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. 'ശ്രീമൂലമുക്താവലി' എന്ന ഖണ്ഡകാവ്യമാണ് മറ്റൊന്ന്.

സാഹിത്യപ്രവർത്തനത്തേക്കാൾ, പൊതുകാര്യങ്ങളിലും സമുദായപരിഷ്കാരപരിശ്രമങ്ങളിലും പി. കെ. കൂടുതൽ ഉത്സുകനായി കാണപ്പെട്ടു. ഇത് ക്രമേണ സമുദായനേതൃത്വത്തിലേക്ക് നയിച്ചു. നായർസമുദായ പരിഷ്കരണം അന്നത്തെ പ്രമുഖപ്രശ്നങ്ങളിൽ ഒന്നായിരുന്നു. അനാചാരധ്വംസനത്തിനും, സംഘടനയ്ക്കും, ദായക്രമപരിഷ്കരണത്തിനും വേണ്ടി അന്ന് സമുദായം ഉദ്യുക്തമാകുകയായിരുന്നു. പി. കെ. തന്റെ പ്രബന്ധങ്ങളും പ്രസംഗങ്ങളും വഴി അവയ്ക്കു സാരമായ പ്രചോദനം നൽകി. ൧൦൯൦-ൽ സ്ഥാപിച്ച 'സോഷ്യൽറിഫോംലീഗി'ന്റെ അദ്ധ്യക്ഷനെ

ന്നുള്ള നിലയിൽ പുതിയ നായർ ബില്ലിൻെറ തത്വങ്ങളിൽ പൊതുജനങ്ങൾക്കു വിശ്വാസം വരുത്തുന്നതിലേക്കു് അതി ച്ചു; ആക്ഷേപവാദിസംഘത്തിൻെറ ജനകീയാനുകൂല്യത്തെ വെളി പ്പെടുത്തുന്നതിനും ശ്രമിച്ചു. ൧൦൯൯-ൽ പ്രക്ഷുബ്ധമായ അന്തരീക്ഷത്തിൽനടന്ന പറവൂർ നായർ സമ്മേളനത്തിലും തുടർന്നുണ്ടായ കൊല്ലം സമ്മേളനത്തിലും ആദ്ധ്യക്ഷ്യംവഹിച്ചു. അതേവർഷംതന്നെ അമ്പലപ്പുഴവച്ചു നടന്ന നായർ സമ്മേ ളനത്തിനും പി. കെ. സമയോചിതമായ നേതൃത്വം നൽകി. പുതിയ നായർ ബില്ലിൻെറ ചരിത്രത്തിൽ ഈ സമ്മേളന ങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്ന പ്രാധാന്യം സുവിദിതമായിട്ടുള്ളതാണു്. ൧൧൦൦-ൽ നായർ ബിൽ നിയമസഭയിൽ ആലോചനയ്ക്കു വന്നു. അപ്പോഴുണ്ടായ തീവ്രമായ വാദപ്രതിവാദങ്ങളിലും ഉൽക്കടമായ സംഭവവികാസങ്ങളിലും പി. കെ-യ്ക്കുണ്ടായി രുന്ന പ്രാമുഖ്യം, ഒരുപക്ഷേ ബില്ലിൻെറ അവതാരകനെന്നൊ ഴിച്ചു് മറെറന്തെങ്കിലും ബന്ധങ്ങളുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു തോന്നു ന്നില്ല.

ബാല്യത്തിൽപ്രവൃത്തിയുണ്ടായിരുന്ന മതാഭിമാനം പൊതു ക്കാര്യജീവിതത്തിനിടയ്ക്കു പരിപുഷ്ടിപ്രാപിച്ചു. കോട്ടയം വൈ. എം. എച്ച്. എ-യുടെ അദ്ധ്യക്ഷനായിരുന്നപ്പോൾ ഹൈന്ദവതാല്പര്യസംരക്ഷണത്തെ ലാക്കാക്കി അദ്ദേഹം പല തും ചെയ്തു. റവന്യൂ—ദേവസ്വം വിഭജനക്കമ്മിററിയിൽ മെമ്പറെന്ന നിലയിൽ ൧൦൯൭-ൽ പി. കെ. ഒരു ഭിന്നാഭി പ്രായറിപ്പോർട്ടു സമർപ്പിച്ചു. ദേവസ്വങ്ങളുടെ യഥാർത്ഥ ഉട മസ്ഥാവകാശികൾ ഹിന്ദുസമുദായമാണെന്നും, സർക്കാരിനു് അതിൽ ഒരു ട്രസ്റ്റിൻെറ അധികാരം മാത്രമേ ഉള്ളുവെന്നും ഉള്ള തത്വത്തെ ആ റിപ്പോർട്ടുകൊണ്ടു് അതിസമർത്ഥമായ

രീതിയിൽ സ്ഥാപിച്ചു. അനന്തരമുണ്ടായ റവന്യൂ—ദേവസ്വം വിഭജനത്തിൽ പി. കെ.-യുടെ റിപ്പോർട്ടിന്റെ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ സുസ്പഷ്ടമായി കാണാവുന്നതാണ്. ഭാവിയിൽ, ദേവസ്വം പ്രശ്നത്തിന്റെ പരിഹാരവിഷയത്തിൽ ആ റിപ്പോർട്ട് ഒരു സുസ്ഥിരപ്രമാണമായി നിലനില്ക്കുകയും ചെയ്യും.

൧൦൯൬-ൽ പി. കെ. അമ്പലപ്പുഴ നിയോജകമണ്ഡലത്തിൽനിന്നും ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. ൧൦൯൯-ൽ തിരുവനന്തപുരത്തേക്ക പ്രാക്ടീസ് മാറ്റി. ൧൧൦൧-ൽ എതിരില്ലാതെ വീണ്ടും നിയമസഭയിൽ പ്രവേശിച്ചു. പി. കെ.-യുടെ നിയമസഭാജീവിതം സമുജ്ജ്വലമായിരുന്നു. വാഗ്മിത്വത്തിലും വിവാദപടുതയിലും അദ്ദേഹത്തിനോട് കിടനില്ക്കത്തക്ക ചുരുക്കം എതിരാളികളേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ജനകീയതാല്പര്യങ്ങളിൽനിന്നും ഒരിക്കലും വ്യതിചലിച്ചിട്ടില്ല. വൈക്കം സത്യാഗ്രഹം (ആരാധനാസ്വാതന്ത്ര്യപ്രമേയം) വർത്തമാനപത്രറെഗുലേഷൻ, മുതലായ പ്രശ്നങ്ങൾ നിയമസഭയിൽ വാദപ്രതിവാദത്തിനു വന്നപ്പോൾ പി. കെ.-യുടെ വ്യക്തിപ്രഭാവോജ്ജ്വലമായ നേതൃത്വവും നിയമവിജ്ഞാനനിപുണമായ വാദങ്ങളും ജനകീയ കക്ഷിയുടെ ഉറച്ചനിലയെ സാരമായി സഹായിച്ചു.

൧൧൦൪-ൽ തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ച് സർ. എം. വിശ്വേശ്വരയ്യായുടെ ആദ്ധ്യക്ഷ്യത്തിൽ ദക്ഷിണേന്ത്യൻ നാട്ടുരാജ്യസമ്മേളനം നടത്തപ്പെട്ടപ്പോൾ സ്വാഗതസംഘാദ്ധ്യക്ഷനായി തെരഞ്ഞെടുത്തതു് പി. കെ.-യെയായിരുന്നു. അന്നു ചെയ്ത പ്രസംഗം നാട്ടുരാജ്യകാര്യങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിനുള്ള അഗാധപാണ്ഡിത്യത്തെ വിശദമാക്കി.

അതേവർഷത്തിൽതന്നെ പി. കെ. ഹൈക്കോടതി ജഡ്ജിയായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. നാലുവർഷത്തെ ഉദ്യോഗകാലത്തിനിടയ്ക്ക് തിരുവിതാംകൂറിലെ പ്രശസ്ത ന്യായാധിപന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഉജ്ജ്വലമായ ഒരു സ്ഥാനം സമാർജ്ജിച്ചു. ൧൧൦൫-ൽ ജോലിയിൽനിന്നും വിരമിച്ചു.

പൊതുക്കാര്യ ജീവിതത്തിലായാലും ഔദ്യോഗികജീവിതത്തിലായാലും പി. കെ. സഹജമായ സാഹിത്യപ്രതിപത്തിയെ പുലർത്തുകതന്നെ ചെയ്തു. തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പ്രാക്റ്റീസ് മാറ്റിയതിനുശേഷം എഴുതിയ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ പ്രാമുഖ്യം അർഹിക്കുന്നവ രണ്ടാണ് —'തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛ'നും, 'ഉണ്ണായിവാര്യ'രും. ഇവയിൽ 'തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ' പി. കെ.-യുടെ നിരൂപണഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ മകുടായമാനമാകുന്നതിന് അർഹംതന്നെ. ആധുനിക സാഹിത്യത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കിയും പി. കെ. ചില വിമർശനം ഇക്കാലത്തു നടത്തി. സാഹിത്യപരിഷത്ത് സമ്മേളനങ്ങളിലാണ് അതിന് മിക്കവാറും സന്ദർഭങ്ങളുണ്ടായത്. ഇടപ്പള്ളി, തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, എറണാകുളം എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിൽവച്ചു നടന്ന സമ്മേളനങ്ങളിൽ പി. കെ. ചെയ്ത അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗങ്ങൾ പഠനാർഹങ്ങളാണ്. കുമാരനാശാന്റെ കവിതകളെ ആസ്പദമാക്കി നടത്തിയ വിമർശനം ചില വാദപ്രതിവാദങ്ങൾക്കും ഇടയാക്കി.

ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നും വിരമിച്ചശേഷം പി. കെ. വീണ്ടും പൊതുക്കാര്യ ജീവിതത്തിലേക്കുതന്നെ പ്രവേശിച്ചു. തീവ്രമായ ഒരു മത്സരത്തിനുശേഷം അമ്പലപ്പുഴ നിയോജകമണ്ഡലത്തിൽനിന്നും വീണ്ടും നിയമസഭാംഗ

മായി തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. നിയമസഭയിൽ ലിബറൽ കക്ഷിയുടെ നേതാവായി. ആ വർഷത്തിൽതന്നെ തിരുവനന്തപുരം നായർസമ്മേളനത്തോടനുബന്ധിച്ചു നടത്തിയ ഒരു ഹിന്ദുമഹായോഗത്തിൽ അദ്ധ്യക്ഷനായി വരിക്കപ്പെട്ടു. പുതുതായി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട ദേവസ്വം ലീഗിന്റെ നായകനും പി. കെ.-യായിരുന്നു. ദേവസ്വങ്ങൾ ഹിന്ദുസമുദായത്തിനു വിട്ടുകിട്ടണമെന്നുള്ള ഒരു പ്രക്ഷോഭണമാണു് ദേവസ്വം ലീഗ് ആരംഭിച്ചിരുന്നതു്. അതിനെ തുടർന്നു് പി. കെ. തയ്യാറാക്കിയ 'ദേവസ്വംബിൽ' നിയമസഭയിൽ അവതരിപ്പിക്കാൻ അനുവാദം ലഭിച്ചില്ല.

ഇതിനിടയ്ക്കു് വൈജ്ഞാനികവും സാംസ്കാരികവുമായ പല സംരംഭങ്ങളിലും പി. കെ. ഏർപ്പെട്ടു. 'സഹൃദയസമാജം' 'ആർട്ട്സ് കാളേജ്' ലേണേഴ്സ് സമാജം' എന്നീ സംഘടനകളോടും, 'സഹൃദയ'മാസികയോടും ഉണ്ടായ സമ്പർക്കങ്ങൾ സാഹിത്യനിർമ്മാണത്തിനു് പ്രചോദകങ്ങളായിരുന്നു. 'കിമപികാവ്യം' 'പ്രയോഗദീപിക' മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളും, 'കല്യാണസൗഗന്ധികവാദം' തുടങ്ങിയ വാദപ്രതിവാദ പ്രബന്ധങ്ങളും ഇക്കാലത്താണു് എഴുതിയതു്. 'വീരരാഘവപട്ടയം' 'ഉണ്ണുനീലിസന്ദേശം' 'കേരളവർമ്മകാലം' മുതലായവയെ അധികരിച്ചുണ്ടായ വാദപ്രതിവാദങ്ങളിലും പി. കെ. സജീവമായി പങ്കെടുത്തു. ൧൧൧൧-ൽ മദ്രാസ് സർവ്വകലാശാലാ സെനറ്റിൽ അംഗമായി തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. ആയാണ്ടു മേടത്തിൽ പൗരസ്ത്യസമ്മേളനം സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രാരംഭനടപടികളെപ്പറ്റി ആലോചിക്കുവാൻ സ്വഗൃഹത്തിൽ ഒരു സമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടി.

ഇങ്ങിനെ അത്യന്തം പ്രവൃത്തിബഹുലമായ ഒരു പൊതുകാര്യജീവിതത്തിൽ വ്യാപരിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കവെ, ഇടവമാസത്തിൽ പി. കെ. പെട്ടെന്നു രോഗബാധിതനായി. വയറ്റിൽ ഉണ്ടായ ഒരു വ്രണം വർദ്ധിച്ചതിനാൽ കാൽ മുറിക്കേണ്ടിവന്നു. സ്ഥിതി ആശങ്കാജനകമായിരുന്നു. എങ്കിലും ക്രമേണ ആശ്വാസകരമായ നിലയിലെത്തി. ശയ്യാവലംബിയായെങ്കിലും വീണ്ടും സാഹിത്യസംരംഭങ്ങളിൽ മുഴുകി. സ്മരണമണ്ഡലത്തിന്റെ നിർമ്മിതി ആരംഭിച്ചു. പല ലേഖനങ്ങളും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് സുഖക്കേടും തലപൊക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. എങ്കിലും ആ ധിഷണാവൈഭവം അന്യൂനമായി പ്രവർത്തിച്ചു. ആത്മകഥ, മദ്ധ്യവയസ്സോളമുള്ള ആരംഭഘട്ടം വരെ എഴുതിത്തീർന്നു. ൧൧൧൩ മകരം ൨൮-ാം- അവിചാരിതമായി രോഗം വർദ്ധിച്ചു. ആ രാത്രിയിൽതന്നെ പി. കെ. അനായാസമായവിധം ചരമഗതി അടഞ്ഞു.

സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ

(ഒരു പഠനം)

പീഠിക.

വിശാലപരിധിയിലും വിവിധ മണ്ഡലങ്ങളിലുമായി നിരന്തരം പ്രവർത്തിച്ചുവന്ന ഒരു കർമ്മകുശലനായിരുന്നു സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ പി. കെ. നാരായണപിള്ള. അഭിഭാഷകൻ, സമുദായപരിഷ്കർത്താവു്, രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകൻ, വിമർശകൻ, കവി, ഗദ്യകാരൻ, പണ്ഡിതൻ, പ്രാഡ്വിവാകൻ, വാഗ്മി, ഫലിതസമ്പന്നൻ, സംഭാഷണചതുരൻ, വൈയാകരണൻ എന്നിങ്ങനെ സുദീർഘമായ ഒരു പട്ടികകൊണ്ടുമാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിൻെറ സ്വാഭാവികങ്ങളും സമാർജ്ജിതങ്ങളുമായ നേട്ടങ്ങളെ രേഖപ്പെടുത്തുവാൻ സാധ്യമാകയുള്ളു. എന്നാൽ ബഹുമുഖമായ പരംശതം പ്രവൃത്തിപരമ്പരകളിൽ പ്രധാനമേതു് അപ്രധാനമേതു്, താൽക്കാലികമേതു് ചിരസ്ഥായിയേതു് എന്നിങ്ങനെ ചില ചിന്താകോടികളെ ആശ്രയിച്ചു് സൽപ്പുരുഷനു് സമുദായത്തിൽ ഇന്നും ഭാവിയിലും കല്പിക്കാവുന്ന സ്ഥാനം നിർണ്ണയിക്കേണ്ടതു് ജീവിതവിമർശകൻെറ കർത്തവ്യമാകുന്നു. മേല്പറഞ്ഞ വിവിധ നേട്ടങ്ങളെ സംഗ്രഹിച്ചു് അപഗ്രഥനംചെയ്യുന്ന പക്ഷം പി-കെ-യുടെ ജീവിതം ത്രിമാർഗ്ഗീണമായ ഒരു ഗതി അവലംബിച്ചിരുന്നതായിക്കാണാം. ഭൗതിക സമുന്നതിക്ക

വേണ്ടി സമാശ്രയിച്ച ഔദ്യോഗികവും തൊഴിൽപരവു
മായ രണ്ടു സരണികളും, സ്വാഭാവിക വാസനാഗതി അനു
സരിച്ചു് ഉണ്ടായ സാംസ്കാരികവും സാഹിത്യപരവുമായ
പരിശ്രമപഥവുമായിരുന്നു പി. കെ. യുടെ ജീവിതനിമ്നഗ
അവലംബിച്ച മാർഗ്ഗത്രയം. ഇവയിൽ ആദ്യപഥം അദ്ദേ
ഹത്തെ അദ്ധ്യാപകൻ, ന്യായാധിപൻ എന്നീ നിലകളി
ലേക്കും, രണ്ടാമത്തേതു് സമുദായനേതാവു്, രാഷ്ട്രീയകാര്യ
വിചക്ഷണൻ എന്നീ സ്ഥാനങ്ങളിലേയ്ക്കും, മൂന്നാമത്തേതു്
ഗ്രന്ഥകാരൻ, പണ്ഡിതൻ, കവി, വിമർശകൻ, വാഗ്മി
എന്നീ നിലകളിലേക്കും നയിച്ചു. മൂന്നു മാർഗ്ഗങ്ങളുടേയും
സംയോജനഫലമായി കഥാപുരുഷൻ കഴിഞ്ഞ ദശകങ്ങ
ളിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന കേളികേട്ട കേരളീയരുടെ പംക്തിയിൽ
അനുപമമായ ഒരു സ്ഥാനത്തിനു് അർഹനായിത്തീർന്നു.
ഇതിൽ ഏതംശമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തിന്റെ
ചിരന്തനത്വത്തെ പരിരക്ഷിക്കുവാൻ പോകുന്നതെന്നുള്ള
വിചാരം ഈ അവസരത്തിൽ ഉപപന്നമായിരിക്കുന്നു. അദ്ധ്യാ
പകൻ, ന്യായാധിപൻ, നിയമസഭാസാമാജികൻ, സമു
ദായനേതാവു് രാഷ്ട്രീയകാര്യവിദഗ്ദ്ധൻ എന്നീ സ്ഥാനങ്ങ
ളിലൊക്കെ പി. കെ. തന്റെ ജീവിതകാലത്തു പ്രാമാണ്യവും
പ്രശസ്തിയും സ്വാധീനശക്തിയും സമ്പാദിച്ചു. ഗ്രന്ഥ
കാരനും പണ്ഡിതനും ആയ പി. കെ.യ്ക്കു് ഉചിതമായ
സ്ഥാനം മാത്രമേ ജനസാമാന്യം കല്പിച്ചിരുന്നുള്ളു. എന്നു
മാത്രമല്ല ഔദ്യോഗിക മഹിമയുടെയും, സമുദായനായകത്വ
ത്തിന്റെയും അവലംബമില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ കഥാപുരു
ഷന്റെ സാഹിത്യനായകത്വം ഇത്രയെങ്കിലും അംഗീകൃത

മാകമായിരുന്നുവോ എന്നുതന്നെ സംശയിക്കണം. ആധുനികലോകം ഔദ്യോഗികപ്രഭാവത്തിനും ജനനേതൃത്വത്തിനും കല്പിച്ചിരിക്കുന്ന വില അത്ര ഉപാധിയാണ്".

എന്നാൽ മറുവശംകൂടി ആലോചിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഔദ്യോഗികമഹിമയും, ജനനായകത്വവും എത്രയോ ക്ഷണസ്ഥായിയായ സംഗതികളാകുന്നു. ജീവിതകാലത്തു ഒരുവന്റെ ആവക മേന്മകൾ എത്രതന്നെ പ്രബലങ്ങളായിരിക്കാമെങ്കിലും ആ പ്രാബല്യം ലോകത്തിൽനിന്നുള്ള അയാളുടെ തിരോധാനത്തോടുകൂടി മറയുന്നു. ജീവിതമത്സരത്തിൽ തന്നെക്കാൾ ശക്തി കുറഞ്ഞവരെ അതിശയിച്ചും അടിപെടുത്തിയും നേടിയ നേട്ടങ്ങളെ പിൽക്കാലത്തു ജേതാവിന്റെ ശക്തിക്ഷയത്തോടെ ജനങ്ങൾ ഏതാണ്ടൊരു പ്രത്യാഘാതബുദ്ധിയോടുകൂടി വീക്ഷിക്കുന്നു. ത്യാഗസമ്പന്നമായ വല്ല സേവനവുംകൊണ്ടു സമാർജ്ജിച്ചിട്ടുള്ള യശസ്സ് നിലനില്ക്കുമെന്നുള്ളതു തീർച്ചതന്നെ. എന്നാൽ അതിൽപോലും ഒരുവന്റെ ആത്മാർത്ഥതയും നിസ്സ്വാർത്ഥതയും ചോദ്യവിഷയമായിട്ടാണിരിക്കുന്നതെങ്കിൽ—അങ്ങനെയല്ലാത്ത പൊതുജനനേതാക്കൾ എത്രയോ വിരളമാണ്—ആ യശസ്സിന്റെ നിലനില്പ് സംശയഗ്രസ്തം തന്നെ. പി. കെ. [illegible]ള്ളേരി മുതലായവർ ഉൾപ്പെടുന്ന പൊതുജനനേതൃവിഭാഗം ത്യാഗശീലത്തിൽ അത്ര സമ്പന്നമായിരുന്നുവെന്നു പറയുവാൻ സാധ്യമല്ല. സ്വാഭാവികമായ സേവനൗത്സുക്യം അവരിൽ പ്രകടമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും ഐഹികജീവിതവിജയത്തിനുള്ള ഉപാധിയായിട്ടുംകൂടിയാണ് പൊതുക്കാര്യപ്രവർത്തനത്തെ അവർ പരിഗണിച്ചതെന്ന് ആക്ഷേപമി

കൂടാതെ പറയാവുന്നതാണു്. ആ നിലയ്ക്കു് പൊതുജന
സേവനമെന്ന അടിസ്ഥാനത്തിന്മേൽ മാത്രം അവരുടെ
യശസ്സൗധം അത്ര ദൃഢമായി നില്ക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല.
ഉദ്യോഗജീവിതം ലോകോപകാരത്തേക്കാൾ സ്വകീയോൽ
കർഷത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കിയുള്ള ഒരു നേട്ടമായല്ലാതെ മറ്റൊരു
വിധം പരിഗണിക്കപ്പെടുവാനും സാദ്ധ്യമല്ല.

എങ്കിലും പി. കെ-യെപ്പോലെയുള്ള ഗണ്യപുരുഷന്മാ
രുടെ ഔദ്യോഗികനേട്ടങ്ങൾ നിസ്സാരസംഭവങ്ങളല്ല. തിരുവി
താംകൂർ ഹൈക്കോടതിയിലെ ന്യായാധിപസ്ഥാനം ഒരു
പൗരപ്രമാണിയുടെ പ്രാപ്യസ്ഥാനങ്ങളിൽ സമുന്നതമായ
ഒന്നാണു്. ഒരുവന്റെ പ്രതിഭാശക്തിക്കും, ഗണ്യതയ്ക്കും
സ്വഭാവഗാംഭീര്യത്തിനും സമുചിതമായ ഒരു അംഗീകാര
മായി അതിനെ ഗണിക്കാവുന്നതാണു്. നീതിന്യായപരി
പാലനവകുപ്പിന്റെ മകുടസ്ഥാനത്തിരുന്നുകൊണ്ടു് ഒരു
മേധാശാലിമാനിക്കു് നിർവ്വഹിക്കാവുന്ന സേവനം തുച്ഛമായിട്ടു
ള്ളതല്ല. ബുദ്ധിശാലികളും പണ്ഡിതന്മാരുമായ നീതിശി
ക്ഷകന്മാർക്കു് ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ നിയമസംഹിതയ്ക്കു് ജന
ക്ഷേമകരമായവിധം രൂപവും ഗതിയും നൽകുന്നതിനു സാ
ധിക്കുന്നു. പി. കെ-യും ചങ്ങനാശ്ശേരിയും സ്വതന്ത്രസ്വ
തന്ത്രന്മാരായ രണ്ടു ന്യായാധിപന്മാരായിരുന്നു. അവർ തിരു
വിതാംകൂർ നീതിന്യായമണ്ഡലത്തിൽ ചരിത്രം സൃഷ്ടിച്ചു.

അതുപോലെതന്നെയായിരുന്നു സാമുദായികപ്രവർത്ത
നങ്ങളുടെയും കാര്യം. ഉദ്യോഗപ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടിയുള്ള ഒരു സോ
പാനമായേ കഴിഞ്ഞകാലങ്ങളിലെ പല സമുദായപ്രമാണി
കളും അവരുടെ പൊതുകാര്യസേവനത്തെ പരിഗണിച്ചിരു

ന്നുള്ള എന്ന ഒരു അപവാദം പരക്കെയുണ്ടു്. ഇതു തീരെ അടിസ്ഥാനരഹിതമാണെന്നു പറയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. എന്നാൽ ഏറെക്കുറെ ദാക്ഷിണ്യപൂർവ്വം വീക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ടതായ ഒരു കാര്യമാണിതു്. ഇൻഡ്യൻ രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽ ഗാന്ധിജിയുടെ ത്യാഗപ്രധാനമായ സേവനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രചാരത്തോടുകൂടി, അതിൽ കാര്യമായ സന്നദ്ധതയോടുകൂടി രാഷ്ട്രീയവും സാമുദായികവുമായ പ്രവൃത്തിമണ്ഡലങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കുന്നവരുടെ സേവനങ്ങളെ തുച്ഛീകരിക്കുന്ന ഒരു സമ്പ്രദായം കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ടു്. ഗാന്ധിജിയുടെ മാനദണ്ഡങ്ങൾ വച്ചു് നോക്കുമ്പോൾ പൊതുകാര്യജീവിതത്തിൽ വിജയം പ്രാപിക്കാവുന്നവർ വളരെക്കുറവാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വസ്തരായ അനുയായികളിൽ തന്നെ പലർക്കും പരീക്ഷണത്തിൽ പരാജയം പററിയിട്ടുണ്ടു്. സാമാന്യപൊതുകാര്യപ്രവർത്തകന്മാരുടെ മേലും ഇപ്രകാരമുള്ള കർക്കശമായ മാനദണ്ഡങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നതു ഉചിതമായിരിക്കയില്ല. സർവ്വസംഗപരിത്യാഗികളാകാതെയും ജനസേവനമനുഷ്ഠിക്കാൻ കഴിയുന്നവർ ലോകത്തിലുണ്ടു്. ഒരുപക്ഷെ ഒരു ത്യാഗസമ്പന്നനു് സാധിക്കുന്നതിനൊപ്പം പ്രയോജനപ്രദമായ സേവനം ഒരു ബുദ്ധിസമ്പന്നനെക്കൊണ്ടു കഴിഞ്ഞുവെന്നുവരാം. അതിനാലാണു് സ്വതന്ത്രമായ പരിധികളിൽ ഓരോരുത്തരുടെയും സേവനപരിപാടികളെ ദാക്ഷിണ്യസമന്വിതം അവലോകനംചെയ്യണമെന്നു് മേൽപറഞ്ഞതു്. അങ്ങനെ നോക്കുമ്പോൾ ചങ്ങനാശ്ശേരിയെയും പി. കെ.-യെയും പോലെയുള്ള പ്രമാണികൾ സോൽക്കർഷത്തിലുംകൂടി ദൃഷ്ടിവച്ചുകൊണ്ടു

പൊതുകാര്യങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിച്ചതിനെ അപലപിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. പ്രവൃത്തികൾ ഫലാനുമേയങ്ങളാണു്. പ്രവൃത്തികളുടെ ഫലത്തിൽനിന്നും മേല്പറഞ്ഞ വ്യക്തികളുടെ മാഹാത്മ്യനിർണ്ണയം ചെയ്യാനുള്ള സൗകര്യം അവരുടെ കാലശേഷം ഇന്നു നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവരുടെ പരിപാടികളിൽ ഏതെല്ലാം ഫലാകാംക്ഷകൾ ആരോപിച്ചാലും സമുദായത്തിനു ശ്രേയസ്കരമായ പല സേവനങ്ങളും അവർ നടത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു് അവിതർക്കിതമാണു്.

പി. കെ.-യുടെ സമുദായസേവനപരിപാടികളിൽ ത്യാഗസന്നദ്ധതയുടെ പാരമകോടികളെ സ്പർശിക്കുന്നതായി ഏതെങ്കിലും ഉണ്ടെന്നു അവകാശപ്പെടുന്നില്ല. എങ്കിലും അനിതരസാദ്ധ്യങ്ങളായ പല മഹൽകൃത്യങ്ങളും ആ പ്രവർത്തനചരിത്രത്തിൽ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കതന്നെ വേണം. ഹൈന്ദവസമുദായത്തെ സംബന്ധിച്ചു പൊതുവെയും നായർ സമുദായപരമായി പ്രത്യേകിച്ചും ഉള്ള പല പരിഷ്കാരങ്ങളും ലക്ഷ്യമാക്കി പി. കെ. ചെയ്ത സേവനങ്ങളെ വിലമതിക്കാതെ തരമില്ല. നിയമസഭയിലും വെളിയിലും രാഷ്ട്രീയമായി നിർവഹിച്ച പരിപാടികൾ അതതുകാലങ്ങളിൽ സമുദായത്തിനു എത്രയോ ഉപകാരക്ഷമമായ സംഗതികളായിരുന്നു. ഈ നാട്ടിലെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെയും സംസ്കാരത്തിന്റെയും സാഹിത്യത്തിന്റെയും അഭിവൃദ്ധിയെ അവ സാരമായി സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു് നിസ്സംശയം പറയാം.

എങ്കിലും ഈ സേവനങ്ങളും കാലാതിപാതത്തിൽ തുച്ഛങ്ങളായി തള്ളപ്പെട്ടുപോയേക്കാം. കാലവിപര്യയത്തിൽ

പല പ്രശ്നങ്ങളുടെയും പ്രാധാന്യം തേഞ്ഞുമാഞ്ഞുപോകുന്നു. നായർബില്ലും വൈക്കം സത്യാഗ്രഹവും, വർത്തമാനപ്പത്രമുഖലേഖനം എല്ലാം പ്രക്ഷോഭജനകമായ പ്രമേയങ്ങളായിരുന്നകാലം കഴിഞ്ഞുപോയി. അവയിൽ മുന്നിട്ടു പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നവരെ ആർപ്പുവിളികളോടെ സ്വീകരിച്ചിരുന്ന കാലവും പുനരാവർത്തിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഭാവി തലമുറ നിർവ്വികാരമായ ഒരു മനോഭാവത്തോടുകൂടി മാത്രമെ അവയെ വീക്ഷിക്കുകയുള്ളു. അന്നത്തെ ഗൌരവതരങ്ങൾ ഇന്നു സാധാരണ കൃത്യങ്ങളായി മാത്രം ഗണിക്കപ്പെടുന്നു. സമുദായപ്രവർത്തകന്മാരുടെയും രാഷ്ട്രീയപ്രക്ഷോഭകന്മാരുടെയും ഭാവിയശസ്സിനെ അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന കഠിനമായ ഒരു പരമാർത്ഥമാണിതു്. ഇതുകൊണ്ടുതന്നെയാണു് പൊതുജനസേവനമാകുന്ന മണ്ഡലത്തെ മാത്രം ആധാരമാക്കി പി. കെ.-യുടെ ഗുണദോഷപരിശോധന ചെയ്യുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ലെന്നു് ആദ്യമേ പ്രസ്താവിച്ചതു്.

എന്നാൽ ആ ജീവിതനാഡിയുടെ മറ്റൊരു ശാഖയായി നാം വ്യവഹരിച്ച-സാഹിത്യാംശം കാലത്തിന്റെ സൈകതപ്പരപ്പിൽ ലയിച്ചുപോകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അഭിഭാഷകനോ, ന്യായാധിപനോ, സമുദായനേതാവോ ആയ പി. കെ. വിസ്മൃതപ്രായനാകുന്നകാലത്തും ‘സാഹിത്യപഞ്ചാനൻ’ സജീവവിഗ്രഹനായിരിക്കും. അമൂല്യങ്ങളായ ആ ആശയങ്ങളും അവയുടെ ആകർഷകമായ പ്രകാശനരീതിയും കാലവിപര്യയത്തിന്റെ വിധ്വംസനവ്യാപാരത്തെ ചെറുത്തുനില്ക്കുവാൻ ശക്തിയുള്ളവയാണു്. സത്യത്തിന്റെ പ്രകാശം വിതറുന്ന ആശയരത്നങ്ങൾക്കു പഴക്കമില്ല. കലാവിലാസസുന്ദരമായ വാക്കുകൾ എക്കാലത്തെയും വശീകരി

ക്കുന്നു. ചിന്താദ്യോതകങ്ങളായ ആശയങ്ങളുടേയും അവയെ വഹിക്കുന്ന രമ്യങ്ങളായ വാക്കുകളുടേയും പ്രയോക്താക്കൾ അനശ്വരയശസ്വികളാണ്. പി. കെ-യുടെ കവിപ്രശസ്തിയ്ക്കുള്ള ദൃഢമായ അടിസ്ഥാനത്തിന്റെ രഹസ്യം അവിടെയാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്.

'സാഹിത്യപഞ്ചാനന'ശബ്ദം പി. കെ-യുടെ ചിരസ്ഥായിയായ മാഹാത്മ്യങ്ങളെ കുറിക്കൊള്ളുന്ന ഒരന്വർത്ഥബിരുദം തന്നെ. ഈ നാമം എങ്ങനെ ആരിൽനിന്നു ലഭിച്ചതാണെന്നുള്ള യാതൊരന്വേഷണവുംകൂടാതെ, ജനങ്ങൾ സന്തോഷപുരസ്സരം ആ ബിരുദം അദ്ദേഹത്തിനു സമ്മതിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു. 'സാഹിത്യപഞ്ചാനന'ശബ്ദത്തിന്റെ ഉത്ഭവം പരിപാവനമാണ്. ശ്രീമത് കുഞ്ഞൻപിള്ളചട്ടമ്പിസ്വാമികളുടെ ശിഷ്യപരമ്പരയിൽ നടുനായകമായിരുന്ന ശ്രീനീലകണ്ഠതീർത്ഥപാദസ്വാമികളുടെ നാമധേയം കേരളീയർക്ക് എന്നും സ്മരണീയമാണല്ലോ. അഗാധമായ വൈദുഷ്യത്തിലായാലും, വേദാന്തവിഷയങ്ങളിലുള്ള അവഗാഹനശക്തികളിലായാലും, സർവോപരി മനുഷ്യസമുദായസേവനത്തിലുള്ള താല്പര്യത്തിലായാലും കേരളത്തിൽ ആ മഹാനവനെ അതിലംഘിച്ചിട്ടുള്ള പുണ്യപുരുഷന്മാർ ചുരുക്കമായേ കാണുകയുള്ളൂ. അദ്ദേഹത്തിനു പി. കെ-യുടെ പാണ്ഡിത്യപ്രഭാവത്തിലുണ്ടായിരുന്ന മതിപ്പു സീമാതീതമായിരുന്നു. സ്വാമികളും പി. കെ-യുംതമ്മിൽ നേരിട്ടുണ്ടായിരുന്ന പരിചയം അത്ര സുദീർഘമായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും ഇരുവരുടെയും വിജ്ഞാനശക്തികൾ ചിരകാലമായി പരസ്പരം സമാകർഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ആദ്യംമുതല്ക്കേ പി. കെ-യുടെ വിമർശലേഖനങ്ങൾ, യുക്തിവാദപടുവും താർക്കികമായി

ന്നു സ്വാമികളെ വളരെ രസിപ്പിച്ചു. അവയിൽ അവരും ഹിതമായ പാണ്ഡിത്യവിലാസം സ്വാമികളുടെ പ്രശംസയ്ക്കു പലപ്പോഴും പാത്രമായിട്ടുണ്ട്. പി. കെ-യ്ക്കു അവരോടുണ്ടായിരുന്ന മതിപ്പും തന്നാദൃശം തന്നെയായിരുന്നു. സ്വാമികളുടെ ജീവചരിത്രഗ്രന്ഥത്തിനു പി. കെ. എഴുതിയിട്ടുള്ള അവതാരികയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യങ്ങളെ മനസ്സുമായി പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കാണാവുന്നതാണ്.

ഒരിക്കൽ ശിഷ്യപരിഷേവിതനായ സ്വാമികൾ പി. കെ-യുടെ ഒരു പ്രബന്ധം വായിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതിൽ ഒരിടത്തു് ഏതോ ഒരു പൂർവ്വപക്ഷത്തെ പരിശോധിച്ചു് എതിരാളിയുടെ അയുക്തികതയെ ഖണ്ഡിച്ചു സ്വാഭിപ്രായം സ്ഥാപിക്കുന്ന ഭാഗം വായിച്ചുകേട്ടപ്പോൾ പ്രതിപാദനരീതിയുടെ രസപ്രവാഹത്തിൽ ആ പണ്ഡിതസദസ്സ് ആമഗ്നമായി. “അയം സാഹിത്യപഞ്ചാനനഃ” എന്നർത്ഥമായ ഒരു ശ്ലോകാർദ്ധംകൊണ്ടു് പെട്ടെന്നു സ്വാമികൾ സദസ്സിന്റെ മനോഗതിയെ അഭിനന്ദനം ചെയ്തു. രസാവഗാഹികളായ ശിഷ്യന്മാർക്ക് ആ പ്രയോഗം അന്വർത്ഥമായിത്തോന്നി. അവരിൽ നിന്നും ആ പദം ക്രമേണ മറ്റു് അഭിജ്ഞകേന്ദ്രങ്ങളിൽ പ്രചരിച്ചു. യാതൊരു പ്രചരണോദ്യമവും അതിനു പിന്നിലുണ്ടായിരുന്നില്ല. പി. കെ-യെ അറിഞ്ഞവരെല്ലാം സസന്തോഷം ആ ബിരുദം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമത്തോടു ചേർപ്പിക്കയാണുചെയ്തതു്. അതിൽ ഒരു യാഥാർത്ഥ്യം, സത്യം, ഏവരും ദർശിച്ചു. സത്യവചനങ്ങൾ സ്വയമേവ ശക്തിയുള്ളവയാണു്. അവ സ്വയം പ്രചരിക്കുന്നു. ഇതത്രേ യഥാർത്ഥമായ ജനസമ്മതി.

അദ്ധ്യായം ൧

സാഹിത്യവിമർശകൻ

ഒരു സാഹിത്യനായകനായിട്ടായിരിക്കും പി. കെ. ഭാവിതലമുറകളുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ ഗണനീയനായിരിക്കുന്നതെന്നാണല്ലോ പീഠികയിൽ പ്രസ്താവിച്ചതു. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ സാഹിത്യകാരനായ പി. കെ.-യുടെ വൈശിഷ്ട്യങ്ങൾ എന്തെല്ലാം, മലയാള സാഹിത്യമണ്ഡലത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥാനം എന്തു് എന്നിങ്ങനെയുള്ള ചില വിചാരകോടികളിലേക്കു കടക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സാഹിത്യകാരനെന്നനിലയിൽ പി. കെ. ചില പരിമിതികൾക്കും വിധേയനാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാഹിത്യം വിശാലമായ ഒരു പരിധിയെ സ്പർശിക്കുന്നില്ല. സാർവ്വജനീനതാമൂല്യം ഉളവാകുന്ന ഭാവനാപ്രധാനമായ പ്രസ്ഥാനങ്ങളെന്നുമല്ല, പി. കെ. പ്രധാനമായി അവലംബിച്ചതു്. കവിതകളും ഗുണോദർക്കങ്ങളായ ആഖ്യാനപ്രബന്ധങ്ങളും അദ്ദേഹം എഴുതിയെങ്കിലും, ചെറുകഥകൾ, ആഖ്യായികകൾ, നാടകങ്ങൾ മുതലായവയൊന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടില്ല. ഭാവനയെക്കാൾ പാണ്ഡിത്യമായിരുന്നു പി. കെ.-യുടെ പ്രത്യേകത; കല്പനാശക്തിയെക്കാൾ വിവേചനാപാടവമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൽ പ്രബലപ്പെട്ടുനിന്നതു്.

സങ്കല്പലോകത്തിലുള്ള വിമാനയാനങ്ങൾ പി. കെ.-യെ ആകർഷിച്ചില്ല. ഒരുപക്ഷേ ആകർഷിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ

തന്നെയും ഭൂമിയിൽനിന്നും വിച്ഛിന്നബന്ധനായി അധികനേരം സഞ്ചരിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു സാധിച്ചില്ല. "ഇരുകരത്ത കരയിൽ പൊട്ടാത്ത ചരടുകൊണ്ടു സ്വയം ബദ്ധനായിട്ടാണു" അദ്ദേഹം ആകാശത്തിലേക്കുയർന്നിട്ടുള്ളതെന്നു ഒരു വിമർശകൻ * പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു പരമാർത്ഥമാണു". ഭാവനാപക്ഷപുടങ്ങൾ വീശി വിഹായസ്സഞ്ചാരത്തിനു മുതിർന്നപ്പോഴൊക്കെ ബലമേറിയ ഈ ചരടു് അദ്ദേഹത്തെ ഭൂമിയിലേക്കു വലിച്ചുതാഴ്ത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പി.കെ.-യുടെ സാഹിത്യജീവിതത്തിൽ ഇതിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ സാർവ്വത്രികമായിക്കാണാം. ആദ്യകാലത്തെ ചെറുകഥാരചനയും കവിതാപരിശ്രമവും പിന്നീടു തിരോധാനം ചെയ്തതു തന്നെ ഇതിന്റെ ലക്ഷ്യമായി വിചാരിക്കണം. വിദ്യാർത്ഥിയുടെ ആദർശജീവിതത്തിൽനിന്നും ലോകവ്യവഹാരവിചക്ഷണന്റെ അർത്ഥലോകത്തിലേക്കു പ്രവേശിച്ചതോടുകൂടി കവിതയ്ക്കു പകരം ഗദ്യവും, കല്പിതകഥകൾക്കു പകരം ലോകകാര്യപ്രതിപാദകങ്ങളായ പ്രബന്ധങ്ങളും, വികാരപരവും ഭാവനാപ്രധാനവുമായ സാഹിത്യയത്നങ്ങൾക്കുപകരം വിവേചനാപരവും യുക്തിയുക്തവുമായ വിമർശവിചാരങ്ങളും ക്രമേണ സ്ഥലംപിടിക്കുന്നതായിക്കാണാം. ചുരുക്കത്തിൽ സാഹിത്യത്തിന്റെ നിർമ്മാണപരമായ വശത്തിനു പകരം നിരൂപണാത്മകമായ ഒരു സരണി പി. കെ.-യുടെ സാഹിത്യവാസനയുടെമേൽ ആധിപത്യം സ്ഥാപിച്ചു.

മനസ്സിന്റെ പ്രവണതകളും, പിൽക്കാലത്തുണ്ടായ സാഹചര്യങ്ങളുടെ പ്രേരണയുംമൂലം പി. കെ. പ്രഥമതഃ ഒരു

* ശ്രീ. കൈനിക്കര കുമാരപിള്ള (ഒരു കയ്യെഴുത്തു ലേഖനത്തിൽ)

ശല്യകാരനും നിരൂപകനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിരൂപണങ്ങൾ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന് അമൂല്യസമ്പാദ്യങ്ങളാണ്. പി. കെ.-യുടെ സാഹിത്യപഠനാന്തരത്തിന്റെ മൂല്യഘടകങ്ങളുമാണ്. ഈ വിമർശത്തിൽ ആ നിരൂപണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ചരിത്രം സാമാന്യസ്വരൂപം, ഘടന, വ്യാപകത്വം, പ്രയോജനം മുതലായവയെ പൊതുവേ പ്രതിപാദിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

ആംഗലസാഹിത്യസമ്പർക്കംകൊണ്ട് മലയാളഭാഷയിൽ അഭിനവമായിട്ടുണ്ടായ നിരൂപണപ്രസ്ഥാനം പത്രങ്ങളുടേയും മാസികകളുടേയും പ്രചാരം വർദ്ധിച്ചപ്പോൾ കൂടുതൽ വളർച്ച പ്രാപിച്ചു. രസികരഞ്ജിനി, കവനോദയം, ഭാഷാപോഷിണി, വിദ്യാവിനോദിനി, മംഗളോദയം മുതലായ ഉൽകൃഷ്ട മാസികകൾ വശ്യവചസ്സുകളായ പല പണ്ഡിതന്മാരുടേയും സാഹിത്യ വിമർശലേഖനങ്ങൾകൊണ്ട് അലംകൃതങ്ങളായി. സി. അച്യുതമേനോൻ, കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ, അപ്പൻതമ്പുരാൻ മുതലായവർ മാർഗ്ഗം തെളിച്ചു. പല യുവസാഹിത്യകാരന്മാരും അതിനെ ഉത്സുകതയോടെ പിന്തുണച്ചു. ഈ നിരൂപണങ്ങൾ പ്രധാനമായി തൽകാലീനഗ്രന്ഥങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ളവയായിരുന്നു. അഭിപ്രായത്തിനായി അപ്പോഴപ്പോൾ കിട്ടിയിരുന്ന അഭിനവഗ്രന്ഥങ്ങൾ മാത്രമാണ് ഗുണദോഷവിചിന്തനത്തിന വിഷയീഭവിച്ചിരുന്നത്. വിദ്യാവിനോദിനിയുടെ ആധിപരായിരുന്ന അച്യുതമേനോന്റെ നിരൂപണങ്ങൾ നല്ല ആംഗലനിരൂപണങ്ങളുടെ മാതൃകയിൽ ശക്തിയും, മൂർച്ചയും കൂടിയവയായിരുന്നു. സൽഗ്രന്ഥങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്ക

ന്നതിൽ എത്രകണ്ടു ദാക്ഷിണ്യം അദ്ദേഹം കാണിച്ചുവോ, അത്രത്തോളംതന്നെ ക്ഷുദ്രകൃതികളെ സംഹരിക്കുന്നവിഷയത്തിൽ തീവ്രത അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൂലികയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നു. കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാനും അപ്പൻ തമ്പുരാനും രീതിയുടെ ശക്തിയെക്കാൾ പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ വിസ്തൃതിയെയും, ആന്തരമായ സഹൃദയത്വത്തെയുമാണ് കൂടുതൽ പ്രദർശിപ്പിച്ചതു്. എങ്കിലും സ്വീകാരയോഗ്യങ്ങളായ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ അംഗീകാരത്തിനും അനഭിലഷണീയങ്ങളായവയുടെ തിരസ്കാരത്തിനും അവരുടെ സരണിയും അത്യന്തം ഉപകരിച്ചു.

പ്രസ്തുത തേജോഗോളങ്ങൾ മങ്ങിത്തുടങ്ങുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ ചക്രവാളത്തിൽ ഉജ്ജ്വലപ്രഭമായ മറ്റൊരുദയമുണ്ടായി. സാധാരണ സാഹിത്യജ്യോതിസ്സുകളുടെ ശീതളരശ്മികളല്ല അതിൽ നിന്നും പ്രസരിച്ചതു്. തീക്ഷ്ണതയും തപനതയുമായിരുന്നു അതിന്റെ പ്രത്യേകതകൾ. സാഹിത്യമണ്ഡലം ആകപ്പാടെ ഒന്നിളകിവശായി. കവിത്വവും ഗദ്യകർതൃത്വവും വിശ്രമവേളകളിലെ വിനോദവൃത്തികൾകൊണ്ടു സാധിച്ചുകളയാമെന്നു സ്വപ്നം കണ്ടിരുന്നവർ തലപൊക്കി നോക്കത്തുടങ്ങി. സാഹിത്യപദവികൾ കെട്ടിപ്പൊക്കിയിരുന്നവർ പലരും അവരുടെ മണിമന്ദിരങ്ങളോടുകൂടി നിലംപതിച്ചു. ക്ഷുദ്രകൃതികൾ ഈയാംപാറ്റകൾ പോലെ ചിറകറ്റുവീണു. ആകപ്പാടെ സാഹിത്യരംഗത്തെയുള്ള നിരങ്കുശമായ തള്ളിക്കയറ്റം തടയപ്പെട്ടു.

ഈ തീക്ഷ്ണജ്യോതിസ്സ് ആരാണെന്നു വായനക്കാർ ഊഹിച്ചുകാണുമായിരിക്കാം. സ്വദേശാഭിമാനി കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ രംഗപ്രവേശമാണ് മേൽ സൂചിപ്പിച്ചതു്.

നിർഭയവും, നിർദ്ദാക്ഷിണ്യവുമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിമർ
ശിതി ഔന്നത്യത്തേയോ അധഃസ്ഥിതിയേയോ പരിഗണി
ക്കാതെ നിരങ്കുശം പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ആ രീതി
അദ്ദേഹത്തിനു സഹായത്തവും ഇതരന്മാർക്കു അനുകരിക്കു
വാൻ വൈഷമ്യമുണ്ടാക്കുന്നതുമായിരുന്നു.

മേൽപറഞ്ഞ ഉൽകടതകൾക്കിടയ്ക്കു ശാന്തവും സൗ
മ്യവുമായ മറ്റൊരു പ്രകാരം മന്ദംമന്ദം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു
ണ്ടായിരുന്നു. ആ ഉദയം അനാർഭാടമെങ്കിലും അന്തസ്സാരശ
ബളിതമായിരുന്നു. പ്രക്ഷോഭകരമായി അതിൽ ഒന്നുമുണ്ടായി
രുന്നില്ല. ചിന്തയുടെയും അവധാനതയുടെയും പ്രകാശ
പ്രസരമായിരുന്നു അതിന്റെ പ്രധാനലക്ഷണം. ആധുനിക
ഗ്രന്ഥകാരന്മാരെയോ അവരുടെ സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനങ്ങളെ
യോ അതിൽ സ്പർശിച്ചിരുന്നില്ല. മലയാളഭാഷയിലെ
പൂർവാചാര്യന്മാരും അവരുടെ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുമായിരുന്നു
പ്രതിപാദ്യവിഷയം. പണ്ടു പ്രതിഷ്ഠനേടിയെങ്കിലും ആധുനിക
കാലത്തു വേണ്ടത്ര സ്ഥാനഭ്രഷ്ടങ്ങൾക്കിരയായ അഥവാ
യഥാർത്ഥമാഹാത്മ്യം ഇന്നോളം വെളിപ്പെടാതിരിക്കുകയോ
ചെയ്തിരുന്ന മഹാഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ മാറ്റുരച്ചു കാണിച്ചുകൊടു
ക്കുകയെന്നുള്ള ഉദ്ദേശം ആ നിരൂപണസരണിയിൽ പ്രധാന
മായി വീക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. വൈദുഷ്യവിലസിതമായ ഗവേ
ഷണം, യുക്തിയുക്തമായ പ്രതിപാദനം, നിരീക്ഷണ വിച
ക്ഷണമായ അനുമാനം, നിഷ്കൃഷ്ടമായ ബുദ്ധിപ്രയോഗം,
സഹൃദയാഹ്ലാദകമായ സാഹിത്യവിലാസം, ഇവയെല്ലാം
ഉപസ്കൃതമായി സർവാംഗീണമായ രസികത എന്നിങ്ങനെ
പലവിശിഷ്ടഗുണങ്ങളും ഈ സരണിയെ പരിപോഷി

പ്പിച്ചു. മലയാള സാഹിത്യത്തിലെ ആധുനിക കൃതിക
ളുടെയോ ഗ്രന്ഥകാരന്മാരുടെയോ നേരിട്ടു ബന്ധമില്ലാതിരുന്ന
ഈ പന്ഥാവു് ആദ്യം അധികം ആളുകളെ ആകർഷി
ച്ചില്ല. എന്നാൽ പണ്ഡിതന്മാരായ ഭാഷാഭിമാനികൾ
ഇതിന്റെ മാഹാത്മ്യം ആദ്യംമുതല്ക്കു മനസ്സിലാക്കി. ഈ
പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവു പി. കെ. നാരായണ
പിള്ളയായിരുന്നു.

രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെയും പി. കെ-യുടെയും നിരൂപണ
രീതികൾ തമ്മിലുള്ള ചില പ്രധാന വ്യത്യാസങ്ങളുടെ
സൂചന മേൽഖണ്ഡികകളിൽ കാണാവുന്നതാണു്. ഒന്നു
വികാരപ്രധാനവും മറേറതു വിവേചനാപരവുമായിരുന്നു.
ഒന്നു ഭാഷയുടെ ആധുനികവളർച്ചയെ ശാസിച്ചു നയിച്ച
പ്പോൾ, മറേറതു പൂർവ്വികസാഹിത്യങ്ങളുടെ കാന്തിയും
മൂല്യവും ആധുനികരെ മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുത്തു. പി. കെ.
ബഹുപ്രതിഭന്മാരായ കവികളുടെ അന്തർമാഹാത്മ്യങ്ങൾ
കൂടുതൽ അവഗാഹ്യമാക്കി; രാമകൃഷ്ണപിള്ള ഇന്നത്തെ
കാവ്യരംഗത്തിലാഷികൾ പ്രതിഷ്ഠയ്ക്കു് എത്രമാത്രം അർഹ
രോ അനർഹരോ എന്നു വിവേചിച്ചു കാണിച്ചുകൊടുത്തു.
ഒരാൾ പൂർവ്വികമഹാകവികളെ ആധുനികലോകവുമായി കൂടു
തൽ അടുപ്പിച്ചുവെങ്കിൽ, മറേറയാൾ ആധുനികസാഹിത്യ
കാരന്മാർ ഭാവിലോകവുമായുള്ള ബന്ധത്തെ വ്യവച്ഛേ
ദിച്ചു.

രണ്ടു പ്രസ്ഥാനങ്ങളും മലയാളഭാഷയുടെ അഭിവൃദ്ധിക്കു
അത്യന്താപേക്ഷിതങ്ങൾതന്നെ എന്നു് ആരും സമ്മതിക്കും.
എന്നാൽ രണ്ടിന്റെയും യഥാക്രമമുള്ള ഫലങ്ങളുടെ

വ്യാപ്തിയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിനോക്കുമ്പോഠം അവയുടെ
താരതമ്യേനയുള്ള പ്രാധാന്യത്തിന്നു സാരമായ അന്തരമു
ണ്ടായിരിക്കുമെന്നുള്ളതിന്നു തൎക്കമില്ല. സമകാലികസാഹിത്യ
ത്തിൽ കൈകാൎയ്യംചെയ്യു രാമകൃഷ്ണപിള്ളയ്ക്കു രാഗദ്വേഷവിമു
ക്തനായിനിന്നു സാഹിത്യവിമർശം ചെയ്യാൻ സാധിച്ചില്ല.
സ്വകാൎയ്യവൈരവും പക്ഷപാതബുദ്ധിയും ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു
രാഷ്ട്രീയപരിഗണനകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാഹിത്യ
നിരൂപണത്തിന്റെ സ്വച്ഛതയെ കലുഷീകരിച്ചുവെന്നു പറ
യേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കൃതികളുടെ കൎത്താക്കന്മാരെ മുമ്പിൽ
കണ്ടുകൊണ്ടല്ലാതെ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ നിരീക്ഷണം ചെയ്യാൻ
രാമകൃഷ്ണപിള്ളയ്ക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഗ്രന്ഥകാരന്മാരിൽ
കൂടിയാണു് അദ്ദേഹം ഗ്രന്ഥങ്ങളിലേക്കു കടന്നതു്.
പി. കെ.-യുടെ നിരൂപണങ്ങളിൽ വ്യക്തിപരിഗണനയ്ക്കു്
അവകാശമില്ലായിരുന്നു. ആധുനിക സാഹിത്യനിരൂപണ
ത്തിന്നുചിതമായ ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നും
അപഭ്രംശങ്ങഠം പറ്റാതിരുന്നില്ല. എങ്കിലും പി. കെ.-യുടെ
പ്രധാന നിരൂപണങ്ങഠം ആധുനികസാഹിത്യത്തെ സംബ
ന്ധിക്കുന്നവയല്ലല്ലോ. നിരൂപണവിഷയമാക്കിയ ഗ്രന്ഥക
ൎത്താക്കളേയും, നിരൂപകന്റെയും ഇടയ്ക്കു ശതാബ്ദങ്ങളുടെ
അന്തരാളവിസ്തൃതി ഒഴിഞ്ഞുകിടന്നിരുന്നു. വിദ്വേഷവീക്ഷ
ണത്തിന്നു അവിടെ വകയുണ്ടായിരുന്നില്ല. കവിതകളിൽ
കൂടി തന്നെ സൂക്ഷ്മനിരീക്ഷകന്റെ സാധിക്കുമായിരുന്ന സമീ
പനവും മർശനവുംമാത്രമേ പ്രസക്തമായിരുന്നുള്ളു. പ്രവൃ
ത്തിപരിശോധനയ്ക്കും സ്വഭാവനിരൂപണത്തിന്നും അതിൽ
സ്ഥാനമില്ലായിരുന്നു. ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽതന്നെയും കവി
കളുടെ വ്യക്തിത്വം കവിതയിൽ എത്രമാത്രം പ്രതിഫലി

ച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ള ഒരു ആലോചനകൊണ്ടുമാത്രമേ അനൗചി ത്യമായിരുന്നുള്ളൂ.

രാമകൃഷ്ണപിള്ള തീക്ഷ്ണവാദകനും, വികാരവിജൃംഭിത നും നിരങ്കുശനുമായിരുന്നു. പി. കെ. അവധാനസമ്പന്നനും ആശയപ്രകാശനത്തിൽ സംയമശീലനും ആയിരുന്നു. രാമകൃഷ്ണപിള്ള ഭാഷയുടെ ശക്തിയിലും വിചാരണസ്വഭാവ ത്തിലും ദൃഷ്ടിവച്ചപ്പോൾ പി. കെ. ആശയങ്ങളുടെ അന്ത സ്സാരത്തിലും, അഭിപ്രായങ്ങളുടെ സയുക്തികതയിലും, പ്രതി പാദനരീതിയുടെ സൗമ്യമായ വശീകരണശക്തിയിലും ദത്ത ദൃഷ്ടിയായിരുന്നു. ഒരാൾ സാഹിത്യക്ഷേത്രത്തിലെ ഒരു ധീരയോദ്ധാവും മറ്റയാൾ സ്വതന്ത്രപടുവായ ഒരുപദേ ഷ്ടാവുമായിരുന്നു.

ശാശ്വതപ്രകൃതികളായ ഫലങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോ ളം പി. കെ.-യുടെ നിരൂപണങ്ങളാണ് അധികം കൂടുതൽ പ്രയോജനകരമായി പരിണമിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നാണ് പറയേണ്ടി യിരിക്കുന്നു. രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ നിരൂപണങ്ങൾ അവ യുടെ കാലത്ത് എത്രമേൽ ആകർഷകങ്ങളും പ്രയോജന പ്രദങ്ങളും ആയിരുന്നെങ്കിലും ഇന്ന് അവയിൽ മിക്കവാറും എല്ലാം അപ്രസക്തങ്ങളും ഏറെക്കുറെ വിസ്മൃതപ്രായ ങ്ങളുമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ആ നിരൂപണങ്ങൾ എഴുതിയ സാഹചര്യങ്ങളിൽനിന്നും വിദൂരസ്ഥരായ ഇന്നുള്ളവർക്ക് അവ അനാകർഷകങ്ങളായിരിക്കുന്നു. വിശേഷിച്ചു നിരൂ പണത്തിനു വിഷയമായ മിക്ക ഗ്രന്ഥങ്ങളും അനന്തരം അവയുടെ പ്രാധാന്യശൂന്യതകൊണ്ടുതന്നെ കാലയവനിക യ്ക്കുള്ളിൽ മറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള ഗ്രന്ഥ

ങ്ങളെ അവലംബിച്ചുനില്ക്കുന്ന നിരൂപണങ്ങളുടെ ഭാവി അസ്ഥിരമായിരിക്കുന്നതിൽ അത്ഭുതത്തിനവകാശമില്ലല്ലോ. രാമകൃഷ്ണപിള്ള എഴുതിയവയാണെന്നതല്ലാതെ മറ്റൊരു മാഹാത്മ്യവും ആ വക പ്രബന്ധങ്ങൾക്ക് ആരെങ്കിലും കല്പിക്കുമോ എന്നുതന്നെ സംശയമാണ്. പാണ്ഡിത്യത്തിനോ, അഗാധമായ സൂക്ഷ്മവിമർശനത്തിനോ രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ നിരൂപണങ്ങൾ ഉത്തമോദാഹരണങ്ങളായിരിക്കുന്നില്ല.

പി. കെ. നിരൂപണംചെയ്ത ഗ്രന്ഥങ്ങളാകട്ടെ, കാലത്തിന്റെ പരീക്ഷണങ്ങളെ അതിജീവിച്ച പ്രതിഷ്ഠപ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളവയാണ്. കേരളീയജനസമുദായം നിത്യപാരായണംചെയ്തുവരുന്നവയും, അവരുടെ ദൈനംദിനജീവിതത്തിൽ മായാത്ത മുദ്രകൾ പതിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളവയും, എന്നാൽ അന്തർമാഹാത്മ്യങ്ങൾ ശാസ്ത്രീയമായരീതിയിൽ വ്യവച്ഛേദിക്കപ്പെടാതിരുന്നവയുമായ ഉത്തമഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ ഗുണപൗഷ്കല്യങ്ങൾ ചിന്താസമ്പന്നവും, പാണ്ഡിത്യ വിലസിതവും, പ്രൗഢോജ്ജ്വലവുമായ രീതിയിൽ ആവിഷ്കരിക്കയാണ് പി. കെ. തന്റെ നിരൂപണങ്ങൾകൊണ്ട് ചെയ്തത്. നമ്മുടെ സാഹിത്യാചാര്യന്മാർക്ക് ഒരു നവോത്ഥാനം നൽകിയ ആ പ്രബന്ധങ്ങൾക്ക് ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ മാതൃകാപരമായ സ്ഥാനം സംലബ്ധമായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

* * *

പി. കെ.-യുടെ നിരൂപണരംഗപ്രവേശം നമ്മുടെ സാഹിത്യമണ്ഡലങ്ങളിൽ സാരമായ വ്യതിയാനങ്ങൾ ഉളവാക്കി. 'കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ' ഭാഷയിലെ ആദ്യത്തെ സാഹിത്യഗവേഷണഗ്രന്ഥമാണെന്നു പറയാം. 'ഭാഷയിലെ ആദ്യത്തെ പണ്ഡിതവിമർശകൻ' എന്നാണ് കുഞ്ചൻ

നമ്പ്യാന്മാരുടെ കർത്താവെന്ന നിലയിൽ പി. കെ.യെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ടു് മഹാകവി ഉള്ളൂർ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതു് കൃഷ്ണഗാഥാനിരൂപണം, നിരൂപണപാഠത്തിൽ ഒരു പടികൂടി മുന്നോട്ടുകടന്നു. 'തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ' ഈ പുരോഗതിയുടെ പരിണതഫലമാണു്. ആംഗല സാഹിത്യനിരൂപകന്മാരുടെ രീതിയിൽ പി. കെ. പൂർവ്വികരായ കവികൾക്കു് ഏറെക്കുറെ സുനിശ്ചിതങ്ങളായ കാലങ്ങളും പാത്രവും ക്ലിപ്തപ്പെടുത്തി. അഭിപ്രായാന്തരങ്ങളെ യുക്തിപ്രഭാവത്തിന്റെ പ്രകാശത്തിൽ പരിശോധിച്ചു സ്വാഭിപ്രായങ്ങളെ സ്ഥാപിച്ചു. കവികളുടെയും കൃതികളുടെയും സ്ഥാനനിർണ്ണയമാണു് നിരൂപണത്തിലെ മറ്റൊരംശം. കവിയുടെ സ്വാത്തമായി എന്തുണ്ടു്? പരകീയമായവ എന്തെല്ലാം? എന്നിങ്ങനെ ഒരവലോകനംകൂടി പി. കെ.യുടെ നിരൂപണങ്ങളിൽ കാണുന്നുണ്ടു്. കവിതകളുടെ യഥാർത്ഥമൂല്യനിർണ്ണയത്തിനു അത്യന്താപേക്ഷിതവും, എന്നാൽ വിപുലമായ ഗ്രന്ഥപരിചയംകൊണ്ടുമാത്രം സാദ്ധ്യവുമായ ഒരു കൃത്യമാണല്ലോ ഇതു്.

സാഹിത്യാസ്വാദനപരമായ ഭാഗമാണു് പി. കെ.-യുടെ നിരൂപണത്തിലെ മൂന്നാമത്തെ അംശം. അതിലാണു സഹൃദയനേയും വിമർശകനേയും നേരിട്ടുകാണുന്നതു്. അന്ധമായ ആസ്വാദനമോ കർക്കശമായ ആക്ഷേപമോ അല്ല ആ ഭാഗങ്ങളിലുള്ളതു്. വൈചിത്ര്യപൂർണ്ണമായ വിവേചനം, വിശാലതത്വങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള നിരീക്ഷണം, സൗന്ദര്യാസ്വാദനതല്പരമെങ്കിലും മിതവും നിയമിതവുമായ അഭിനന്ദനം, ഇതൊക്കെയത്രേ പി. കെ.യുടെ സാഹിത്യാസ്വാദനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ അഗ്രിമങ്ങളായ

ലക്ഷണങ്ങൾ. കവിതാരസം കളിയാടുന്ന ആ പ്രതിപാദനരീതിയും പ്രസ്താവയോഗ്യമായിരിക്കുന്നു. പി. കെ.-യുടെ ഓരോ നിരൂപണവും ഓരോ കാവ്യകൃതിയാണു്. നിരൂപണപ്രബന്ധങ്ങൾ എന്ന നില കവിഞ്ഞു് അവയ്ക്കു് ഓരോന്നിനും ഉത്തമസാഹിത്യ പ്രബന്ധങ്ങൾ എന്ന പദവിക്കു സഹൃദയലോകം സമ്മതിച്ചു കൊടുക്കാതിരിക്കയില്ല.

അനുസ്ഫോടനവും ആവേശവും എത്ര അഗാധമായിരുന്നാലും, നിയന്ത്രണവും ശിക്ഷണവും പി. കെ.-ഒരിക്കലും കൈവിട്ടിട്ടില്ലെന്നുള്ളതും സ്മരണീയമാണു്. സാധാരണ നിരൂപകന്മാരുടെ കയ്യിൽ കാണാവുന്നതുപോലെ പി. കെ. യുടെ അനുസ്ഫോടനങ്ങൾ കേവലം ആക്രോശങ്ങളായി പരിണമിക്കുന്നില്ല. സഹജമായ വികാരനിയന്ത്രണം എവിടെയും കാണാം. ഹൃദയദ്രവണത്തിലും ഒരു ഗാംഭീര്യമുണ്ടു്. പദപ്രയോഗത്തിലും ആശയപ്രകാശനത്തിലും സഹജമായ സംയമശീലം സർവ്വദാ പ്രത്യക്ഷമാണു്. സഹൃദയത്വവും അനുസ്ഫോടനവ്യഗ്രതയും ഈ ശിക്ഷണ സ്വഭാവത്തെ ഒരിക്കലും അടിപ്പെടുത്തുന്നില്ല. ഇപ്രകാരമുള്ള നിയന്ത്രണശീലം മലയാള നിരൂപണലോകത്തു വിരളമാണു്. ഉച്ചൈസ്തരമുള്ള ഉൽഘോഷണങ്ങളാണു് നമ്മുടെ നിരൂപണസരണിയിലെ സാധാരണസ്വഭാവം. വിളിച്ചുപറയാതെ പറയുന്നതിന്റെ പൊലിമയും പ്രതിഭയും ഉളവാക്കുവാനുള്ള വാഗ്വൈഭവം, നമ്മുടെ നിരൂപകന്മാർ ഇനിയും ഉണ്ടാക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പി. കെ.-യുടെ നിരൂപണപ്രബന്ധങ്ങൾ ഈ സംഗതിയിൽ അഭിലഷണീയമായ ഒരു വ്യതിയാനത്തിന്റെ മാതൃക കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു.

നിരൂപണം വിവിധരീതിയിലാകാം. സാമാന്യമായി അവയെ സാങ്കേതികമാർഗ്ഗം, ഉദ്ദേശപ്രതിപാദകമാർഗ്ഗം, സ്വച്ഛന്ദമാർഗ്ഗം എന്നിങ്ങനെ മൂന്നു സരണികളിലായി ഉൾപ്പെടുത്താവുന്നതാണു്. ഇംഗ്ലീഷ്പ്രസ്ഥാനരീത്യാ പറയുമ്പോൾ, ഇവയിൽ ആദ്യത്തേതു ക്ലാസിക്‌രീതിയും രണ്ടാമത്തേതു റൊമാൻറിക്‌രീതിയും മൂന്നാമത്തേതു ഇന്നത്തെ സ്വതന്ത്രവിമർശമാർഗ്ഗവുമായി പരിഗണിക്കാവുന്നതാണു്.

സാഹിത്യാസ്വാദനത്തിൽ ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ രീതിയാണു് ഏറ്റവും യുക്തമായിട്ടുള്ളതെങ്കിലും സാങ്കേതികമോ, ഉദ്ദേശപ്രതിപാദകമോ, ആയ നിയമങ്ങളേയും ആശയങ്ങളേയും തീരെ പരിത്യജിച്ചുകൊണ്ടു സാഹിത്യനിരൂപണം ചെയ്വാൻ സാധിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. പഴയ സാങ്കേതികമാർഗ്ഗങ്ങൾ കേവലം ഉപേക്ഷിപ്പാവുന്നവയല്ല. മനുഷ്യന്റെ സാഹിത്യവാസനയേയും സൗന്ദര്യാവബോധത്തേയും ആസ്പദമാക്കിയുള്ള പല തത്വങ്ങളും അവയിൽ അന്തർഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഒടുവിൽ സ്വാതന്ത്ര്യഭ്രമക്കാരായി പരിണമിച്ചു നിയമങ്ങളെ തള്ളിക്കളയുന്ന ആധുനിക നിരൂപകന്മാർപോലും അവയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന തത്വങ്ങളെ പ്രകാരാന്തരേണ അംഗീകരിക്കേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ടു്. കല, അഥവാ സാഹിത്യം സോദ്ദേശമോ നിരുദ്ദേശമോ എന്നുള്ള പ്രശ്നത്തിനു അവസാനതീരുമാനം ഇതുവരെ ആരും പറഞ്ഞിട്ടില്ല. അതിനാൽ റൊമാൻറിക് അഥവാ ഉദ്ദേശപ്രതിപാദകമെന്നു നാം മുകളിൽ നാമകരണംചെയ്ത പ്രസ്ഥാനത്തെയും നിരൂപകന്മാർ ആദരിക്കാതെ തരമില്ല. അങ്ങനെയുള്ള പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ നിരൂപണം ഏതു പ്രസ്ഥാനത്തെ അവലംബിക്കണമെന്നു ഖണ്ഡിതമായി പറയുക

അസാദ്ധ്യമാണു്. എത്രയൊക്കെയായാലും യഥാർത്ഥ നിരൂപണത്തിൽ മേല്പ്പറഞ്ഞ അംശങ്ങൾ എല്ലാം ഏറെക്കുറെ അടങ്ങിയിരിക്കുമെന്നു പറയുവാനേ തരമുള്ളു. ആകപ്പാടെ, നിരൂപകൻ സ്വതന്ത്രനായിരിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതിനോടൊപ്പംതന്നെ, മനുഷ്യന്റെ ബുദ്ധി, വികാരം, സദ്ബോധം എന്നിവയിൽ അധിഷ്ഠിതമായ വിശാലതത്വങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണത്തിനു വഴിപ്പെടാനുള്ള വഴക്കംകൂടി ശീലിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

പി. കെ.യുടെ നിരൂപണം ഇതിൽ ഏതുമാർഗ്ഗത്തെയാണു അവലംബിച്ചതെന്നു പറയുക പ്രയാസമാണു്. മൂന്നിന്റെയും അംശങ്ങൾ യഥോചിതം അതിൽ കലർന്നിട്ടുള്ളതായി കാണാം. കേവലം ആലങ്കാരികദൃഷ്ട്യാ അല്ല അദ്ദേഹം കൃതികൾ നിരൂപണം ചെയ്യുന്നതു്. എന്നാൽ ആലങ്കാരിക മതങ്ങളും ആവശ്യമുള്ളിടത്തു അംഗീകരിക്കാതിരുന്നിട്ടില്ല. കാവ്യങ്ങൾ സൗന്ദര്യങ്ങളാകണമെന്നുള്ള ഉറച്ചവിശ്വാസക്കാരനായിരുന്നു പി. കെ. എന്നാൽ സൗന്ദര്യാത്മകതയും സത്യനിഷ്ഠതയും വെളിവാക്കേണ്ടിടത്തു സാങ്കേതികതയേയും ഉല്ലേഖാപേക്ഷികതയേയും വിസ്മരിച്ചു കാവ്യഭംഗിയിൽമാത്രം അദ്ദേഹം തൃപ്തനായിരുന്നില്ല. സാഹിത്യകലയുടെ മൂലതത്വങ്ങൾ മനസ്സിൽ വച്ചുകൊണ്ടുതന്നെയാണു് അദ്ദേഹം കൃതികളെ നിരീക്ഷണം ചെയ്യുന്നതു്. എന്നാൽ സത്യസൗന്ദര്യങ്ങളുടെ അവബോധത്തിനു സഹായകമായിരുന്നിടത്തോളമല്ലാതെ, അതിനു വിഘാതകാരിയായി പരിണമിക്കുന്നവിധം, നിയമങ്ങളേയും മൂലതത്വങ്ങളേയും അദ്ദേഹം മുറുകെ പിടിച്ചിരുന്നില്ല. കൃഷ്ണഗാഥാനിരൂപണത്തിൽ കാവ്യരസത്തെ വിമർശിച്ചിട്ടുള്ള ഭാഗത്തു

സംസ്കൃതാചാര്യന്മാരുടെ ശൃംഗാരവീരകരുണാദികളിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമായി കാവ്യങ്ങളുടെ വികാരാത്മകതയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി നിരൂപണം ചെയ്തിട്ടുള്ളതു് മേൽ പറഞ്ഞ രീതിയ്ക്കു് ഉദാഹരണമാണു്.

കാവ്യമീമാംസകന്മാർ വിധിച്ചിട്ടുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങളെക്കാൾ ആധുനിക പാശ്ചാത്യ നിരൂപകന്മാരുടെ നവീനോപാധികളെ ആശ്രയിച്ചു മലയാള മഹാകാവ്യങ്ങളുടെ മാഹാത്മ്യങ്ങൾ വെളിവാക്കുവാനാണു് പി. കെ. ശ്രമിച്ചതു്. സ്വാഭിപ്രായപ്രകാരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിരൂപണങ്ങളിൽ ശുദ്ധമായി കാണേണ്ടതു്. എങ്കിലും വ്യക്തിപരമായ അഭിപ്രായത്തിനുവേണ്ടി മാതൃകാസ്വരൂപത്തിന്റെ നിലയെ ആരും ബലികഴിച്ചില്ല. ആ സംഗതിയിൽ പി. കെ. ഒരു യഥാർത്ഥപ്രവാചകൻ തന്നെയാണു്. സ്വന്തം അഭിരുചി അനുസരിച്ചു നോക്കിയാൽ കവിതയിൽ കഠിനവും കർക്കശവുമായ ഒരു രീതിയാണു് പി. കെ. ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നതെന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ പ്രയാസമില്ല. ‘കിമപികാവ്യ’ത്തിന്റെയും, ‘ശ്രീമൂലമുക്താവലി’യുടെയും കർത്താവു് കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരെയും, ചെറുശ്ശേരിയെയും, ഒരുപക്ഷെ എഴുത്തച്ഛനെത്തന്നെയും, മാതൃകാകവികളായി പരിഗണിക്കുക സ്വാഭാവികമാണു്. എങ്കിലും നമ്പ്യാരെപ്പോലെ മറ്റൊരു കവിയെയും പി. കെ. അത്ര ആത്മാർത്ഥമായി ആരാധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അനുകരണം ഒരുതരം ആരാധനയാണെങ്കിൽ പി. കെ. ഉള്ളൂരിന്റെ ഒരു യഥാർത്ഥ ആരാധകനായിരുന്നുവെന്നുവേണം പറയാൻ. എന്നാൽ അതു് കവിതയെഴുത്തിൽ മാത്രമായിരുന്നു. ഒരു നിരൂപകനെന്ന നിലയിൽ പി. കെ. കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരെയും ചെറു

ഭക്തിയെയും എഴുത്തച്ഛനെയുംതന്നെ മനസ്സാ ആരാധിച്ചു. സ്വകീയമനോരസങ്ങൾക്കനുകൂലം ഒരു മാതൃകാസ്ഥാനമാ ൻെറ വീക്ഷണനിലപാടിനെ പാലിക്കുവാൻ പി. കെ-യ്ക്കുണ്ടായി രുന്ന കഴിവിനെയാണ് ഇതു സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. കാവ്യനിരൂ പണത്തിൽ, വിശാലമായ വീക്ഷണപരിധി, സാഹിത്യതത്ത്വ ബോധാർജ്ജവും സർവ്വാസ്വാദകത്വവുമായ പാണ്ഡി ത്യം, നിശിതമായ വിവേചനപാടവം, കാവ്യരസം സ്ഫുരി ക്കുന്ന ഭാഷാവിലാസം എന്നിവയായിരുന്നു പി. കെ-യെ അലങ്കരിച്ച പ്രധാനഗുണങ്ങൾ. വിശ്വസാഹിത്യത്തിലെ പ്രശസ്ത നിരൂപകന്മാരെ അവരവരുടെ സ്ഥാനമഹിമയ്ക്ക് അർഹനമാക്കിത്തീർത്തിട്ടുള്ളതും മേൽപ്പറഞ്ഞ ഗുണങ്ങളെ ല്ലാതെ മറ്റെന്താണ്?

ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും ഒരു നിരൂപകനെന്ന നിലയിൽ പി. കെ-യുടെ പരിമിതികൾ വിസ്മരിക്കത്തക്കവ യല്ല. സ്വതന്ത്രനായ ഒരു വിമർശനവേദിയിലെന്ന പ്രധാന ഗുണങ്ങളിൽ ചിലത് അദ്ദേഹത്തിലില്ലായിരുന്നു. ആധുനിക സാഹിത്യത്തിൻെറ ഗതിവൈചിത്ര്യങ്ങൾ എന്തൊക്കെയാ യാലും, അതിനോടു പി. കെ. അവലംബിച്ച നിർദ്ദാക്ഷിണ്യ മനോഭാവം ന്യായീകരിക്കത്തക്കതല്ല. നിരൂപകന് ആവ ശ്യമുണ്ടായിരിക്കേണ്ട ഉദാരബുദ്ധിയുടെ അഭാവത്തെ അല്ലേ ഈ സ്വഭാവം വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നത്? ഒരു ഗ്രന്ഥത്തെ യോ, പ്രസ്ഥാനത്തെയോ വിമർശിക്കുമ്പോൾ അതി ൻെറ സാഹചര്യങ്ങൾ, ഉദ്ദേശങ്ങൾ, ഉപജ്ഞാതാക്ക ളുടെ മനോഭാവം എന്നിവ വിശദമായി മനസ്സിലാ ക്കി, അനുഭാവപുരസ്സരം അനുസരിക്കയാണ് ഒരു നിരൂപ

കന്റെ ധർമ്മം. കവിയുടെ അന്തരാത്മാവിലേക്കുള്ള അന്ത
പ്രവേശമാണു നിരൂപകനെ സത്യദർശനത്തിലേക്കു നയി
ക്കുന്നതു്. പ്രാചീനസാഹിത്യകാരന്മാരെ നിരൂപണം ചെയ്യു
മ്പോൾ പി. കെ.-യെ വിശ്രുതിശാലിയാക്കിത്തീർത്ത
സ്വഭാവം ഇതായിരുന്നു. എഴുത്തച്ഛൻ, നമ്പ്യാർ മുത
ലായവരുടെ കവിതോദ്ദേശ്യങ്ങളെയും പരാധീനതകളെയും
വിശദമായി മനസ്സിലാക്കി അവരെ അറിഞ്ഞു് ആസ്വാ
ദിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു. എന്നാൽ ആധു
നിക സാഹിത്യകാരന്മാരുമായി ഇടപെടേണ്ടിവന്നപ്പോൾ
ചിലഘട്ടങ്ങളിൽ പി. കെ. യുടെ മേൽപറഞ്ഞ മനോഭാവം
തിരോധാനം ചെയ്തുകാണുന്നു. സ്വപ്രമാണനിഷ്ഠനും, നിയ
മകർക്കശനുമായി അവിടെ അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു- വള്ള
ത്തോളിനെയും ആശാനെയും ആ നിലയിൽനിന്നാണു
വീക്ഷിച്ചതു്. ഖണ്ഡകാവ്യപ്രസ്ഥാനത്തെയും മിസ്റ്റിക്
പ്രസ്ഥാനത്തെയും വിമർശിച്ചതും അങ്ങനെതന്നെ. പ്രസ്തുത
രീതികളെ അവതരിപ്പിച്ച കാലദേശാവസ്ഥകൾ പ്രചോദ
നങ്ങൾ മുതലായവയെ ദാക്ഷിണ്യപൂർവം ദർശിച്ചിരുന്നുവെ
ങ്കിൽ ഇത്ര വളരെ പാരുഷ്യം അവരോടു പ്രകടിപ്പിക്കേണ്ടി
വരുമായിരുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നില്ല. കുമാരനാശാന്റെ
നളിനിയിലെ ശൃംഗാരത്തെ പൂർവികസാഹിത്യശാസ്ത്രജ്ഞ
ന്മാരുടെ മാനദണ്ഡംവെച്ചു പരിശോധിക്കാതെ, നവീനാ
ഭിരുചികളിൽ അന്തഃകമ്പപുരസ്സരമായ മനോഭാവത്തോടെ
ആസ്വദിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ പി. കെ. യുടെ
പരിശ്രമം കുറച്ചുകൂടി സ്തുത്യർഹമായിരുന്നേനെ. അതുപോ
ലെതന്നെയാണു 'ഉദ്ബോധ'യുടെ കാര്യവും. സാഹിത്യശാസ്ത്ര
ത്തിനും അയവും, ആനമ്യതയും കുറെയൊക്കെ ആവശ്യം

തന്നെയാണ്. സാഹിത്യത്തിന്റെ പരമാദർശങ്ങളെ പരിരക്ഷിക്കുന്നതോടുകൂടിത്തന്നെ, അതിന്റെ വ്യാപാരപരിധിയെ എത്രകണ്ട് വിശാലമാക്കാൻ കഴിയുന്നുവോ അത്രകണ്ട് ആ സരണിയിൽ സഹായിക്കുകയാണ് സാഹിത്യനിരൂപകൻ ചെയ്യേണ്ടത്. കവിയോട് സഹാനുഭൂതികൈക്കൊള്ളാനും, സഹഗമനംചെയ്യാനും വിമർശകൻ ശ്രമിക്കണം. വിജ്ഞാനവും വിവേചനാപടുത്വവും സഹൃദയത്വവും കൊണ്ടുമാത്രം ഒരു നിരൂപകന്റെ ഗുണങ്ങൾ പരിപൂർണ്ണമാകുന്നില്ല. കുറച്ചുകൂടി ഉൽകൃഷ്ടമായ ഒന്ന്, അതായത് ഉദാരമായ ദാക്ഷിണ്യബുദ്ധി അഥവാ അനുഭാവപരത്വം ഒരു മാതൃകാനിരൂപകന് അത്യന്താപേക്ഷിതമായിരിക്കണം. പുരാതനസാഹിത്യത്തെ നിരൂപണംചെയ്യുമ്പോഴും പി. കെ.-യിൽ സമൃദ്ധമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ഈ വിശിഷ്ടഗുണങ്ങൾ ആധുനികസാഹിത്യത്തെ വിമർശിച്ചപ്പോഴും ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിമർശകപദവി കുറേക്കൂടി ഉയർന്നിരിക്കുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

അദ്ധ്യായം ൨

ഗദ്യരീതി—ശൈലീവിലാസം.

"വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻതിരുമനസ്സിലെ കാലത്തിനുശേഷം ഇത്ര നല്ല സംസ്കൃതപദങ്ങൾ ഇത്ര ധാരാളമായി പ്രയോഗിച്ച് ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ പ്രചരിപ്പിച്ച ഒരു ഗ്രന്ഥകാരനെ ഞാൻ

പേരെ അറിയുന്നില്ല. താൻ എഴുതുന്ന ഓരോ വാക്യത്തിലും പി. കെ. തന്റെ വ്യക്തിമുദ്ര പതിപ്പിക്കാതെയിരിക്കയില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രബന്ധങ്ങൾക്ക് ഒരു മഹാപ്രളയത്തിന്റെ അപ്രമേയതയും ഒരു ചിത്രശില്പിയുടെ അഭിഗമ്യതയുമുണ്ട്; അപൂർവ്വങ്ങളായ ആശയങ്ങൾകൊണ്ടും, അവിചാരിതരമണീയമായ പ്രതിപാദനരീതികൊണ്ടും അവ ആരെയും വിസ്മയസ്തബ്ധരും ആഹ്ലാദപരവശരുമാക്കിത്തീർക്കുന്നു. അവ സരസ്വതീഭഗവതിയുടെ സമഗ്രതാണ്ഡവങ്ങളാണ്; കൈരളീദേവിയുടെ കമനീയതമങ്ങളായ കണ്ഠാലങ്കാരങ്ങളാണ്".[illegible] (ഉദ്ധൃതി)

പാണ്ഡിത്യവും ചിന്തയും മനോധർമ്മവുമാണ് പി. കെ.-യുടെ രചനകളിൽ കാണുന്ന സാമാന്യലക്ഷണങ്ങളെങ്കിലും, പ്രബന്ധങ്ങളെല്ലാം ഒരുപോലെ പ്രകാശിക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേകത അവയുടെ നിസ്തുല്യമായ ശൈലീവിലാസം തന്നെ. പി. കെ. പ്രതിപാദിച്ചതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ ആകർഷകങ്ങളായ വിഷയങ്ങളെ അധികരിച്ച് ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുള്ള സാഹിത്യകാരന്മാർ മലയാളത്തിൽ ധാരാളമാണ്. അദ്ദേഹത്തെക്കാൾ സർവ്വസമ്മതരായ അല്പജ്ഞതയെ സമാകർഷിച്ച എഴുത്തുകാരും വളരെയുണ്ട്. എന്നാൽ ശൈലിയുടെ സവിശേഷതയിൽ, പി. കെ.-യുടെ നില പ്രത്യേകമാണ്. ഇത്ര വ്യക്തിത്വം സ്ഫുരിക്കുന്ന ഒരു ശൈലി ചുരുക്കം മലയാളഗദ്യകാരന്മാർക്കുമാത്രമേ സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളു. ആൾതന്നെയാണ് ശൈലി. (style is the man) എന്ന പ്രസ്താവന സാർത്ഥമാക്കിയിട്ടുള്ള ഏറ്റവും പ്രമുഖ ഗദ്യകാരനാണ് അദ്ദേഹം.

ആത്മപ്രതിഫലനപ്രവണരായ ഗ്രന്ഥകാരന്മാർ പ്രായേണ രണ്ടുവിധത്തിലുണ്ട്. ഒരുകൂട്ടർ, പ്രതിപാദ്യത്തിൽ

തന്നെ പ്രത്യക്ഷമായോ, പരോക്ഷമായോ, സ്വകീയസ്വഭാ-
വവിശേഷങ്ങളെയും, ചിലപ്പോൾ ആത്മചരിത്രദ്യോതക-
ളായ അനുഭവങ്ങളെയും പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെ
കൂട്ടരാകട്ടെ പ്രതിപാദ്യവിഷയത്തിൽ അപ്രത്യക്ഷന്മാരെ-
ങ്കിലും, രീതിയിലും പ്രയോഗങ്ങളിലും സ്വയം പ്രത്യക്ഷരാ-
കുന്നു. ആംഗലസാഹിത്യത്തിൽ അഡിസൻ, ഹാസ്ലിറ്റ്,
സ്റ്റീവൻസൻ മുതലായ ഉപന്യാസകാരന്മാരും, ചാൾസ് ഡി-
ക്കൻസിനെപ്പോലെയുള്ള ആഖ്യായികാകാരന്മാരും, സ്വകൃ-
തികളിൽക്കൂടി ആത്മസ്വഭാവങ്ങളും ജീവിതസംഭവങ്ങ-
ളും ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ളവരാണ്. രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗക്കാർ
ഹൃദയകവാടങ്ങൾ തുറന്നുകാണിക്കുന്നതിൽ അത്ര ഉത്സുക-
രാണെന്നു പറവാനില്ല. വികാരവിജൃംഭണത്തേക്കാൾ വിക-
രസംയമനമായിരിക്കും മിക്കവാറും അവരുടെ പ്രത്യേകത.
എങ്കിലും സുസ്പഷ്ടമായ ഒരു വ്യക്തിത്വവിശേഷം അവരു-
ടെയും കൃതികളിലും നിഴലിക്കുന്നു. പ്രതിപാദ്യത്തിലേക്കാൾ
രീതിയിൽ അഥവാ ശൈലിയിലാണ് ഇതു ദൃശ്യമാകുന്നതു്.
ഡാക്ടർ ജാൺസൻ, കാർലൈൽ, ഗിബ്ബൺ, ബർക്ക് മുത-
ലായവർ ആംഗലസാഹിത്യത്തിൽ ഈ സ്വഭാവവിശേഷ-
ത്തിന് ഉത്തമോദാഹരണങ്ങളായി പരിലസിക്കുന്നു. മല-
യാളസാഹിത്യത്തിൽ ഇപ്രകാരം രീതിനിഷ്ഠമായ വ്യക്തിത്വ-
ത്തിന് ഏറ്റവും മികച്ച ദൃഷ്ടാന്തം പി. കെ-യാണ്.

മലയാള ഗദ്യസാഹിത്യത്തിന്റെ ഉല്പത്തി, വളർച്ച
എന്നിവയുടെ ആധുനികതയെ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ മേല്പ-
റഞ്ഞ ശൈലീ സ്വഭാവത്തിന് ഒരു പൂർവ്വചരിത്രം പറയുവാ-
നില്ല. എങ്കിലും നമ്മുടെ ഗദ്യസാഹിത്യത്തിലും വ്യക്തി-
ത്വമുദ്രപതിച്ചിട്ടുള്ള അനുഗൃഹീത തൂലികാകാരന്മാർ കുറവല്ല

ി. വി., ചന്തുമേനോൻ, കുഞ്ഞുരാമൻനായനാർ, അപ്പൻ
തമ്പുരാൻ. ഇ. വി., മൂർക്കോത്തുകുമാരൻ, സി. വി. കുഞ്ഞു
രാമൻ, പി. കെ. മുതലായ പലരുടേയും പേരുകൾ ഈ
സന്ദർഭത്തിൽ പറയുവാനുണ്ട്. എങ്കിലും മേൽപ്രസ്താവി
ച്ചതുപോലെ, ശൈലിയിൽ ഇത്ര പ്രസ്ഫുടമായ പ്രത്യേ
കത സ്ഫുരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളവരായി പി. കെ.-യെപ്പോലെ
അധികംപേർ ഉണ്ടെന്നുതോന്നുന്നില്ല. മററുള്ളവരുടെ ശൈ
ലിയായാലും ചിലപ്പോൾ ഒരു ഖണ്ഡികയോ അദ്ധ്യായ
മോ എങ്കിലും വായിക്കാതെ കർത്തൃത്വത്തെപ്പററി ഒരു തീ
ർപ്പു കിട്ടിയില്ലെന്നു വരാം. എന്നാൽ പി. കെ.-യുടെ കാര്യ
ത്തിൽ ഓരോ വാചകവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യക്തിത്വമുദ്ര
വഹിക്കുന്നു. വാചകത്തിന്റെ ഘടന, പദയോജന, പ്രയോ
ഗഭേദങ്ങൾ, അലങ്കാരപ്പാടെയുള്ള ആശയസന്നിവേശ
മിവയിലെല്ലാം ഒരു 'പി. കെ. ത്വം' കാണുന്നുണ്ട്" അനു
ഭവവേദ്യം തന്നെയാണ്. അവിടവിടെനിന്നും രണ്ടു
ദാഹരണങ്ങൾമാത്രം താഴെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളട്ടെ:—

(i) "സൌന്ദര്യാരാമ അവർകളുടെ പ്രസംഗത്തിലെ സൂചിമു
ഖവും പക്ഷേ വേദനയിലും വേദനാൽകാന്തിയും, സുഖപ
ങ്ങളും എന്നാൽ രസനിർഭരങ്ങളുമായ വാക്യങ്ങൾ ഇപ്പോഴും
ചിയിൽ സ്ഫുരിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു."

(ii) "അവ മുൾക്കളുടെ ബലത്തെ തിരിച്ചറിയുവാനുള്ള വൈ
ഭവം പ്രസാദകന്റെ സാഹസികത്വത്തിലും നിർലീനമായിരുന്നു
."

(iii) "സാത്വികമായ ചൈതന്യത്തിന്റെ അംശത്തിൽ
ഹത്തിന്റെ ധീരത സാരവത്തായിരുന്നില്ല."

വാക്യങ്ങളിൽമാത്രമല്ല ഖണ്ഡികകളിലും ഈ പ്രത്യേകത നിറഞ്ഞു കാണാവുന്നതാണു്. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഖണ്ഡികയിൽ പി. കെ-യുടെ അല്ലാതെ മറ്റാരുടെയെങ്കിലും എന്നു പറയാവുന്ന വാക്യങ്ങൾ ഏതു ചമൽക്കാരമെന്നു പരിശോധിക്കുക:—

“വാർദ്ധക്യത്തെ വാത്സല്യപൂർവ്വം ഇക്കാണുന്ന ഭസ്മധൂളി ശിരഃപ്രദേശത്തു് സ്ഥിരമായി വ്യക്തീഭവിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു് വിശ്രമത്തിനു് എനിക്കുള്ള അവകാശം ആരും നിഷേധിക്കുവാൻ കാണുകയില്ല. പക്ഷെ എന്റെ വിശ്രമാവസരത്തെ നിശ്ചയിക്കുന്നതിൽ എന്നെപ്പോലെ കർമ്മനിരതനായ മറ്റാരും ഉണ്ടെന്നുതോന്നുന്നില്ല. അങ്ങിനെയാണു് ലോകത്തിന്റെ ഗതിയെന്നേ പറയേണ്ടതുള്ളു. അല്പവയസ്സുമുതൽ അമ്പത്തഞ്ചുവയസ്സുവരെ അനവരവീര്യവും, സരസ്വതീസേവയുംകൊണ്ടു് നിരന്തരക്ലിഷ്ടമായ കാലഘട്ടം കഴിഞ്ഞു വിശ്രമോത്സുകനായി നോക്കിയതിൽ വിശ്രമത്തിനു സ്ഥാനമില്ലെന്നാണു കണ്ടതു്. ഭാഗ്യവശാലോ ദൗർഭാഗ്യവശാലോ ഞാൻ ഇന്ന് ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഹിന്ദുസമുദായം സിന്ധുമദ്ധ്യത്തിൽ സൃഷ്ടിവന്നതായ ഒരു കപ്പൽപോലെ ഗമിക്കുന്നുവെന്നാണു് എനിക്കു് തോന്നിയതു്. അങ്ങിനെയുള്ള കപ്പലിന്റെ യന്ത്രഭാഗത്തെ കമ്പാസ്പോലെ നിയന്ത്രിച്ചില്ലെങ്കിൽ അതിന്റെ വരുണലോകത്തു് സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠ സിദ്ധിക്കുന്നതിനു വളരെ കാലതാമസമുണ്ടാകുകയില്ലല്ലോ. ഭവിഷ്യത്തായ ജലപ്രവാഹത്തെ നിരോധിക്കുന്നതിനു യന്ത്രങ്ങളെല്ലാം സൃഷ്ടിസന്ധാനത്തിനു ബോധപ്പെട്ടതായിരിക്കുന്നു. കുട്ടമണിയടിച്ചു് ആപത്തു വിളംബരപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു.”” (ഒരു പ്രസംഗം)

ഈ വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ യഥാർത്ഥസ്വഭാവം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു് ശൈലിയെപ്പറ്റി പൊതുവേ ചിലതു പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ശൈലി എന്ന പദത്താൽ കേവലം

വാക്കുകളുടെ സംഘാതമല്ല. വാക്കുകളും ആശയങ്ങളുമായുള്ള ഗാഢമായ സംപൃക്തതയാണു് ശൈലി. "വാഗത്ഥാവിവ സംപൃക്തൗ" എന്നുപറഞ്ഞ കാളിദാസൻ വാസ്തവത്തിൽ ശൈലിയേയും കാവ്യത്തേയും ഏകീഭാവേനയാണു് വീക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു തോന്നുന്നു. വാക്കുകൾകൊണ്ടുള്ള ശബ്ദഝംകൃതിമാത്രം രസം ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നില്ല. ആശയം വാക്കിനോടു ദൃഢമായി ബന്ധിക്കുമ്പോഴാണു് രസം ജനിക്കുന്നതു്. പാശ്ചാത്യസാഹിത്യകാരന്മാർ പദങ്ങളെയും വികാരങ്ങളെയും സുദൃഢമായ പരസ്പരബന്ധത്തിൽത്തന്നെയാണു് വീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഷറ്റോബ്രിയാൻഡു് (Chateaue Bri-and) എന്ന ഗ്രന്ഥകാരനെപ്പററി ഒരു നിരൂപകൻ പറയുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശൈലിയിൽ ഹൃദയംതന്നെ നിക്ഷിപ്തമായിരുന്നു എന്നാണു്. ഷോപ്പനർ എന്ന ചിന്തകന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ "ശൈലി അന്തരാത്മാവിന്റെ മുഖമണ്ഡലമാകുന്നു." ഇതെല്ലാം പദങ്ങൾക്കു മനുഷ്യന്റെ വ്യക്തിസ്വഭാവത്തോടുള്ള ബന്ധത്തെ വ്യക്തമാക്കുകയും, അവ കേവലം ശബ്ദമാത്രങ്ങളല്ലെന്നും സജീവങ്ങളും, അർത്ഥഗർഭങ്ങളുമായ സങ്കേതങ്ങളാണെന്നുമുള്ള അഭിപ്രായത്തെ അനുകൂലിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രസ്താവനകൾതന്നെയാകുന്നു. അതിനാൽ സാഹിത്യത്തിൽ പദങ്ങളുടെ ഹൃദയംഗമമായ പ്രയോഗം ഏററവും പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരംശമാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു.

എന്നാൽ ശൈലിയിലെ വ്യക്തിത്വം കേവലം വികാരനിർഭരമായ പദപ്രയോഗത്തിൽ അടങ്ങുന്നുവെന്നുപറയുന്നതു് മുഴുവൻ സത്യമല്ല. പദങ്ങൾ വികാരങ്ങളുടെ എന്നപോലെ ആശയങ്ങളുടെയും സമുചിതവും, സുശക്തവുമായ

വാഹനങ്ങളായിരിക്കുന്നിടത്തോളം മാത്രമേ അവയിൽ വ്യക്തിത്വം കാണുകയുള്ളു. മഹാപണ്ഡിതന്മാരുടെയും ചിന്തകന്മാരുടെയും ശൈലികളിൽ കാണുന്ന വ്യക്തിത്വം അപ്രകാരമുള്ളതാണ്. വികാരവിജൃംഭണത്തെക്കാൾ വികാരസംയമനമായിരിക്കും അങ്ങിനെയുള്ളവരുടെ ശൈലിയുടെ പ്രത്യേകതയെ സ്ഫുരിപ്പിക്കുന്നതെന്നുകൂടി പറയാം. വികാരത്തെക്കാൾ ചിന്താഗതി അവരെ ഭരിക്കുന്നു; അവരുടെ ശൈലികളിലും ഈ അംശം കൂടുതലായിക്കാണുന്നു. പി. കെ.-യുടെ ശൈലിയിൽ പ്രകാശിക്കുന്ന വ്യക്തിസ്വഭാവം വികാരനിഷ്ഠമായിട്ടുള്ളതല്ല. ഹൃദയഗതികളെയോ, വികാരപ്രവാഹത്തെയോ ആവിഷ്കരിക്കുന്നവയല്ല പി. കെ.-യുടെ സാഹിത്യകൃതികൾ പൊതുവേ എന്നു മുമ്പുതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവ പ്രധാനമായി ബുദ്ധിപ്രഭാവജന്യങ്ങളാണ്. ഈ അംശത്തിലും പി. കെ.-യുടെയും സി. വി.-യുടെയും ശൈലികൾതമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം പ്രസ്താവയോഗ്യമത്രെ. സി. വി. വികാരപ്രധാനനായിരുന്നു. പി. കെ. പ്രതിഭാപ്രധാനനായിരുന്നു. പി. കെ.-യുടെ ശൈലിയിൽ തെളിഞ്ഞുകാണുന്ന അംശം പ്രതിഭാപരമാണ്. അഗാധപണ്ഡിതൻ, നിശിതവിമർശകൻ, വൈയാകരണൻ, ഫലിതസമ്പന്നൻ—ഇതൊക്കെത്തന്നെ ആ ശൈലിയിൽ ആവിഷ്കൃതനായിക്കാണുന്ന വ്യക്തി.

പണ്ഡിതോചിതമായ പദപ്രയോഗനിഷ്കർഷയാണ് പി. കെ.-യുടെ ശൈലിക്കുള്ള ഒരു പ്രധാനലക്ഷണം. ഈ നിഷ്കർഷ വിവിധരീതിയിൽ പ്രകാശിച്ചു. ഏതുപദവും അതിന്റെ ശരിയായ അർത്ഥത്തിൽ ഗ്രഹിക്കുക; ഉചിതമായ സ്ഥാനത്തു പ്രയോഗിക്കുക; ഇങ്ങനെ രണ്ടംശങ്ങളിലാണ്

ശൈലിയുടെ വിജയം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. താൻ പ്രയോഗിച്ച എല്ലാ പദങ്ങളുടെയും ഉല്പത്തിയും രൂപപരിണാമങ്ങളും അദ്ദേഹം വിശദമായി അറിഞ്ഞിരുന്നു. ആവശ്യമുള്ള അർത്ഥത്തിൽ പുതിയ രൂപങ്ങൾ കൊടുത്തു പ്രയോഗിക്കുവാനുള്ള ശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യവും അദ്ദേഹത്തിനു വശമായിരുന്നു. ഉചിതമായ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഉചിതമായ പദങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുവാൻ സാധിക്കുക എന്നുള്ളതു് വലുതായ വൈദഗ്ദ്ധ്യമാണു്. അതു സാധിക്കാത്ത എഴുത്തുകാർ നല്ല ആശയങ്ങൾ സമ്പാദിച്ചാൽത്തന്നെയും, ഭാഗ്യമില്ലാത്തവർക്കു് പുത്രലാഭംപോലെ ദുഃഖകാരണമായിട്ടേ ഭവിക്കയുള്ളു എന്നു് ഒരു സംസ്കൃതശ്ലോകത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.[1] പദങ്ങളുടെ സന്ദർഭോചിതമായ പ്രയോഗത്തിൽ പി. കെ.യെ അതിശയിച്ചിട്ടുള്ള ഗദ്യകാരന്മാർ മലയാളത്തിൽ ഇല്ലെന്നുതന്നെ പറയാം. ഈ പ്രയോഗവൈചിത്ര്യമാണു് പി. കെ.യുടെ പദങ്ങൾ വിവക്ഷിതാർത്ഥത്തെ ശരിയായി പ്രതിഫലിപ്പിക്കയും, പ്രകാശസ്ഫുരണംകൊണ്ടു് ശൈലിയിൽ തന്നെ ഒരു പ്രസന്നത വിളങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു. സംസ്കൃതപദങ്ങളുടെ പ്രയോഗത്തിലായിരുന്നു പി. കെ.യുടെ പാടവവും സ്വാധീനശക്തിയും പ്രധാനമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതു്. സന്ദർഭോചിതങ്ങളും അർത്ഥഗാംഭീര്യസമ്പന്നങ്ങളുമായ പദങ്ങൾ മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്യങ്ങളിൽ

---

1 “വിവക്ഷിതാർത്ഥപ്രതിപാദകം യത്
വിന്യാസമേകം ന വിദുഃ പദാനാം
ദുഃഖാവഹാസ്തേ സുകൃതേऽപി തേഷാം
അഭാഗ്യഭാജാമിവ പുത്രലാഭാഃ.”

കാണുകയുള്ളൂ. വാചകങ്ങളിൽനിന്നും ഒറ്റ വാക്കുപോലും അർത്ഥഹാനികൂടാതെ മാറ്റുകയോ കുറിക്കുകയോ ചെയ്യാൻ സാദ്ധ്യമല്ലെന്നുള്ളതാണ് ഒരു പ്രത്യേകസംഗതി. ഒരൊറ്റ വാക്കുപോലും പ്രയോക്താവിന്റെ അറിവും അർത്ഥബോധവും കൂടാതെ പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. കൂടുതലെന്നോ കുറവെന്നോ പറയുവാൻ സാദ്ധ്യമില്ലാത്തവിധം പദങ്ങൾ അത്ര നിഷ്കർഷയോടെയാണ് നിരത്തിയിരിക്കുന്നത്. ഒരു നിരൂപകൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുപോലെ "ദൃഢവും വാശിയും തിട്ടപ്പെടുത്തി കണ്ണികൾ പരസ്പരം സംഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ചങ്ങലകളാണ് പി. കെ.യുടെ വാചകങ്ങൾ. ഒരു കണ്ണി നീക്കിയാൽ ആ ചങ്ങല താഴെ തകർന്നുപോകും."

സന്നിഷ്കർഷമായ പദപ്രയോഗംപോലെതന്നെ വൈവിദ്ധ്യന്തരങ്ങളായ വാചകങ്ങളും പി. കെ.യുടെ ശൈലിക്കുള്ള ഒരു പ്രത്യേകതയാണ്. അലങ്കാരശബളിതമായ പദപ്രയോഗത്തിൽ പി. കെ.യ്ക്ക് പ്രത്യേകമായ 'വാസന'യും ഏറെക്കുറെ നിഷ്ഠയുംകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഏതുവാചകം നോക്കിയാലും ശബ്ദത്തിലോ അർത്ഥത്തിലോ ഏതെങ്കിലും ചമൽക്കാരം കാണാതിരിക്കയില്ല. ഈ അംശത്തിൽ പ്രധാനമായി പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നത് വാചകങ്ങളുടെ തുല്യഭാരവും (Balance) തദനുസരണമായ പ്രാസയോജനയുമാണ്. വാചകങ്ങളുടെ ഭാഗങ്ങൾതമ്മിൽ, പദങ്ങളുടെ സംഖ്യയിലും, അവയുടെ സമീചീനമായ സന്നിവേശത്തിലും ശബ്ദസാജാത്യത്തിലും ഉണ്ടാകുന്ന താരതമ്യതുല്യതയാണ്

തുല്യാംശതാ എന്നു് ഇവിടെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു്. ബന്ധസാ മാന്യമെന്നും ഇതിനെ ചിലർ വിവക്ഷിക്കാറുണ്ടെങ്കിലും വാചകങ്ങളുടെ ഭാഗങ്ങൾക്കു പരസ്പരമുള്ള തുല്യതയും സാമ്യവുംമൂലമുണ്ടാകുന്ന ഈ പ്രത്യേകതയെ തുല്യാംശതാ എന്ന പദംകൊണ്ടു വ്യവഹരിക്കുന്നതായിരിക്കും കൂടുതൽ യുക്തമായിരിക്കുന്നതെന്നു തോന്നുന്നു. ഈ രീതി മലയാളഭാഷയിൽ ഏറെക്കുറെ നൂതനമായ ഒരു പ്രസ്ഥാനമാണെന്നു പറയാം. ചന്തുമേനോൻ, സി. വി. മുതലായവരുടെ കൃതികളിൽ അവിടവിടെ ഇതു് പ്രത്യക്ഷമാകുന്നുണ്ടെങ്കിലും പി. കെ.യുടെ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ കാണുന്നതുപോലെ സർവ്വസാധാരണമായി ഇതിനു് മറ്റൊരു മലയാളഗ്രന്ഥകാരനെ സംബന്ധിച്ചും പറയുവാൻ കാണുന്നില്ല. ഗിബ്ബൺ, മെക്കാളെ, ബർക്ക് മുതലായ ആംഗലേയസാഹിത്യകാരന്മാരുടെ പ്രഭാവമായി ഈ വിഷയത്തിൽ പി. കെ.യ്ക്കു് ധാരാളമായിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം. സ്വാഭാവികമായ പ്രാസപ്രയോഗപ്രവണതയ്ക്കും ഇതിൽ അളവറ്റ ഭാഗമായി സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ചിലപ്പോൾ ഉപവാക്യങ്ങൾ തമ്മിലും മററുചിലപ്പോൾ ഒരു പ്രധാനവാക്യത്തിന്റെ അംശങ്ങൾ തമ്മിലും ആയിരിക്കും സാമ്യമുണ്ടാവുക. പി. കെ.യുടെ വാചകങ്ങളുടെ തുല്യാംശതയെ ചില ഉദാഹരണങ്ങൾകൊണ്ടു് സ്പഷ്ടമാക്കാം:—

“ഭോഗവും യോഗവും തമ്മിലും, ശാസ്ത്രവും ശസ്ത്രവും തമ്മിലും വല്ലാത്ത വിപ്ലവം സംഭവിക്കുമോ എന്നു തോന്നി”

“നഖംപചമായ മണലും ലലാടംതപമായ വെയിലും.

“മയൂരസന്ദേശം സാഹിത്യരസികസമ്മതവും സകലജനകാവ്യരസബോധവും ആകയാൽ”

“അച്ചടിക്കായലിൽ സ്ഥായകരാം, അതിലെ ബോധത്തിന്റെ പായകരമായ സങ്കേതകൾ”

‘ധനത്തിന്റെ വൃദ്ധിയും മദ്യത്തിൽ സക്തിയും വിവേകത്തിന്റെ ലുപ്തതയും സംഭവിച്ചിരുന്നതിനാൽ’

ഭാഷാപാകത്തിന്റെ പൂർവോത്തരഭാഗങ്ങൾ തമ്മിലും ഐകരൂപ്യത ചിലയിടങ്ങളിൽ വളരെ സ്പഷ്ടമായി കാണാവുന്നതാണ്.

“ഇതെല്ലാംതന്നെ ഉത്തമാഭരണമായ കൃതി ദുഷണമോ കല്പനയോ എന്നറിയുന്നില്ല”

“വിലപാത്ത് പരിപാലകന്മാരെക്കൊണ്ടും, അവിടത്തെ പാണ്ഡിത്യപ്രകർഷംകൊണ്ടും സംസ്കൃതഭാഷാസേവ ഉൽകൃഷ്ടമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു”

“കാവ്യങ്ങൾ കഥാകളം, [illegible] വിഷയം [illegible]കൊണ്ട് കാവ്യത്തിന് അന്യഥാത്വം ഉണ്ടാകുന്നതല്ല”

“പാഠകന്മാർ പുരാണപാരായണത്തിൽ [illegible]”

ഇങ്ങനെ അനേകം ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാവുന്നതാണ്. പി. കെ.യുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ സാർവത്രികമായിക്കാണുന്ന ഈ രീതി കേവലം ശബ്ദപ്രയോഗവൈചിത്ര്യത്തിലുള്ള ഉത്സാഹംകൊണ്ടുണ്ടായ കൃത്രിമതയിൽ നിന്നുയർന്നതല്ല. എങ്കിൽ ഈ സംഗതി ദീർഘമായ വിമർശനത്തിന് വിഷയമാക്കേണ്ടതില്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ ശബ്ദശൈലിയെക്കാൾ ഭാഷയുടെ ശക്തിയും അന്തർവീര്യവുമാണ് ഈ പ്രയോഗരീതിയിൽ മുഴുവനായി പ്രകാശിക്കുന്നത്. മേൽ ഉദ്ധരിച്ച വാക്യങ്ങൾ ഉള്ളതുതന്നെ ഭാഷാബന്ധികളെക്കൊണ്ട് പ്രതിപാദിക്കേണ്ട [illegible] ആശയങ്ങൾ ഉള്ളടക്കം ചെയ്തിട്ടുള്ളതായിക്കാണാം. [illegible]കാലത്തെ ഗദ്യരചനാസമ്പ്രദായത്തിൽ

കൂടി നടന്നിട്ടുള്ളവരോടു് ‘‘നഖംപചമായ മണലിന്റെയും ലലാടന്തപമായ വെയിലിന്റെയും’’ ശക്തിയെപ്പററി പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഘോഷകരെ പൂജകന്മാരാക്കാമെങ്കിൽ പണ്ഡിതരെ ഋത്വിക്കുകളുമാക്കരുതോ’’ എന്നുള്ള ചോദ്യത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ആശയം ഒരു പ്രബന്ധത്തിനുതന്നെ വിഷയമാകുന്നതാണു്. ഒരു വാദപ്രതിവാദത്തിനിടയ്ക്കു സംശയസ്പൃക്കായ ആസ്തിക്യത്തോടുകൂടിയ ഒരു കൃതിയെ എതിർകക്ഷി ഉന്നയിച്ചപ്പോൾ ആ കൃതിയെപ്പററി പി. കെ. എഴുതിയതാണു്, ‘‘ജാതമൃതമോ മൃതജാതമോ ആയ കൃതിയുടെ ഉദയമോ ഒടുക്കമോ എന്നറിയുന്നില്ല’’ എന്നാണു്. ആ വാചകത്തിന്റെ ശക്തിയെപ്പററി പ്രത്യേകം പറയേണമെന്നില്ലല്ലോ. മോട്ടാർവണ്ടികളോടു താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ‘‘കുതിരകൾ കൂർമ്മങ്ങളും, കാളകൾ ഒച്ചുകളും ആണു്’’ എന്നുള്ള പ്രയോഗവും നോക്കുക. കൂർമ്മങ്ങൾക്കും ഒച്ചുകൾക്കും ഇതിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന അർത്ഥം ആശയങ്ങളെ എത്ര വിശാലമായ രീതിയിൽ വിശദപ്പെടുത്തുന്നു എന്നു ചിന്തിക്കേണ്ടതാണു്. മേൽപറഞ്ഞതു പി. കെ.-യുടെ ഭാഷാരീതിയുടെ ഒരു പ്രത്യേകവൈശിഷ്ട്യത്തെ കൂടി ദ്യോതിപ്പിക്കുന്നു. ഏററവും കുറഞ്ഞ പദസംഖ്യകൊണ്ടു് പരമാവധി ആശയം സ്ഫുരിപ്പിക്കുക എന്നുള്ളതാണതു്. ഈ സംക്ഷിപ്തപ്രതിപത്തിയെ [illegible] പാണിനീസൂത്രങ്ങളോടുള്ള നിരന്തരബന്ധം കൂടുതലായി പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതായിരിക്കാം. ഓജസ്സും ശക്തിയും അർത്ഥസ്ഫുരണവും ഇല്ലാത്ത ഒററവാക്കുപോലും വാചകങ്ങളിൽ കാണുകയില്ല. മാത്രാലാഘവംപോലും കണക്കാക്കിയുള്ള പദപ്രയോഗചാതുരിമൂലം പി. കെ.-യുടെ വാചകങ്ങളിൽ പ്രകാശിക്കുന്ന ആശ

യങ്ങളം, മുറുകിയവീണക്കമ്പികളിലോ പില്ലാംകുഴലുകളിലൊ കൂടി പുറപ്പെടുന്ന മധുരനിനദങ്ങൾപോലെ ഹൃദയാനന്ദകരമായി തോന്നുന്നു. അവിടവിടെ സുലഭമായി കാണുന്ന അർത്ഥഗർഭങ്ങളായ അസാധാരണ പദങ്ങളം അവിട്ട്'കളിൽനിന്നും പുറപ്പെടുന്ന നിലാ ത്തിരികകൾപോലെ ശൈലീമണ്ഡലത്തെ പ്രകാശമാനമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

പണ്ഡിതനായ ശ്രീ: ജെ. സി. മാരക്കാർ (റിട്ടഃ വ്യവസായ ഡയറക്ടർ) അയച്ചുതന്ന ഒരു കത്തിൽ പി. കെ-യുടെ ശൈലിയിൽ കാണുന്ന പ്രയോഗപരിശുദ്ധിയെ (Precision of expression) പ്രത്യേകം എടുത്തു പറയുന്നു. അസാധാരണങ്ങളും ദുർഗ്രഹങ്ങളും ആയ പദങ്ങളും പ്രയോഗിക്കേണ്ടതായ ആവശ്യകത പി. കെ-യ്ക്കുണ്ടായതും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷയ്ക്കു ചെറുതായ ഒരു ദുർബോധത്വം തോന്നിക്കുന്നതും മേൽപറഞ്ഞ പരിശുദ്ധിപ്രതിപത്തികൊണ്ടാണെന്നു ശ്രീ: മാരക്കാർ വിചാരിക്കുന്നു. "ഒരു നല്ല വൈയാകരണനെന്നമാത്രമേ, പി. കെ. കൂടുതൽ സാധാരണങ്ങളായ പദങ്ങളം ഉപേക്ഷിച്ച് അസാധാരണങ്ങളോ ദുരൂഹങ്ങളോ ആയവയെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയതിന്റെ കാരണം വ്യക്തമാകുകയുള്ളൂ" എന്നും അദ്ദേഹം തുടർന്നു പറയുന്നു. പി. കെ-യുടെ ശൈലിയിൽ അനുഭൂതമാകുന്ന ദുർഗ്രഹതയ്ക്കുള്ള കാരണങ്ങളിൽ ഒന്നു", കുറഞ്ഞ പദങ്ങൾകൊണ്ടു കൂടുതൽ ആശയം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമമാണെന്നും ചിലർക്ക് അഭിപ്രായമുണ്ട്". പദങ്ങൾ ചുരുങ്ങിയിരിക്കുന്നതിനാൽ വാചകങ്ങൾ പിരിമുറുകിയ ചരടുപോലെ ബലിഷ്ഠങ്ങളാകുന്നുണ്ടെങ്കിലും, ചിലപ്പോൾ പിടി മുറ്റാത്തവയായിത്തീരുന്നുണ്ടെന്നും പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

അർത്ഥം നിറഞ്ഞുതുളുമ്പുന്ന പദങ്ങളുടെ സന്നിവേശം കൊണ്ടു് പരമാവധി അർത്ഥം സ്ഫുരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങൾ നിറഞ്ഞതാണു് എഴുത്തച്ഛന്റെ ശൈലിയെന്നു് പി. കെ. പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് സ്വന്തം ഗദ്യശൈലിക്കും ഏറ്റവും യോജിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ ലക്ഷണങ്ങൾമൂലം പി. കെ-യുടെ വാചകങ്ങൾ ഒട്ടുമുക്കാലും ഭംഗിയേറിയ സൂക്തകങ്ങളായിട്ടാണു പരിണമിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു പറയാം. വിശേഷിച്ചു എന്തെങ്കിലും തത്വങ്ങളുടെ പ്രതിപാദനസന്ദർഭത്തിൽ "ശബ്ദശക്തി സ്ഫടികപട്ടംപോലെ പരിണമിച്ചു് വിവിധ ശ്ലോകങ്ങളെ ചിതറുന്നതായി കാണാം." ഉദാഹരണമായി "സന്മാർഗ്ഗനിഷ്ഠയുടെ വിശിഷ്ടസൗന്ദര്യവും ജീവിതമാർഗ്ഗത്തിൽ കല്പവല്ലിയുമായ ആരോഗ്യത്തിന്റെ വില അതിശയോക്തിയെ വിഷമിപ്പിക്കുന്നതല്ല" എന്നുള്ള വാചകംതന്നെ നോക്കുക ചിലമ്പലത്തു് ഇത്തരമുള്ള സൂക്തകങ്ങൾ പാരമ്പര്യമായി ഇങ്ങനെ എണ്ണാറാം. സാമാന്യമായ സന്ദർഭങ്ങളിൽ വാചകബന്ധത്തെക്കുറിക്കുന്ന ഘടകപദങ്ങൾതന്നെ ആവശ്യമില്ലാത്തവിധം, ആശയങ്ങളുടെ ആനുപൂർവ്വ്യം അത്ര സ്പഷ്ടവും പ്രതിപാദനത്തിന്റെ സുഗമത അവിച്ഛിന്നവുമായിരിക്കും. വാക്യങ്ങൾ തമ്മിൽ താനേ ഘടിക്കുന്നു.

വാചകങ്ങളിലെ ശബ്ദഭംഗിയെപ്പറ്റി മേൽ സൂചിപ്പിച്ചപ്പോൾ ആശയസാമഞ്ജസ്യത്തിൽ വേണ്ടിവന്ന ഒരു ഉപാധിയായി മാത്രമേ അതിനെ പ്രതിപാദിച്ചുള്ളൂ. എന്നാൽ പ്രധാനമായ പ്രാസപ്രയോഗത്തിൽ പി. കെ-ക്ക ഭാവമായിരുന്ന അനിവാര്യമായ താല്പര്യം വിസ്മരിക്കാനാകുന്നതല്ല. പ്രാസമില്ലാത്ത വാചകങ്ങൾ, ഉള്ളവയെക്കാൾ സംഖ്യയിൽ കുറവല്ലയോ എന്നുകൂടി തോന്നിപ്പോകുന്നു. ഗദ്യത്തിൽ പ്രാസ

പ്രയോഗം ആവശ്യമുണ്ടോ, ഗാഢതയാ കൃത്രിമമായിട്ടല്ലയോ എന്നുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ ഈ അവസരത്തിൽ ഉത്ഭവിക്കാവുന്നതാണ്. പ്രാസം ഭംഗിയാണെങ്കിൽ അതു് ഗദ്യത്തിനും പദ്യത്തിനും ചേരും. പ്രാസത്തിന്റെ അസ്വാഭാവികത എല്ലാ എഴുത്തുകാരെ സംബന്ധിച്ചും പരമാർത്ഥമായിരിക്കണമെന്നില്ല. ചിലർക്കു് പ്രാസനിബദ്ധമായ ഭാഷ ശിശുവിനു് ക്രീഡപോലെ ലഘുസാദ്ധ്യമാണു്. അങ്ങിനെയുള്ളവർ പ്രാസം പ്രയോഗിക്കുന്നതിൽ കൃത്രിമത്വമോ അസ്വാഭാവികതയോ ആരോപിക്കുന്നതു് അസ്ഥാനത്തിലാണു്. ആവശ്യാനാവശ്യസ്ഥിതികളെ ബാധിക്കാതെ പ്രാസഭീകരതകൊണ്ടു് ഭാഷയ്ക്കു വല്ല വൈകല്യവും സംഭവിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നുള്ളതു നോക്കിയറിഞ്ഞിട്ടു വേണം. പ്രാസപ്രയോഗംകൊണ്ടു് വൈകല്യത്തേക്കാൾ ശൈലിക്കു വൈചിത്ര്യം, കലാസൗഷ്ഠവം മുതലായ ഗുണങ്ങളാണു് സിദ്ധിക്കുന്നതെങ്കിൽ ശബ്ദഭംഗിയെ ഒരു ദോഷമായി കരുതുന്നതിൽ അർത്ഥമില്ലല്ലോ. പി. കെ-യുടെ പ്രാസപ്രയോഗത്തെപ്പറ്റി പറയുമ്പോൾ മേൽസൂചിപ്പിച്ച ചില വസ്തുതകൾ മനസ്സിൽ ധരിച്ചിരിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ടു്. പ്രാസാദിനിവേശം പി. കെ-യ്ക്കു് നൈസർഗ്ഗികമായ ഒരു പ്രേരണയായിരുന്നു; അതിന്റെ പ്രയോഗം അക്ലിഷ്ടമായ ഒരു പ്രവാഹവുമായിരുന്നു.

എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളിലും പി. കെ-യുടെ ശബ്ദഭംഗികൾ അകൃത്രിമമായിരുന്നു എന്നു പറയുന്നില്ല. ചിലയിടത്തു കുറച്ചു ഉദ്ദേശിച്ചുതന്നെ പ്രാസനിബന്ധനം ചെയ്തിട്ടുള്ളതായി കാണാം. ഉദാഹരണമായി "കവികളും, കണക്കപ്പിള്ളമാരും" എന്ന പ്രബന്ധത്തിൽ "കണ്ണും കാണുന്നതിൽ കാരുണ്യം കണികാണാനില്ലാത്ത കണക്കപ്പിള്ളമാരും കണ്ണുംകണക്കുമില്ലാത്ത കാക്ക

യറി ചെററയില്ലാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്ന കവികളും" എന്നിങ്ങനെ യുള്ള പ്രയോഗവൈചിത്ര്യം മനഃപൂർവമായിട്ടുള്ളതാണെന്ന സമ്മതിക്കേണ്ടതില്ല. എന്നിട്ടും അതിലും ക്ലേശം ലേശവും സ്ഫുരിക്കുന്നില്ല. അതുപോലെ "[illegible] അനുകൂലിക്കുന്ന വ്യാപാരം [illegible] അനിവാര്യമാണെങ്കിലും" എന്നും "ഐശ്വര്യപൂർണ്ണമായ കോയിത്തമ്പുരാൻ അവർക്കുള്ള [illegible] ചെയ്യുന്ന ആരംഭങ്ങൾ അവതാളത്തിലാകയില്ല" എന്നും മററും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നിടത്തു ആകാരത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തിൽ [illegible] തോന്നുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇതു നിങ്ങൾ രീതിയല്ലാതെ [illegible] വാദത്തിൽ എഴുത്തുകാർ അറിയാതെതന്നെ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ കൂടുതൽ അകൃത്രിമസുന്ദരമായി തോന്നുന്നു". "[illegible] ആശയവൈചിത്ര്യം കണ്ടറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്". "[illegible] പഞ്ചതികളായി" "[illegible] അവസാനത്തിലായി" "ചാർത്തുകളെ അനിവാര്യമായ താല്പര്യം" എന്നിങ്ങനെയുള്ള പദപ്രയോഗം കൂടുതൽ സ്വാഭാവികമായി തോന്നുന്നു.

ഇതുമേൽ [illegible] വൈചിത്ര്യമുള്ള ശബ്ദപ്രയോഗങ്ങളും മററും ഗദ്യശൈലിയിൽ കാണുകയില്ല. പദ്യങ്ങളിൽ മാത്രം ഘടിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുന്ന അലങ്കാരപ്രയോഗങ്ങൾ പോലും ഗദ്യത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുവാൻ പി. കെ-യും ലേശം ശ്രമിച്ചിട്ടില്ല. "[illegible] പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതിനോ അനേകമായി [illegible] എത്തിക്കുന്നതിനോ ശക്തമല്ലാത്ത ഒരുമാതിരി ശിഥിലസ്ഥിതിയിൽ അകപ്പെട്ട ഗദ്യപദ്യം" "കൃഷ്ണരായരുടെ പരാക്രമവും കൃഷ്ണാനദിയുടെ പ്രവാഹവും ക്രോമത്തിന്റെ യശസ്സിൽ വ്യാപിപ്പിച്ച കൃഷ്ണവർണ്ണവും കൃഷ്ണസാ

ന്ദസുന്ദരമായ കാന്തത്വവും നിസ്സാരമായിരുന്നില്ല." "തിരുവനന്തപുരം മുതൽ ഇവിടംവരെയുള്ള ഉൽഘാടനം നടത്തി ഈ ഉൽഘാടനക്രിയയ്ക്കു വന്നുചേരുവാൻ സാധിച്ചതു" "യോഗീശ്വരന്മാരുടെ കണ്ഠാഭരണമായ കാന്തൻ ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ" "കലാസ്വാദികളെപ്പറ്റിയുള്ള വിലാപം കലശലായി പനയോലയുടെ കെട്ടു" പുനരാലോചനയിൽ വന്നിരിക്കുന്നു" എന്നിങ്ങനെയുള്ള വാക്യങ്ങളും വാക്യാംശങ്ങളും നോക്കുക. പി. കെ.-യ്ക്കു" അല്ലാതെ ആധുനികഗദ്യത്തിൽ വൈചിത്ര്യഭംഗം കൂടാതെ ശബ്ദനിഷ്ഠമായ ഇത്തരം വൈചിത്ര്യപ്രയോഗങ്ങൾ സാധിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഒന്നാമതായി പാണ്ഡിത്യവിലസിതമായ ഒരു ശൈലിയിലേ ഇങ്ങനെയുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ യോജിക്കൂ. പിന്നെ, പ്രാസഭിക്ഷയോടുകൂടി തന്നെ ഒരുമാതിരി പ്രയോഗവൈശികത്വവും ചേർന്നിട്ടുള്ള ഉദാഹരണങ്ങളിൽ കാണാവുന്നതു" എല്ലാ പണ്ഡിതന്മാർക്കും സുലഭമായ ഒരു അനുഗ്രഹമല്ല.

ശബ്ദപ്രയോഗപ്രതിപത്തി ആന്തരികമായ കലാപ്രവണതയുടെ പ്രതിഫലനം മാത്രമാണു". ഈ കലാവിലാസത്തിന്റെ മറ്റൊരു പ്രതിഭാസമത്രേ ആശയനിഷ്ഠങ്ങളായ അലങ്കാരപ്രയോഗങ്ങൾ. പി. കെ. യുടെ ഗദ്യശൈലി അലങ്കാരശബളിതമാണു". നഗ്നതയുടെ ഭംഗിയിൽ അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നില്ല. നൈസർഗ്ഗികസൗന്ദര്യത്തിൽ ഉചിതങ്ങളായ അലങ്കാരോപകരണങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ചു മോടിപിടിപ്പിക്കുന്നതിലായിരുന്നു പി. കെ. യുടെ പ്രത്യേകത്വം. പദയോജനകൊണ്ടുള്ള ശ്രാവണസൗന്ദര്യത്തോടൊപ്പംതന്നെ ചമല്ക്കാരജനകമായ ആശയപ്രകാശനത്തിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിപത്തി പ്രത്യേകമായിരുന്നു. ആദ്യത്തേതു" വാചകങ്ങളെ

ളിൽ ബന്ധസാഹിത്യത്തിലെ പ്രാസപ്രയോഗം മുതലായവയി
ലൊക്കെ, ഛന്ദോമെത്തത്തു്, ഉപമ രൂപകം മുതലായ അലങ്കാര
പ്രയോഗങ്ങളിലൊക്കെ പി. കെ. യെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. ഇരു
ഘടകങ്ങളും കൂടിച്ചേർന്നപ്പോൾ പി. കെ. യുടെ ഗദ്യ
ശൈലി കാവ്യരസപുഷ്ടമായ ഒരു മനോഹര പ്രസ്ഥാന
മായി പരിണമിച്ചു. നിരൂപണമാകട്ടെ, വിവരണമാകട്ടെ
ശാസ്ത്രീയപ്രതിപാദനമാകട്ടെ ഏതിലും പി. കെ.-യുടെ
ശൈലി കാവ്യരസനിർഭരമായിട്ടാണു കാണാറുള്ളതു്. കാവ്യോ
ചിതമായ ശബ്ദാർത്ഥാലങ്കാരങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രബ
ന്ധങ്ങളിൽ പരസ്പരപൂരകങ്ങളായി സംഘടിക്കുന്നു.

ഏതു ശുഷ്കമായ വിഷയത്തെപ്പറ്റി പറയുമ്പോഴും
വായനക്കാരുടെ സഹൃദയത്വത്തെ അവലംബിച്ചുള്ളതു്
പി. കെ.-യുടെ പ്രതിപാദനത്തിന്റെ രീതി. ഗദ്യകാരന്മാർ
ഏറിയകൂറും കാര്യമാത്രപ്രസക്തരാണു്. ബുദ്ധിപരമായ
ചർച്ചകൾകൊണ്ടു് വായനക്കാരന്റെ ചിന്താശക്തിയെ
ഗദ്യകാരൻ വ്യാപരിപ്പിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഗദ്യശൈലി
എപ്പോഴും രസപുഷ്ടമായിരിക്കണമെന്നില്ല. നേരെ
മറിച്ചു് കഠിനമായ ശുഷ്കത അതിൽ അനാകർഷണീയമാ
യിരിക്കുകയും ചെയ്യും ചിലർ ശൈലിയുടെ ലഘുത്വവും പദ
ങ്ങളുടെ ലാളിത്യവും ചിലപ്പോൾ കാവ്യരസവുംകൊണ്ടു്
അവരുടെ രീതികളെ ശുഷ്കതയുടെ അരോചകതയിൽ
നിന്നും രക്ഷിക്കുന്നു. എങ്കിലും എല്ലാത്തരം പ്രതിപാദനങ്ങ
ളിലും അങ്ങിനെയുള്ള രീതികൾ യോജിച്ചു എന്നു വരിക
യില്ല. ചിലയിടത്തു കാവ്യരസപ്രധാനമായ ഗദ്യം വിലക്ഷ
ണമായും തീർന്നേക്കാം. നോവൽ ചെറുകഥ സാഹിത്യപ്രബ
ന്ധങ്ങൾ മുതലായവയിൽ ആ രീതി യോജിച്ചേക്കാമെങ്കിലും,

സാമാന്യവിമർശനങ്ങളിലും ഉപപാദനങ്ങളിലും ഉപന്യാസങ്ങളിലും കാവ്യാസ്വാദകനുള്ള അവസരങ്ങൾ വിരളമാണ്. സ്വപ്രബന്ധങ്ങളിൽ കാവ്യരസം പരിപാലിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ച വിമർശകന്മാർ കാവ്യഭാഗം വിട്ട കാട്ടിലും പടപ്പിലും തപ്പി പരാജയം പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള പല ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളും പറവാനുണ്ട്. പി. കെ.-യുടെ പരവിലാസമാത്രും അപ്രകാരമുള്ള പരാജയത്തിൽ കലാശിച്ചിട്ടില്ല എന്നുള്ളതാണ് അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി പ്രത്യേകം പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്ന ഒരു സംഗതി. കാര്യം വിടാതെയുള്ള പ്രതിപാദനത്തോടൊപ്പം കലാവിലാസസംസ്കൃതമായ ഭാഷാരീതിയും അദ്ദേഹത്തിനു സഹജമായിരുന്നു. പി. കെ.-യുടെ ഗദ്യപ്രബന്ധങ്ങളുടെ ഉൽകൃഷ്ടത്വത്തിനുള്ള പ്രധാനഹേതു, സന്ദർഭോചിതമായ കലാചാതുര്യം തന്നെ.

ശബ്ദാലങ്കാരവും ഗദ്യത്തിൽ നിർബന്ധമായി ദീക്ഷിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലെന്നുള്ള അഭിപ്രായം ചില വിമർശകന്മാരുടെ ഇടയിൽ ഇല്ലാതില്ല. ഗദ്യം കഴിയുന്നത്ര സ്വാഭാവികവും ഋജുവും ലളിതവുമായിരിക്കയല്ലയോ വേണ്ടതു്? ശരിതന്നെ. അലങ്കാരഭാരങ്ങൾകൊണ്ടുള്ള ചമൽകൃതിയെക്കാൾ സ്വാഭാവികമായ വൈചിത്ര്യമാണ് ഗദ്യത്തിൽ അഭിലഷിക്കപ്പെടേണ്ടതെന്നുള്ള അഭിപ്രായം ആദരണീയമാണ്. എന്നാൽ മുമ്പ് പ്രാസത്തെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ അലങ്കാരം വൈചിത്ര്യത്തിന് കൂടുതൽ സഹായകമാണെങ്കിൽ അതിനെ സമ്പൂർണ്ണം ഉപേക്ഷിക്കണമെന്നുണ്ടോ? ചമ്പൂപ്രബന്ധങ്ങളിലെ രീതിയിൽ വെറും മോടിക്കു വേണ്ടി നിർബ്ബന്ധപൂർവ്വം പ്രയോഗിക്കപ്പെടുമ്പോൾ മാത്രമേ ശബ്ദാർത്ഥാലങ്കാരങ്ങൾ ഗദ്യസരണിയിൽ അസ്ഥാനത്തിൽ

ആകയുള്ളു. പിന്നെ രീതിവ്യത്യാസങ്ങളും പ്രതിപാദ്യ വിഷയങ്ങളുടെ സ്വഭാവാന്തരങ്ങളും ഗണനീയങ്ങളായി രിക്കുന്നു. ചില ശൈലികൾ അവയുടെ ലളിതമായ പ്രവാഹംകൊണ്ടുതന്നെ മനസ്സിനെ ഹരിക്കുന്നു. പ്രതി പാദ്യവിഷയങ്ങൾക്കു അവ സ്വാഭാവികമായി യോജിച്ചി രിക്കും. മറ്റൊരുവിധത്തിലുള്ള ശൈലി അവിടെ യോജി ച്ചെന്നു വരികയുമില്ല. ചിലയിട്ടുള്ള പ്രൗഢതയായിരിക്കും ആവശ്യമുള്ളതു്. വിഷയത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തിനു് അവി ടെ അനുയോജ്യമായിട്ടുള്ളതും പ്രതിപാദനപ്രൗഢിയായി രിക്കും. അലങ്കാരങ്ങളുടെ ആധിക്യം ശൈലിക്കു ദൗർബല്യം തന്നെ ഉണ്ടാക്കിത്തീർക്കും. [illegible]ങ്ങളെ പ്രസിദ്ധമായ ഉദാഹരണ ങ്ങൾകൊണ്ടു് ഈ ആശയം വിശദമാക്കാം. ചന്തുമേനോ ന്റെയും സി. വി.-യുടെയും ശൈലികൾതന്നെ നോക്കുക. മേനോന്റെ ഭാഷയുടെ ലളിതമായ പ്രവാഹത്തിലുള്ള ഹൃദ യഹാരിത്വം ഒന്നു വേറെതന്നെ. അതു് സി. വി.-യിൽ നിന്നും പ്രതീക്ഷിക്കേണ്ടതില്ല. അതുപോലെ സി. വി.-യുടെ ആ പ്രൗഢത, ഗാംഭീര്യം, അതിവിശാലമായ ആലോചന പരിധി, ഇവയൊക്കെ ചന്തുമേനോനിൽനിന്നും പ്രതീക്ഷി ക്കുന്നതും അബദ്ധമായിരിക്കും. അലങ്കാരത്തിന്റെ കാ ര്യം ചന്തുമേനോന്റെ ശൈലിയുടെ ഭംഗികളിൽ, സി. വി.-യിൽ അലങ്കാരബാഹുല്യമാണെന്നു് സാമാന്യം നൽ കുന്നില്ല. ഓരോ വ്യക്തിയുടേയും പ്രതിപാദ്യവിഷയത്തിന്റെ ഹിതമനുസരിച്ചു് ഓരോ രീതി പറ്റിയതാണെന്നു പറയാമെ ന്നല്ലാതെ ഏതെങ്കിലും ഒരു ഗ്രന്ഥകാരനു കൂടുതൽ ആധിപത്യ മെന്നു പറയുക സാധ്യമല്ല. രാമരാജാബഹദൂരിലെ കഥാ വസ്തു ഇന്ദുലേഖയുടെ ഭാഷാരീതിയിലും ഇന്ദുലേഖയുടേതു

രാമരാജബഹദൂറിന്റെ രീതിയിലും എഴുതിയിരുന്നെങ്കിൽ ഉണ്ടാകുമായിരുന്ന വിലക്ഷണത പറയേണ്ടതില്ലല്ലൊ. അതിനാൽ യഥാസ്ഥാനങ്ങളിൽ രണ്ടുരീതികളും പ്രായേണ സാഹിത്യലോകത്തിൽ ആവശ്യംതന്നെ.

പി. കെ.-യുടെ ശൈലിയിലെ കൃത്രിമമോടികളെന്നു പറയാവുന്ന ചില അംശങ്ങളെ ആക്ഷേപിക്കുന്നവർ മേൽപറഞ്ഞ അവലോകനകോടികൂടി ആശ്രയിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിപാദ്യവിഷയങ്ങൾ, സഹജമായ മനോഭാവം, ശൈലിയുടെ സ്വഭാവം എന്നിവയെല്ലാം പരിഗണിച്ചിട്ടു വേണമിരിക്കുന്ന ആ വക മോടികളുടെ ഔചിത്യാനൗചിത്യങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കേണ്ടതു്. പി. കെ.-യുടെ ഗദ്യശൈലി പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെയും സഹൃദയന്റെയും ഫലമായിരുന്നു. ഒരു പ്രൗഢഹൃദയത്തിന്റെ ആവിഷ്കരണോപാധിയായിരുന്ന ആ ശൈലി. അലങ്കാരമോടികൾ അതിൽ അനുപേക്ഷണീയവുമാണു്. ആ പ്രകാരമുള്ള ഒരു ശൈലി അലങ്കാരവിമുക്തമായി, ആഡംബരശൂന്യമായി, ഏറെക്കുറെ നഗ്നമായിരിക്കണമെന്നു ശഠിക്കുന്നവർ ശൈലിയുടെ മൗലികതത്ത്വങ്ങളെ വിസ്മരിക്കുന്നു എന്നു പറയാതെ തരമില്ല.

* * * * *

കവിജനോചിതമായ മനോഭാവമായിരുന്നു പി. കെ.-യുടെ അലങ്കാരപ്രതിപത്തിക്കുള്ള പ്രഭവസ്ഥാനം. ഏതൊരു പ്രതിപാദനത്തിലും ഈ ചിത്തവൃത്തി പ്രകാശിക്കുന്നതായി കാണാം. സ്വർണ്ണമണ്ഡലത്തിൽ അങ്ങിനെയുള്ള സന്ദർഭങ്ങൾ അനവധിയുണ്ടു്. സൂര്യോദയത്തെ വർണ്ണിക്കുന്ന വാചകത്തിന്റെ പോക്കുതന്നെ 'കമ്മട്ടവിട്ടിൽ പ്രഭാതവേള നൂത

നമായ ഒരു ശിശുവിൻ്റെ ഉല്പത്തിയെ ഉദയസൂര്യനപ്രത്യ
ക്ഷീകരിച്ചു' എന്നിങ്ങനെയാണു". താരാകുളവൎണ്ണനയിൽ
കാണുന്ന അലങ്കാരധാരണി ഒരു കാവ്യഹൃദയത്തിൻ്റെ
കാമനീയകത്തെ അത്യന്തം പ്രദൎശിപ്പിക്കുന്നു. 'നാലു
പാടും ദീൎഘമന്മഥചാപംപോലെ കാണപ്പെടുന്ന തീരപ്രദേശ
ങ്ങൾ ധവളധവളമായ സികതാപൂരത്താൽ താരാകുളത്തെ
അലങ്കരിക്കുന്നുകയാൽ, " രാജശേഖരൻ്റെ ഹാസധാവള്യ
സിദ്ധാന്തം അനുസരിച്ചു ആ പ്രദേശത്തിലെ ഭൂമിപോലും
ശുചിസ്മിതയായി താരാകുളമാകുന്ന കണ്ണാടിയിൽ തന്നെ
നോക്കി ആനന്ദിക്കുന്നില്ലയോ എന്നു തോന്നിപ്പോകും.'
ഇത്യാദി വാചകങ്ങൾ ഒരു കവിഹൃദയത്തിൽ നിന്നല്ലാതെ
ഉത്ഭവിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. "അസ്തമയോന്മുഖനായ ആദി
ത്യൻ അരുണവൎണ്ണങ്ങളായ കിരണങ്ങളെ തരംഗികങ്ങളുടെ
ഇടയിൽകൂടി തരംഗിതമായി ചിതറിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ
തെങ്ങുകൾ പോലൊട്ടു പൊന്തമേന്തി" എന്നും, സന്ധ്യാസമയ
ത്തുകണ്ട വാനമ്പം ആകാശപ്പരപ്പ് പറയുമ്പോൾ, "ഈ
കരകളിലുള്ള വൃക്ഷങ്ങളിൽ കൂടുവച്ചിരുന്ന പക്ഷികളുടെ
ധ്വംകാരമുയൎന്ന ശബ്ദവും, വൃക്ഷച്ഛായനിമിത്തം അവ
തമസ്സുപൂണ്ടതുമായ നദി അവിടെ അപ്രസന്നമുഖിയായി
കറുത്ത മുഖത്തോടെ ഒഴുകിയിരുന്നു" എന്നും മൂക്കുന്നിമലയെ
പ്രതിയുള്ള പരാമൎശത്തിൽ "തിരുവനന്തപുരത്തിനു
ആറുമൈൽ തെക്കുകിഴക്കായി ഇളനീലവൎണ്ണമായ ആകാശ
ത്തിനെതിരായി ശ്യാമനീലമായ ഒരു പാനപാത്രം കമിഴ്ത്തി
വച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ കാണുന്നതു മൂക്കുന്നിമലയാണു."'
എന്നുമുള്ള വാചകങ്ങൾ നോക്കുക. ഇവിടെയെല്ലാം ആശ
യോചിതമായ ചമല്ക്കാരത്തെ ഉപമകളും രൂപകങ്ങളും

ഉൽപ്രേക്ഷകളുംകൊണ്ടു് മോടിപിടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു കാണാവുന്നതാണു്. ഈ പ്രകാരമുള്ള അലങ്കാരങ്ങൾ സമുചിതമായി പ്രയോഗിക്കപ്പെടുമ്പോൾ ശൈലിക്കുണ്ടാകുന്ന അഴകും ഒഴുക്കും ഒന്നു വേറെതന്നെയാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഇതു് കേവലം സംസ്കൃതാനുസാരിയായ ഒരു രീതിയാണെന്നു പറയാവതല്ല. പ്രശസ്തരായ അനേകം ആംഗലേയ ഗ്രന്ഥകാരന്മാർ ഗദ്യത്തിൽ കാര്യോചിതമായ അലങ്കാരങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ചു് ശൈലിക്കു മോടിപിടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളവരാണു്. "A noble metaphor when it is placed to an advantage, casts a glory round it and darts a lustre through the whole sentence" അതായതു്, "ഉൽകൃഷ്ടമായ ഒരു രൂപകം ഉചിതസ്ഥാനത്തു് പ്രയോഗിക്കപ്പെടുമ്പോൾ ചുറ്റുപാടും പ്രഭാപൂരം ചിതറി വാക്യത്തിനാകപ്പാടെ ഒരു തിളക്കം നൽകുന്നു" എന്നാണു് അഡിസൻ അലങ്കാര പ്രയോഗത്തോടുകൂടിയ ശൈലീസൗഭാഗ്യത്തെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു്. രൂപകാലങ്കാരത്തെപ്പറ്റി പറയുന്ന ഈ അഭിപ്രായം ഉപമാദികളായ മറ്റു പ്രധാന അലങ്കാരങ്ങൾക്കും യോജിച്ചതുതന്നെയാണു്. പി. കെ-യുടെ ശൈലി ഈ പ്രകാരമുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾകൊണ്ടു് പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള മേൽകാണിച്ചതുപോലെ യാതൊരു ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാൻ കഴിയും. വിമർശനാലോചനങ്ങളിലായാലും ശാസ്ത്രചർച്ചാപരമായ പ്രബന്ധങ്ങളിലായാലും സന്ദർഭവും ഔചിത്യവും അനുസരിച്ചുള്ള അലങ്കാരങ്ങൾ പി. കെ-യുടെ ഭാഷയിൽ ധാരാളമായി കാണുന്നു. സംപ്രതിപാദകങ്ങളോ യുക്തിപ്രദർശകങ്ങളോ ആയ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ ഈ അലങ്കാരങ്ങൾ ആശയങ്ങൾക്കു വൈശദ്യത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നു് കൂടാതെ

പ്രസക്തികൊണ്ടുമുള്ള ശുഷ്കതയെ പരിഹരിക്കയും ചെയ്യു
ന്നതുകൂടാതെ, അഡിസൻ പറയുന്നതുപോലെ, ശൈലിയു
ടെ പുറമേ ഒരു പരിവേഷം ചൊരിയുകകൂടി ചെയ്യുന്നു.
ചിലയിടങ്ങളിൽ സഹജമായ കലാവിലാസത്തെയും സരസ
തയെയും പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് വാചകങ്ങൾക്കു പ്രസന്ന
മായ ബാഹ്യമോടി നൽകുന്നതിൽ കവിക്കുള്ള പ്രയോ
ജനം പി. കെ-യുടെ അലങ്കാരപ്രയോഗങ്ങൾകൊണ്ടു സിദ്ധി
ക്കുന്നില്ലെന്നു തോന്നാം. ഉദാഹരണമായി, കുമാരനാശാന്റെ
കൃതികൾ രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ മുതലായ
പണ്ഡിതശിരോമണികളുടെ അവതാരികാരൂപമായ അക
മ്പടിയോടുകൂടി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതു", "സൗഭാഗ്യവതികളും
യുവതികളുമായ കുലസ്ത്രീകളുടെ സഞ്ചാരത്തിന് പ്രേഷ്യക
ളുടെ കരാവലംബനം അപേക്ഷിതമായിക്കാണാറുള്ളതുപോ
ലെ" ആണെന്നും, ഉള്ളൂരിന്റെ ഗിരിജാകല്യാണപ്രസിദ്ധീ
കരണത്തെ പരാമർശിക്കുമ്പോൾ അതു "ശ്രീമൂലഭാഷാ
ഗ്രന്ഥമാലയിൽ ദേവകിപ്രസവവേളയിൽ ശ്രീകൃഷ്ണനെ
ന്നതുപോലെ അസ്പഷ്ടമായി പ്രകാശിതമായതോടുകൂടി
നവമേഘഘോഷംകൊണ്ട് ഉൽഭിന്നമായ വൈഡൂര്യശലാ
കപോലെ മനോഹരമായ കൃതിനിമിത്തം ഉണ്ടായി
വാണിയുടെ പ്രതിഭ ഗൃഹപുത്രമോഷത്തിൽനിന്നും ദ്വേ
ഷം മോചിക്കപ്പെട്ടു" എന്നും മറ്റുമുള്ള വാചകങ്ങളിലെ
അലങ്കാരം ചമല്ക്കാരരസത്തിൽ മുഴുകി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള
തിന്റെ ദൃഷ്ടാന്തമെന്നേ പറയാനുള്ളൂ. എന്നാൽ കവിയുടെ
നവ്യമായ ഇളക്കൽപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആവിർഭാവം
പരശിവൻ ജടപറിച്ചെറിഞ്ഞപ്പോൾ വീരഭദ്രൻ ഉണ്ടായതു

പോലെ" തോന്നുന്നവയേ അല്ലെന്നും, നളിനിയിലെശ്ലോക ങ്ങൾ "കാർമേഘപടലത്തിനിടയിൽക്കൂടി കാണപ്പെടുന്നധൂസര മായ ചന്ദ്രബിംബത്തിന്റേതാണെന്നു പറയുന്നതുപോലെ മാത്രമേ വ്യക്തമാകുന്നുള്ളൂ" എന്നും "പ്രാരംഭത്തിൽ മന പ്പൂർവ്വം ശസ്ത്രക്രിയചെയ്തുലോപിച്ചു ദോഷമല്ലാതെ മറ്റൊന്നും നളിനിയിൽ അവശേഷിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും അവശിഷ്ടമായ ഭാഗം, വിദ്യുത്‌ലതയുടെ അകാലികവിലസിതംപോലെ സൂ ക്ഷ്മദൃക്കുകൾക്ക്" ഹൃദയംഗമമാകാതിരിക്കയില്ല" എന്നും ഉണ്ണുനീലിസന്ദേശം വായിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ ഹൃദയത്തിൽ അലതല്ലുന്ന രസം "കാററു നിലച്ചിട്ടും കടൽ ക്ഷുബ്ധമായിരി ക്കുന്നതുപോലെ തുടരും" എന്നും, ഒരു കാവ്യത്തിൽ സമർത്ഥനായ കവിയുടെ കയ്യിൽ "അർത്ഥശബ്ദാലങ്കാര സംസ്കൃതിയോടുകൂടി മന്ദാക്രാന്താവൃത്തം, കന്ദുകപ്രായത്തിൽ പരിണമിച്ചിരിക്കുന്നു" ; എന്നും, പറയുന്നിടങ്ങളിൽ ആശ ങ്ങൾ വൈദ്യുതപ്രഭയിലെന്നതുപോലെ സുവിശദം പ്രകാ ശിക്കുന്നതു കാണാം. ചിലസ്ഥലങ്ങളിൽ അനിയന്ത്രിത മായ വികാരവായ്പും അലങ്കാരപ്രയോഗത്തിനു പ്രേരിപ്പി ക്കുന്നു. കുമാരനാശാനെപ്പററി എഴുതിയ ലേഖനത്തിൽ "ഹാ കഷ്ടം! തൃക്കണ്ണാപ്പുഴയാററിലെ ജലോദരത്തിൽ അന്തർ ഹിതനായ ആശാനവർകളുടെ യശസ്സൗരഭം അവിടെ ജല ത്തിൽ മുളച്ച താമരസപുഷ്പത്തിന്റെ ഗന്ധപ്രസരംപോലെ ശാശ്വതമായിവിലസട്ടെ" എന്നുള്ളവാചകത്തിന്റെ വികാ രനിർഭരമായ വിലാസഭംഗി ചേതോവിമോഹനംതന്നെ.

ചിലപ്പോൾ അലങ്കാരങ്ങൾ, ഭാവനാസൗന്ദര്യത്തെ ക്കാൾ ആശയത്തിന്റെ വൈശദ്യത്തിലാണ്" പി. കെ. കൂടു തൽ ശ്രദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു കാണാം "ശ്രീ. വി. യുടെ

സമ്പത്തി ഒരു സുരഭോഗമായ ഗോവല്ല്; കറക്കാൻ പുറപ്പെ
ട്ടന്നവർ ചില ചവിട്ടും കുത്തും തൊഴിയുംകൂടി ഏല്ക്കാൻ ത
ങ്ങിരിക്കേണ്ടണം" എന്നും "പാക്കൽ കറുപ്പില്ലാക്കളരിപോലെ
വല്ല ഏവുപാടങ്ങളുമല്ലാതെ, മാർത്താണ്ഡവർമ്മപോലെ
കട്ടകെട്ടിയായ കരിമരുന്നുകമ്പക്കാട്ടുകൾ കെട്ടിയുണ്ടാക്കുവാൻ
അളേളാറം മുതിരുകയില്ലെന്ന വല്ലവരും വിചാരിച്ചിരുന്നെ
ങ്കിൽ അവർ അബദ്ധന്മാരായി" എന്നും മററുമുള്ള വാചക
ങ്ങളിൽ അത്ര ഉന്നതങ്ങളോ മനോമോഹനങ്ങളോ ആയ ഭാവ
നകളൊന്നുമല്ല ഉള്ളതെങ്കിലും ഉദ്ദിഷ്ടമായ ആശയത്തെ
പ്രസ്പഷ്ടം ദ്യോതിപ്പിക്കുവാൻ അവയ്ക്കുള്ള ശക്തി ഒന്ന്
വേറെതന്നെയാണ്. സാങ്കേതികവിഷയങ്ങളെ പ്രതിപാദി
ക്കുമ്പോൾ ഇത്തരത്തിലുള്ള രൂപകോപമാപ്രയോഗങ്ങൾ കൂ
ട്ടിക്കൂടി നാടോടി രീതിയിലായി പോകുന്നു. ശാസ്ത്രീയതത്വ
പ്രതിപാദനം കൂടുതൽ സുഗമമാക്കുവാനുള്ള ഒരു കൗശലമാ
ണിത്. സൂര്യനെ ചുററുന്ന വിവിധ ഗ്രഹങ്ങളുടെ സഞ്ചാര
ക്രമം, "ചിലർ ശ്രീകോവിലിനു ചുററിയും, ചിലർ നാലമ്പ
ലത്തിനു ചുററിയും, മററുചിലർ മതില്ക്കെട്ടിനു പുറമെയും
ക്ഷേത്രപ്രദക്ഷിണം ചെയ്യുന്നതുപോലെ" ആണെന്നു പറയു
ന്നതു നോക്കുക. നാടോടി സംഗതികളിൽനിന്നും ഉന്നയിക്ക
പ്പെടുന്നവയും, ആശയവ്യക്തതയ്ക്കു വളരെ ഉപയുക്തങ്ങളും
ആയ ചെറിയ ചെറിയ ഉപമാപ്രയോഗങ്ങൾ പി. കെ-യുടെ
ശൈലിയിൽ ധാരാളമായി കാണാം. അനന്ത കൃഷ്ണന്റെ
ചവിട്ടേററ പാമ്പിന്റെ തല "ചിത്രക്കൊമ്പു വെച്ചിട്ടുള്ള
പോലെ"യാണ് ഇരുന്നത്. വെള്ളിടിശബ്ദംപോലുള്ള
ആരവത്തെ കേട്ട് കായലിൽ ചാടിയ സങ്കടക്കാരനായ ബ്രാഹ്മ
ണൻ 'ഇരുമ്പുകട്ടിപോലെ'യാണ് വെള്ളത്തിൽ താണത്.

അമ്പലക്കാട്ടുകാരൻ ‘ഉളി ചാണയിട്ടതുപോലെ’ ഓടിപ്പോ കുന്നു. ശാമിപ്പിള്ള ആശാന്റെ നഖങ്ങൾ ചെവിയിൽ പതിക്കുന്ന വിദ്യാർത്ഥിയുടെ അനുഭവം ‘പാക്കുവെട്ടിയുടെ മദ്ധ്യ ത്തിൽ അടയ്ക്കാവച്ചു ഞെരിക്കുംപോലെ ഏതാണ്ടൊന്നു്’ ആയിരുന്നു. ഉല്ലൂകളുടെ പകർച്ച ‘വാണംകത്തിച്ചു വിട്ടതുപോലെ’യും, മോട്ടോർവണ്ടികളുടെ പാച്ചിൽ ‘വെടികൊണ്ട പന്നികളുടേതുപോലെ’യും ആണത്രെ. ഈ ഭാഗമെല്ലാം, ഒരുപക്ഷെ അന്യഥാ അവിശദങ്ങളായിത്തീരാവുന്ന ആശയങ്ങളുടെ വൈശദ്യത്തെ ലക്ഷീകരിച്ചുള്ള അലങ്കാര പ്രയോഗങ്ങളാണെന്നു കാണേണ്ടതു്.

മേൽ പ്രതിപാദിച്ചതിൽനിന്നും, ഉപമാദിപ്രയോഗങ്ങൾ പി. കെ-യുടെ ശൈലിയിൽ ചിലയിടത്തു് സാരസ്യസമ്പൂർണ്ണമായും ചിലയിടത്തു് സൗന്ദര്യപോഷകമായും, മറ്റു ചിലയിടത്തു് ആശയവൈശദ്യദായകമായും, പലപ്പോഴും ചിത്രീകരണനിപുണമായും വിലസുന്നതു കാണാം. അതിന്റെ ഫലമായി, ദുർഗ്രഹമായ ഒരു വാക്യംപോലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ കാണുകയില്ല. പാണ്ഡിത്യവാന്മാരുടെ കാര്യത്തിൽ ഇതത്ര സർവ്വസാധാരണമല്ല. പി. കെ-യുടെ സഹജമായ കാവ്യഹൃദയം അദ്ദേഹം പെരുമാറിയ സകലത്തിനെയും രസനിർഭരമാക്കിത്തീർത്തു. നീതിന്യായപരമായ ജഡ്ജ്മെന്റുകളിൽപോലും കാവ്യരസം കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ടെന്നു കാണാം. സാഹിത്യപ്രബന്ധങ്ങളിൽ അതു് അനുസ്യൂതം പ്രവഹിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഭാവനയുടെയും ഹൃദയവികാരത്തിന്റെയും സംയമനം, ഈ കാവ്യരസത്തിനു് ഒരു കടിഞ്ഞാൺ ഇട്ടിരുന്നതിനാൽ അതു് ഒരിക്കലും ആവശ്യസീമകളെ അതിലംഘിച്ചിരുന്നില്ല. വൈചിത്ര്യ

ബോധം അതിസൂക്ഷ്മവുമായിരുന്നു. അതിനാൽ ഉചിതമായ സ്ഥാനങ്ങളിൽ കലാവിലാസം മാഷാരീതിയെ ഉജ്ജ്വലിപ്പിച്ചു. പി. കെ-യുടെ അവസാനകൃതിയായ സ്വർണ്ണമണ്ഡലത്തിൽ ഈ കാവ്യരസം അതിന്റെ പരമകാഷ്ഠയിൽ എത്തിയിട്ടുണ്ടു്. അതിലെ വർണ്ണനകളും വിവരണങ്ങളും ചിത്രീകരണങ്ങളുമെല്ലാം ഒരു ഗദ്യകാവ്യത്തെയോ ആഖ്യായികയെയോ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു.

അദ്ധ്യായം ൬.

ഗദ്യശൈലി—ഫലിത പരിഹാസങ്ങൾ.

സഹജമായ മറ്റൊരു മനോഭാവംകൂടി പി. കെ-യുടെ ശൈലിയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരുന്നതിനെ വിശദീകരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഫലിതചാതുര്യമാണു്. ആ ഫലിതം ശൈലിക്കു മാത്രമുള്ള ഒരു വിശേഷമല്ല. അതു് വ്യക്തിയോളംതന്നെ വിശാലമാണു്. ഗദ്യത്തിലും പദ്യത്തിലും, സംഭാഷണത്തിലും പ്രഭാഷണത്തിലും, ഒരുപോലെ വ്യാപിച്ചുകാണുന്ന ഒരു വൈശിഷ്ട്യമാണു് പി. കെ-യുടെ ഫലിതം. ശൈലിയിൽ അതു് എത്രകണ്ടു നന്നായിരുന്നുവെന്നു് ഇവിടെ ചിന്തനീയമായിരിക്കുന്നു. പി. കെ-യുടെ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ രണ്ടുമൂന്നുവിധത്തിൽ ഫലിതത്തിന്റെ പ്രതിഭാസങ്ങൾ കാണാവുന്നതാണു്. ചിലപ്പോൾ ഒരു പ്രബന്ധം മുഴുവൻതന്നെ ഫലിതമയമായ ഒരു പശ്ചാത്തലത്തോടുകൂടിയതായിരിക്കും. അതിന്റെ ആകപ്പാടെയുള്ള സ്വരം വിനോ

ഷപരമാണു്. ഉദാഹരണമായി 'കവികളും കണക്കപ്പിള്ളമാരും' 'ശ്രീനാരദൻ' 'കൊതുകും മൂട്ടയും' 'സാരി'മുതലായ ലേഖനങ്ങൾ നോക്കുക. മററു ചില പ്രബന്ധങ്ങളിൽ പ്രബലമായ വിഷയങ്ങൾ പ്രതിപാദ്യവും, ഫലിതം ഉപസ്കരണവുമായി പ്രവത്തിക്കുന്നു. പി. കെ-യുടെ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ ഭൂരിപക്ഷവും ഇങ്ങനെയുള്ളവയാണു്. പൊതുവെ പറയുമ്പോൾ ഫലിതരസം പ്രബന്ധത്തിലാകമാനം വ്യാപിച്ചു് അംഗിയായി നിലകൊള്ളുന്നില്ല. ഇ. വി., വേങ്ങയിൽ കുഞ്ഞുരാമൻനായനാർ- സഞ്ജയൻ മുതലായവരുടെ ലേഖനങ്ങൾപോലെ പി. കെ-യുടെ പ്രബന്ധങ്ങൾ കേവലം ഫലിതപ്രധാനങ്ങളല്ല. അങ്ങിനെ തോന്നുന്നവയായി മുൻ പറഞ്ഞവപോലെ ചിലതുണ്ടായിരിക്കാമെങ്കിലും, അവയിലും പാണ്ഡിത്യപരമായ പ്രതിപാദനത്തിനും, ആന്തരികമായ സാരാംശത്തിനുമാണു് കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം. ഫലിതത്തിനുവേണ്ടി എഴുതുകയായിരുന്നില്ല പി. കെ-യുടെ രീതി; അഥവാ, ഫലിതം ഉപാധിയായിരുന്നതല്ലാതെ ലക്ഷ്യമായിരുന്നില്ല. പി. കെ-യും ഇ. വി-യുമായുള്ള വ്യത്യാസം ഇതാണു്. ഇ. വി. മിക്കപ്പോഴും ഫലിതത്തെ ലക്ഷീകരിച്ചുതന്നെ പ്രബന്ധങ്ങൾ എഴുതി. പി. കെ. സന്ദർഭം വന്നപ്പോൾമാത്രം ഫലിതം പ്രയോഗിച്ചു. ഇ. വി. എവിടെയും ഫലിതം വിതച്ചു. പി. കെ. കാര്യമായ പ്രതിപാദനങ്ങൾക്കിടയിൽ ചിന്താഗതിക്കു സാരസ്യവും വിജ്ഞാനത്തിനു തിളക്കവും തോന്നിക്കുമാറു് ഫലിതം അവിടവിടെ ചേത്തിണക്കുകയേ ചെയ്തുള്ളു. എങ്കിലും രണ്ടുപേക്കും അതു് സ്വാഭാവികവും അനിവാര്യവുമായ ഒരു മനോരസം തന്നെയായിരുന്നു.

പി. കെ-യുടെ ദീർഘപ്രബന്ധങ്ങളിൽ ചിലപ്പോൾ ഒരു ഖണ്ഡിക, അല്ലെങ്കിൽ ഉദ്ധരിച്ച് ഏതാനും വാചകങ്ങൾ, അതുമല്ലെങ്കിൽ ചില പദപ്രയോഗങ്ങൾ ഫലിതമയമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. മനോവിനോദകരമായ ഒരു ചിത്രമോ ഒരു ഭാവനയോ വായനക്കാരൻ മുമ്പിൽ കണ്ടേക്കാം. ഉടൻതന്നെ കൂടുതൽ ഗൗരവാവഹമായ കാര്യങ്ങളിലേക്കു പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഗൗരവമേറിയ ഒരു പ്രതിപാദനത്തിനുള്ള പ്രവേശകമായിട്ടോ, പ്രവേശിച്ചുകഴിഞ്ഞതിനുശേഷമുള്ള ഒരു വിശ്രമതാവളമായിട്ടോ ആണ് ഫലിതം വർത്തിക്കുന്നത്. ഈ രീതിയിലുള്ള ഫലിതങ്ങൾ മിക്കവാറും വാക്യനിഷ്ഠങ്ങളോ, പദനിഷ്ഠങ്ങളോ ആയിരിക്കുവാനേ നിവൃത്തിയുള്ളു. കാര്യഗൗരവമുള്ള പ്രബന്ധങ്ങളിലും ചിന്താവ്യഗ്രതകലർന്ന വിമർശങ്ങളിലും വായനക്കാരന്റെ പ്രജ്ഞാശക്തി ആയാസപ്പെട്ടുതുടങ്ങുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ ഫലിതമയമായ ഒരു വാക്കോ വാചകമോ ഖണ്ഡികയോ ആവിർഭവിക്കുന്നു. സാമുദായികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ കാര്യങ്ങൾ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ലേഖനങ്ങളിലായാലും, ശാസ്ത്രീയചർച്ചകളിലായാലും ഈ ഫലിതയോജനയ്ക്കു യാതൊരു കുറവുമുണ്ടായിരിക്കയില്ല. പി. കെ-യുടെ വിവിധവിഷയപ്രതിപാദകങ്ങളായ അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗങ്ങളുടേയും ചരിത്രലേഖനങ്ങളുടേയും അന്യാദൃശമായ ആസ്വാദ്യതയ്ക്കുള്ള അടിസ്ഥാനം ഇതാണ്. കൊല്ലം നായർസമ്മേളനത്തിലെ അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗം, അതിലെ പ്രതിപാദ്യവിഷയങ്ങൾ ഇന്നു യാതൊരു പ്രസക്തിയുമുള്ളവയല്ലെങ്കിലും, ഇപ്പോഴും വായനക്കാർക്ക് ആസ്വാദ്യമായിത്തോന്നാതിരിക്കയില്ല. മരുമക്കത്തായകുടുംബങ്ങളിലെ സ്ത്രീകളുടെ വിജാതീയവിവാഹബന്ധങ്ങളിൽ

'മനാതിമാരുടെ സമാഗമങ്ങൾ വിദ്യുദ്വിലസിതംപോലെ കാദാചിൽക'മാണെന്നും, 'തറവാട്ടിന്റെയും ഭർത്താവിന്റെയും മദ്ധ്യേ ഭാര്യ നിരാലംബയായി ഒരുമാതിരി ത്രിശങ്കുസ്ഥിതിയിൽ കഴിയുന്നു' എന്നും 'തറവാട്ടുമരണസംഗീതത്തിൽ സ്വരച്ചേർച്ച ദുർല്ലഭവും അപതാളങ്ങൾ സുലഭവും' ആണെന്നും 'സ്ഥാനമാനികളിൽ പലരുടെയും കലങ്ങളിൽ ഈക്കാലത്തു സൃഷ്ടിവിഷയത്തിൽ ചൈതന്യംകെടാതെ ബ്രഹ്മാവു കാര്യങ്ങൾ നിർവഹിച്ചുവരുന്നു' എന്നും നാട്ടുഭാഷാവിദ്യാലയങ്ങളിൽ 'ശുഷ്കഗ്രന്ഥങ്ങളും ക്രൂരപട്ടിണികളുമായ കുട്ടികളുടെ വയറ്' 'വായുമാത്രപൂരിതങ്ങളായിരിക്കുന്നു' എന്നുംമറ്റുമുള്ള സമുദായസ്ഥിതിവിവരങ്ങൾ തന്നെ നോക്കുക. മുൻസൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ 'ശ്രീനാരദൻ' 'കവികളും കണക്കപ്പിള്ളമാരും,' 'കൌതുകം കൂട്ടയ്' 'സാരി' മുതലായലേഖനങ്ങൾ പി. കെ-യുടെ സാഹിത്യലേഖനങ്ങളിലെ ഫലിതവിലാസത്തിനു ഉത്തമദൃഷ്ടാന്തങ്ങളാണ്. സാധാരണ വിനോദലേഖനങ്ങളിൽനിന്നും അവയ്ക്കുള്ള ഒരു പ്രത്യേകത അവയിൽ സാന്ദ്രമായിക്കാണുന്ന പാണ്ഡിത്യസങ്കലനമാണ്. 'ശ്രീനാരദൻ' എന്ന ലേഖനം ആർക്കും വായിച്ചുരസിക്കാവുന്നതാണെങ്കിലും അതിലെ പ്രയോഗങ്ങളുടെ സാരസ്യം മുഴുവൻ ഗ്രഹിക്കണമെങ്കിൽ വായനക്കാർ പുരാണേതിഹാസങ്ങളിലും കാവ്യങ്ങളിലും ഒരുമാതിരിപ്പെട്ടെങ്കിലും പരിചയമുള്ളവരായിരിക്കണം. നാരദന് അനവധി ഉൽകൃഷ്ടഗുണങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിലും അവയെല്ലാം കലഹപ്രിയനെന്ന ദോഷത്തിൽ നിമഗ്നമായി, 'ഗുണങ്ങളെക്കാൾ ദോഷം പ്രതീയമാനമായിവന്നതേക്ഷിക്കുമ്പോൾ' 'ഏകോഹിദോഷോ ഗുണസന്നിപാതേ നിമജ്ജതീന്ദോഃ കിരണേഷ്വിവാങ്കഃ' എന്നുപറഞ്ഞ

കവിസാർവ്വഭൗമനെക്കൂടി നാരദൻ ചെണ്ടകൊട്ടിച്ചു എന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു" എന്ന വാചകത്തിന്റെ സാരസ്യം കാളിദാസന്റെ ടി ശ്ലോകം ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളവർക്കേ മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയൂ.

ബുദ്ധിശക്തിയുടേയും പാണ്ഡിത്യത്തിന്റേയും ഉന്നതമനോഭാവത്തിന്റേയും അധിത്യകകളിൽനിന്നായിരുന്നു പി. കെ.-യുടെ ഫലിതവാഹിനിയുടെ ഉൽപ്പത്തി. ആവക വിശിഷ്ടഗുണങ്ങളുടെ സങ്കലനമില്ലാത്ത പ്രയോഗങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലേഖനങ്ങളിലൊ പ്രസംഗങ്ങളിലൊ സംഭാഷണത്തിൽതന്നെയൊ കാണുകയില്ല. വായനക്കാരെ പൊട്ടിച്ചിരിപ്പിക്കുകയല്ല പി. കെ.-യുടെ ഫലിതത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം. ആദ്യശ്രവണത്തിലുണ്ടാകുന്നതിനെക്കാൾ കൂടുതൽ രസം ആലോചിക്കുന്തോറും ഉളവാക്കുന്ന പൊതിഞ്ഞ പ്രയോഗങ്ങളായിരുന്നു അവ. മലയാളമനോരമ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളപോലെ "പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ പാരമ്യത്തിനകമെ ഒതുങ്ങിക്കേണ്ടും ഉപഗൂഢങ്ങളുമായ ഫലിതപ്രയോഗങ്ങൾ അടക്കിക്കൊള്ളിക്കുന്നതിനു അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന കൌശലമനന്യസുലഭമായിരുന്നു. പുറമെ നിർവ്വികാരമെന്നു തോന്നാവുന്ന ഗൌരവത്തിന്റെ അന്തർഭാഗത്തു് ആലോചനാമൃതങ്ങളായ പ്രൌഢവിനോദഭാവനകൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിക്കും. അതിനുള്ള സാമർത്ഥ്യം അനന്യവൈചിത്ര്യവുമാണു"."

സാമാന്യവായനക്കാർക്കോ ശ്രോതാക്കൾക്കോ ഇങ്ങനെയുള്ള ഫലിതോക്തികളുടെ മുഴുവൻ സാരസ്യവും മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിലും അഭ്യസ്തവിദ്യരായ സഹൃദയന്മാർ അവ ഓർക്കുന്തോറും രസനിഷ്യന്ദികളായി അനുഭവപ്പെടുന്നു. ഇവിടെയും ഇ. വി.-യും പി. കെ.-യും തമ്മിൽ

സാരമായ ഒരു വ്യത്യാസമുണ്ടു്. ഇ. വി-യ്ക്കു് ആരെയും ചിരിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു. പി. കെ-യ്ക്കു് മിക്കവാറും അഭ്യസ്തവിദ്യരെമാത്രമെ രസിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നുള്ളു. ഇ. വി-യുടെ ഫലിതം ശ്രവണമാത്രയിൽത്തന്നെ രസവിന്യാസം ചെയ്തിരുന്നു. പി. കെ-യുടേതു് ആലോചനാരസികമായിരുന്നു. ഇ. വി-യുടെ നേരമ്പോക്കുകൾ ആലിപ്പഴംപോലെ തൽക്ഷണം അലിഞ്ഞു ലയിച്ചുപ്പോൾ, പി. കെ-യുടെ പ്രയോഗങ്ങൾ, മധുരഗുളികകൾപോലെ മന്ദമന്ദം അലിഞ്ഞിറങ്ങി.

പരിഹാസരസത്തോടു വിയുക്തമായി പി. കെ-യുടെ ഫലിതത്തെപ്പററി വിചാരിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. പരിഹാസം അതിൽ അത്ര സാന്ദ്രവും സാർവ്വത്രികവുമാണു്. പി. കെ-യുടെ ഫലിതത്തെ ഇത്ര ശക്തിമത്താക്കിയതും പരിഹാസരസമല്ലാതെ മറെറാന്നല്ല. എന്നാൽ ആ പരിഹാസം വൈകല്യകാരി അല്ലായിരുന്നു. വ്യക്തികളെ പരാമർശിക്കുന്നഭാഗം അതിൽ വളരെ ചുരുക്കമാണു്. വിദ്വേഷബാധ അതിൽ പറയത്തക്കവണ്ണമില്ലായിരുന്നു. ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ പി. കെ-യുടെ പരിഹാസപ്രയോഗങ്ങൾ വ്യക്തിവിദ്വേഷപ്രകടനം കൊണ്ടു് ദൂഷിതമായിക്കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. സ്വർണ്ണമണ്ഡലത്തിൽ കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ളയെപ്പററി എഴുതിയിട്ടുള്ളഭാഗം ഒരു ദൃഷ്ടാന്തമാണു്. എന്നാൽ പൊതുവെ പറയുന്നപക്ഷം പി. കെ-യുടെ പരിഹാസപ്രയോഗങ്ങൾ കേവലം നർമ്മചാതുര്യത്തിൽനിന്നു ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുള്ളവയല്ലാതെ, ആരോടും വിദ്വേഷംകൊണ്ടുണ്ടായവയല്ലെന്നു ധൈര്യമായിപ്പറയാം. വളരെ ബഹുമാനമുള്ള ആളുകളെപ്പററി പറയുമ്പോഴും ചിലപ്പോൾ സ്വല്പം പരി

ഹാസസങ്കലനം അതിൽ വന്നുപോകുകയെന്നുള്ളത് അദ്ദേ
ഹത്തിന്റെ ഒരു ദൌർബല്യമല്ലായിരുന്നുവോ എന്നുകൂടി
സംശയിക്കേണ്ടതുണ്ട്. പരിഹാസവാസനക്കാർ പൊതുവെ
പ്പൂരസക്കാരാണല്ലോ. എങ്കിലും ഹൃദയദൌർബല്യമുള്ള
വരുടെ പരിഹാസം അതിനു പാത്രമാകുന്നവരെപ്പോലും
വേദനിപ്പിക്കുകയില്ല. പി. കെ-യുടെ ആവിധമുള്ള
ഒരു പരിഹാസപടുവായിരുന്നു. സ്വർണ്ണമണ്ഡലത്തിൽ
ചാമിപ്പിള്ള ആശാനെ ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നതിൽതന്നെ
അന്തർഹിതമായ പരിഹാസരസമുണ്ടെങ്കിലും, ആന്തരിക
മായ ബഹുമാനവും അനുഭാവവും പ്രകടമായി കാണാം.

വാക്പ്രതിവാദഘട്ടങ്ങളിലും മറ്റുമാണ് ഹാസ്യരസ
വാസിതമായ ഫലിതപ്രയോഗങ്ങൾ പി. കെ-യിൽനിന്നും
നിരന്തരം പുറപ്പെട്ടത്. പരിഹാസരസം ഫലിതത്തെയും
ഫലിതം പരിഹാസത്തെയും പരസ്പരം പോഷിപ്പിച്ചുകൊ
ണ്ടിരുന്നു. സാധുലക്ഷണങ്ങളെന്ന് മറ്റുള്ളവർക്കു തോന്നുന്ന
വയിൽ വിലക്ഷണമായ വക്രം ഝടിതി മനോദർപ്പണത്തിൽ
പതിയുക; അതിനനുയോജ്യമായ ഭാഷയിൽ പ്രസ്തുത ആശ
യം പ്രതിഫലിക്കുക; ഇങ്ങനെ രണ്ടു സ്വഭാവരീതികളാണ്
പി. കെ-യുടെ പരിഹാസത്തിനു മൂർച്ച കൂട്ടിയത്. ഇവയിൽ
രണ്ടാമത്തെ അംശം, അതായത് ഭാഷയുടെ ചാതുര്യം പി.
കെ-യെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു പ്രത്യേകതതന്നെ ആ
യിരുന്നു. പരിഹാസത്തിനനുയോജ്യമായ ശൈലി ഇത്രക
ണ്ടുവശപ്പെട്ട എഴുത്തുകാർ ചുരുക്കമാണ്. പണ്ടു ക്ഷേത്രങ്ങ
ളിൽ പുരുഷന്മാർ തലമുടി ക്രാപ്പുചെയ്യുകകൊണ്ടും, സ്ത്രീകൾ
മാറുമറച്ചുകൊണ്ടും കയറുന്നതു നിഷിദ്ധമാക്കിയിരുന്നതിനെ
പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട് "ശിഖാച്ഛേദനംപോലെതന്നെ കുചാ

ഷ്ഠാനവും നിഷിദ്ധമായിരുന്നു" എന്നും, നായർ സമുദായ
ത്തിലെ നായകന്മാരെപ്പററി ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടു അവിടെ,
"പറയുന്നതു കേൾക്കുന്നവരെക്കാൾ കേൾപ്പിക്കുവാൻ മുതി
ർന്നവരാണു" അധിക'മെന്നും 'പുണ്യാകന്മാർ ജല്പാകന്മാർ'
സമുദായനേതാവെന്നു" അഭിമാനിക്കാമെന്നും, ബുദ്ധമത
ത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായ മതപരിവർത്തനാഗ്രഹമില്ലെങ്കിലും
ചിലർ അങ്ങോട്ടു ചേർന്നുകളയുമെന്നു" സ്ഥിരമായി പറയു
ന്നുണ്ടു" എന്നും ഒരു പ്രതിയോഗിയുടെ വാദമുഖങ്ങൾ തമ്മി
ലുള്ള പരസ്പരവിരുദ്ധതയെ ഉദ്ദേശിച്ചു, 'വാദമുഖങ്ങൾ പര
സ്പരം പടവെട്ടുന്നവയാണു" എന്നും, ഒരു ഗ്രന്ഥപ്രസാധ
കന്റെ വാദത്തിലുള്ള വിവേകശൂന്യതയെ കണ്ടപ്പോൾ
അയാളിൽ ശവമൂർഖകളേബരങ്ങൾ തമ്മിൽ തിരിച്ചറി
വാനുള്ള വൈഷമ്യം നിലീനമായികണ്ടു' എന്നും, ടെക്സ്റ്റ്
ബുക്കുകൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള സാഹിത്യ നിർമ്മാണത്തെപ്പററി
പ്രസ്താവിച്ചപ്പോൾ "ഈ പുസ്തകങ്ങൾ മിക്കവാറും കുട്ടിക
ളുടെ മസ്തകങ്ങളെമാത്രം ലാക്കാക്കി ചമയ്ക്കപ്പെട്ടവയല്ലായി
രുന്നുവെങ്കിൽ നമ്മുടെ സാഹിത്യത്തിന്റെ സ്ഥിതി വളരെ
പ്രശസ്തമായിരുന്നേനെ" എന്നും, ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മൂല
കൃതി കണ്ടിട്ടില്ലെന്നു സമ്മതിച്ച എതിർകക്ഷി ഒരുഭാഗം
മൂലത്തിലുള്ളതല്ലെന്നു പിന്നീടു വാദിച്ചപ്പോൾ "മൂലമേ
കാണാത്തവൻ, മൂലത്തിൽ കണ്ടില്ലെന്നു വാദം പ്രയോഗി
ച്ചാൽ അതു് അസ്ഥാനപേക്ഷയില്ലാത്ത നാമമെല്ലാമെന്നല്ലാതെ
വാദമെല്ലാമെന്നാകുമോ?" എന്നുംമററും പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽ
പരിഹാസവാസനപോലെ തന്നെ സരസമായ ഭാഷാരീ
തിയും വളരെ തെളിഞ്ഞുകാണാം. പരിഹാസത്തിനുതകുന്ന
സ്വന്തവാക്കുകൾ സൃഷ്ടിക്കുവാനും അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞി

ന്നു. അവയിലൊക്കെ ശബ്ദപ്രയോഗംതന്നെ ഫലിതമുള്ളതാക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായിരുന്നു. ഉപരിപ്ലവബുദ്ധികളായ സാഹിത്യകാരന്മാരെ ഉദ്ദേശിച്ച് 'സാഹിത്യചുംബകന്മാർ' എന്നും സൗന്ദര്യത്തിനുള്ള ചില സാമഗ്രികൾ കുറഞ്ഞ സ്ത്രീകളെ പരാമർശിച്ച് 'കചകുചകുചേലികൾ', എന്നും, ശൃംഗാരകവിതക്കാരായ സ്ത്രീകളെപ്പറ്റി 'വെണ്മണിപ്പെണ്മണികൾ' എന്നും, ഭക്ഷണത്തിൽ മികച്ചുനിൽക്കുന്ന വയറന്മാരെപ്പറ്റി 'ഉദരംഭരന്മാർ' എന്നും വിലാസവതികളായ സ്ത്രീകളെപ്പറ്റി കവിതയിൽ 'ഭ്രൂവിലാസക്കുഴമ്പിന്മണികൾ' എന്നുംമറ്റും പ്രയോഗിക്കുവാൻ പി. കെ.-യ്ക്കു യാതൊരു ക്ലേശവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

* * * *

ക്രമാനുഗതമായ വളർച്ച മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ പരമമായ വസ്തുതയാണ്. ഒരു യഥാർത്ഥ ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ആത്മസത്തയുടെ സാക്ഷാൽക്കാരോപാധിയായി ശൈലിയെ സങ്കല്പിക്കുന്നപക്ഷം, സാഹിത്യപഥത്തിൽ ഒരുവന്റെ വിജയത്തെ നിർണ്ണയിക്കേണ്ടത്, ശൈലിവിലാസം എത്രകണ്ടു വളർച്ച പ്രാപിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനെക്കൂടി അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി ആയിരിക്കണം. അന്തർമാഹാത്മ്യങ്ങൾ എന്തെല്ലാമുണ്ടെങ്കിലും അവ യഥാസ്ഥാനത്തു് പ്രയോഗിച്ചു ഫലിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടല്ലാതെ, ഉള്ളിൽ ഉണ്ടെന്നുള്ള ആശ്വാസംകൊണ്ടു മാത്രം യാതൊരു സാഫല്യവും ഉണ്ടാകുവാനില്ല. മാഹാത്മ്യങ്ങളുടെ പ്രകടനോപാധിയായ ശൈലിയുടെ പരിപൂർണ്ണത, സാഹിത്യകാരന്റെ മഹത്വത്തിനുള്ള മാനദണ്ഡംതന്നെയാണ്. വ്യക്തിയുടെ പുരോഗമനത്തോടുകൂടി ശൈലിയും വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ജീവിതവീക്ഷണ

പരിധി, ചിന്താഗതി, തത്വബോധം എന്നിവയിൽ ഒരു വന്റെ അനുസ്യൂതമായ വളർച്ചയ്ക്കനുസരണമായി ശൈലിയും വളരുന്നില്ലെങ്കിൽ വാഹനത്തിന്റെ അപര്യാപ്തതമൂലം യാത്രയ്ക്കു പറ്റുന്ന ക്ലേശംപോലെ ആശയസമ്പന്നനായാലും ഗ്രന്ഥകാരൻ മുന്നോട്ടുപോകുവാൻ വിഷമിക്കുന്നു. ആവശ്യമായ ഈ വളർച്ച എല്ലാ ഗ്രന്ഥകാരന്മാരെയും അനുഗ്രഹിച്ചുകാണാറില്ല. ചിലരുടെ ശൈലി കാലക്രമേണ മുരടിച്ചു പോകുന്നു. മലയാളഗദ്യകാരന്മാരെപ്പറ്റി പറയുമ്പോൾ, അനുസ്യൂതം വളർന്നുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു ശൈലിയുടെ ഉത്തമ ദൃഷ്ടാന്തമാണ് പി. കെ-യിൽ നമുക്കു കാണുവാൻ കഴിയുന്നത്. പാണ്ഡിത്യവും പ്രതിഭയും ആത്മസമ്പത്തും വളർന്നതനുസരിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശൈലിയും പടിപടിയായി പുഷ്ടിപ്രാപിച്ചുവന്നു. ഏകദേശം ൪൦ വർഷക്കാലത്തെ സാഹിത്യ രചനകളെ കാലാനുക്രമണികമായി പരിശോധിച്ചാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ വളർച്ചയുടെ പ്രധാന ഘട്ടങ്ങൾ വ്യക്തമാകുന്നതാണ്.

പി. കെ-യുടെ ഉപന്യാസങ്ങളിലും വിമർശങ്ങളിലും പാണ്ഡിത്യസാമഗ്രികളെയും ചിന്താഫലങ്ങളെയും ഉൾക്കൊള്ളുവാൻ ശക്തിയുള്ള ഒരു ശൈലിയുടെ പരിണാമഗതിയാണ് കാണുന്നത്. ൧൯൦൭-ലെ കോളേജ് മലയാളസമാജ പ്രസംഗത്തിലെ ശൈലിയുടെ ശിഥിലപദ്ധതിയിൽ നിന്നും കാച്ചിക്കുറുക്കി ദൃഢീകരിച്ച ഒരു സരണിയാണ് അനന്തരം സുമാർ പത്തുവർഷങ്ങൾക്കുശേഷം എഴുതിയ 'കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാ'രിൽ കാണുന്നത്. വിദ്യാർത്ഥിയുടെ ഔചിത്യവിജൃംഭിതമായ കുതിച്ചുകയറ്റമാണ് ആദ്യപ്രബന്ധത്തിൽ കാണുന്നതെങ്കിൽ, അദ്ധ്യാപകന്റെ ശാന്താവധാനസമന്വി

തമായവ്യാഖ്യാനശക്തി ഒന്നാമത്തേതിൽ കാണുന്നു. അതിൽ നിന്നും വളരെ പ്രയാസവും നിഷ്കൃഷ്ടവുമാണു് 'കൃഷ്ണഗാഥാനിരൂപണ'ത്തിലെ ശൈലി. അതു് പി. കെ-യുടെ ജീവിതത്തിലെ അവസാനകൃതികാലത്തു് എഴുതിയതാണു്. എതിരാളികളോടു വാദിച്ചു് സ്വമതം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള കെല്പും തന്റേടവും അതിൽ കാണുമാറുണ്ടു്. പി. കെ-യുടെ ഭാഷാതാണ്ഡവത്തിന്റെ ഉച്ചകോടികളെ അതു് ദ്യോതിപ്പിക്കുന്നു. 'തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ' എന്ന വിമർശനത്തിന്റെ ഘട്ടമായപ്പോഴേയ്ക്കും ഭാഷ പരിപക്വതയിൽ എത്തുന്നു. കൃഷ്ണഗാഥാനിരൂപണത്തിലെ ആക്ഷേപങ്ങൾ ശമിച്ചു അർത്ഥഗർഭങ്ങളും പരിമിതപദങ്ങളുമായ ചെറുവാചകങ്ങളിൽ പരിണമിച്ചു്, പരമാവധി ആശയം സ്ഫുടിപ്പിക്കുന്ന ആ ശൈലിയുടെ ഘട്ടമാണു് 'തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ' സൂചിപ്പിക്കുന്നതു്. അഗാധചിന്തയ്ക്കനുസരണമായ അത്യന്തഗാംഭീര്യം ശൈലിക്കുണ്ടു്. വിവാദങ്ങൾക്കു് ഖണ്ഡിതതീരുമാനം കല്പിക്കുന്ന പ്രാഡ്വിവാകന്റെ പ്രാമാണികബുദ്ധിക്കു് അനുരൂപമാണു് അപ്പോഴത്തെ ശൈലി.

'സ്മരണമണ്ഡലം' ശൈലിയുടെ ക്ഷീണാവസ്ഥയെ ദ്യോതിപ്പിക്കുന്നു. ജീവിതസായാഹ്നകാലത്തെ ചില കൊടുങ്കാറ്റുകൾക്കുശേഷം ഉണ്ടായ ശാന്തതയ്ക്കിടയ്ക്കു്, ബാഹ്യങ്ങളായ മനോവ്യാപാരങ്ങളിൽനിന്നും ഉള്ള വിടുതലിന്റെ ഫലമായി ചിന്താശക്തി സ്പഷ്ടമായിരുന്നപ്പോൾ എഴുതിയതാകയാൽ അതിൽ സാഹിത്യരസം അകലുഷമായി പ്രവഹിക്കുന്നില്ലയോ എന്നു തോന്നുന്നു. മുമ്പു് ഓരോ കാലത്തെ കൃത്യാന്തരവ്യഗ്രതകൾക്കിടയ്ക്കു്, അപ്പോഴപ്പോഴത്തെ പ്രവൃ

ത്തിമണ്ഡലങ്ങൾ നൽകിയ നിറങ്ങളും പകിട്ടുകളുംകൊണ്ട് പി. കെ-യുടെ ഇതരകൃതികൾക്കുണ്ടായ കൃത്രിമവൈചിത്ര്യങ്ങളൊന്നും സ്മരണമണ്ഡലത്തിൽ കാണുന്നില്ല. പരിണതപ്രജ്ഞനായ ഒരു സാഹിത്യകാരന്റെ നിയമിതമെങ്കിലും, കലാവിലാസവാസിതമായ ശൈലീരസത്തിന്, ആദ്യന്തരൂപത്തിലുള്ള ആ കൃതി സ്വച്ഛന്ദാവസരം പ്രദാനംചെയ്തു. അങ്ങനെ ഒരു സന്ദർഭം ലഭിച്ചില്ലെങ്കിൽ പി. കെ-യുടെ ശൈലിയുടെ പുഷ്കലത ഒരു പക്ഷേ അനാവിഷ്കൃതമായിപ്പോകുമായിരുന്നു.

ദാർഢ്യവും ശക്തിയും തികഞ്ഞ അസാധാരണമായ ഒരായുധമാണ് പി. കെ-യുടെ ശൈലിയെങ്കിലും, അതു പല പരിമിതികൾക്കും വിധേയമാണ്. ഒന്നാമതായി സാമാന്യക്കാർക്ക് അത്ര സുഗമമായിരുന്നില്ല. സാഹിത്യരസികന്മാരിൽ വൈദഗ്ദ്ധ്യംകൂടിയുള്ളവർമാത്രമേ പി. കെ-യുടെ ഭാഷയുടെ പൂർണ്ണമായ ഗുണം മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴികയുള്ളൂ. ഭാഷാകാഠിന്യം, ആശയഗാംഭീര്യം, അപൂർവ്വപദങ്ങളുടെ ധാരാളത, അവിടവിടെ പ്രത്യക്ഷമാകുന്ന വക്രതകൾ എന്നിങ്ങനെ പലതും പി. കെ-യുടെ ഭാഷാരീതിയെ സാമാന്യക്കാർക്ക് അനധിഗമ്യമാക്കിത്തീർത്തു. എന്നാൽ ഈ സംഗതിയിൽ ഒരുകാര്യം വിമർശകന്മാർ ധരിച്ചിരിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. പി. കെ. സാമാന്യജനങ്ങളെ ഉദ്ദേശിച്ച് രചനകൾ നടത്തിയ ഒരു സാഹിത്യകാരനല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിപാദ്യവിഷയങ്ങളും അവർക്കുവേണ്ടിയുള്ളവയായിരുന്നില്ല. പ്രാരംഭപാഠങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുകയെന്നുള്ളതല്ല പി. കെ-യുടെ ശൈലി നിർവ്വഹിച്ച കൃത്യം. പ്രാരംഭപഠനം കഴിഞ്ഞ്, ലോകവ്യവഹാരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചവരെ

ഉദ്ബോധിപ്പിക്കുകയും രസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനാണു് പി. കെ. പ്രബന്ധങ്ങൾ രചിച്ചതു്. അതിലെക്കാളള ശൈലി, ലളിതമായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അതു് ഒരു കുറവായി പരിഗണിക്കേണ്ടതില്ല. നേരെമറിച്ചു്, പ്രൗഢമായ ആശയങ്ങൾ പ്രൗഢഭാഷയിൽ പ്രകാശിപ്പിച്ചു്, സത്യപ്രൗഢിക്കൊത്ത അലങ്കാരമേളികൊണ്ടു് പരിശോഭിക്കുന്ന രൂപസൗഭാഗ്യത്തിന്റെ മനോഹാര്യത കാണിച്ചുതരുവാൻ സാധിക്കുന്നതു് ഒരു ഗ്രന്ഥകാരനു് എത്രയോ അഭിലഷണീയമായ മഹാനുഗ്രഹമാണു്.

പി. കെ.-യുടെ ശൈലിയിലെ സംസ്കൃതപദപ്രാചുര്യംമൂലം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷാരീതി സംസ്കൃതഗദ്യരീതിയെ അനുകരിച്ചുള്ളതാണെന്നു ചിലർ വിചാരിക്കുന്നു. ഈ ധാരണ അബദ്ധമയമാണു്. ഗദ്യത്തിൽ പി. കെ. സംസ്കൃതഗദ്യകാരന്മാരെ ഒരിക്കലും മാതൃകയായി സ്വീകരിച്ചില്ല. ആംഗലഗദ്യംതന്നെ ആയിരുന്നു എപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിനു് പ്രാമാണ്യം നൽകിയതു്. ഒരു പ്രത്യേക ഗ്രന്ഥകാരനെ അനുകരിച്ചുവെന്നു പറയുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ലെങ്കിലും സാഹിത്യവ്യവസായത്തിൽ അദ്ദേഹം ഒരു ഗദ്യപക്ഷപാതിയായിത്തീർന്നതു് ആംഗലസാഹിത്യസമ്പർക്കംമൂലമായിരുന്നുവെന്നുള്ളതിനു തർക്കമില്ല. വിശേഷിച്ചു നിരൂപണസാഹിത്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്യാദൃശമായ വിജയത്തിനു കാരണഭൂതമായതു് രാജകീയ കലാലയത്തിലെ ആംഗലസാഹിത്യപഠനമായിരുന്നുവെന്നുള്ളതു് അദ്ദേഹംതന്നെ ഇതു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ ഇംഗ്ലീഷ്‌സാഹിത്യത്തിന്റെ ശക്തിയേറിയ പ്രവാഹത്തിൽ സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ

നിന്നും രൂപം പ്രാപിച്ചുവന്ന ദേശീയസംസ്കാരം അടിയറവു
പോയില്ലെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം ഇവിടെ സ്മരണീയമായിരി
ക്കുന്നു. ഗദ്യത്തിനെല്ലാം മാതൃകകൾ ഇംഗ്ലീഷിൽനിന്നു സ്വീക
രിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും പി. കെ-യുടെ പ്രബന്ധങ്ങളിലെല്ലാം
ഭാരതീയസംസ്കാരത്തിന്റെ അടിയൊഴുക്കുകൾ അനുസ്യൂതം
കാണാവുന്നതാണ്. പരമാർത്ഥം ആലോചിച്ചാൽ ഇംഗ്ലീ
ഷുമാതൃകയിലുള്ള അഭിനവഭാഷാശൈലിയിൽ, ഭാരതീയ
സംസ്കാരസമ്പത്തിന്റെ കാലോചിതമായ ഒരാവിഷ്കാര
മെന്നമട്ടിലാണ് പി. കെ-യുടെ സാഹിത്യത്തെ പരിഗണി
ക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നതു്. ഇതുമാത്രമല്ല, അദ്ദേഹത്തി
ലുള്ള വ്യാപാരത്തിന് മലയാളഭാഷയുടെ പദസമ്പത്തു
പര്യാപ്തമായി കാണാത്തതിനാൽ ഒരു സംഗതിയിലും സംസ്കൃ
തഭാഷയെ ഗാഢമായി അവലംബിച്ചു. ആ ഭാഷയിലുണ്ടാ
യിരുന്ന വിപുലമായ ഗ്രന്ഥപാണ്ഡിത്യം ഇതിലെല്ലാം
സഹായകമായിത്തീർന്നു. സംസ്കൃതഭാഷയുമായി മലയാള
ഗദ്യത്തിലെ പദവ്യൂഹങ്ങളെ പരിപോഷിപ്പിക്കുന്ന രീതി
ഒരു പ്രസ്ഥാനമായി സ്വീകരിച്ചതു് കേരളവർമ്മ വലിയകോ
യിത്തമ്പുരാനും അതിലേക്ക പ്രായോഗികമാറ്റങ്ങളും നിയമ
ങ്ങളും നിർദ്ദേശിച്ചതു് രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനു
മായിരുന്നു. പിൽക്കാലത്തു് അവർ ഇരുവരുടേയും പ്രസ്ഥാ
നത്തെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്തിയവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ പി. കെ-യുടെ
നാമം അദ്വിതീയമായി നിലകൊള്ളുന്നു. അദ്ദേഹം നട
പ്പിൽ വരുത്തിയ പല പദങ്ങളും ഭാഷയുടെ അമൂല്യസമ്പത്തു
കളായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ ഒരു വലിയ വിഭാഗം
സാധാരണക്കാർക്കു് പ്രയോഗിക്കുവാൻ അശക്യമായവിധം
പ്രത്യേകരീതിയിൽ നിഷ്പാദിതങ്ങളും സാധാരണ സംസ്കൃ

തൽപണ്ഡിതന്മാർക്കുതന്നെ പ്രായേണ അപരിചിതങ്ങളാണെന്ന ന്നുള്ള ഒരു ദൂഷ്യം ഇല്ലായ്കയില്ല. 'മാനസിവധുക്ക്' 'ഒരേ ഷ്യാഡ്യായി', 'ഹൈത്രുത്രയം', 'ചെമ്പാകിതകം', 'വൃശ്ചികോദര പാശ്യം', 'ആന്തബോധം', 'പിചണ്ഡിലം' മുതലായ പദങ്ങൾ സാധാരണ മലയാളഗദ്യരചയിതാക്കൾ കടന്നുപിടിക്കുന്നതു അഭിലഷണീയമായിരിക്കയില്ല. ഇവക പദങ്ങളുടെ സഹാ യത്താൽ ശൈലിയുടെ രീതിക്കു സ്വത്വത്തിനും വൈവിധ്യം പി. കെ. പ്രയോഗിച്ചുവെന്നല്ലാതെ എല്ലാ അവസരത്തിലും മറ്റുള്ളവർ അവരെ അനുകരിച്ചിട്ടുള്ളവയല്ല. പാണ്ഡി ത്യപ്രകടനത്തിൽ ഉറച്ചുനിന്നുകൊണ്ടാണു പി. കെ. ഇവ്വിധ ങ്ങളായ അപൂർവ്വപദങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതു. പൊതുവിൽ പാതി കാണിക്കുന്നവർക്കു ആ മാതൃകതന്നെ അവലംബിക്കുന്നതു സൂക്ഷിച്ചുവേണമെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ശബ്ദദ്വാരാ ക്ലിഷ്ടമെങ്കിലും അർത്ഥപ്രകാശനം പ്രസരിപ്പി ക്കുന്ന അനേകം വിശിഷ്ടപദങ്ങൾ പി. കെ. പ്രയോഗിച്ചു കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു. സമാനാർത്ഥത്തിലുള്ള മലയാള പദങ്ങ ളുടെ അഭാവം കൊണ്ടും, കടുത്ത പദങ്ങൾകൊണ്ടു കൂടുതൽ അർത്ഥം സ്ഫുരിപ്പിക്കണമെന്നുള്ള പ്രയോജനംകൊണ്ടും ഇത്തരം സംസ്കൃതപദങ്ങൾ മലയാളത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചു പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതു വളരെ അഭിലഷണീയമായിരിക്കും. 'കാലതാമസൻ' (a man out of his times) 'പ്രതിപുരു ഷൻ' (effigy) 'ശുശ്രൂഷകൻ' 'തന്ത്യാത്മ്യത' (elasti- city) 'പ്രസാദകരിതൻ', 'ഉന്നാപുത്രൻ', 'ജല്പകൻ', 'വാചം യമൻ' 'മന്ദമസ്തകൻ', 'ഭാഗികം', 'ശലാജീവകം' മുത ലായി പി. കെ. പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള പദങ്ങൾ പ്രയോഗസൗ പ്രസന്നമായ ഗദ്യരചയിതാക്കൾക്കു ബുദ്ധിപൂർവ്വം ഗ്രാഹ്യ

സരം പ്രയോഗിക്കുവാൻ ഉപകരിക്കുന്നവയാണ്. മലയാളത്തിലെ ശാസ്ത്രീയപദസമ്പത്ത് വർദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ തീവ്രശ്രമം നടക്കുന്ന ഇക്കാലത്ത് പി. കെ.യെപ്പോലെയുള്ളവരുടെ സാന്നിദ്ധ്യം ഭാഷാഭിവൃദ്ധിക്ക് അമൂല്യസഹായമായിരുന്നേനെ. ഇംഗ്ലീഷിൽനിന്നു പദങ്ങളെ സംസ്കൃതശബ്ദശാസ്ത്രരീതിയിൽ മലയാളത്തിലേയ്ക്കു നിഷ്പാദിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം നിപുണനായിരുന്നു. റബ്ബർ 'വൾക്കനൈസ്' ചെയ്യുന്ന ക്രിയയ്ക്കു 'വൽക്കനം' എന്നും അതിന്റെ ഫലമായി കിട്ടുന്ന 'വൾക്കനൈറ്റി'ന് 'വൽക്കനകം' എന്നും അദ്ദേഹം നാമകരണം ചെയ്യുകയുണ്ടായി. അർത്ഥസാമ്യമില്ലെങ്കിലും 'വൽക പരിഭാഷണേ' എന്ന സംസ്കൃതധാതുവിലുള്ള ശബ്ദസാമ്യത്തെ ആധാരമാക്കിയാണ് പി. കെ. ആ ശബ്ദരൂപം സാധിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ഇങ്ങനെ നോക്കുമ്പോൾ സുഗമമായ ആശയാവിഷ്കരണത്തിനും ഭാഷയുടെ പദപരിപോഷണത്തിനുമായി അവധാനപൂർവ്വം പ്രയോഗിച്ച സംസ്കൃതപദങ്ങളല്ലാതെ അനാസ്വാദ്യമായ പദാഡംബരത്തെമാത്രം ഉദ്ദേശിച്ച് പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളവ പി. കെ.യുടെ ഗദ്യശൈലിയിൽ പ്രായേണ വളരെക്കുറവാണെന്നുതന്നെ പറയാം. ഇതു പരമാർത്ഥം മനസ്സിലാക്കാതെയാണ് ചിലർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംസ്കൃതപദപ്രതിപത്തിയെ അപലപിക്കുന്നത്. ഒറ്റപ്പെട്ടുമാത്രം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന പദകാഠിന്യത്തെ ഒഴിച്ചാൽ പി. കെ.യുടെ ഭാഷാരീതി പൊതുവെ സുഗമവും വിശദവുമാണെന്നുകാണാം. വിശേഷിച്ച് ശാസ്ത്രീയവിഷയങ്ങൾ പ്രതിപാദിക്കുമ്പോൾ ശൈലി ലളിതമാക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിന് യാതൊരു വൈഷ

ത്ര്യവുമില്ലായിരുന്നു. ലളിതമായാലും പ്രൗഢമായാലും വൈശദ്യം ആ ശൈലിയുടെ ഒരു പ്രത്യേക ലക്ഷണമാണു്. അവ്യാപ്തി, അതിവ്യാപ്തി 'മുതലായ ദോഷങ്ങൾ പി. കെ-യുടെ ഭാഷാശൈലിയെ ഒരിടത്തും ബാധിച്ചിട്ടുള്ളതായി കണ്ടിട്ടില്ല.

ഫലിതരസവാസിതനായ ശ്രീ. പി. ബാലകൃഷ്ണൻ തമ്പി പി. കെ-യുടെ ശൈലിയിൽ കാണുന്ന ദുർഘടപദപ്രയോഗങ്ങളെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ടു് അതു് ഒരുമാതിരി മനഃപൂർവ്വമായ പാണ്ഡിത്യപ്രകടനം (conscious pedantry) ആണെന്നു പറയുകയുണ്ടായി. ആശയങ്ങൾ ലളിതമായി പ്രയോഗിക്കുവാൻ വശമില്ലാഞ്ഞിട്ടല്ല; സ്വാധീനതയിലുള്ള മലയാളപദങ്ങളുടെ അഥവാ ലളിത സംസ്കൃതപദങ്ങളുടെ ദൗർലഭ്യംകൊണ്ടുമല്ല; പിന്നെയോ, തനിക്കുമാത്രം വശമുള്ളവയെന്നു പൂർണ്ണബോദ്ധ്യമുള്ള ചില അപൂർവ്വപദങ്ങളെ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെ പ്രയോഗിച്ചു് മറ്റുള്ളവരെ അമ്പരിപ്പിക്കുകയാണു് പി. കെ. ചെയ്തിരുന്നതെന്നാണു ശ്രീ. തമ്പിയുടെ അഭിപ്രായം. ആ പദങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ, ഭാഷയിൽ തനിക്കുള്ള അന്യാദൃശമായ സ്വാധീനശക്തിയെപ്പററി സ്വയം ഒരു മതിപ്പും, 'നിങ്ങൾക്കാർക്കെങ്കിലും ഇതുവല്ലതും കിട്ടുമോ?' എന്നിങ്ങനെ ഇതരപണ്ഡിതന്മാരോടു ഒരു ചോദ്യഭാവവും 'ഇതിലെങ്ങും അനാവശ്യമായി കടന്നുപിടിച്ചു് അനുകരിച്ചുകളയരുതേ' എന്നിങ്ങനെ പണ്ഡിതമ്മന്യന്മാരോടു് ഒരു തർജ്ജനവും കൂടി പി. കെ-യിൽ ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നും ശ്രീ: തമ്പി സരസമായി പറഞ്ഞുഫലിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ അഭിപ്രായത്തിന്റെ ഉത്തരഭാ

ഗത്തു്, ഭാവനാചതുരനായ കവിയുടെ മനോധർമ്മമാണു് കൂടുതൽ പ്രസരിക്കുന്നതെങ്കിലും, ആകപ്പാടെ നോക്കുമ്പോഠം അതിൽ ഔദ്ധത്യം വ്യഞ്ജിക്കാതിരിക്കുന്നില്ല. പാണ്ഡിത്യവിലസിതമായ പ്രയോഗങ്ങളിൽ പി. കെ. സ്വയംബോധവാനായിരുന്നു. താൻ പ്രയോഗിച്ച പദങ്ങഠം മററുധികംപേർ വശമല്ലെന്നും, പദസമ്പത്തുണ്ടാക്കീട്ടില്ലാത്തവർ അവയെ അനുകരിക്കരുതെന്നും ഉള്ള അഭിപ്രായങ്ങഠം അദ്ദേഹത്തിനില്ലായിരുന്നുവെന്നു് വിശ്വസിക്കേണമെന്നില്ല. എങ്കിലും പാണ്ഡിത്യപ്രദർശനത്തിലുള്ള ഔൽസുക്യമാണു് പ്രയോഗങ്ങഠംക്കു പ്രേരിപ്പിച്ചതെന്നു പറയുന്നതു് അത്രശരിയല്ല. നേരെമറിച്ചു് യഥാർത്ഥസഹൃദയന്മാർക്കു് സഹജമായ പദപ്രയോഗകൗതുകം അഥവാ കലാപരമായ പ്രയോഗരസമാണു് അതിന്റെ അടിസ്ഥാനമെന്നു പറയുന്നതായിരിക്കും കൂടുതൽ യുക്തമായിട്ടുള്ളതു്. ഉണ്ണായിവാര്യരെപ്പോലെ ശബ്ദാഗമത്തിന്റെ ഉള്ളറകളിൽനിന്നും അപൂർവ്വകുസുമങ്ങഠം ശേഖരിക്കുന്നതിലുള്ള ഒരു കൌതുകം പി. കെ-യ്ക്കുമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ആ കുസുമങ്ങളുടെ സൌരഭ്യമാധുര്യങ്ങളിൽ താൻതന്നെ അനുഭവിച്ച ആനന്ദരസത്തിനു തുല്യമായി പ്രസാദമോ പ്രയോജനമോ ഏതായി മറെറാരു മനോഭാവവും ഇതുസംബന്ധിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ലേഖനങ്ങഠം പറഞ്ഞുകൊടുക്കുമ്പോഠം മനോധർമ്മസ്വരൂപികളായ ചില പദങ്ങഠം മനസ്സിൽ ഉദിക്കുന്നതോടുകൂടി അർദ്ധനിമീലിതാക്ഷനായ പി. കെ-യുടെ മുഖത്തു് ആനന്ദദ്യോതകമായ ഒരു പുഞ്ചിരി പ്രകാശിക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടുള്ളവർ പലരുമുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗം ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളവർക്കു ഇതു കുറച്ചുകൂടി അനുഭവഗോചരമാ

യിരിക്കും. വാസ്തവത്തിൽ ശബ്ദയോഗത്തിൽ ഇത്ര നിർവൃതി അനുഭവിച്ചിട്ടുള്ള സഹൃദയന്മാർ അപൂർവ്വംതന്നെയാണു്. ഈ സൂക്ഷ്മതത്വം മനസ്സിലാക്കുന്നവർ പി. കെ-യുടെ പദപ്രയോഗചാതുര്യത്തിൽ പാണ്ഡിത്യ പ്രദർശനമുണ്ടെന്നു ആരോപിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ഒരു ശൈലിയുടെ മാഹാത്മ്യം, രചയിതാവിന്റെ അന്തരംഗപ്രഭാവം വായനക്കാരന്റെ ഗ്രഹണേന്ദ്രിയങ്ങളിൽ ഗാഢമായി പതിപ്പിക്കുവാൻ അതിനുള്ള കഴിവിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നു പറയാം. ഈ മാനദണ്ഡം വച്ചുനോക്കിയാൽ പി. കെ-യുടേതുപോലെ ശക്തിയേറിയ ശൈലികൾ ചുരുക്കം മലയാളസാഹിത്യകാരന്മാർക്കു വശമായിട്ടുണ്ടെന്നു കാണാം. സ്വാന്തപ്രഭാവത്തെ അനുവാചകരും വായനക്കാരിലേക്കു് പകരുകതന്നെചെയ്യും. ആ വ്യക്തിവൈഭവം വായനക്കാരനെ സാക്ഷേപംബോധനത്തിലേക്കു പ്രതിപാദ്യത്തിന്റെ പൂർണ്ണപ്രതീതി ജനിപ്പിക്കാത്ത ഒറ്റവാചകംപോലും പി. കെ. എഴുതിയിട്ടില്ല. ഇംഗ്ലീഷു് ഒരു സാഹിത്യകാരനെന്നുള്ള നിലയിൽ പി. കെ-യെ വിജയശ്രീലാളിതനാക്കിയ മാഹാത്മ്യം. ഗദ്യത്തിന്റെ സാഹിത്യം, ബഹു വിപുലമായ ഒരു പരിധിയെ അവലംബിക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ സംഖ്യയും വ്യാപ്തിയും അസാധാരണങ്ങളല്ല. ലോകോത്തരമാഹാത്മ്യമുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളൊന്നും പി. കെ. രചിച്ചിട്ടുമില്ല. ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും പരിമിതമായ പരിധിയിൽ നിർവഹിച്ചിടത്തോളം ഭാഗങ്ങൾ അന്തർവീര്യം തുളുമ്പുന്ന നിറകുടങ്ങളാണു്; രീതിയിലും സാരത്തിലും അസാധാരണങ്ങളുമാണു്.

മലയാളത്തിൽ മറെറങ്ങും അലഭ്യമായ അപൂർവ്വതകളും
തിളങ്ങുന്ന ഒരു ശൈലിയിലാണ് അവ രചിച്ചിട്ടുള്ളതു്.
ആ ശൈലിക്കു സമാനമായി മറെറാരുശൈലി ചൂണ്ടിക്കാ
ണിക്കാനില്ല. നമ്മുടെ സാഹിത്യത്തിൽ പി. കെ. സ്വായ
ത്തങ്ങളായ ചില മുദ്രകൾ പതിച്ചു. അദ്ദേഹം ആരെയും
അനുകരിച്ചില്ല; അദ്ദേഹത്തെ ആൎക്കും അനുകരിക്കുവാൻ
സാദ്ധ്യവുമല്ല. അസാധാരണം, അനന്യസദൃശം, അനനുകര
ണീയം — ഇതൊക്കെയാണ് പി. കെ-യുടെ സാഹിത്യവും
ശൈലിയും.

അദ്ധ്യായം ൪

കവിത

സാഹിത്യകാരനായ പി. കെ-യിൽ ഗദ്യകാരൻ, വിമർ
ശകൻ എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു നിലകൾ സർവ്വോൽകൃഷ്ടങ്ങ
ളായി പരിഗണിക്കേണ്ടതാണെങ്കിലും കവിത്വം ഒട്ടും അപ്ര
ധാനമായ ഒരു അംശമല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയുടെ
പരിമിതികൾ പലതും ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നുള്ളതു് അനിഷേ
ധ്യംതന്നെ. എങ്കിലും ആ കവിതാരീതി ഒരു പ്രത്യേകം
തന്നെയായിരുന്നു. ഗദ്യശൈലിക്ക് എന്നപോലെ പി. കെ
യുടെ പദ്യശൈലിക്കും അന്യാദൃശമായ ഒരു വ്യക്തിത്വം
അഥവാ അസാധാരണത്വമുണ്ട്.

ആ കവിതയുടെ പരിമിതികളെപ്പററിത്തന്നെ ആദ്യം
പറയാം. അതിന്റെ രീതി തികച്ചും പ്രാചീനമാണ്. മഹ

കാവ്യപ്രസ്ഥാനത്തിൽനിന്നും അധികം മുന്നോട്ടു കടക്കു
വാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. ശ്രീമൂലമുക്താവലിയും,
കിമപികാവ്യവും എഴുതിയ കാലങ്ങളിൽ മലയാളകവിത
വള്ളത്തോളിന്റെയും ആശാന്റെയും ഉള്ളൂരിന്റെയും പ്ര
സ്ഥാനങ്ങളിൽ സ്വതന്ത്രമായി വിഹരിക്കുകയായിരുന്നു. മണി
പ്രവാളപ്രസ്ഥാനമോ പോകട്ടെ, സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളെ
പ്പോലും കവികൾ ഉപേക്ഷിച്ച് ലളിതകോമളങ്ങളും നൂത
നചിന്താഗതിദ്യോതകങ്ങളുമായ ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങൾകൊണ്ടു
മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ ഒരു നവ്യസരണി ഉൽഘാടനം
ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. പി. കെ., സാഹിത്യത്തിന്റെ ഈ
നവീന പ്രവണതകളിൽ യാതൊരു ശ്രദ്ധയും ചെലുത്തി
യില്ല. അവ ഏറെക്കുറെ അനാസ്വാദ്യങ്ങളോ അനഭി
ലഷണീയങ്ങളോ എന്നാണ് അദ്ദേഹം കരുതിയതു്. അതി
ലേക്ക് സ്വന്തം യുക്തികളും അദ്ദേഹത്തിന് ഉണ്ടായിരുന്നു.
ഈ യുക്തികൾ വിമർശകനെന്നുള്ള നിലയിൽ പി. കെ.
യുടെ പ്രത്യേകചിന്താഗതികളെ പ്രദ്യോതിപ്പിച്ചുവെങ്കിലും
ഒരു കവിയെന്നുള്ള നിലയിൽ അദ്ദേഹത്തെ ഏറെക്കുറെയാ
ഥാസ്ഥിതികത്വത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു ചാടിച്ചു. ഈ മനോ
ഭാവം സ്വകവിതകളുടെ സാർവജനീനതയെ സാരമായി
ബാധിക്കാതെയുമിരുന്നില്ല.

ഗദ്യസാഹിത്യത്തിൽ നൂതനപ്രസ്ഥാനങ്ങളെ വിജയക
രമായി അനുകരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞ പി. കെ., പദ്യസാഹി
ത്യത്തിൽ ഈ വിധം ഒരു യാഥാസ്ഥിതികനായിപ്പോയ
തിൽ ഒരു വൈചിത്ര്യം കാണാമെങ്കിലും സാഹചര്യങ്ങളുടെ
അതിസ്പർശം ഇവിടെയും പരിഗണനീയമായിരിക്കുന്നു. പൂർവ്വ

പാട്ടുകഠം അനാവരിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ പി. കെ.യ്ക്കു് കവിതാ
പ്രസ്ഥാനത്തിൽ നേരിട്ട ഈ വൈകല്യം ഗാഢമായിരുന്നു
വെന്നുള്ളതു നിർവ്വിവാദമാണു്. അഭിഭാഷകജീവിതകാലത്തു്
സാഹിത്യമാർഗ്ഗത്തിൽ നിന്നും വിദൂരസ്ഥിതനായിരുന്ന ഘട്ട
ങ്ങളിൽപോലും പി. കെ., ഗദ്യസാഹിത്യനിർമ്മാണത്തിൽ
നിന്നും നിശ്ശേഷം പിൻതിരിഞ്ഞിരുന്നില്ല. എന്നാൽ കവി
താപ്രസ്ഥാനത്തെ കൈവിട്ടുകളഞ്ഞമട്ടു്; നിർമ്മമായ വാ
സനയ്ക്കു് വികാസവേളകഠം ലഭിച്ചതേയില്ല. മലയാളകവിത
യുടെ നൂതനാഭിവൃദ്ധിയിൽ ശ്രദ്ധിക്കുവാൻ സാധ്യമായതു
മില്ല. ഭാവനാപരമായ കൃതികഠംക്കു് ചെലവുചെയ്യുന്ന
സമയത്തിന്റെ പ്രയോജനത്തിൽ പി. കെ. സംശയദൃഷ്ടി
യായിരുന്നു. ഉത്തമനായ രാജരാജവർമ്മ, നൂതനപ്രസ്ഥാ
നങ്ങഠംക്കു നൽകിയ പ്രോത്സാഹനത്തിനോടുപോലും വഴിപ്പെടു
വാനുള്ള സൗകര്യവും സന്ദർഭങ്ങളും പി. കെ.യ്ക്കുണ്ടായില്ല.
ഇപ്രകാരമുള്ള കാരണങ്ങളാൽ, പിന്നീട വല്ലപ്പോഴും കവി
താനിർമ്മാണത്തിനുള്ള സമയം കൃത്യാന്തരങ്ങളിൽനിന്നും
കവർന്നെടുത്തപ്പോഴെല്ലാം പൂർവ്വികരീതിയിലുള്ള കാവ്യങ്ങളി
ലല്ലാതെ നവ്യമായ ഒന്നിലും കൈവയ്ക്കുവാനുള്ള ഔത്സുക്യം
ഇല്ലാതെപോയി. സാഹചര്യങ്ങളും സമയദൗർലഭ്യവുംമൂലം
സംഭവിച്ച ഈ പരിണാമഗതിയെ യാഥാസ്ഥിതികതാ
മായി ചിലർ വീക്ഷിച്ചേക്കാവുന്നതാണു്. എന്നാൽ
സ്വഭാവസ്ഥിരമായ ഒരു യാഥാസ്ഥിതികത്വമെന്നു് ഇതി
നെപ്പറയുവാൻ സാധ്യമല്ല. ഇതരകാര്യവ്യഗ്രതകഠം ക്രമേ
ണ സർവ്വജ്ഞനായ ഒരു സാഹിത്യകാരനെന്നുള്ള നിലയിൽ
തന്നെ വർത്തിക്കുവാൻ പി. കെ.യ്ക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ
ഒരു പക്ഷേ നവീനപ്രസ്ഥാനത്തിൽ സാരവത്തായ പല

സംഭാവനകളും ചെയ്യുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു സാധിക്കാതിരുന്നു. 'കൈലാസദർശനം'പോലെ സൗന്ദര്യസമുജ്ജ്വലമായ ഖണ്ഡകൃതിരചിക്കുവാൻ കെല്പുള്ള ഒരു ഭാവനാശാലിക്ക് ആധുനിക കവിതാപ്രസ്ഥാനത്തിൽ എത്രതന്നെ മഹാകവിയോടും കിടനിൽക്കുവാനുള്ള കഴിവ് ഇല്ലാതെപോകുമായിരുന്നുവെന്നു വിശ്വസിക്കുക സാധ്യമല്ല. എന്നാൽ വ്യാഴവട്ടത്തിലൊരിക്കൽമാത്രം കാവ്യലോകവ്യവഹാരത്തിനിറങ്ങിയ പി. കെ. അന്നത്തെ കാലത്തു മലയാളകവിതയ്ക്കുണ്ടായ പുരോഗമനത്തെപ്പററി കാര്യമായി ഗൗനിക്കുകയോ അതിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തിൽ സാരമായി വിശ്വസിക്കുകയോ ചെയ്തില്ല. അത്രമാത്രമല്ല പ്രാചീനമഹാകാവ്യങ്ങളുടെ മാദകമായ ലഹരിയിൽനിന്നും ഒരു കാലത്തും മനസ്സ് നിവർത്തിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയാതിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാവ്യനിർമ്മാണോദ്യമം കൂടുതൽ പ്രബലങ്ങളായ നൂതനാകർഷണങ്ങളുടെ അഭാവത്തിൽ പൂർവ്വമാർഗ്ഗത്തിൽതന്നെ വ്യാപരിച്ചു.

എന്നാൽ പൂർവ്വമാർഗ്ഗപ്രസ്ഥാനത്തിലും പ്രത്യേകമായ ഒരു രീതിയാണ് പി. കെ-യുടേതായിരുന്നത്. ആ രീതി അദ്ദേഹത്തിനു സ്വായത്തവുമായിരുന്നു. ഗദ്യശൈലിയിൽ നിറഞ്ഞുകാണുന്ന 'പി. കെ-ത്വം' കവിതയിലും സ്പഷ്ടമാണ്. പി. കെ-യുടെ മണിപ്രവാളരീതി പാകത്തിലും ശയ്യയിലും പ്രത്യേകംതന്നെ. എങ്കിലും പല കവികളുടെയും വിവിധ സ്വഭാവവിശേഷങ്ങളുടെ വിചിത്രമായ ഒരു സങ്കലനവും അതിൽ കാണാനുണ്ട്. വൈവിധ്യത്തിനു ഇടയ്ക്കുകൂടിയുള്ള പ്രത്യേകതയും വ്യക്തിത്വവുമാണ് അതിന്റെ ഒരു പ്രധാന ലക്ഷണം. മലയാള കവിതയിൽ ഇങ്ങനെ വൈചിത്ര്യമയമായ ശൈലിപ്രയോഗം മററാർക്കും കണ്ടി

ട്ടില്ല. ചമ്പൂകാരന്മാരുടെയും, ആട്ടക്കഥാകർത്താക്കളുടേയും ശൈലികളിൽ അവിടവിടെ മലയാളസംസ്കൃതവിഭക്തി പ്രത്യയങ്ങൾ, പദങ്ങൾ എന്നിവയുടെ കൂട്ടിക്കലർപ്പനുസ രിച്ചു് വിഭിന്നരീതികൾ കാണക്കാം. എന്നാൽ ആകപ്പാ ടെ ഒരേകവിയുടെ കൃതികളിൽ ഒരു ഐകരൂപ്യം കാണും. വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ സംസ്കൃതാത്മകമായ പ്രൗഢ മണിപ്രവാളശൈലി ചിലപ്പോൾ സംസ്കൃതപദങ്ങളുടെ ചേരുവയും വിഭക്തിപ്രത്യയങ്ങളുടെ പ്രയോഗവും കാരണത്തു് നല്ല മലയാളപദ്യങ്ങളിൽ പരിണമിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ആ വക പദ്യങ്ങൾ ഒരുപക്ഷേ വളരെ നിഷ്കർഷിച്ചു പാകപ്പെടു ത്തിട്ടുള്ളവയുമായിരിക്കണം. ഏ. ആർ. കെ-യുടെ സ്വാഭാവിക ശൈലിതന്നെ വിഭിന്നരീതികളിലാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതകളിൽ പ്രകാശിച്ചുകാണുന്നതു്. "വ്യുഷ്ടിവിംശതി" എന്ന പേരിൽ ഒരിക്കൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കവിതയിൽ അതിന്റെ രീതിയെപ്പറ്റി പരാമർശിച്ചു കൊണ്ടെഴുതിയ

> "ക്വചിൽ പ്രചണ്ഡം, മൃദുകോമളം ക്വചിൽ,
> ക്വചിൽ സ്ഫുടം, ക്വാപി ശഠം ച ദുർഘടം,
> വിചിത്രമാം പ്രാവൃഷഭംഗികണ്ടു ഞാൻ
> രചിച്ചതിൻ വ്യുഷ്ടിമിതസ്തു മംഗളം."

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ അദ്ദേഹം അതിലെ ശൈലി ചിലട ത്തു് 'പ്രചണ്ഡവും' മറ്റുചിലേടത്തു 'കോമളവും' ചില പ്പോൾ 'സ്ഫുടവും' വേറെ ചിലടത്തു 'ശഠവും' അവിടവി ടെ 'ദുർഘടവും' ആണെന്നു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അങ്ങിങ്ങായി 'വികട'മെന്നുകൂടി പറയുമായിരുന്നെങ്കിൽ അതും പരമാ ർത്ഥമായിരുന്നേനെ. 'വ്യുഷ്ടിവിംശതി'യെയുദ്ദേശിച്ച് അദ്ദേഹം

പറഞ്ഞ ടി അഭിപ്രായം പ്രായേണ തന്റെ മിക്കവാറും കവിതകളെ സംബന്ധിച്ചും സത്യമാണെന്ന് അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞിരുന്നോ എന്തോ? എന്തായാലും പി. കെ-യുടെ കവിതാരീതിയുടെ വൈജാത്യവൈവിധ്യങ്ങൾ സുസ്പഷ്ടംതന്നെ. എന്നാൽ മേല്പറഞ്ഞ മാതിരി സ്വഭാവവിശേഷവും സഹായത്തമെന്നല്ലാതെ അനേകതന്ത്രംകൊണ്ടുണ്ടായിട്ടുള്ളതാണെന്ന് പറയുവാൻ തരമില്ല. വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ എവിടെയും സുവ്യക്തമായിത്തന്നെ കാണുമാറുണ്ട്. അതു പ്രതിഭാവിലാസം എല്ലാ രീതികളും പോന്നതായിരുന്നു. സന്ദർഭത്തിനനുരൂപമായും, അപ്പോഴപ്പോഴത്തെ ആവശ്യവും മനോഗതിയും അനുസരിച്ചും, ഏതുരീതി കൈക്കൊള്ളുവാനും പി. കെ-ക്ക് പ്രയാസമില്ലായിരുന്നു. വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ശൈലിയുടെ പ്രൗഢതയും സ്ഫുടതയും പദശയ്യാസൗകുമാര്യവും പി. കെ-യുടെ അനേകപദ്യങ്ങളിൽ കാണുമാറുണ്ട്.

"കോലംകെട്ടാനനാഗരിപതി സിന്ധുകാഞ്ചി-
ജാലംവെള്ളായ പൊതുമാറും രവിവർമ്മസമ്രാട്ടം,
ലോലംവളംദ്യുതിഹാമധുരിപോലെ കാഞ്ചി-
പ്പാലംവാഴക്കെന്നെമൊകെ ഹരിച്ചതില്ലേ?" എന്നും

"സൗരസ്യമേറുമളകാഞ്ചിത കന്ദളാന്ത-
ശ്രീരംഗമാഗി ഉണർന്നെഴുന്ന കാഞ്ചി
സാരംഗലോചനകളീവകയോടനേകം
ചേരുന്നൊരീ നഗരി സർവ്വപുരീകിരീടം."

(ശ്രീമൂലമുക്താവലി)

എന്നും മറ്റുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളും നോക്കുക.

എന്നാൽ വൃഷ്ണിവംശതിയിലെ

“കരാരവ്ലാമരന്ദമരൻ മതൽ
ധരാധരമെനസദൃപ്രതിക്ഷേപചയ്കയോ?
സുരസുരാദ്യോധനാപണാഘിസാധിതം
പരാപരങ്ങളേകിലിയായ് മുതങ്ങളയോ?” എന്നും

ഹേയമഹിതം കർണ്ണകാന്തിക്കൃതന
പ്രകൃതിയപനിച്ചുമുന്നതർളിൽതരം
തമിഴ്യന്ത്രന്തനമൊള്ളുകിത്താം
പരിപ്പുകണ്ട്യ കബന്ധിക്കരയോ?” (വൃഷ്ണിവംശതി)

എന്നും മറ്റുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളിൽ മൃദുന്നായിവാള്ളുതന്നെ ശാന്തവും ദീർഘവുമായ രീതിയാണ് കൊടുത്തുകാണുന്നതു്. മറ്റൊരു രീതി നോക്കുക —

“കള്ളമെന്നു ഗണിതപ്പണിതന്നിലോട്ടും
മുട്ടാടിടാതെ വിദഗ്ദ്ധതപൂണ്ട വിദ്വാൻ,
കിട്ടുന്നപിൽതികം കഴിഞ്ഞ തലക്കുളത്തു
ഒട്ടുമിവാണിതു നവഗ്രഹ സൂത്രധാരൻ” എന്നും

(കൈലാസമർദ്ദനം)

“ഇത്യാദിയാൽ സ്വമതഭേദമനായവിട്ടി-
ടത്യാദരേണ കരമേൽ ധ്യജമാനനായി
ഉത്യാദി സൽ വിലാപങ്ങറിട്ടുരാണ്ടു, വാക്കിൽ
വ്യത്യാസഹീനനൊത്ത നായകമാരശിലൻ”

(കിരാപികാവ്യം)

എന്നമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളിൽ കൊടുങ്ങല്ലൂർ തമ്പുരാക്കന്മാരുടെ ശൈലീരസമല്ലേ നാം കാണുന്നതു്? ഇതുമാത്രമല്ല 'വള്ളത്തോൾരീതി'യോടടുക്കുന്ന ഒരു ശൈലീവിശേഷവും പി. കെ-യുടെ ചില ശ്ലോകങ്ങളിൽ കാണുമാറുണ്ടു്. കൈലാസമർദ്ദനത്തിലെ

''കൈലാസമാമലയൊടൊപ്പമെടുത്തുപൊക്കി-
വൈരാഗ്യകാന്തിലഹരിതടവിയാൽ ചരിതം
കൈലാസമന്നുവു നമ്മുടെവിപ്രനല്ലം
തെയ്യ്ചാരുചവത്താടെടുത്തുനേരെ നടന്നു നോക്കി.'' എന്നും

കിമപികാവ്യത്തിലെ

''[illegible]
നീരാടയായി വിലസുന്നൊരു പയോധിയിൽ
പൂരത്തിനാലെയായു് ശയനത്തിനു,
വൈരാഗ്യരാജമയി പാണ്ഡവപങ്ക്തിപോലെ''

എന്നുംമറ്റുമുള്ള അനേകം ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാവുന്നതാണു്. ഈ രീതികൾ എല്ലാംതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏതാണ്ടു സമമായ തോതിൽ വശ്യമായിത്തീർന്നു എന്നുള്ളതാണു് അത്ഭുതകരമായിരിക്കുന്നതു്. 'ഒരു ദിവ്യസമാഗമം' എന്ന കൃതിയിൽ എഴുത്തച്ഛനെയും നമ്പ്യാരെയും ഉണ്ണായിവാര്യരെയും വളരെ വിദഗ്ദ്ധമായ രീതിയിൽ അനുകരിച്ചു ഫലിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു് പി. കെ-യുടെ വൈചക്ഷണ്യത്തിന്റെ മറ്റൊരു ദൃഷ്ടാന്തമാണു്. മേൽ പറഞ്ഞ കൃതി ഒരു ഹാസ്യാനുകരണമെന്നുകൂടി പറയാവുന്നതാണെങ്കിലും പി. കെ-യെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അതിലെ ഓരോരീതിയും കവിതയെ സ്വാഭാവികമാക്കുകയാണു്. സാഗരഗംഭീരമായ

ആ പ്രതിമാപ്രഭാവത്തിന്‌ അധീനമായി മലയാളത്തിൽ യാതൊരു ശൈലീവിശേഷവും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

* * * *

പാണ്ഡിത്യവിലാസത്തെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന ശബ്ദാഡംബരമാണ്‌ പി. കെ.-യുടെ കവിതയെ പ്രത്യക്ഷീകരിച്ചു മറ്റൊരു പ്രധാനലക്ഷണം. ഈ വിഷയത്തിൽ അദ്ദേഹം സംസ്കൃതത്തിൽ മാഘൻ, ശ്രീഹർഷൻ, അനന്തഭട്ടൻ, വാസുദേവൻ (യുധിഷ്ഠിരവിജയകർത്താവ്‌) എന്നീ മഹാകവികളെയും, മലയാളത്തിൽ ഉണ്ണായിവാര്യരെയും ആണ്‌ മാതൃകകളാക്കിയിട്ടുള്ളതെന്നു തോന്നുന്നു. ശബ്ദഭ്രമം അധികമായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അർത്ഥപ്രൗഢിയില്ലാത്ത ശ്ലോകങ്ങൾ അദ്ദേഹം എഴുതാറില്ല. എന്നാൽ ദ്വിപ്രാസാന്ത്യപ്രാസങ്ങളും യമകങ്ങളുമൊക്കെ ഒപ്പിക്കാനുള്ള പരിശ്രമത്തിൽ പലവിധവൈകല്യങ്ങൾക്കും സ്വകവിതയെ വശംവദമാക്കേണ്ടിക്കൂടിയിട്ടുണ്ട്‌. തന്റെ പാണ്ഡിത്യകലവറയിൽനിന്നും വിരളപ്രചാരങ്ങളും അപ്രസിദ്ധങ്ങളുമായ അനേകം സംസ്കൃതപദങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതായ ആവശ്യം വന്നുകൂടി.

ശബ്ദാഡംബരഭ്രമംമുതലായവ പി. കെ.-യുടെ കവിതയെ വഴിപിഴപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, അവകൊണ്ട്‌ ചില ഭംഗികളും സൗകുമാര്യങ്ങളും സംജാതമാകാതെയും ഇരുന്നില്ല. കൃത്രിമതമസ്സിനിടയ്ക്കും നല്ലപദാർത്ഥനാളങ്ങൾ സ്ഫുരിക്കുന്ന അനവധി പദ്യങ്ങൾ പി. കെ.-യുടെ കവിതകളിൽ കാണാവുന്നതാണ്‌. ചിലയിടങ്ങളിൽ അങ്ങിനെയുള്ള വരികൾ അന്യോപദേശത്തോടുകൂടിയും മറ്റുചിലേടത്ത്‌ ശ്ലേഷരൂപത്തിലും ആവിർഭവിക്കുന്നു. ഉദാഹരണമായി,

"സമ്പത്പരമ്പരപോലും പരിപൂർണ്ണമാകും
തുമ്പക്കുരുപ്പൂക്കളിച്ചു ധരാനിലിമ്പൻ,
തുമ്പപ്പൂതുമ്പകൾഴ്ത്തമ്പിളി കമ്പിളിത്തം,
കമ്പിതമായമിതി ചെമ്പകപ്പൂരിരാജം." എന്നും

"പുംഗർവംശചമ്പംഗകതല്ലൂഹെള്ളു
തിംഗത്തരംഗർസമംഗമംഗം" എന്നും

"മെല്ലുകിടയായ് ഞാനാടർന്നതുമെ വെട്ടറാതെ-
ള്ളുടൻ ഉടമൽ തുടൽപ്പൂടലുപോലെ ചാരികൾ"

(കിരാതകാവ്യം)

എന്നും ഉള്ള പദ്യങ്ങളിൽ ശബ്ദപ്രയോഗങ്ങൾ മലയിടുക്കുകളിൽക്കൂടി പ്രവഹിക്കുന്ന കാട്ടരുവികളുടെ കോലാഹലമാണ് ദ്യോതിപ്പിക്കുന്നതെങ്കിൽ,

"ശ്രീപതിമനോവനകലാപി ജഗത്കലാപ-
വ്യാപി, വിലാപിജനതാപവിലോപവാപി,
ശ്രീപീഠമിന്ദ്രസുതസാരഥി, പീതവാസ-
സ്സാപീഡയായ് നൃപതി കൃഷ്ണയിലുല്ലസിച്ചു." എന്നും

"വാമാക്ഷിമാരുടെ കോമളവാമഭാഗൻ
കാമാരിസോദരനായകിയ വാമദേവൻ
സീമാതിഗാമി കരുണാനിധി മാമകീന-
സാമഗ്രിയായപരമീശ്വരപാദ്മനാഭൻ!"

എന്നും ഉള്ള പദ്യങ്ങൾ സമതലങ്ങളിൽക്കൂടി മന്ദായമാനമായി പ്രവഹിക്കുന്ന തോടുകളുടെ കളകളമാണ് അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നത്.

പി. കെ.-യുടെ കവിത പ്രതിപാദിതത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വിശാലമായ ഒരു മണ്ഡലത്തെ സ്പർശിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും അതിൽ പ്രത്യക്ഷമായിരിക്കുന്ന ഭാഷ, ശബ്ദാ

ത്യത്തിന്റെ അഗാധതയേയും, വിസ്തൃതിയേയും തികച്ചും പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. ശബ്ദാർത്ഥാലങ്കാരങ്ങളും പ്രയോഗവൈചിത്ര്യങ്ങളും അതിൽ ആസകലം ഇളകിമറിയുന്നു. ശബ്ദാഗമകോലാഹലങ്ങൾകൊണ്ടു് ആ സാരസ്വതസാഗരം സദാപി തരംഗിതമായിരുന്നു. അകൃത്രിമമായ ഒരു രീതി ആദ്യകാലത്തു് അദ്ദേഹത്തിനു സ്വായത്തമായിരുന്നുവെന്നുള്ളതിനു് അനേകം ലക്ഷ്യങ്ങളുണ്ടു്. എന്നാൽ അനന്തരകാലത്തു് പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതും, അസ്വാഭാവികം എന്നു പറയാവുന്നതുമായ രീതിയും വാസ്തവത്തിൽ വാസനാജന്യമായിരുന്നതിനാൽ ഒരുതരം സ്വഭാവംതന്നെ അല്ലായിരുന്നുവോ എന്നു സംശയിക്കത്തക്കതാണു്. ഒരു മനുഷ്യന്റെ സ്വാഭാവികവാസനകൾ അവന്റെ പ്രാക്തനകാലങ്ങളിലെ സംസ്കാരത്തിന്റെ സമുച്ചയമല്ലാതെ മറ്റെന്താണു്? ഭാവസ്ഥിരങ്ങളായിത്തീരുന്ന ശീലങ്ങൾ മാത്രമാണു വാസനകൾ. ചില ആളുകൾ സമ്പാദിക്കുന്ന വിജ്ഞാനം ഉപരിപ്ലവമാകയാൽ ആദ്യസ്വഭാവങ്ങളെ അത്ര അഗാധമായി ബാധിച്ചു എന്നു വരികയില്ല. എന്നാൽ ചിലരുടെ സംസ്കാരം കേവലം ബാഹ്യമല്ല. അതു് അവരുടെ അന്തരംഗങ്ങളെത്തന്നെ സ്പർശിക്കുന്നു; അന്തരാത്മാവിൽ ലയിച്ചു് അതിന്റെ ഒരു അവിഭാജ്യഘടകമായിത്തീരുന്നു. സ്വഭാവം ആർജ്ജിത സംസ്കാരത്തിനധീനമായി ക്രമേണ ആ സംസ്കാരത്തെ സ്വഭാവമായി പരിണമിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ സ്വാഭാവികതയും വിജ്ഞാനവും തമ്മിൽ സമ്മേളനംസംഭവിച്ചിട്ടുള്ള വിദ്വജ്ജനങ്ങളാണു് യഥാർത്ഥ പണ്ഡിതന്മാർ. പി. കെ. ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരു പണ്ഡിതനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അഭ്യസിച്ച വ്യാകരണാദി ശാസ്ത്രങ്ങൾ മിക്കവാറും അന്തഃകരണത്തിൽ ലയിക്കുകതന്നെചെയ്തു. സ്വഭാ

വവും പാണ്ഡിത്യവും തമ്മിൽ 'കാളിന്ദിയും ഗംഗയും' പോലെ ഗാഢമായി മേളിച്ചു് അനന്യമായിത്തീർന്നു. പാണ്ഡിത്യംതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവമായി പരിണമിച്ചു. അഥവാ സ്വാഭാവികത 'പാണ്ഡിത്യ'മായിത്തീർന്നു.

ഒരു ഉറച്ച പണ്ഡിതനായതിനുശേഷം പി. കെ.-യുടെ കവിത ആശയത്തിലും ബാഹ്യസ്വരൂപത്തിലും അനതിക്ഷണം പരിപാകപൂർത്തിയിലേക്ക പ്രയാണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അവസാനകാലമായപ്പോഴും പാണ്ഡിത്യം അതുല്യമായിത്തന്നെ പ്രകടനാത്മകമായ ശൈലി കൈവിട്ട് മാർദ്ദവവും പാകതയും കൈക്കൊണ്ടതാണ് ഇതിനു കാരണം. ശ്രീമൂലമുക്താവലിക്കുശേഷം എഴുതിയ മിക്കവാറും കവിതകളിൽ പ്രസ്തുത ഗുണം ധാരാളമായി കാണാവുന്നതാണ്. കൈലാസദർശനം, കിമപികാവ്യം, എന്നിവ നോക്കിയാൽ ഈ പരമാർത്ഥം പ്രത്യക്ഷമാകും. ബാഹ്യമോടികളേക്കാൾ ആന്തരികമായ രസസ്ഫൂർത്തിയാണ് അവയിൽ കൂടുതൽ ദീക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്. ബാഹ്യാവരണമായ ഭാഷയാകട്ടെ, ആന്തരമാഹാത്മ്യത്തിന് അനുരൂപമായവിധം ഒഴുക്കും അഴകും പാകതയും കൈക്കൊണ്ട് സുന്ദരമായിത്തീരുന്നു.

'വലരിപുരിയിൽ ഗൈരികക്കൂമ്പോലതും
വലരിയിൽമുക്കിയ ചേല ചോളമാക്കി
പുലരി തലകിളർത്തി നോക്കി, യലം.
കലവറയിൽ ചിരമായ കൊപ്പുകണ്ടാൻ.'[11]

എന്നിങ്ങനെ സ്ഫടികസങ്കാശമായ ശൈലീഭംഗിയും ഭാവഗാംഭീര്യവും തികഞ്ഞ പദ്യങ്ങൾ കിമപികാവ്യത്തിൽ സുലഭമാണ്.

ഉചിതമായ പദപ്രയോഗംകൊണ്ടു് ആശയങ്ങളുടെയും അന്തരംഗചിത്രങ്ങളുടെയും പൂർണ്ണപ്രതീതിയുണ്ടാക്കുവാനുള്ള കഴിവാണു് പി. കെ-യുടെ കവിതയിൽ പ്രധാനമായി പറയേണ്ടതായ ഗുണം. ഇതു കേവലം ശബ്ദപ്രയോഗചാതുര്യമല്ല. പ്രതിപാദ്യത്തിന്റെ ഏതംശത്തിൽ സ്പർശിച്ചുകൊണ്ടു ചിത്രത്തിനു സ്ഫുടതയും വൈശദ്യവും ഉണ്ടാക്കുകയെന്നുള്ളതിന്റെ ഒരു ബോധംകൂടി ഇതിൽ അന്തർഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. ചിത്രമെഴുത്തുകാരന്റെയും കവിയുടെയും തൂലികകൾ തമ്മിലുള്ള സാധർമ്മ്യം പ്രത്യക്ഷമാകുന്നതു് ഈ അംശത്തിലാണു്. എവിടെയെല്ലാം പെൻസിൽ സ്പർശിച്ചു രേഖകളിട്ടാൽ ചിത്രിതമായ വസ്തുവിന്റെ സത്യാവസ്ഥ സ്ഫുരിക്കുമെന്നു ചിത്രകാരനറിയാം. പദങ്ങളാകുന്ന രേഖകൾ എവിടെയൊക്കെ വിന്യസിക്കണമെന്നുള്ള ബോധമാണു കവിയുടെയും മുഖ്യ വിജയരഹസ്യം. സ്ഥൂലതയെക്കാൾ സൂക്ഷ്മതയ്ക്കാണു് ഇവിടെ പ്രാധാന്യം. ചില കവികൾ മാംസളമായ രീതിയിൽ വളരെയൊക്കെ വർണ്ണിച്ചാലും ചായപ്പകിട്ടു മാത്രമുള്ള ചിത്രപടങ്ങൾപോലെ വസ്തുപ്രതീതിക്കു് അവ അസമർത്ഥങ്ങളായി കാണപ്പെടുന്നു. വർണ്ണ്യത്തിന്റെ മർമ്മത്തിൽ സ്പർശിക്കുവാൻ മനോധർമ്മത്തിനുള്ള പ്രാപ്തിക്കുറവാണു് ഇതിനു കാരണം. പി. കെ-യുടെ കവിതയിൽ ഈ കുറവു കാണുന്നില്ല. [illegible] യെന്നു് അത്ഭുതത്തിനാസ്പദമായിരുന്നു. പദങ്ങളുടെ ദീപ്തിമൂലം ചിത്രത്തിന്റെ പ്രകാശത്തിൽ ചിലപ്പോൾ ന്യൂനത കണ്ടേക്കാമെങ്കിലും വ്യർത്ഥ സ്ഥൂലത എങ്ങും അനുഭവപ്പെടുന്നില്ല. ഞാനെന്താൻ തോണി ഇഴഞ്ഞുപോകുന്ന തടങ്ങിനെ വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ,

"ഇന്ദുസ്സ്നാനകലശം പൊലെ പൊട്ടു,
സ്വർണ്ണതലം കരുതിരപിന്നിമിന്നമാസ്യം"

(കിമപികാവ്യം)

എന്നിങ്ങനെ ഉൽകർഷകങ്ങളായ രണ്ടുമൂന്നംശങ്ങളുടെ ഉന്നയംകൊണ്ടു ചിത്രത്തിൻെറ പ്രതീതി ഉളവാക്കുവാൻ പി. കെ-യ്ക്കു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കലാകൃതി പൂർണ്ണമായ ഒരു ചിത്രം—കൈലാസത്തിൽ നടക്കുന്ന സഭയ്ക്കു വിളമ്പുവാൻ പ്രവേശിച്ച പാർവ്വതിയുടെ വർണ്ണന—നോക്കുക.

"പാലികപോനൻ കനകതുപ്പകനാളു, നാനാ-
ഭോജ്യപ്രകാരസഹിതം കനിവിനൊടിനാളി,
സ്വൈരം സ്ഫുരന്നിടയിൽ മോഹനമായ്, മനോ-
വേഗമതി, നയനശോഭിനി, സഭ സദസ്സിൽ"

ശൃംഗാരസ്ഫുരിതങ്ങളായ ഭാവചിത്രങ്ങൾ വച്ചു വീരരൗദ്രാദിരസങ്ങളും നിറഞ്ഞ രംഗങ്ങളും വർണ്ണിക്കുന്നതിനും പി. കെ-യ്ക്കു നല്ല ചാതുര്യമുണ്ടായിരുന്നു. കൈലാസ സന്ദർശനത്തിനു പോകുന്ന നമ്പൂരിക്കു കാണുന്ന ഭൂതഗണങ്ങളുടെ ഉഗ്രരൂപങ്ങളും അവ കണ്ടതിൽവച്ചു അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായ ഭാവങ്ങളെയും ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നതിങ്ങനെയാണ്:—

"വൽപ്പല്ലുതൻ കൊടിയ വക്ത്രമരുട്ടിയുഗ്രം,
ചെമ്പട്ടപൂണ്ടതനു കഷ്ടകരാളവക്ത്രം
ഘോരമല്ലം ചെവാളുമണമുഗ്രമിവരെയുമം
നമ്പൂരിവന്നനാപി ഞെന്നതി വെമ്പി കമ്പി"

സഭ്യരുടെ പന്തിയിൽവച്ചു പാർവ്വതിയെ തുറിച്ചുനോക്കുകയെന്ന മര്യാദകേടുകാണിച്ച നമ്പൂരിയോടു നന്ദികേശ്വരൻെറ ഭാവമാററം എത്ര സജീവമായി ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നു നോക്കുക:—

‘‘വെണ്ണൂണ തെണ്ണുമുടൻ ജവി നാളികേരൻ
തൈക്കണ്ണും കഴൽക്കരവെന്നപ്പിടിക്കുമിട്ടും;
കണ്ണുംപെരത്ത മണ്ണുപോലെ വെളുത്തകൊണ്ടു
പിക്ഷമന്നോട്ടുള്ള കൊഴിപ്പോലെയെറിയുന്നു ദൂരെ’’

പ്രകൃതിവർണ്ണനാകൗശലം പി. കെ.-യുടെ തൂലിക പിന്നോക്കമാക്കിയിട്ടില്ല. കടുനാട്ടിലെ ഗോപുരങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള പദ്യം ഉദാഹരണമായി എടുക്കാം:—

‘‘പോലെ ഉലാങ്കളി കഴിഞ്ഞു പുരിയിലാലേ
ശാലീനമാകാൻ ഹരിതകഞ്ചുകമിട്ട കാണാം
കാലേന നാനമണികൾ പൊന്മണി ജാലമാല
പോലെ ചമഞ്ഞുവനിപിംഗളഹോമയാകും’’

(കിമപികാവ്യം)

ഇളകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ജലരാശിയിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്ന ചന്ദ്രമണ്ഡലത്തെ പി. കെ. ഇങ്ങിനെ വർണ്ണിക്കുന്നു:—

‘‘ഇളകി വഴതിമിന്നും പൊന്നിറം കോരിവീഴ്ത്തി
തിരകൾ പളപളപ്പിൽ പ്ലാവനം ചെയ്തു ചെമ്മെ
സുരഗിരി കരിവീരൻതന്റെ തൊറുവുമൂല്യം
ഹരമുടയുടലേസാമിന്ദുലേശം ലലാമ’’

(കിമപികാവ്യം)

*   *   *   *

പ്രൗഢതയുടെ അസ്പൃഷ്യതയിൽനിന്നും കവിതയെ സാരസ്യത്തിലേക്കും, സരളതയിലേക്കും പ്രത്യാനയിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു മഹത്തായ ഗുണവിശേഷംകൂടി പി. കെ.-യ്ക്കു് ഉണ്ടായിരുന്നതിനെയാണു് ഇനിയും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നതു്. ഈ ഗുണം പ്രൗഢകവികളിൽ വളരെ ചുരുക്കമായി മാത്രമേ കണ്ടുവരാറുള്ളൂ. അതു് അദ്ദേഹ

തിന്റെ സഹജമായ ഫലിതരസം തന്നെ. കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാർ കഴിഞ്ഞാൽ മലയാളകവിതയിൽ ഇത്ര ഫലപ്രദമായ വിധം ഫലിതം കലർത്തിട്ടുള്ള മറ്റൊരു കവിയെ പറയുവാനില്ല. ഗദ്യത്തിൽ ഫലിതം പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള മറ്റു പല മലയാള സാഹിത്യകാരന്മാരെയും നമുക്ക് കാണുവാൻ കഴിയും. ഗദ്യത്തിലും പദ്യത്തിലും ഇതു് ഒരുപോലെ കഴിഞ്ഞിരുന്നതു പി. കെ-യ്ക്കു മാത്രമാണ്. അതിലും വിശേഷിച്ചു ഗാംഭീര്യവും ഫലിതവുംകൂടി സമ്മേളിക്കുന്ന ഒരു വചോവിലാസം മലയാളത്തിൽ മറ്റാർക്കും ഇത്രത്തോളം ഉണ്ടായിട്ടില്ല. പി. കെ-യുടെ ഫലിതം മിക്കവാറും പരിഹാസരസമിളിതമാണ്. ബാല്യകാലകവിതയിലും ഈ പരിഹാസരസസ്പർശം സ്ഫുടമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. വിദ്യാർത്ഥിജീവിതകാലത്തു കവിതയ്ക്കു ആദ്യം പ്രചോദനം നൽകിയതുതന്നെ പരിഹാസരസമാണ്. മയൂരസന്ദേശത്തെ അനുകരിച്ചെഴുതിയ സന്ദേശകാവ്യത്തിൽ പ്രാദേശികരസമുള്ള പല പരിഹാസപ്രയോഗങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. പ്രസ്തുത കാവ്യംതന്നെ മയൂരസന്ദേശത്തിന്റെ ഒരു ഹാസ്യാനുകരണം ആയിരുന്നുവത്രെ.

പി. കെ-യുടെ പരിഹാസകവനങ്ങളിൽ പ്രാഥമ്യം അർഹിക്കുന്ന 'ഭേകഗാഥ' എന്ന ഹാസ്യാനുകരണം, ആധുനിക മലയാള സാഹിത്യത്തിലെ കവിതാപ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽ, പരിഹാസപാത്രമായിക്കാണുന്ന സ്വഭാവങ്ങളെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നതിനെഴുതിയിട്ടുള്ളതാണ്. "അയ്യോ! വരുവിൻ, വരുവിനെല്ലാവരും കയ്യോടെ കല്ലും വടിയുമായി" എന്നിങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്ന പ്രസ്തുത കവിതയിൽ ഭാവിപ്രസ്ഥവായ കേര

ദേവിയുടെ 'തൃനെററി'ത്തടത്തിലെ 'പൊട്ട്'പോലെ പ്രകാശിക്കുന്ന ഒരു 'പൂവാൽകുളത്തിൽ' 'തൂവെള്ള'മാസ്വദിച്ചു വസിച്ചിരുന്നതും 'ഇളം' ശിശുക്കളോടുകൂടി ലസിച്ചിരുന്നതുമായ ഒരു മാക്രിപ്രവരനെ 'പിഞ്ചു'പടവലങ്ങളെപ്പോലുള്ള ഒരു പുളവൻ പിടികൂടുന്ന കഥയെ സരസമായി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇന്നത്തെ സാധാരണ കവിതകളിൽ കാണുന്ന ചില പ്രത്യേക ശൈലികളും പദങ്ങളും വർണ്ണനാരീതിയും അവയുടെ മുഴക്കപ്പാടെയുള്ള അത്ഭുതാത്മകതകളെയും രീതിയുടെ ആർഭാടതയും ഉള്ളടക്കത്തിന്റെ അന്തസ്സാരശൂന്യതയും ഈ കവിതയിൽ സരസമായ രീതിയിൽ പരിഹസിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ ആരംഭം താഴെ കാണുംവിധമാണ്:—

"അയ്യോ! വരുവിൻ വരുവിനെല്ലാവരും
കയ്യാടെ കല്ലും തടിയുമായി!
ഭാരതമാതാവേ! നിന്മകളാകുന്ന
വീരപ്രസൂവായ കേരളമായി
ചാരിത്രശാലിനിതന്നുടെ തൃനെററി-
ത്താരിൽ തിളങ്ങിയ പൊട്ടുപോലെ
കണ്ണാക്കിറങ്ങി കുളിപ്പാനൊരുപ്പമാം-
യുണ്ടൊരു പൂങ്കുളം പണ്ടുപണ്ടേ;
അയ്യോ! വരുവിൻ വരുവിനെല്ലാവരും
കയ്യാടെ കല്ലും തടിയുമായി!

ഒരു 'സ്വർഗ്ഗസമാഗമ'ത്തിൽ എഴുത്തച്ഛനും കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാരും ഉണ്ണായിവാര്യരുമായി സ്വർഗ്ഗത്തിൽ വെച്ചു നടന്ന ഒരു സാങ്കല്പികസമാഗമവും അവർ തമ്മിൽ ലോകത്തിന്റെ ഇന്നത്തെ നിലയെപ്പററി ഓരോരുത്തരും സഹജമായ രീതിയിൽ ചെയ്ത സംഭാഷണവും വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു.

ആ കവിത്രയത്തിന്റെ വിഭിന്നശൈലികൾ ഓരോന്നും ഇത്ര ഭംഗിയായി അനുകരിക്കുവാൻ സാധിച്ചതുതന്നെ അത്ഭുതകരമാണ്. അവരിൽ ഓരോരുത്തനാലും സങ്കല്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ആശയങ്ങളിലും അവയുടെ അവതരണരീതികളിലും പ്രതിഫലിക്കുന്ന യാഥാർത്ഥ്യസ്ഫുരണം ഇതിലും പ്രസന്നമായിരിക്കുന്നു. ലോകോപദേഷ്ടാക്കളായ ആ കവിമുഖ്യന്മാരെക്കൊണ്ട് ആധുനികലോകഗതിയുടെ പോക്കുകളെ വിമർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു് സവിശേഷം ഹൃദയംഗമമായ കാര്യമാണ്. കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ ഉപക്രമംതന്നെ എത്ര ഹൃദ്യമായിരിക്കുന്നുവെന്നു നോക്കുക:—

വാക്യം മിഴാവൊലിയാകുന്നതിക്കണ്ണുവ,
ഭാഗ്യമേ ചൊല്ലുവില്ലാതെ തുടങ്ങിനാൻ—
"ഉണ്ടായിവന്നുള്ള ലോകരീതികൾ
കണ്ടാലതില്ലേതുമാപത്തു നമുക്കെടോ
കൊണ്ടുടക്കതൊട്ടു മെക്കൊട്ടുന്നാകിൽ
തെണ്ടാനുറപ്പുമായുണ്ടനേകം ജനം
കണ്ടായിലൊരുമനക്കാർ പ്രമാണമായ്
പെണ്ണുങ്ങൾ വർണ്ണരെ [1] തന്നെ ഗണിക്കയും
കണ്ണുരുട്ടും പാതകർ ഉള്ളോരെയെ
പിണ്ണാക്കുപോലെ വിചാരിച്ചൊഴിക്കയും
ഉണ്ണാതിരുന്നൊരു മണ്ണിൽക്കിടപ്പുപോലെ
പെണ്ണുങ്ങൾ ശൂന്യമായേറെ വിലസിക്കയും
എന്തൊരതികഷ്ടം കലിയുഗം പൂർത്തമിച്ചു
പന്തിയില്ലേതുമവർക്കുള്ളമയാതെ
താണെങ്ങാനിലക്കണ്ണം പാടപെടാതെ

1 വെള്ളക്കാർ-

ഭ്രാന്താ തനിക്കെന്ന ചോദ്യപാത്രം ഞാനാം
യോഷാജനത്തിന്റെ വേഷമിതൊക്കെയാം-
ദോഷാധൃതിതാനേർപ്പാടുമെപ്പോളതൊ?
കാട്ടാളരെന്നെ പനിച്ചൊൽ പറയുന്ന
മൊട്ടച്ചിമാരി ചുരുക്കിക്കറിവിള വിലർ

*　　　*　　　*　　　*

ഭൂതല്ലാഹരിയോഗമെല്ലാമവം കളരെ
വെട്ടല്ലാപമം ഭ്രമിതൊർപ്പാത്തകസ്ഥിതി
വള്ളിയും, പെട്ടിയും, ചട്ടിയും, പട്ടിലും
കട്ടിലും തൊട്ടിലുമിട്ടുപകരുന്നു."

കൈലാസദർശനത്തിലെ ഓരോ ശ്ലോകത്തിലും രസികത്വം തുളുമ്പിനില്ക്കുന്നു. കഥാനായകനായ നമ്പൂരി "ഉറപ്പുവിലക്ഷണരേഖകതഹീനൻ" ആണെങ്കിലും കെൽപ്പൂണിലാണ്ടുവഴിക്കൊക്കെ ദിപ്പുസ്വരൻ" ആണ്. ഗണപതിയോട ഉരുണ്ടിരു ഒന്നു മത്സരിക്കാനാമെന്നു ശിവ ലാഭം സാധിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗം തലക്കെട്ടു ഭക്തിയോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഉപദേശിച്ച ഉപായമനുസരിച്ചു നമ്പൂരി, ഭൂതഗണങ്ങളുടെ വരവും പ്രതീക്ഷിച്ചു വടക്കുംനാഥക്ഷേത്രത്തിൽ രാത്രിയിൽ കടന്നുകൂടുന്നു. ഉദാരമൂർത്തിയായ അദ്ദേഹം അവിടെ വന്നെത്തിയ ഭൂതക്കൂട്ടങ്ങൾ മൊട്ടും കിടന്നുറങ്ങുന്നതു കാണുന്ന ഭൂതഗണം,

കൊള്ളാമിവൻ കൊടിയകോടരകക്ഷിപക്ഷ.
പള്ളാവുതന്നിലിവനെന്നാര നക്രമാവാൻ?

എന്നിങ്ങനെ സംശയിച്ചു" പാർവ്വതിയുടെ വിനോദകാഴ്ചയ്ക്കു കൈലാസപർവ്വതത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നിടുന്നതും, ഉണർന്നപ്പോൾ വിപ്രൻ "മെയ്"ലാഘവത്തോടെഴുന്നേറ്റു നന്നു നോക്ക"ന്നതും ഭൂതഗണങ്ങളുടെ കണ്ണുമിഴിപ്പും, ശബ്ദങ്ങളും,

അലച്ചുകളുംമററും കണ്ടുംകേട്ടും നമ്പൂരി വെമ്പുന്നതും 'ഭോഷ്ക്കു സപത്രാപന്മാർ' 'ഒരടരെട്ടർ' 'വേതാളങ്ങൾ' 'ഒള്ളത്തുപർ' എന്നിങ്ങനെ പല ആകൃതിക്കാരായ അവരുടെ ഉടയ്ക്കു മെന്നതിന്റെ താളപ്പിഴ മനസ്സിലാക്കുന്നതും, ഒടുവിൽ വിദ വത്സലമായ ഒരു സദ്യയിൽ പങ്കുകൊള്ളുന്നതും, ആശ ങ്കിതയായ പാർവ്വതീദേവി വിളമ്പാൻ പ്രവേശിക്കവെ മററുള്ള വരെല്ലാം ഉപചാരപൂർവ്വം എഴുന്നേററപ്പോൾ നമ്പൂരിമാത്രം പാ ർവ്വതീമുഖം കണ്ടില്ലെങ്കിൽ കൈലാസത്തുവരെ വന്നതിന്റെ ഫലം 'പൂജ്യം' എന്നു കരുതി തുറിച്ചുനോക്കുന്നതും, അപമ ര്യാദകണ്ട നന്ദികേശ്വരപ്പട്ടർ 'മിഴകൊണ്ടടുത്ത കൊ ഴിപോലെ' അയാളെ എറിയുന്നതും, എങ്കിലും ശാരീരിക മായി യാതൊരു കേടുപാടും കൂടാതെ നമ്പൂതിരി മുററത്തിലെ കുളത്തിൽ വന്നുവീണു് സ്വപ്നത്തിൽ നിന്നുണർന്നതുപോലെ എഴുന്നേററു തന്റെ അനുഭവങ്ങൾ എല്ലാവരോടും പറ യുന്നതും മററുമാണു് കഥാവസ്തു. ഇതുപോലെ ഫലിത മയമായ ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങൾ നമ്മുടെ ഭാഷയിൽ വളരെ ചുരുക്കമായേ കാണുകയുള്ളു.

ഗാംഭീര്യവും സാരസ്യവുംകൂടിയുള്ള സങ്കലനം പി. കെ-യുടെ കവിതയ്ക്കു മലയാളത്തിൽ ഒരു പ്രത്യേകസ്ഥാനം നല്കുന്നു. സരസകവികളായ തോലൻ, നമ്പ്യാർ, വെണ്മണി, ശീവൊള്ളി മുതലായവരിലെല്ലാം ലാളിത്യസാരള്യാദിക ളാണു് മുഖ്യമായി കാണുന്ന ഗുണം. ഇവരിൽ ഒരുപക്ഷേ നമ്പ്യാർ ഒഴിച്ചു എല്ലാവരുംതന്നെ സ്വല്പമെങ്കിലും ഗാഢ മായ രീതിയിൽ കവിതയെഴുതുവാൻ അശക്തന്മാരായിരുന്നു. പ്രൗഢകവികളായ ഉണ്ണായിവാര്യർ കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ മുതലായ മഹാശയന്മാർ സരസമായ

രീതിക്കു വിശേഷിച്ചു് ഫലിതമയമായ ഒരു പ്രസ്ഥാനത്തിനു് അപ്രാപ്യമായിരുന്നു. പി. കെ-യിൽ പ്രസ്തുത സ്വഭാവങ്ങൾ രണ്ടും സമ്മേളിച്ചിരുന്നതുമൂലം അദ്ദേഹത്തിനു മലയാളകവിതാലോകത്തു പ്രാപിക്കാമായിരുന്ന സ്ഥാനം അനന്യലഭ്യമാണു്. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിനു് കവിതാസരണിയിൽ തന്റെ പ്രത്യേക കഴിവുകളെ വേണ്ടതുപോലെ പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ സന്ദർഭം ലഭിച്ചില്ല. വിശ്രമവേളകളിലെ മനോവിനോദനപരിപാടിയായിമാത്രമാണു് അദ്ദേഹം കവിതാനിർമ്മാണകൃത്യത്തെ സമാശ്രയിച്ചതു്. ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതോളം കൃതികളിൽനിന്നു്, ഉണ്ടാകാമായിരുന്ന മഹാഫലങ്ങളെപ്പറ്റി ഊഹിക്കുന്നതിനേ നമുക്കിന്നു കഴിവുള്ളു. എങ്കിലും എഴുതിയിടത്തോളം കൃതികൾ ഭാവുകന്മാർക്കു് ആനന്ദദായകമായി നിലനില്ക്കുമെന്നുള്ളതു് നിസ്തർക്കമത്രെ.

അദ്ധ്യായം ൩

പാണ്ഡിത്യം.

പി. കെ-യുടെ വൈദുഷ്യത്തെപ്പറ്റി വിചാരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപാരമായ സംസ്കൃതപാണ്ഡിത്യമാണു് പ്രഥമമായി മനസ്സിൽ ഉദിക്കുന്നതു്. സംസ്കൃതപാണ്ഡിത്യമാകട്ടെ, കൂടുതൽ വിശാലമായ ഒരു വിജ്ഞാനമണ്ഡലത്തിന്റെ ഒരംശമേ ആകുന്നുള്ളു. ഭാഷാപരമായി പറഞ്ഞാൽ ഇംഗ്ലീഷും മലയാളവും സംസ്കൃതം പോലെ

തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വശമായിരുന്നു. എന്നാൽ ആംഗല
ഭാഷാസാഹചര്യംകൊണ്ടുണ്ടായ അഭിനവവിജ്ഞാനമില്ലാ
യിരുന്നുവെങ്കിൽ പി. കെ.-യുടെ സംസ്കൃതപാണ്ഡിത്യം ഇത്ര
മേൽ പ്രകാശമാനവും ഉപകാരക്ഷമവും ആകുമായിരുന്നു
വെന്നു തോന്നുന്നില്ല. കാളേജ് അദ്ധ്യയനകാലം കഴിഞ്ഞിട്ടും
ഇംഗ്ലീഷ് ഗ്രന്ഥങ്ങളോട് അവിച്ഛിന്നമായി തുടർന്നുവന്ന സ
മ്പർക്കം ആംഗലഭാഷാപാണ്ഡിത്യത്തെ പരിപോഷിപ്പിച്ചു.
മലയാളത്തിലുണ്ടായിരുന്നതിനെക്കാൾ ഒട്ടും കുറവായിരു
ന്നില്ല ഇംഗ്ലീഷുഭാഷയിൽ എഴുതുവാനും പ്രസംഗിക്കുവാനും
പി. കെ.-ക്കുണ്ടായിരുന്ന വശം. മലയാളപ്രബന്ധങ്ങളിൽ
കാണുന്ന മികവും സാഹിത്യഗുണങ്ങളും ഇംഗ്ലീഷ്
ഭാഷാപ്രബന്ധങ്ങളിലും കാണാവുന്നതാണ്. ഇംഗ്ലീഷിലുള്ള
പ്രസംഗങ്ങളെസംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആംഗലരീതിയിലുള്ള
ഉച്ചാരണശുദ്ധിയുടെ അഭാവം ഏറെക്കുറെ ഉണ്ടായിരുന്നു.
എങ്കിലും ഭാഷാരീതിക്ക് യാതൊരു വൈകല്യവുമുണ്ടായിരു
ന്നില്ല. നിയമസഭയിൽ ചെയ്ത പ്രസംഗങ്ങൾ, പലഗ്രന്ഥ
ങ്ങൾക്കെഴുതിയ ഇംഗ്ലീഷ് അവതാരികകൾ, ദേവസ്വംവി
ഭജനറിപ്പോർട്ടിനെപ്പറ്റിയുള്ള ദീർഘമായ പ്രബന്ധങ്ങൾ,
ആലപ്പുഴ ഡിസ്ട്രിക്ട്കോർട്ടിന്റെ ശതാബ്ദിയിൽ പ്രമാ
ണിച്ചു നടത്തിയ അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗം, [illegible]സ
മ്മേളനത്തിലെ സ്വാഗതപ്രസംഗം മുതലായി പലതും പി.
കെ.-യുടെ ആംഗലഭാഷയിലുള്ള അനന്യസാമാന്യമായ സ്വാ
ധീനശക്തിക്ക് ഉത്തമദൃഷ്ടാന്തങ്ങളായി നിലനില്ക്കുന്നു. ചുരു
ക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാണ്ഡിത്യസരിത്തിനെ
ഹൂണി, ഗീർവാണി, കൈരളി എന്നിവയുടെ സംഗമം
കൊണ്ടുണ്ടായ ഒരു ത്രിവേണിയായി സങ്കല്പിക്കാവുന്നതാണ്.

എങ്കിലും മഹാകവി വള്ളത്തോൾ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു പോലെ, "സംസ്കൃതഭാഷയുടെ പേരിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭക്തി; അതെ, ഗൈർവാണിയായിരുന്നു പി. കെ-യുടെ ഇഷ്ടദേവത. ഗുരുകുലക്ലേശമേല്ക്കാതെ, താൻതന്നെ പഠിച്ചിട്ടാണു്, അദ്ദേഹം സംസ്കൃതത്തിലെ വ്യാകരണ ദർശനമഹാശാസ്ത്രങ്ങളിൽ അവഗാഢമായ പരിജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ചതെന്ന വാസ്തവം മനസ്സിലാക്കിയാൽ ആർക്കാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിശക്തിയിലും പരിശ്രമശീലത്തിലും വിസ്മയം തോന്നാതിരിക്കുക?" ബാഹ്യമായ പ്രേരണയേക്കാൾ ആന്തരികമായ വാസനാശക്തിയായിരിക്കണം പി. കെ-യുടെ അനായാസമായ പാണ്ഡിത്യസമ്പാദനത്തിനു സഹായിച്ചിട്ടുള്ളതു്. "സ്ഥിരോപദേശാമുപദേശകാലേ പ്രപേദിരേ പ്രാക്തനജന്മവിദ്യാഃ" എന്നുള്ള കാളിദാസവചനം പി. കെ-യുടെ കാര്യത്തിൽ വളരെ യോജിക്കുന്നുണ്ടു്. അതായതു് വിദ്യാഭ്യാസകാലത്തു പൂർവ്വജന്മാർജ്ജിതങ്ങളായ വാസനകൾ സ്വയം പ്രകാശിച്ചു് പാണ്ഡിത്യസമ്പാദനത്തെ സുഗമമാക്കിത്തീർത്തു. മറ്റുള്ളവർ വളരെ ക്ലേശിച്ചു പഠിച്ചതു് പി. കെ. നിഷ്പ്രയാസം ഗ്രഹിച്ചു. മറ്റുള്ളവർ ഗ്രഹിച്ചിട്ടു് എളുപ്പം വിസ്മരിച്ചുകളഞ്ഞതു് പി. കെ-യുടെ ബുദ്ധിയിൽ സുസ്ഥിരമായി ഉറച്ചുനിന്നു. മറ്റുപലരും ഇതരകാര്യവ്യഗ്രതകൾകൊണ്ടു് ഇട്ടെറിഞ്ഞുകളഞ്ഞ വിജ്ഞാനസമ്പാദനപരിപാടികൾ പി. കെ. അനുസ്യൂതം അക്ഷീണമായി ജീവിതകാലം മുഴുവൻ തുടർന്നു. അധികംപേരും ഉപയോഗമാർഗ്ഗം കാണാതെ ഉപേക്ഷിച്ചുകളഞ്ഞ വിജ്ഞാനത്തെ അദ്ദേഹം ഭാഷാസ്വാധീനവും രചനാനൈപുണ്യവും പ്രതിപാദനപാടവവുംകൊണ്ടു് പരമാവധി പ്രയോജനപ്രദമാക്കി.

ഇങ്ങനെ യഥാർത്ഥജ്ഞാനിയുടെ ലക്ഷണങ്ങളായ 'അധീതിബോധാചരണപ്രചരണ' ധർമ്മങ്ങൾ തികഞ്ഞ ഒരു പണ്ഡിതനായിരുന്നു പി. കെ.

ഗൈർവ്വാണികമായ വിജ്ഞാനശാഖകളിൽ വ്യാകരണത്തിലായിരുന്നു പി. കെ.-യുടെ പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ ഉച്ചകോടികൾ വ്യാപരിച്ചതു്. വ്യാകരണം ജീവശ്വാസംതന്നെയായിരുന്നുവെന്നു പറയാം. അതിന്റെ അദ്ധ്യയനത്തിലും അനുസന്ധാനത്തിലും അദ്ദേഹം പരമാനന്ദംപൂണ്ടു. ജീവിതസായാഹ്നകാലത്തു ന്യായാധിപന്റെ കൃത്യബാഹുല്യത്തിനിടയ്ക്കും പാണിനീസൂത്രങ്ങളുടെ പരിശീലനത്തിനു് അദ്ദേഹം സമയംകണ്ടിരുന്നു. ബാരിസ്റ്റർ ശ്രീ: കെ. പി. പത്മനാഭപിള്ള വിവരിച്ച ഒരു രംഗം പ്രസ്താവയോഗ്യമാണു്. ജഡ്ജിയായിരുന്നകാലത്തു് ഒരിക്കൽ രാത്രിയുടെ നാലാംശം കഴിഞ്ഞിട്ടും വിളക്കണയ്ക്കാതെ ഉണർന്നിരുന്ന പി. കെ.-യുടെ മുറിയിൽ, അടുത്ത ഗൃഹത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്ന ബാരിസ്റ്റർ അവർകൾ കാര്യമന്വേഷിക്കാൻ കയറിച്ചെന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹം അഷ്ടാദ്ധ്യായിയിൽ ആമഗ്നനായിരിക്കുന്നതായിട്ടാണു കണ്ടതു്. "ഇതു് ഇനിയും ഉരുവിടണോ?" എന്നു ചോദിച്ച ബാരിസ്റ്ററോടു് "ഇതിൽ രസമില്ലാത്തകാലമുണ്ടാകുമോ?" എന്നാണു് അദ്ദേഹം മറുപടിയായി ചോദിച്ചതു്. ഇങ്ങനെയായിരുന്നു പി. കെ.-യ്ക്കു വ്യാകരണത്തോടുണ്ടായിരുന്ന മനോഭാവം. ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മയ്ക്കുശേഷം ഇതുപോലെ ഒരു വ്യാകരണപ്രണയി, കേരളത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ഉപനിഷത്തുകൾ, വേദാന്തം, പുരാണവിജ്ഞാനീയം സ്മൃതിശാസ്ത്രങ്ങൾ, കാവ്യനാടകാദികൾ, സാഹിത്യശാസ്ത്രം

എന്നിവയിൽ ഓരോന്നിലും അദ്ദേഹത്തിന് അനല്പമായ വൈദുഷ്യം ഉണ്ടായിരുന്നു. മെല്പറഞ്ഞ വിജ്ഞാനശാഖകളിൽ പലതിലും ഇതുപോലെയോ ഇതിൽ കൂടുതലോ പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ചവർ അനേകം കണ്ടേക്കാം. എങ്കിലും ആധുനികവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പ്രകാശത്തിൽ അവ വിമർശബുദ്ധിയോടുകൂടി പഠിച്ചിട്ടുള്ളവരും ഓരോന്നിലും പ്രാമാണികമായ അഭിപ്രായം പറയുവാൻ കെല്പുള്ളവരും പി. കെ-യെപ്പോലെ അധികം പേരുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അങ്ങനെയുള്ളവരിൽത്തന്നെയും, സമാർജ്ജിതമായ വിജ്ഞാനത്തെ മനോധർമ്മവിലസിതമായ സാഹിത്യരൂപത്തിൽ ലോകസമക്ഷം അവതരിപ്പിച്ചവർ എത്രയോ വിരളം!

കാവ്യനാടകാദികളിൽ വ്യാപരിച്ചതുപോലെ ഗാഢമായി വേദാന്തോപനിഷത്തുകളിൽ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കുവാനുള്ള സൗകര്യം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചില്ലെങ്കിലും വൈദികവും പൗരാണികവുമായ ഭാരതീയ വിജ്ഞാനശാഖകളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രാമാണികത്വം സർവ്വവിദിതമാണ്. പി. കെ-യുടെ ശാസ്ത്രാഭ്യാസോചിതമായ ബുദ്ധിക്ക് വ്യാകരണംപോലെതന്നെ വേദാന്തവും വളരെ അനുയോജ്യമായ ഒരു വിഷയമായിരുന്നു. വേദസൂക്തങ്ങൾ, ഉപനിഷത്തുകൾ മുതലായവയും ശങ്കരാചാര്യപ്രഭൃതികളുടെ ഭാഷ്യങ്ങളും അദ്ദേഹം വളരെ ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി പഠിക്കുകയും, വേദാന്തപരമായ ചർച്ചകളിൽ അവയിൽ നിന്നൊക്കെ ഉദാഹരണമായി ഉദ്ധരിക്കയും ചെയ്തുവന്നു. തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ എഴുത്തച്ഛന്റെ വേദാന്തത്തിൽ കണ്ട ചില അപഭ്രംശങ്ങളെ അദ്ദേഹം സയുക്തികം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കയുണ്ടായി. ഈശാവാസ്യോപനിഷത്തിന് എഴുതിയ അവ

താരികസംക്ഷിപ്തമെങ്കിലും വിജ്ഞേയമായിട്ടുണ്ട്. പി. കെ-യുടെ പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെയും, വിമർശബുദ്ധിയുടെയും, വേദാന്തതല്പരത്വത്തിന്റെയും സാമ്പ്രദായികത്വത്തിന് ഏറ്റവും യോജിച്ച ഒരു പരിശ്രമമായിരുന്നു ഉപനിഷത്തുകളുടെ പ്രസിദ്ധീകരണം.

സംസ്കൃതഭാഷയിൽ പി. കെ-യ്ക്കുണ്ടായിരുന്ന കവിതാവാസന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഖണ്ഡപ്രബന്ധകാവ്യങ്ങളിൽ നിന്നുതന്നെ പ്രത്യക്ഷമാണ്.

ശുദ്ധസംസ്കൃതത്തിലുള്ള കവനപ്രതിപത്തിയുടെ ഫലമായുണ്ടായ പലതും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടില്ല. കവിത ഭാഷാവിലാസത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'കൌപീനസ്തുതിനക്ഷത്രമാല'യാണ്. ഈ [illegible] മുക്തകങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങൾ [illegible] ഭാവകവിതയെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്ന സൌകുമാര്യത്തോടുകൂടിയതും, ശ്രീശങ്കരന്റെ പ്രൌഢമായ സ്തുതികളെ [illegible] ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നതുമാണ്. അതിലുള്ള് [illegible] ഒരു വിമർശകൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതുപോലെ,

"ഉത്തമനാം പണ്ഡിതകവി
പി. കെ. തൻ സംസ്കൃതാത്മകം കാവ്യം
[illegible]ങ്ങളിലാദ്യം തൻ
[illegible] കവികുലോത്തംസം"

എന്നിങ്ങനെ കവനകൗമുദിയിൽ പ്രകീർത്തിച്ചിട്ടുമുണ്ടായിരുന്നു. കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ചരമത്തിൽ അനുശോചിച്ചുകൊണ്ട് [illegible] യെഴുതിയ ശ്ലോകങ്ങളും, [illegible] എന്ന ഗ്രന്ഥ

ത്തിന്റെ സംക്ഷിപ്തശ്ലോകങ്ങളും, തിരുനാൾ മംഗളാശംസാ
പരമായ അനവധി ഒറ്റശ്ലോകങ്ങളും എന്നിങ്ങനെ പല
കവിതാശകലങ്ങളും ഉദാഹരിച്ചു പ്രതിപാദിക്കേണ്ടവ
ളായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, വിസ്താരഭയം അതിനനുവദിക്കുന്നില്ല.
ശ്രീ: സദാശിവശാസ്ത്രികൾ പറഞ്ഞതുപോലെ, പി. കെ.
യ്ക്ക് കഴിയുമായിരുന്ന കാവ്യരചനാപാടവത്തെ പരിശോധി
ക്കുമ്പോൾ ഇവയെല്ലാം കേവലം മുക്തകങ്ങളെന്നു തള്ളപ്പെ
ടേണ്ടവമാത്രമേ ആകുന്നുള്ളൂ. മലയാളകവിതയിലെന്ന
പോലെ സംസ്കൃതത്തിലും ഏതുമാതിരി ശ്ലോകങ്ങ
ളിലും കവനം ചെയ്യുവാൻ പി. കെ.യ്ക്കു സാധിച്ചിരുന്നു.
ഒരീതി കാണിപ്പാൻ 'കരാവിസ്തൃതനക്ഷത്രമാല'യിൽ
നിന്നുമാത്രം ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

“ഹേമശ്യാമളതനുവർത്തിനമധിനായക!
മലയാളമഹീ! സമസ്തജനപാലന!
അപരാധകോടിസംഭവം സഹിതൻ
ജഗദീശമഹാ കൃപാലയേശ്വര!
ബാലിശ്യതോലതൃപ്തകാലിപാലി
കേളീഗൃഹാലിൻ ഭാവാളികം തേ
നാളീകബാണാരിവിലാസനോത്മ
ധൂളിമയികാപി തേജഃസ്ഥലി.”

പഠിച്ച ഭാഷകളിലെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന
സ്വാധീനശക്തിയെ ഉദാഹരിക്കുന്ന ഒരു സംഭവമാണ്
൧൦൮൭-ൽ ആലപ്പുഴ ഒരു സ്കൂൾ സമാജത്തിൽവച്ചു
നടന്നത്. ഒരു വിനോദയാത്രയ്ക്കു ശേഷമുണ്ടായ ആ സമ്മേള
നത്തിൽ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്യുവാൻ ഉണ്ടായ അപേക്ഷയെ
അനുസരിച്ച് പി. കെ. ഇംഗ്ലീഷിൽ രസകരമായ ഒരു പ്രസം

ഷണം നടത്തി. അതുപ്രകാരം സദസ്യരിൽ ചിലർ അദ്ധ്യക്ഷതി
ന്റെ മംഗലപത്രപ്രസംഗം കേൾക്കണമെന്നതിലുള്ള കൌതുകം പ്രദ
ർശിപ്പിച്ചു. പി. കെ. ആ വിധത്തിലും സദസ്സിനെ സന്തോ
ഷിതരാക്കി. ഉടൻ കടാതെ സാഹിത്യകാരൻ പി. കെ. പ്രഥ
മതഃ ഒരു സംസ്കൃതപണ്ഡിതനാകയാൽ ആ ഭാഷയിൽ
പ്രസംഗിക്കണമെന്ന് കൂടുതൽ ആസ്വാദ്യമെന്നഭിപ്രായ
പ്പെട്ടു. തദനുസരണം അദ്ദേഹം ചെയ്ത സംസ്കൃതപ്രസംഗം
തൽഭാഷാഭിജ്ഞന്മാരെ വളരെ രസിപ്പിച്ചു. ഇത്രയും കഴി
ഞ്ഞപ്പോൾ തമിഴ്പക്ഷപാതിയായ ഒരു മാന്യന് പി. കെ.-
യുടെ തമിഴ് പ്രസംഗം കേട്ടുകൊള്ളണമെന്നായി. സദ
സ്യരെ കൈയിലെടുത്തിട്ടുള്ള പി. കെ. വീണ്ടും എഴു
ന്നേറ്റ് തമിഴ് മാതൃഭാഷയായിട്ടുള്ളവരെപ്പോലും അന്യൂ
നതരമായ രീതിയിൽ ആ ഭാഷയിലും പ്രസംഗിച്ചു.

പാണ്ഡിത്യത്തെ ഇത്രമാത്രം വിശാലവും ഗാഢവുമാക്കി
ത്തീർത്ത ആ കർമ്മമണ്ഡലത്തെപ്പറ്റി പ്രത്യേകം പറയേണ്ടി
യിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള സമഗ്രചരിത്ര
മാണ് ഒരുവന്റെ പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന
മെങ്കിലും ഗ്രഹിക്കുന്നതിനെ മനസ്സിൽ ഗാഢമായി ധരിക്കു
ന്നതിനുള്ള ശക്തിയില്ലെങ്കിൽ, വായിച്ചതും പഠിച്ചതു
മെല്ലാം പ്രയോജനരഹിതമാണ്. പി. കെ.-യുടെ ധാരണാ
ശക്തി അസാധാരണമായിരുന്നു. "വായിച്ചിട്ടുള്ളതെല്ലാം
അദ്ദേഹത്തിനു കാണാപ്പാഠമാണെന്നു തോന്നും" എന്നാണ്
റാവുസാഹിബ് ഒ. എം. ചെറിയാൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളത്.
എന്നാൽ ഈ ധാരണാശക്തി പി. കെ.-യുടെ കർമ്മശ
ക്തിയുടെ ഒരു അംശം മാത്രമേ ആകുന്നുള്ളൂ. ലോകപരിചയ
മതു് കൂടുതൽ വിശാലമായിരുന്നു. അതിന്റെ ഒരു പ്രത്യ

കത പ്രസ്താവയോഗ്യമാണു്; അതായതു് അതു തികച്ചും വിവേചനാത്മകമായിരുന്നു. ചില ആളുകൾക്കു് പഠിച്ചതു മുഴുവൻ എപ്പോഴും ഓർമ്മിക്കുവാൻ കഴിയും എന്നാൽ അതിനൊക്കെ അടുക്കോ മുറയോ കാണുകയില്ല. പ്രകാശനാത്മകത്വം വന്നതാണെന്നാണു് അവരുടെ പാണ്ഡിത്യപ്രകടനത്തെപ്പറ്റി പറയേണ്ടതു്. അവർ ഗ്രഹിച്ചതു മസ്തിഷ്കത്തിൽ ലയിച്ചതിന്റെ ലക്ഷണം കാണുകയില്ല. അവരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ഓർമ്മശക്തി അനുഗ്രഹത്തെക്കാൾ ഒരു ശാപമല്ലയോ എന്നുകൂടി തോന്നിപ്പോകും. അവർ ചിലതൊക്കെ മറക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ! എന്നിങ്ങനെ നാം ആശിച്ചുപോകുന്നു. വിവേചനാബുദ്ധിയാൽ അനുഗൃഹീതമല്ലാത്ത ഓർമ്മശക്തിയുടെ ലക്ഷണങ്ങളാണിതെല്ലാം. പ്രധാനമന്ത്രിയായിരുന്ന മി. ആസ്ക്വിത്തു് ഒരു പ്രബന്ധത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ "വിവേചനാത്മകമായ ഓർമ്മശക്തി വളർത്തുന്നതാണു്, കേവലം ഗ്രഹണസമർത്ഥവും ധാരണാശീലവുമായ ശക്തി വികസിപ്പിക്കുന്നതിനേക്കാൾ അത്യന്തം ക്ലേശകരമായിട്ടുള്ളതു്." ("It is far more difficult to evolve a discriminating than a merely receptive and retentive memory") പി. കെ. പഠിക്കയും ധരിക്കയും മാത്രമല്ല ചെയ്തതു്; ധരിച്ചതിനെ വിവേചനപൂർവം പ്രയോഗിക്കയും ചെയ്തു. ഇതുതന്നെയാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാണ്ഡിത്യത്തിനു് അനന്യസുലഭമായ ഒരു സൗന്ദര്യസംഭാരം ചാർത്തിയതു്.

മേൽ പ്രസ്താവിച്ചവിധം പ്രശംസനീയമായ പല ഗുണപൗഷ്കല്യങ്ങൾ തികഞ്ഞതായിരുന്നു പി. കെ.യുടെ

പാണ്ഡിത്യവൈഭവമെങ്കിലും, ആ പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെയും, കഴിവുകളുടെയും വൈപുല്യത്തോടു താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു നമ്മുടെ വിജ്ഞാനത്തിനും സാഹിത്യത്തിനും സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള നേട്ടങ്ങൾ, അനന്തസ്സാഗരത്തിൽ അനന്യസാദൃശങ്ങളെങ്കിലും, അളവിൽ തുച്ഛങ്ങളെന്നേ പറവാനുള്ളൂ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇതരകാര്യപരതന്ത്ര്യം ഒരുകല്ലിലമന്ദമായ നിരോധമിതാക്കുകയാണു ചെയ്തിട്ടുള്ളതു. ശ്രീ. സാംബശിവശാസ്ത്രികൾ പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ "പി. കെ.യുടെ പാണ്ഡിത്യപ്രകടനത്തിനും; തദനുസാരിയായ ലോകോപകാരത്തിനും ജനങ്ങൾ അനുവദിച്ചിരുന്നതുപോലെയും, അദ്ദേഹം സങ്കല്പിച്ചിരുന്നതുപോലെയും, ശരിയായ സന്ദർഭങ്ങൾ നേരിടാതെ, മറു വ്യവസായരംഗങ്ങൾ നിമിത്തം ഒരു സങ്കോചത്തിനിടയായിട്ടുണ്ടു". മലയാളഭാഷാവിഷയമായി അദ്ദേഹം ചെയ്തിട്ടുള്ള പ്രയത്നങ്ങളെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാണ്ഡിത്യത്തിനും, ഗാംഭീര്യത്തിനും, ചാതുര്യത്തിനും, കേവലം സ്ഫുലിംഗവിലാസങ്ങൾ മാത്രമായിരുന്നു".

അദ്ധ്യായം ൩൦

വാഗ്മിത്വം

മലയാളികളുടെ ഇടയ്ക്കു പ്രസംഗകലയിൽ പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ളവർ കുറവല്ല. എന്നാൽ അവരിൽ ഒരു

വലിയ വിദ്വാന്മാർ ഇംഗ്ലീഷ്പക്ഷപാതികളും, ഇംഗ്ലീഷിൽമാത്രം പ്രസംഗിക്കുവാൻ വശമുള്ളവരോ ആണ്. ശേഷിച്ചുകൂട്ടത്തിൽ അധികം ആളുകളും ജനസാമാന്യത്തിന്റെ വികാരങ്ങളെ ഇളക്കിവിടുവാൻമാത്രം കഴിയുന്ന ഉപരിപ്ലവബുദ്ധികളാണ്. മൈതാനപ്രസംഗകന്മാർക്ക് ചേരിപ്പോരിൽ പൊരുത്തമുള്ള പ്രത്യേകമാഹാത്മ്യം ചിലർ എത്രയായാലും അവസാനിക്കാത്ത ശബ്ദബാഹുല്യങ്ങൾക്ക് മാത്രമാണവർ സ്ഥിരാവകാശ് എന്നിങ്ങനെയാകുന്ന നമ്മുടെ വാചാലന്മാരുടെ വകഭേദങ്ങൾ. എന്നാൽ ഇവരിൽനിന്നെല്ലാം വിഭിന്നരായി, ശ്രോതാക്കളുടെ വികാരങ്ങളെപ്പോലെ അവരുടെ ചിന്തയെയും ബുദ്ധിയെയും വിജൃംഭിപ്പിക്കുവാൻ കഴിവുള്ളവരും, താൽക്കാലികമായ ആകർഷണത്തെക്കാൾ സ്ഥായിയായ ഉത്തേജനത്തിനു പ്രാധാന്യമുള്ളവരുമായ യഥാർത്ഥ വാഗ്മികളാണെങ്കിൽ മലയാളഭാഷയെസംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വിരളമാണെന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വിജ്ഞാനസമ്പന്നരും ചിന്താപടുക്കളുമായ പണ്ഡിതന്മാർ വാഗ്വിലാസരഹിതരായും, ഉപരിപ്ലവബുദ്ധികൾ വാഗ്മികളായും കാണപ്പെടുന്ന ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ വളരെ സാധാരണമാണ്. മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ വിജ്ഞാനവും ചിന്തയും ഏറ്റവും ആകർഷകമായ വാഗ്മിതയിൽ ഇണക്കി സംസ്കരിച്ച് ഉദ്ബോധവും ഉദ്ബുദ്ധതയും നൽകുവാൻ കഴിവുള്ള ചുരുക്കം ചില വാഗ്മികളിൽ പി. കെ. അത്യുന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനം അർഹിക്കുന്നു. പാണ്ഡിത്യപ്രകർഷംകൊണ്ടുള്ള ദുരൂഹതയോ, കാര്യമാത്രപ്രസക്തികൊണ്ടുള്ള വിരസതയോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗങ്ങളെ ബാധിച്ചില്ല. പ്രത്യുത, സ്വതന്ത്രമായ ചിന്തകൊണ്ടു നവ്യത ദ്യോതിക്കുന്നതും; ആശയ

പ്രതിപാദ്യാനുസരണമായ ഭാഷാവിന്യാസത്താൽ സൗരഭ്യവും, സമയോചിതമായി ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഫലിതപ്രയോഗങ്ങളുടെ ധാരാളതകൊണ്ട് ചൈതന്യമുള്ളതാകയും, ആദ്യന്തം സാഹിത്യസംസ്കൃതിയുടെ മൂർത്തീഭാവമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗരീതി. മൂന്നു ഭാഷകളിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന പാണ്ഡിത്യസമ്പത്ത് ഈ വാഗ്വിലാസത്തെ നന്നായി പോഷിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. പണ്ഡിതന്മാരുടെ ഒരു ദൗർബല്യം എന്നു പറയാവുന്ന വിഷയാപ്രസക്തമായ കാര്യങ്ങൾ വലിച്ചുനീട്ടുന്നതിനു പ്രേരിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. ഏതു വിജ്ഞാനശകലവും സ്വകീയചിന്തകൊണ്ടു മിനുക്കി അനുഭവത്തിന്റെ ചിഹ്നമായി പ്രയോഗിക്കുന്നതിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിപുണത. സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാരുടെ ഒഴിയാദുരിതമായ ശ്ലോകോദ്ധരണങ്ങളും അദ്ദേഹത്തെ ബാധിച്ചിട്ടില്ല. നൈസർഗ്ഗികമായ വിശദപടുതയും അനുഗ്രഹങ്ങളെന്നതും, അദ്ധ്യാപകൻ എന്ന നിലയിൽ സമ്പാദിച്ച വാദസാമർത്ഥ്യനൈപുണ്യവും പി. കെ-യുടെ പ്രസംഗങ്ങളെ ശക്തിയും ഓജസ്സും ഉള്ളവയാക്കിത്തീർത്തു. ലേഖനങ്ങളിലെപ്പോലെ തന്നെ പ്രസംഗങ്ങളിലും അസാധാരണതയുള്ള ശൈലികളോ വാചകങ്ങളോ കാണാൻ പ്രയാസമാണ്. പ്രതിപാദ്യസംബന്ധങ്ങൾക്കിണങ്ങിയ അതാതായ സാധാരണ പ്രയോഗിച്ച പോരായ വാചകങ്ങൾ പി. കെ-യുടെ ഏറ്റവും അസാധാരണമെന്നു പറയാവുന്ന വാചാപ്രസംഗങ്ങളിൽപോലും കാണുകയില്ല. ഈ ഗുണവിശേഷങ്ങൾകൊണ്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാചാപ്രസംഗങ്ങൾ, ആശയത്തിലും ഭാഷയിലും, പ്രായേണ ചിന്തിച്ചെഴുതിയിട്ടുള്ള പ്രബന്ധങ്ങളുടെ സൗഷ്ഠവം ധരിക്കുന്ന

ആംഗലേയസാഹിത്യത്തിൽ ബേക്കൺെറ പ്രസംഗങ്ങൾ ഈ രീതിയിലുള്ളവയാണ്. മലയാളഭാഷയിൽ മറ്റാരുടെയെങ്കിലും വാചാപ്രസംഗങ്ങളെപ്പറ്റി ഈ അഭിപ്രായം ഇത്രമാത്രം പരമാർത്ഥത്തോടുകൂടി പറവാൻ കഴിയുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

൧൦൯൦-ൽ പി. കെ. ഇടപ്പള്ളി സാഹിത്യപരിഷത്തിൽ ചെയ്ത ഉദ്ഘാടനപ്രസംഗം അച്ചടി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ വാചാപ്രസംഗത്തിൻെറ ഒരു ഉത്തമമാതൃകയായി പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്. അതുപോലെതന്നെ, സി. വി.-യുടെ ചരമത്തിൽ അനുശോചിച്ചുകൊണ്ട് നടത്തിയ മറ്റൊരു പ്രസംഗവും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതിലെല്ലാം പി. കെ.-യുടെ സഹജമായ ശൈലീരസം അതിൻെറ യഥാർത്ഥരൂപത്തിൽ വിലസുന്നതു കാണാം. ശബ്ദഭംഗിയും അർത്ഥപുഷ്ടിയും ആശയങ്ങളുടെ അടുക്കം എല്ലാം, അവധാനപൂർവ്വം എഴുതിവെച്ചിട്ടുള്ള പ്രബന്ധങ്ങളുടെ 'പദവിയിലേയ്ക്കു' ആ പ്രസംഗങ്ങളെ ഉയർത്താൻ പര്യാപ്തമാണ്. ഇടപ്പള്ളി പ്രസംഗത്തിൽനിന്നും ഒരു ഖണ്ഡിക താഴെ ചേർക്കുന്നു:—

'നമ്മുടെ ഭാഷ ഒന്ന്; അതിലെ സാഹിത്യം മറ്റൊന്ന്; അവ രണ്ടും പൃഥക്കായി ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. ഇവ തമ്മിലുള്ള ഭേദം അത്യന്തന്യായമാണ്. ഭാഷ എന്നു പറയുന്നതു് ഒരു വൃക്ഷമെന്നോ ലതയെന്നോ വിചാരിക്കുന്നപക്ഷം അതിൻെറ കുസുമസ്ഥാനമാണ് സാഹിത്യമെന്നു പറയുന്നതു്. വൃക്ഷത്തിൻെറ പലഭാഗങ്ങളും നമുക്ക് നിത്യോപയോഗത്തിനു കൂടിയേതീരൂ. കുസുമങ്ങൾ നമ്മുടെ ആനന്ദോത്സവത്തിനു ക്ലിപ്തപ്പെട്ടവയാണ്. അതുപോലെ ലോകവ്യവഹാരത്തിൽ ഭാഷകൂടാതെ കഴിക്കാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. സാഹിത്യം നമ്മുടെ ആനന്ദത്തെ അഭിവൃദ്ധീകരിക്കുന്നു. സച്ചിദാനന്ദരൂപ

കായ ആത്മാവിനാൽ ലോകം വ്യാപ്തമെന്നു വിചാരിച്ചാൽ സകല സൃഷ്ടികളിലും നമുക്കു് ഉപാദേയമായി ഒരു ആനന്ദാംശം ഉണ്ടെന്നു സിദ്ധിക്കുമല്ലോ. അങ്ങിനെ ആനന്ദമയമായി പരിണമിക്കുന്ന മോക്ഷാസ്വാദ്യപദമാണു് സാഹിത്യം. വൃക്ഷമില്ലെങ്കിൽ പുഷ്പമില്ലെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു് ഭാഷയില്ലെങ്കിൽ സാഹിത്യമില്ലെന്നുള്ളതു നിശ്ചയംതന്നെ. അതുകൊണ്ടു് ഭാഷയുടെ പ്രാധാന്യം അവഗണനീയമാണല്ലോ."

സി. വി.-യുടെ ചരമം സംബന്ധിച്ചു നടത്തിയ ഒരു ശോചന പ്രസംഗത്തിലെ ഒരു ഭാഗമാണു് താഴെ ചേർക്കുന്നു്;—

" ആ മഹാത്മാവിനെപ്പറ്റി സ്മരിക്കുമ്പോൾ എന്റെ ഹൃദയം ദ്രവീഭൂതമാകുന്നു. ഈയാണ്ടു തുടക്കത്തിൽ ഞാൻ ശരീരപീഡിതനായി കുറെനാൾ ഇവിടെ (തിരുവനന്തപുരത്തു) താമസിച്ചിരുന്നു. അന്നു് എന്നെ പാരവശ്യത്തിൽനിന്നു രക്ഷിക്കുന്നതിനായി ആ മഹാത്മാവു പല കഥകളും വിനോദങ്ങളും പറഞ്ഞു രസിപ്പിച്ചുവന്നു. ഇതു പോലുള്ളവരോടുകൂടി സംഭാഷണം ചെയ്യുന്നതിനു് ആർക്കും സാധിക്കുന്നതല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാഷണം ശ്രവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിൽപരം ആനന്ദം ആർക്കും ഒരിക്കലും ലഭിക്കുന്നതല്ല. ആ കഥകളൊക്കെ ഓർക്കുമ്പോൾ!........(ഗദ്ഗദം) "......ഞങ്ങൾ ഒടുവിൽ പിരിഞ്ഞതും ആ സന്ദർഭത്തിലാണു്. അപ്പോൾ എന്നെ വിളിച്ചു പല കാര്യങ്ങൾ പറയുകയും അനർഘങ്ങളായ പല ഉപദേശങ്ങൾ തരികയും ചെയ്തു. എന്റെ കണ്ണുകളിൽ വർഷിച്ചുവന്ന വാത്സല്യാശ്രുക്കളുടെ സാന്ദ്രശക്തികൊണ്ടാണു് ഞാൻ നിയമസഭയുടെ അംഗമാവുക എന്ന പ്രാരബ്ധത്തിലേക്കു പുറപ്പെട്ടതെന്നും പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. നായർ സമുദായനഭസ്സിൽ പരിപൂർണ്ണോദയംചെയ്ത അതിദീപ്തമായ ധ്രുവനക്ഷത്രമായിരുന്നു ആ പുണ്യപുരുഷൻ. വളരെ അപൂർവമായി വല്ലകാലത്തും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന ഒരു തേജഃപുഞ്ജമായിരുന്നു നിർവാണം പ്രാപിച്ചു

മൂത മഹാത്മാവ്. ഇപ്രകാരം ഒരു മാന്യസ്ഥാനം ഉണ്ടാകുന്നതിനു എത്ര ശതകങ്ങൾ കഴിയേണ്ടിവരും! ആ പുണ്യപ്രസൂതധാമത്തിൽനിന്നു അനവരതം നിർഗ്ഗളിക്കുന്ന യശശ്ചന്ദ്രികാപൂരം ലോകാന്തരത്തോളം നയനമനോഹരമായും സുരഭിലമായും പരിലസിക്കുന്നതാണു."

മുകളിൽ കൊടുത്ത ഉദാഹരണങ്ങളിൽനിന്നു പി. കെ.-യുടെ ലേഖനശൈലിയുടെ ഗുണ/ദോഷങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗദ്യകാവ്യപ്രസംഗങ്ങളെപ്പറ്റിയെന്നു കാണാവുന്നതാണ്. ഏതുവിധം പ്രയോഗത്തിൽ പ്രസംഗങ്ങൾ പ്രബന്ധങ്ങളെക്കാൾ കൂടുതൽ ഉൽകൃഷ്ടസ്ഥലങ്ങളും ഗുണദോഷങ്ങളു ണ്ടായിരുന്നു. എഴുത്തുകാരന്റേയും വക്താവിന്റേയും ആത്മവീര്യം വായനക്കാരന്റേയും ശ്രോതാവിന്റേയും അന്തരംഗത്തിൽ പതിയുന്നതിനുള്ള ക്രമമാണു പ്രബന്ധങ്ങളുടെയും പ്രസംഗങ്ങളുടെയും വിജയത്തിനു കാരണമായി പരിഗണിക്കപ്പെടേണ്ടതു്. അങ്ങനെ നോക്കുമ്പോൾ ഒരു പ്രതിഭാശാലിയെപ്പോലെ ആകർഷണസാമഗ്രികൾ എഴുത്തുകാരനെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അഭിമുഖമായിരിക്കുന്ന സദസ്സിനെ വശീകരിക്കുവാൻ പ്രസംഗകനു് മുഖഭാവം അംഗവിക്ഷേപം സ്വരമാധുര്യം മുതലായി പലതും സഹായകമായിരിക്കും. എഴുത്തുകാരൻ മുഴുവൻ കഴിവും പദങ്ങളുടെ ശക്തിയെമാത്രം ആശ്രയിച്ചു് വായനക്കാരന്റെ വികാരങ്ങൾക്കു ശക്തിമണ്ഡലത്തിനു വിട്ടുകൊടുക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു്. പി. കെ.-യ്ക്കു്, സദസ്സിനെ ആകർഷിക്കുവാൻ പറ്റിയ പല്ലവങ്ങളായ സാമഗ്രികൾ തികച്ചും വശമായിരുന്നു. ആകപ്പാടെയുള്ള വാഗ്വ്യാപാരസൗഷ്ഠവവും സ്വരമാധുര്യവും തന്നെ ഏതുസദസ്സിനെയും ഹഠാദാകർഷിക്കത്തക്കവയായിരുന്നു. നൈസർഗ്ഗികമായ ഫലിതസാരസ്യം അനവരതം സ്ഫുരിച്ചി

തന്നെ ഒരു മുഖമണ്ഡലത്തിൽ സന്ദർഭാനുസരണമായുള്ള ഭാവ ഭേദങ്ങളും മാറ്റവും പ്രത്യക്ഷപ്പെടാതിരുന്നില്ല. ലോകക്രമാതി ല്ലാത്ത ഒരു നിലയും, സരസങ്ങളായ അംഗവിക്ഷേപങ്ങളും സർവ്വോപരി വാക്കിലും നോക്കിലുമുള്ള ഫലിതവിലാസവും, പരിഹാസപ്രയോഗവും ബുദ്ധിശക്തി തുടങ്ങിയവ പി. കെ-യുടെ വാഗ്മിത്വത്തിന്റെ സാമഗ്രികൾ മിക്കവാറും പരിപൂർണ്ണമായി. പിന്നെ വേണ്ടിയിരുന്നത് പ്രസംഗത്തിന്റെ ആന്തരമായ സാരാംശം മാത്രമാണ്. അതിൽ പി. കെ-യുടെ പ്രസംഗങ്ങളുടെ ഉന്നതമായ നില പരാമർശിച്ചുകഴിഞ്ഞതാണല്ലോ.

അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗങ്ങളിലായിരുന്നു പി. കെ. യുടെ അന്യാദൃശമായ വാഗ്വൈഭവസാമഗ്രികൾ പ്രകടമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്. സാധാരണ പ്രസംഗങ്ങളിൽ പ്രതിപാദ്യവിഷയത്തെ തന്നെ അധികരിച്ചുള്ള ഗതിയേ പ്രസംഗത്തിന് സാധ്യമാക്കുവാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ. അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗങ്ങളിൽ വിപുലമായ രംഗം ലഭിക്കുന്നു. വിമർശപരമായ ഒരു പര്യടനത്തിന് സന്ദർഭം ഉണ്ടാകുന്നു. പ്രസംഗകന്റെ ഉള്ളിലുള്ള സാമർത്ഥ്യം അവിടെയാണ്. സ്വാഭാവികമായ വൈദഗ്ദ്ധ്യപ്രകടനത്തിനും ഒരു നല്ല സന്ദർഭമാണ് അതുപ്രകാരം ലഭിക്കുന്നത്. പി. കെ-യുടെ അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗങ്ങൾ സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാണല്ലോ. ഹൃദ്യതമമായ ഹാസ്യരസവും തൽസദസ്സുകളിൽ ഹർഷസമുദ്രത്തിൽ ആറാടാതിരുന്നിട്ടില്ല. ഉപക്രമപ്രസംഗങ്ങൾ മിക്കവാറും പൊതുതത്വപ്രതിപാദനംകൊണ്ട് വിജ്ഞേയങ്ങളായിരിക്കും. ഉപസംഹാരത്തിലാണ് വിമർശകനായ പി. കെ. പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. യോഗനടപടികൾ

ങ്ങൾക്കപ്പുറമെ ഒരു സിംഹാവലോകനം ചെയ്തുകൊണ്ട്, പ്രസംഗകർത്താക്കൾ പുറപ്പെടുവിച്ച അഭിപ്രായങ്ങളുടെ ന്യായാന്യായങ്ങളെ പരിശോധിക്കണം. കുശാഗ്രമായ വിശകലനബുദ്ധിയും, അവിചാരണീയമായ നിരീക്ഷണകൗശലവും അപ്പോൾ സ്വാതന്ത്ര്യമായി പ്രവർത്തിക്കും. ചിലപ്പോൾ ഉപന്യാസപ്രസംഗം മുഴുവനും ഒരു സംഹാരകൃത്യമായി പരിണമിച്ചെന്നും വരാം. അപ്പോഴത്തെ തീർപ്പ് ഒരു പക്ഷെ സദസ്സിന്റെ മുക്തകണ്ഠമായ അഭിനന്ദനത്തിന് പാത്രമായ പ്രസംഗകൻ പി. കെ.-യുടെ വിമർശനരീതിയിൽ അതതുസദസ്സിന്റെ ആത്മാഭിമാനമായ യശസ്സുപ്രകടനത്തിന്റെ ലക്ഷ്യമായിരിക്കാം. ഈ രീതിമൂലം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആരോഗ്യത്തിൽ കല്ലേറുപ്പെടുന്നതിനു പ്രസംഗിക്കുവാൻ ആശങ്കയാവഹിച്ചിരുന്നില്ല. പ്രസംഗങ്ങളുടെ യഥാർത്ഥമായ പരിശോധനകൊണ്ട് പി. കെ. പലരെയും നിരാശരാക്കിയിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു പലർക്കും ശത്രുക്കളുമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ന്യായമായി അർഹിക്കുന്നവരെയല്ലാതെ അപഹാസത്തിനോ അധിക്ഷേപത്തിനോ ലക്ഷ്യമാക്കിയിരുന്നില്ലെന്നുള്ള സമാധാനം സഹൃദയരെ അഭിനന്ദനമതു ഉളവാക്കിയിരിക്കുകയേ ചെയ്യുന്നുള്ളു. മിക്കപ്പോഴും 'വിക്രമികളുടെ ആക്രമണങ്ങൾ' തടയുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് പി. കെ. ശസ്ത്രമെടുക്കാൻ പ്രയോഗിച്ചുവന്നത്. അവ ദുരുദ്ദേശ്യപ്രേരിതങ്ങളുമായിരുന്നില്ല.

* * * *

ചിന്താശാസ്ത്രം, സാഹിത്യരസം, ഫലിതപരിഹാസങ്ങൾ എന്നിവകളിലുള്ള ഒരു വചോവിലാസമായിരുന്ന പി. കെ.-യ്ക്കുണ്ടായിരുന്നതു്. ചാതുര്യത്തോടെ പ്രയോഗിക്ക

ഉൾപ്പെടുന്ന ഒരുതരം ഉപാഖ്യാനങ്ങൾ അനേകം ദൃഷ്ടാന്തകഥ-കൾ പ്രസംഗങ്ങളിൽ സുലഭമായിരുന്നു. ആശയവിശദീകരണ-മാണ് പ്രധാന ഉദ്ദേശമെങ്കിലും അതിൽ കവിത്വമുള്ള പല പ്രയോഗങ്ങളും ഈ കല്പിതകഥകളിൽനിന്നുണ്ടായിക്കൊ-ണ്ടിരുന്നു. കണ്ണുകൾക്ക് വിഷയീഭവിക്കുന്നതിൽ കവിത്വമു-ള്ള വ്യാപ്തി ആ കഥകൾക്കുണ്ടായിരിക്കും. [illegible] നിറഞ്ഞ ഒരേമാതിരി [illegible] അവ. പ്രയോഗിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെയും നാലുപാടും പായുന്നതായും, ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ [illegible]ഉണ്ടാ-കുന്നതായും കാണാം. [illegible] [illegible]-ഗോളങ്ങൾ [illegible]നിന്നും [illegible]പ്പെടുന്നു. പ്രസം-ഗങ്ങൾക്കിടയ്ക്ക് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന [illegible] കഥാപ്രയോഗ-കലാ[illegible] എത്രയോ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ മറ്റും ചേർക്കപ്പെട്ടി-രിക്കാമല്ലോ. നിർമ്മലസൗന്ദര്യവാദികളുടെ ഉഗ്രതയും പ്രാഗത്ഭ്യവും എല്ലാം പ്രദർശിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ബുദ്ധജാതക-നിരൂപണ പ്രസംഗങ്ങൾ ഗൗതമന്റെ [illegible] എത്ര ഉത്തമമായേ ബോധിക്കുന്നുള്ളൂ എന്നതു വിശദീകരിക്കു-വാൻ ഒരു പ്രസംഗമത്രെ പി. കെ. [illegible] താഴെക്കാ-ണുംവിധം പ്രസ്താവിച്ചു:—

ബുദ്ധജാതക വിവരണങ്ങളുടെ [illegible], ഗൗതമന്റെ പ-ക്ഷത്തിന്റെ [illegible] കാരണങ്ങൾ [illegible]-ക്കിടയിൽ ഗോവിന്ദന്റെ കഥയാണ് [illegible]. [illegible] ഒരു [illegible] വഴിയിൽക്കൂടി [illegible] [illegible]-ളുകയായിരുന്നു. വഴിയരികിൽ [illegible] ഗോവിന്ദന്റെ [illegible] [illegible] [illegible]-ച്ചുകൊണ്ടാണ് അവന്റെ മുന്നോട്ടുള്ള ഗമനം ഗോവിന്ദന്റെ

കോപാന്ധനായി, ഈ ധിക്കാരിയായ പൊട്ടത്തടിയനു തക്ക തായ ശിക്ഷകൊടുക്കണമെന്നുള്ള ഉൽക്കടാഗ്രഹത്തോടുകൂടി ഞായറും അന്വേഷിച്ചു തുടങ്ങി. നിമിഷത്തിനുള്ളിൽ ആ കോപിഷ്ഠ ന്റെ തലയ്ക്കു പാദപ്രഹരങ്ങൾ അയാളുടെ പിൻകാലുകളിൽ ഈ ക്കൊടുപതിച്ചു. അതുകൊണ്ടു മാത്രമല്ല ആ വിവരം അറിഞ്ഞതേ ഇല്ല. അവൻ വാലും ചെവിയും ഒളിച്ചു കൈകാലുകളും പാച്ച് അങ്ങനെ സ്വാതന്ത്ര്യം മുന്നോട്ടുപോകയാണ്. ശാരി ഗോവിന്ദപ്പി ള്ളയുടെ കവിയുടെ സ്വന്തം കൈപ്പടയിൽ സമർപ്പിച്ചിരി ക്കുന്ന ഇങ്ങനെയാണ് ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ബന്ധമാകുന്ന കഥയാണ് യെ 'പദപ്രയോഗംകൊണ്ടു' വിശേഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു അതാസംബന്ധ് ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ തരുമതി"

നായർസർവീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ നടന്നുവന്ന പൊതുസമ്മേളനങ്ങളിൽ അന്നത്തെ ദിവാൻജിമാരുടെ അദ്ധ്യക്ഷ്യവും പി. കെ-യുടെ പ്രസംഗ വും ഏതാണ്ടു പതിവായിത്തീർന്നിരുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന് തോന്നി. ചങ്ങനാശ്ശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള സൊസൈറ്റി പ്രസിഡന്റായിരുന്ന കാലങ്ങളിൽ മറ്റു നേതാക്കന്മാരെ സൊസൈറ്റിയിലേക്ക് സ്വീകരിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിലും, പ്രധാന സമ്മേളനങ്ങളിലും മറ്റും പി. കെ-യുടെ പ്രസംഗം ഒരു ചടങ്ങായി സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നുവത്രെ. ദിവാൻ മി. വാട്ട്സിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ അപ്രകാരമുള്ള ഒരു ഉൽഘാ ടനപ്രസംഗത്തിൽ പി. കെ. ഏതാണ്ടിങ്ങനെ തന്റെ പ്രസംഗമാരംഭിച്ചു.

"സർവീസ് സൊസൈറ്റിയോഗങ്ങളിൽ എന്റെ പ്രസംഗം, ദിവാൻജിമാരുടെ അദ്ധ്യക്ഷ്യം പോലെതന്നെ ഒരു മാറാപ്പതിവായി തീർന്നിട്ടില്ലയോ എന്ന സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അറിഞ്ഞോ

അറിയാതെയോ സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള ഈ കീഴ്‌പതിവിനെപ്പററി വിചാരിക്കുമ്പോൾ, പഴയ ചാക്കണ്ണിമാപ്പിളയുടെ പുതപ്പിന്റെ കഥ ഓർമ്മയിൽ വരുന്നു. ഒരു ഭഗവതിക്ഷേത്രത്തിൽ ആറാട്ടെഴുന്നള്ളിപ്പു നടക്കുമ്പോൾ ഒരുക്കമായ മഴപെയ്തു. ആനയും ചെണ്ടനിൻ തലേക്കെട്ടും, ജീവതയുമൊക്കെ നനഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഉത്സവനടത്തിപ്പുകാർ ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢരായി. അന്നു സമുദായഭേദംമൂലത്തിൽ ഇതുപോലുള്ള സങ്കല്പമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ വഴിയരികിൽ തമാശുള്ളിരുന്ന ചാക്കണ്ണിമാപ്പിളയ്ക്കു് ഭഗവതിവിഗ്രഹം നനയുവാനനുവദിക്കുന്നതിൽ വല്ലാത്ത വൈമുഖ്യമായിരുന്നു. അയാൾ തന്റെ പക്കലുണ്ടായിരുന്ന തെപ്പുതപ്പു് തൽക്ഷണം കൊണ്ടുവന്നു വിഗ്രഹം മൂടാനേല്പിച്ചുകൊടുത്തു. അങ്ങനെ ആ ഉത്സവത്തെ ആറാട്ടുകഴിഞ്ഞുകൂടി. അടുത്തവർഷം ആറാട്ടിനു പള്ളിയുപകരണങ്ങളെല്ലാംകണക്കെഴുതിയപ്പോൾ മുറയനുസരിച്ചു ചടങ്ങനുസരിച്ചു ചാക്കണ്ണിമാപ്പിളയുടെ പുതപ്പും ലിസ്റ്റിൽ വന്നു. ഇന്നാംതീയതി ഇത്രാംതിയതി ആറാട്ടുകടവിൽ പതിവുപോലെ പുതപ്പുമായി ഹാജരായിക്കൊള്ളണമെന്നു് ചാക്കണ്ണിമാപ്പിളയ്ക്കു കല്പനയും കിട്ടി. അതുപോലെ സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിയോഗങ്ങളാകുന്ന ആറാട്ടുകളിൽ പ്രസംഗപ്പുതപ്പുമായി ഹാജരായിക്കൊള്ളണമെന്നുള്ള കല്പന കിട്ടാറുള്ള ഒരു ചാക്കണ്ണിമാപ്പിളയാണോ ഞാൻ എന്നു സംശയിക്കുന്നു.”

ചിലപ്പോഴും ഉപാഖ്യാനത്തിനുപകരം സമകാലത്തു നടന്നിട്ടുള്ള വൃത്താന്തങ്ങളും സംഭവങ്ങളെ പരാമർശിച്ചും മേൽപ്രകാരമുള്ള രസികതാപ്രദർശനം പ്രസംഗമദ്ധ്യേ പി. കെ. പ്രയോഗിക്കുക പതിവാണ്. ശിവൻ തമ്പി ആരംഭിച്ചിരുന്ന ചെറുന്ന എൻ. എസ്സ്. എസ്സ്. ഇംഗ്ലീഷ് ഹൈസ്കൂളും ഉൽഘാടനംചെയ്തു. അന്നും പി. കെ. ഒരു പ്രസംഗകനായിരുന്നു. പൂർവ്വകാലത്തെ വിദ്യാർത്ഥിജീവിതം എന്നുള്ള

വിഷയത്തെ ആധികരിച്ച് അദ്ദേഹം പ്രസംഗിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിലെ വിദ്യാർത്ഥിബാഹുല്യം കഴിഞ്ഞതു് അധികകാലമായിരുന്നില്ല. പഴയകാലത്തു വിദ്യാർത്ഥികൾ ആശാന്മാരിൽനിന്നു അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്ന 'പങ്കപ്പാടുകൾ' ഫലിതമയമായി വിവരിച്ചശേഷം അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ തുടർന്നു: "ഇങ്ങനെയൊക്കെയായിരുന്നു നിർഭാഗ്യരായിരുന്ന പൂർവകാലവിദ്യാർത്ഥികളുടെ അനുഭവങ്ങൾ. കാലം തെളിഞ്ഞുവന്നപ്പോൾ ഇംഗ്ലീഷ് വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഫലമായി. ചില വിദ്യാർത്ഥികൾ അദ്ധ്യാപകന്മാരെ തിരിഞ്ഞു തല്ലിത്തുടങ്ങി. അവിടവും കഴിഞ്ഞു ഇപ്പോഴത്തെ വിദ്യാർത്ഥികളെയും അദ്ധ്യാപകന്മാരെയും മൂന്നാമതൊരുകൂട്ടർ ഭരിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു." സദസ്സ് ഹർഷാരവത്തിൽ മുഴുകി. വക്താവിന്റെ മുഖത്തും നിഷ്പ്രകാശമായ ഒരു ഭാവഭേദവും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരുന്നില്ല.

സന്ദർഭോചിതമായ ഫലിതോക്തികളും പരിഹാസങ്ങളും സൃഷ്ടിച്ചു സദസ്സുകളെ ഫലിതരസത്തിൽ മുഴുകിക്കുവാൻ പി. കെ.-യ്ക്കുണ്ടായിരുന്ന കഴിവു് അസാമാന്യമായിരുന്നു. ഉപസംഹാരപ്രസംഗമാണു് അതിന്റെ പ്രത്യേകരംഗം. സദസ്സിൽ തന്നെ സംഭവങ്ങളെയെല്ലാം കൂട്ടിയിണക്കി അവസരോചിതമായി, ചമൽക്കാരജനകമായി വിമർശിക്കുമ്പോഴാണു് ഈ രസകരമായ രംഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതു്. വാദപ്രതിവാദങ്ങളും മറ്റും കൊണ്ടു മിഥ്യാഗൌരവം പൂണ്ടിരിക്കുന്ന സദസ്സുകളിൽ യഥാർത്ഥബോധമുണ്ടാകുവാൻ പി. കെ.-യുടെ ഫലിതപരിഹാസഗർഭിതങ്ങളായ ഉപസംഹാരപ്രസംഗങ്ങൾ പലപ്പോഴും ഉപകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ൧൧൦൯-ൽ ഒക്കെ നടന്നതോടെ, സ്ത്രീസ്വാതന്ത്ര്യവാദം ഈ നാട്ടിലെ

വർത്തമാനപ്പത്രങ്ങളിലും പ്രസംഗപീഠങ്ങളിലും സർവ്വസാധാര
ണമായിരുന്നപ്പോഴും ജൂബിലിടൌൺഹാളിൽ വച്ചുനടന്ന ഒരു
വാർഷികസമ്മേളനത്തിൽ പി. കെ. അദ്ധ്യക്ഷനായിരുന്നു.
സ്ത്രീസ്വാതന്ത്ര്യവാദം ആ യോഗത്തിൽ പ്രതിപാദ്യവിഷയ
മാകണമെന്ന കാര്യപരിപാടിയിൽ യാതൊരു സൂചനയും
ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ മിസിസ്സ് അന്നാചാണ്ടിയുടെ
'പ്രതിഭാഗം' എന്ന പ്രസംഗം സ്ത്രീസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ
പ്രതിപക്ഷവാദികൾക്കു നിശിതമായ ഒരു മറുപടി ആയിരു
ന്നതിനാൽ ആ പ്രശ്നം സദസ്സിൽ പൊടുന്നനവെ ആവിർഭ
വിച്ചു. സദസ്യതിലകൻ ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ളയുടെ ലേഖന
പരമ്പരയ്ക്കു മറുപടിയായിട്ടായിരുന്നു ആ പ്രസംഗത്തിന്റെ
പ്രയോഗം. അദ്ദേഹം 'വാദഭാഗം' പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിരുന്നു
എന്നുള്ളസങ്കല്പത്തിലാണ് മിസിസ്സ് ചാണ്ടി തന്റെ 'പ്രതി
ഭാഗം', ന്യായാധിപനായ അദ്ധ്യക്ഷന്റെ മുമ്പിൽ വാദി
ച്ചതു്. സദസ്സിലെ പുരുഷവിഭാഗത്തെ തലതാഴ്ത്തിക്കുന്നതി
നും, ക്ഷതാഭിമാനികളായ സ്ത്രീകളെ വിജൃംഭിതവീര്യകളാക്കു
ന്നതിനും പര്യാപ്തമായ പല പ്രസ്താവനകളും ആ പ്രസംഗ
ത്തിലടങ്ങിയിരുന്നു. പുരുഷന്മാരുടെ പ്രാബല്യം നിലനില്ക്കു
ന്നിടത്തോളംകാലം സ്ത്രീസ്വാതന്ത്ര്യവാദത്തിനു സമുദായ
ത്തിൽ വലിയ ആനുകൂല്യം ലഭിക്കയില്ലെന്നും, യാഥാസ്ഥി
തികനായ അദ്ധ്യക്ഷനിൽ നിന്നുപോലും അനുകൂലമായ തീരു
മാനം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നില്ലെന്നും, എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ
ന്യായാധിപബുദ്ധിയിൽ വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ടുമാത്രം താൻ
വാദിക്കുന്നതാണെന്നും പറഞ്ഞതാണ് മിസിസ്സ് ചാണ്ടി

പ്രസംഗം ഉപസംഹരിച്ചതു്. അദ്ധ്യക്ഷന്റെ ഉപസംഹാരപ്രസംഗം ഏതാണ്ടു് ഇപ്രകാരമാരംഭിച്ചു.—

“മാന്യസഭ്യരേ! ഈ സദസ്സിൽ ആദ്ധ്യക്ഷ്യം വഹിക്കുവാൻ ഇറങ്ങിപ്പുറപ്പെട്ടതിന്റെ ഉദ്ദേശം എനിക്കിപ്പോഴാണു മനസ്സിലാകുന്നതു്. ഒരുവന്റെ വിജ്ഞാനത്തിനോ യുക്തിക്കോ അതീതമായ ഒരു വിഷയമാണു് വിവാദവിഷയമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നതു്. ഈ വാദപ്രതിവാദങ്ങളെല്ലാം കേവലം സഭാവേദിയും പത്രപംക്തികളുമല്ലാതെ യഥാർത്ഥമായ ജീവിതവേദിയല്ലെന്നുള്ളതു് എത്രയോ സ്പഷ്ടമാണു്. വാദിയായ പുരുഷനും പ്രതിയായ സ്ത്രീയും തമ്മിൽ പ്രസംഗരംഗങ്ങളിലെ വാദമത്സരങ്ങൾക്കുശേഷം ഗൃഹാന്തർഭാഗങ്ങളിൽ എത്ര ഐക്യമായും സൌഹാർദ്ദമായുമാണു് കഴിയുന്നതെന്നു പ്രത്യേകം പറയണമോ? പോരെങ്കിൽ സദസ്സുകളിൽ തീവ്രമായി എതിർവാദം ചെയ്യുന്ന ചില പുരുഷകേസരികളും മററു സന്ദർഭങ്ങളിൽ സ്ത്രീകളുടെ ആശ്രിതദാസന്മാരായിട്ടാണു് കാണപ്പെടുന്നതു്. സമരത്തിന്റെ ബലപരീക്ഷകരായി നില്ക്കുന്ന കക്ഷികൾക്കുതന്നെ അവരവരുടെ പക്ഷത്തിൽ ഉത്തമവിശ്വാസമില്ലെന്നല്ലയോ ഇതിൽനിന്നു മനസ്സിലാകുന്നതു്? അതിനാൽ ഈ വിവാദസമരത്തിനു് ഒരു തീർപ്പു കല്പിക്കുവാൻ ഞാൻ അത്ര ആവശ്യനല്ല. പ്രാസംഗികയുടെ അതിലേക്കുള്ള ക്ഷണം സ്വീകരിക്കുവാൻ ഞാൻ തയ്യാറുമില്ല. എന്തായാലും പ്രതിപക്ഷക്കാരിയായ ആ അഭിഭാഷിക, ന്യായാധിപനിൽ പക്ഷപാതദോഷം ആരോപിച്ചുകൊണ്ടു വാദിച്ചതിൽ കോർട്ടലക്ഷ്യത്തിനു ശിക്ഷാർഹയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നുവെന്നു മനസ്സിലാക്കേണ്ടതാണു്”.

“ഈ സ്ത്രീസ്വാതന്ത്ര്യത്തെപ്പററി ചിന്തിക്കുമ്പോൾ ചില കാര്യങ്ങൾകൂടി പ്രസ്താവിക്കാതിരിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. പുരുഷൻ സ്ത്രീയെ അടിമയാക്കുന്നുവെന്നാണു് വാദം. പുരുഷനിൽനിന്നു സ്വതന്ത്രയായി നില്ക്കണമെന്നു സ്ത്രീ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ഇതൊക്കെ

പുരുഷന്റെ സ്വാച്ഛന്ദ്യാധികാരങ്ങളെക്കൊണ്ടാണെന്നു പ്രസംഗക പറ
യുന്നു. ഞാൻ പറയുന്നതു് ഇതു് അവന്റെ വിധ്വംസിത്വംകൊ
ണ്ടാണെന്നാണു്. ഒരു പുരുഷനു് ലോകത്തിലെ ബദ്ധപ്പാടുകളെ
യൊക്കെ അടിസ്ഥാനമെന്താണു്? ഭാര്യയെയും സന്താനങ്ങളെയും
രക്ഷിക്കണമെന്നുള്ള ഭാരമില്ലെങ്കിൽ അവനേക്കാൾ ഒരു സ്വത
ന്ത്രൻ ഭൂലോകത്തിൽ പിന്നെ ആരാണു്? ഒരു പ്രമാണത്തിൽ സ്ത്രീ എഴു
ന്നേറ്റു് പുരുഷനോടു പറകയാണു്. "ഹേ ഇന്നുമുതൽ നിങ്ങളെ
പാടു നിങ്ങൾക്കു", എന്റെ പാടെനിക്കു" എന്നു; അന്നുമുതൽ
സ്ത്രീസ്വാതന്ത്ര്യമല്ല പുരുഷസ്വാതന്ത്ര്യമാണു് ലോകത്തിലുണ്ടാകാൻ
പോകുന്നതു്. ഇന്നത്തെ അസ്വതന്ത്രൻ വാസ്തവത്തിൽ പുരുഷ
നാണു്. അവന്റെ ചുമലിലിരിക്കുന്ന ദുസ്സഹമായ ഭാരം ഇറക്കു
വാൻ ഇടവരുമ്പോൾ പരമോല്ലാസവാനായ അവൻ അതിനെ കെട്ടിപ്പി
ടിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടു. ഇതിൽ ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള പ്രഭൃതികളെ
എനിക്കു തീരെ അഭിനന്ദിക്കുവാൻ നിർവാഹമില്ല. ഏവം സ്വാ
ർത്ഥത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചായാലും ഞാൻ പ്രസംഗകയുടെ അഭിപ്രായ
ത്തോടു സർവാത്മനാ യോജിക്കുന്നു.

"പിന്നെ ഒരു സംശയംമാത്രം മനസ്സിൽ ബാലമായി അങ്കുരി
ക്കാതിരിക്കുന്നില്ല. അതു കുട്ടികളുടെ പ്രശ്നമാണു്. അവിടെ
നിന്നാണല്ലോ സ്ത്രീക്കും പുരുഷനും ആവശ്യമായുള്ള ഒത്തുതാമസ
ങ്ങളുടെ പുറപ്പാടു്. പുരുഷൻ പണ്ടുതന്നെ പാരമ്പര്യചിന്താമണി
യിൽ അടിപ്പെട്ടവനാണു്. സ്വാതന്ത്ര്യവാദിയായ സ്ത്രീ അതിൽനിന്നും
പുറത്തു ചാടുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. ആ നിലയ്ക്കു് കുട്ടികളുടെ അവ
കാശി ആരെന്നുള്ള പ്രശ്നം നമ്മെ കുഴക്കുന്നു. ഷണ്ഡന്മാരുടെ
സംഖ്യ വളരെ പരിമിതവുമാണു്. സ്വാതന്ത്ര്യപ്രശ്നത്തിന്റെ
തീർപ്പു കല്പിക്കുന്നതിനു മുമ്പു പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ നിസ്സാരമെന്നു
തോന്നിയേക്കാമെങ്കിലും ഗൌരവാവഹമായ ഇത്തരം ചില സംഗതി
കളും തീരുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു."

ആഹ്ലാദാരവങ്ങളുടെ മദ്ധ്യേ നടന്ന ഈ സരസഭാഷണം സദസ്സിന്റെ അനാവശ്യഗൗരവത്തെ വളരെ കുറയ്ക്കുകയും നിസ്സാരതർക്കങ്ങളിൽ മുഴുകിയിരുന്ന സദസ്യരെ വിവേകമുള്ളവരാക്കിത്തീർക്കുകയുംചെയ്തു. ഗൗരവശാലി അദ്ധ്യക്ഷന്മാരായിരുന്നുവെങ്കിൽ എന്തെല്ലാം ശാസ്ത്രങ്ങളും പ്രമാണങ്ങളും യുക്തികളും ഉദ്ധരിച്ചു സദസ്സിനെ മുഷിപ്പിക്കുമായിരുന്നുവെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

പ്രത്യുക്തിവൈഭവമായിരുന്നു ഒരു പ്രസംഗകനെന്ന നിലയിൽ പി. കെ.-യുടെ പ്രാഗത്ഭ്യത്തെ വർദ്ധിപ്പിച്ച ഒരു ഗുണം. നിയമസഭയിൽ പി. കെ.-യുടെ പ്രത്യുക്തികൾ പ്രസിദ്ധങ്ങളാണ്. സമുദായപ്രാതിനിധ്യവാദം സഭയിൽ മുഴങ്ങിയിരുന്നകാലത്തു പി. കെ. ഒരു മെമ്പറോട് 'പബ്ലിക്സർവീസ്സ്' ഒരുമാവർഗ്ഗത്തെ പ്രദർശിപ്പിക്കാനുള്ള ഒരു മ്യൂസിയമാണോ എന്നു ചോദിക്കയുണ്ടായി. വ്യവസായഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ അപര്യാപ്തതയെപ്പറ്റി പറഞ്ഞുവന്ന കൂട്ടത്തിൽ The weaving expert is weaving excuses (നെയ്ത്തുവിദഗ്ദ്ധൻ ഒഴിവു കഴിവുകൾ നെയ്യുകയാണ്) എന്നു പറയുകയുണ്ടായി. സ്റ്റാൻഡിംകമ്മിറ്റിപ്രമേയം അനുസരിച്ച് ഡയറക്ടരുടെ കീഴിൽ ഡെപ്യൂട്ടിഡയറക്ടർ എന്ന ഒരു പുതിയ ഉദ്യോഗം സൃഷ്ടിച്ചതിനെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ടു പി. കെ. പറഞ്ഞു: ആ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഡയറക്ടറുടെ heir apparent (ഇളമുറക്കാരൻ) ആണെന്നായിരുന്നു. വെള്ളൂർ പട്ടണം നശിച്ചുപോയതു ഗോവധംനിമിത്തമാണെന്നുള്ള അഭിപ്രായം പി. കെ. പുറപ്പെടുവിച്ചപ്പോൾ ഗോവധത്തിന്റെ അനുകൂലകക്ഷിയായിരുന്ന മി: ഫ്ളാഗർഫ് മാംസം കുറവുള്ള ആ ചോദ്യം

ഇനം പശുക്കളെ അധികമായി കശാപ്പുചെയ്യിരിക്കാൻ ഇടയുണ്ടോ എന്നു ചോദിച്ചതിനു" But they say, it is a delicious dish (എന്നാൽ അതു് ഹൃദ്യമായ ഒരു ആഹാരമാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു) എന്നായിരുന്നു പി. കെ.-യുടെ മറുപടി. റഷ്യയിലെ സോഷ്യലിസ്റ്റ് വ്യവസ്ഥിതി വന്നാൽ നമ്മുടെ സാമുദായികമായ കഷ്ടതകളെല്ലാം തീരുമെന്നു ശക്തിയുക്തം പ്രസംഗിച്ച ഒരു പ്രസംഗകന്റെ അഭിപ്രായത്തെ വിമർശിച്ചുകൊണ്ടു പി. കെ. വ്യക്തികളുടെ സ്വഭാവവൈകല്യങ്ങളെയും ദുർമ്മാർഗ്ഗപ്രവണതകൾകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന നിരവധി സാമൂഹ്യാനർത്ഥങ്ങളെയും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടു ഈ കുഴപ്പങ്ങളെല്ലാം "ഒരു കഷണം റഷ്യ" കൊണ്ടു പരിഹരിക്കാമെന്നാണോ വിചാരിക്കുന്നതെന്നു ചോദിച്ചു.

* * * *

പി. കെ.-യുടെ പ്രസംഗങ്ങളിൽ കാണുന്ന നിർമ്മലമായ സാഹിത്യസംസ്കാരത്തെപ്പററി പ്രത്യേകം പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മികച്ച സാഹിത്യകാരന്മാർപോലും സംസാരഭാഷയിൽ അഥവാ വാചാപ്രസംഗങ്ങളിൽ ഭാഷാരീതിയുടെ മെച്ചം പരിപാലിച്ചുകൊണ്ടുപോകുവാൻ സാധിക്കാറില്ല. ചിലർ പ്രസംഗിക്കുമ്പോൾ അവരുടെ ഭാഷ, ഒരു പക്ഷേ സുവിദിതമായ അവരുടെ സാഹിത്യനായകത്വത്തിനുതന്നെ ബാധകമായി പരിണമിക്കുന്നതു കാണാം. അത്ര വിലക്ഷണമായിരിക്കും സംസാരഭാഷ. നേരെമറിച്ചു പി. കെ.-യുടെ സാഹിത്യപ്രതാപത്തിന്റെ മുഖ്യമുദ്രയായിതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗവും സംഭാഷണവുമായിരുന്നു. സരസ്വതീദേവിയുടെ വിലാസം ആ ജിഹ്വാതലത്തിൽ അനവരതമുണ്ടായിരുന്നു. ശബ്ദാലങ്കാരങ്ങളും അർത്ഥാ

ലങ്കാരങ്ങളും നിറഞ്ഞ വാഗ്വിലാസധോരണി അദ്ദേഹ
ത്തിന്റെ പ്രബന്ധങ്ങളെ എന്നപോലെ പ്രസംഗങ്ങളെയും
എല്ലായ്പ്പോഴും കമനീയമാക്കിത്തീർത്തു. വിശേഷിച്ചു സാ
ഹിത്യപ്രധാനമായ സദസ്സുകളിൽ ധാരാളം സഹൃദയന്മാരുടെ
സാന്നിദ്ധ്യം ഉണ്ടാകുന്ന അവസരത്തോടുകൂടി പ്രസംഗിക്കു
മ്പോഴാണ് പി. കെ.യുടെ സാഹിതീവിലാസം ഒന്നു വേറെ ത
ന്നെയായിരുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള സന്ദർഭങ്ങളിൽ പ്രസംഗം
കാലോചിതമായ അലങ്കാരധോരണികൊണ്ടും, ചമൽക്കാര
ജനകമായ പദപ്രയോഗസൗഷ്ഠവം കൊണ്ടും, സർവ്വോപരി
പ്രതിഭാഗാംഭീര്യവും സ്വാരസ്യവുമായ പ്രതിപാദനശൈലി
യുടെ മകരന്ദരസം കൊണ്ടും സഹൃദയന്മാരെ സാഹിത്യാമൃത
ത്തിലാറാടിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായിരുന്നു. കേരളസാഹിത്യപരി
ഷത്തിന്റെ മൂന്നു സമ്മേളനങ്ങളിൽ നടത്തിയിട്ടുള്ള അ
ദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗങ്ങൾ തന്നെ നോക്കുക. സാഹിത്യപഞ്ചാന
നന്റെ ഉഗ്രഗർജ്ജിതങ്ങളായിരുന്നു അവ. ചെങ്ങന്നൂർ
യോഗക്ഷേമസഭാസമ്മേളനത്തിൽവച്ച് 'കേരളതിലക'
കിരീടമുദ്ര സമ്മാനിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ "ശോണാചലത്തിൽ
വച്ച്" തന്നെ "സമുദ്ര"നാക്കിത്തീർത്ത സാമൂതിരി സമുദായ
ത്തിന്റെ പ്രഭാവാതിശയത്തെ പ്രകീർത്തിച്ചുകൊണ്ടാരംഭിച്ച
പ്രസംഗംപോലെ സാഹിത്യസുരഭിലങ്ങളായ എത്ര എത്ര
പ്രഭാഷണങ്ങളാണ് പി. കെ.യിൽനിന്നും വിനിർഗ്ഗളിച്ചിട്ടു
ള്ളത്"! മൂന്നു വ്യാഴവട്ടത്തിലധികം കാലമായി എത്ര പൊതു
പ്രസംഗമണ്ഡപങ്ങളിൽ, എത്രയെത്ര അദ്ധ്യക്ഷപീഠങ്ങളിൽ
എന്തെല്ലാം നിയമവാദരംഗങ്ങളിൽ നിന്നാണ് ഗംഭീരോദാ
രവും സാരസ്യവിജൃംഭിതവുമായ ആ വാഗ്വിലാസവീചിക

ളുടെ സാഹിത്യാൎത്ഥബോധകമായ മന്ദ്രാരവം സഹൃദയഹൃദയങ്ങളെ ആനന്ദനിൎവൃതിയിൽ ആമഗ്നമാക്കിയിട്ടില്ലാത്തതു്"!

അദ്ധ്യായം ൭

സംഭാഷണചാതുൎയ്യം.

അടുത്തതായി പി. കെ-യുടെ സംഭാഷണചാതുൎയ്യത്തെപ്പററിയാണു് വിമൎശിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നതു്. ഏതുസമയത്തേണമെങ്കിലും ഒരു സദസ്സിനെ മുഷിപ്പിക്കാതെ സംഭാഷണരസത്തിൽ മുഴുകിപ്പിക്കാനുള്ള കഴിവു് അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. ഏതു വിഷയത്തെപ്പററിയായാലും നവ്യവും നവനവവുമായ ആശയങ്ങൾ ഒരു പ്രത്യേകരീതിയിൽ പറഞ്ഞു ഫലിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിയും. വേദാന്തം, വ്യാകരണം, നിയമശാസ്ത്രം മുതലായ കഠിനവിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചായാലും, സാഹിത്യം, സംഗീതം, നൃത്തം തുടങ്ങിയ ലളിതകലകളെപ്പററി ആയാലും, ആത്മതത്വമീമാംസ, ധനതത്വശാസ്ത്രം, രാഷ്ട്രമീമാംസ ഇങ്ങിനെയുള്ള വൈജ്ഞാനികവിഷയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചായാലും, സ്വചിന്തിതങ്ങളായ സ്വാഭിപ്രായങ്ങളും വിശദാംശങ്ങളുമുള്ള ഒരു പണ്ഡിതനായിരുന്ന പി. കെ. സംഭാഷണമദ്ധ്യേ അവയുടെ പരിസ്ഫുരണങ്ങൾ സമയോചിതവും സരസവുമായ രീതിയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു. ചില പണ്ഡിതന്മാരുടെ

സംഭാഷണങ്ങളിൽ കാണുന്ന ശുഷ്കത പി. കെ.-യെ ലേശവും ബാധിച്ചില്ല. ആ പാണ്ഡിത്യവിലാസരംഗങ്ങളായിരുന്ന ഭാഷയുടെ രീതിയും ചമൽക്കാരവും അത്യന്തം ഹൃദയാകർഷകങ്ങളായിരുന്നു. ഏതു പ്രമേയത്തെയും സരസകോമളമാക്കുന്നതിനുപകരിക്കുന്ന ദൃഷ്ടാന്തകഥകളും, ഹൃദ്യഭാവനകളുംകൊണ്ട് സംഭാഷണം സമ്പന്നമായിരിക്കും. പഴയതും, പുതിയതും, രണ്ടും ഇടകലർന്നതും, നേരിട്ടനുഭവപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവയും സാങ്കല്പികങ്ങളുമായി നിരവധി സരസവ്യംഗ്യങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാഷണത്തിനിടയ്ക്കു നിരന്തരം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കും. ചിലപ്പോൾ ഒരു ശ്ലോകത്തിന്റെ അവതരണത്തോടുകൂടി ആയിരിക്കും ഒരു സരസരംഗം ആവിഷ്കൃതമാകുന്നത്. ചിലപ്പോൾ ഒരു മഹാഗ്രന്ഥകാരന്റെ വാചകങ്ങളുടെ ഉദ്ധരണത്തോടുകൂടി ആയിരിക്കും വ്യാഖ്യാനം ഉന്നയിക്കപ്പെടുന്നത്. ആരംഭത്തിൽ അതിന്റെ ഉദ്ദേശം പൂർണ്ണമായി ശ്രോതാവു ഗ്രഹിച്ചില്ലെന്നു വരാം. ക്രമേണ സന്ദർഭചിത്രം സ്ഫുരിച്ചുതുടങ്ങും. ഒടുവിൽ അതിന് ഒരു പരിണാമപ്പുഷ്ടി ഉണ്ടായിരിക്കും. പ്രതിപാദ്യസംഗതിയുമായുള്ള ബന്ധം ശ്രോതാക്കൾ ഝടിതി ഗ്രഹിക്കുന്നു, അവരുടെ ഹൃദയം ചമൽക്കാരരസത്തിൽ ആമഗ്നമാകുന്നു. ഹർഷാരവം മുഴങ്ങുന്നു. സൗഹൃദസദസ്സു മുഴുവൻ പി. കെ.-യ്ക്കു വശീഭവിച്ചുകഴിയുന്നു. കാളിദാസന്റെ ഉപമകളുടെ സാരസ്യമാണ് പി. കെ. ദൃഷ്ടാന്തകഥകളെ പ്രതിപാദ്യവുമായി ഘടിപ്പിച്ചുപറയുമ്പോൾ ശ്രോതാവിനു അനുഭവപ്പെടുന്നത്. പ്രതിപാദ്യത്തെ ഹൃദ്യവും സ്ഫുടവുമാക്കിത്തീർക്കാൻ അസാമാന്യമായ ശക്തി ആവശ്യമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാഷണപാടവത്തിൽ, അവ നാനാവർണ്ണപ്രക

കങ്ങളുമായ ദീപാളികളെപ്പോലെ പരിസരങ്ങളെ പ്രശോഭിപ്പിച്ചും സ്വയംപ്രകാശിച്ചും വിലസുന്നു.

സംഭാഷണത്തിൽ സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളുടെ ഉദ്ധാരണം ധാരാളമാണു്. എന്നാൽ പി. കെ. ഉദ്ധരിച്ചുവന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കേവലം നീതിസാരങ്ങളായിരുന്നില്ല. തത്ത്വപ്രതിപാദനമോ നീതികഥനമോ അന്തർഭവിച്ചിരിക്കാമെങ്കിലും ഫലിതമയമായ പശ്ചാത്തലത്തിലൂടെ ആയിരിക്കും അവയുടെ അവതരണം. 'സർവ്വേ ഗുണാഃ കാഞ്ചനമാശ്രയന്തി' എന്ന ശ്ലോകമാണല്ലോ ധനത്തിന്റെ മഹിമയെ ദ്യോതിപ്പിക്കുവാൻ സാധാരണപണ്ഡിതന്മാർ ഉദ്ധരിക്കാറുള്ളതു്. എന്നാൽ പി. കെ.യുടെ ശ്ലോകം അതായിരിക്കയില്ല. ധനമില്ലാത്തവനെ ഭൃത്യന്മാർ അനുസരിക്കാത്തതും, മാതാവു് നിന്ദിക്കുന്നതും, പിതാവു് അഭിനന്ദിക്കാത്തതും ഒടുവിൽ ഭാര്യ ആലിംഗനം ചെയ്യാൻ വിസമ്മതിക്കുന്നതുമായ അവസ്ഥകളെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതായിരിക്കും പി. കെ. ഉദ്ധരിക്കുന്ന പദ്യം. അല്ലെങ്കിൽ 'പാട്ടുകേട്ടാൽ ശുദ്ധവൈശ്യം പട്ടിണിയായ് കിടക്കണമോ?" എന്നു തുടങ്ങുന്ന കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ വരികളായിരിക്കും ഉദ്ധരിക്കുന്നതു്. സാഹിത്യകാരന്മാർ തമ്മിലുള്ള മത്സരങ്ങളെപ്പറ്റി പറയുന്ന ഘട്ടത്തിൽ "യാചകോ യാചകം ദൃഷ്ട്വാ ശ്വാനവൽ ഗുർഘുരായതേ" എന്ന വരികളെക്കൊണ്ടായിരിക്കും പി. കെ. അതിന്റെ അപഹാസ്യതയെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നതു്.

സാരസ്യവും പ്രസന്നതയും പി. കെ.യുടെ സംഭാഷണത്തിന്റെ ജീവാംശങ്ങൾ തന്നെയാണു്. ഇവ ഏറെക്കുറെ ഹൃദയങ്ങളുടെ പ്രതിഫലനങ്ങളുമായിരുന്നു. ഈ പ്രസ

നന്മയും സൗന്ദര്യവും മുഖത്തു് എപ്പോഴും പ്രകാശിക്കുന്നതു കാണാം. ഏറ്റവും വിഷമകരമായ സന്ദർഭങ്ങളിൽപോലും മാനസികമായ ഒരു ചലിതഭാവം അദ്ദേഹത്തെ ബാധിച്ചിരുന്നില്ല. ഒരു സന്ദർഭം സ്മരണയിൽവരുന്നു. ഇലക്ഷൻ-ലെ ഉൽക്കണ്ഠാകുലമായ തിരഞ്ഞെടുപ്പു വൃത്താന്തങ്ങൾക്കിടയ്ക്കു് അദ്ദേഹം ഒരു ദിവസം ഞങ്ങൾ ഏതാനും പേരോടൊപ്പം കുട്ടനാട്ടിലെ സമ്മതിദായക കേന്ദ്രങ്ങൾസന്ദർശിക്കാൻ മോട്ടോർബോട്ടിൽ യാത്രചെയ്യുകയായിരുന്നു, പല സ്ഥലങ്ങളിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിയോഗിക്കു ലഭ്യമായിരുന്ന കൂടുതൽ സ്വാധീനശക്തികളെപ്പറ്റി അറിഞ്ഞു യാത്രാസംഘം കുറെയൊക്കെ നിരുത്സാഹരായിട്ടാണു സഞ്ചരിച്ചിരുന്നതു്. ബോട്ടിൽ "സ്പിരിറ്റ്"നോക്കി കേന്ദ്രമായവർ, കുട്ടൻ കേശവൻ, വക്കീൽ വർക്കി എന്നിങ്ങനെ ഇരട്ടപ്പേരുകൾ വായിച്ചു് എല്ലാവരും മുഷിഞ്ഞിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു ഒരുപക്ഷേ സംഭവിച്ചേക്കാവുന്ന പരാജയത്തെ ഓർത്തു ഞങ്ങൾക്കു സാരമായ കണ്ഠിതവും മ്ലാനതയുമുണ്ടായിരുന്നു. ഇ. വി.യുടെ സാന്നിദ്ധ്യംകൂടി ബോട്ടിലുണ്ടായിരുന്നിട്ടും ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിന്റെ മ്ലാനത പരിഹൃതമായിരുന്നില്ല. പി. കെ. പ്രസന്നവദനനായിക്കാണപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം ഒരു ചാരുകസാലയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടു ബോട്ടിന്റെ "സ്പിരിറ്റ്" നോക്കുകയാണു്. അതിനിടയ്ക്കു പൊടുന്നനെ മൂക്കുകണ്ണാടി നെറ്റിത്തടത്തിലേക്കു പൊക്കിവച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു ചോദ്യം. "ആകട്ടെ, നിങ്ങൾക്കാർക്കെങ്കിലും മെഡോസിന്റെ ഇരട്ടപ്പേരറിയാമോ?" അറിവില്ലെന്നു് ഇ. വി-യും സമ്മതിച്ചു.

പി. കെ. തുടരുകയാണു്:

“എന്നാൽ പഞ്ചേന്ദ്രോപാഖ്യാനം ഇതിങ്കൽ ഇന്ദ്രൻ തന്നെ ഇരട്ടപ്പേർചൊല്ലി സ്വന്തംപേര് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്”. “ഇന്ദ്രൻഇന്ദ്രൻ എന്ന ലോകപ്രസിദ്ധൻ ഞാൻ മാഹാവിഭൻ, മറ്റുമ്പിമ്പാനന്ന നാമത്ത ഗ്രഹിക്കാത്തവരായില്ല.” എന്നിങ്ങനെ ഇന്ദ്രസേനയുടെ മുമ്പിൽ ഇന്ദ്രൻതന്നെ മൊഴികൊടുത്തിട്ടുള്ളതിൽനിന്നും ‘ഇന്ദ്രൻഇന്ദ്രൻ’ എന്നായിരുന്നു ഇന്ദ്രന്റെ പൂർണ്ണമായ പേര് എന്നു മനസ്സിലാക്കാം. നമ്മുടെ വോട്ടേഴ്സ്‌ലിസ്റ്റിലെ ഗോവിന്ദൻഗോവിന്ദൻ, വർക്കിവർക്കി എന്നിവരെപ്പോലെ.”

ബോട്ടിലെ ഡ്രൈവർമുതല്പേരും സകലരും ചിരിച്ചു. ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിന്റെ ക്ലാന്തത ആനന്ദത്തിലേക്കു മാറി. പി. കെ-യുടെ പ്രസന്നത എല്ലാവരിലും പകർന്നു.

അവസാനകാലത്തു രോഗബാധിതനായി ശയ്യ യിൽ കിടന്നപ്പോഴും ഈ സ്വഭാവം അദ്ദേഹത്തിനെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞില്ല. കാലിൽ ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്തതിന്റെ പിറ്റേ ദിവസം കാണാൻചെന്ന ഒരു സുഹൃത്തിനോട് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു “ഞാനിപ്പോൾ അകാലിയും സിക്കുകാരനുമാണ്” എന്നായിരുന്നു. അക്കാലത്തു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള മറ്റുപല ഫലിതങ്ങളും ഉണ്ട്. പി. കെ-യെപ്പോലെ സ്വാഭാവികമായി തന്നെ പ്രസന്നാധിഷ്ഠിതന്മാരല്ലാത്തവർ ഇപ്രകാരമുള്ള ഘട്ടങ്ങളിൽ ഇതുപോലെ ഫലിതോക്തികൾ ആലോചിക്കുകയോ പറയുന്നതിനു സാധിക്കുകയോ ചെയ്യുകയില്ല.

സ്വകീയമായ മനോഭാവത്തെ ശ്രോതാക്കളിലേക്കു സംക്രമിപ്പിക്കുവാൻ കഴിവുള്ള സംഭാഷകനാണ് സംഭാഷണകലയിൽ സമർത്ഥനെന്നു പറയേണ്ടത്. പി. കെ. ഈ സംഗതിയിൽ വിജയിയായിരുന്നുവെന്നുള്ളതിനു അനേകം

ട്ടുസ്ഥാനങ്ങളുണ്ടു്. കോട്ടയത്തു് അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം ആരംഭിച്ച കാലത്തു് എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ അവിടെ ചെല്ലുമ്പോഴൊക്കെ പി. കെ.-യെ വരുത്തി കുറെസമയം സംസാരിക്കുക പതിവായിരുന്നു. ഒരവസരത്തിൽ കോയിത്തമ്പുരാന്് ചെറുതായ തലവേദനയും ഒരുകപ്പാടെ അസ്വാസ്ഥ്യവും ഉണ്ടായിരുന്നു. സംഭാഷണമദ്ധ്യേ ആ വസ്തുത പി. കെ.-യോടു് അദ്ദേഹം പറയുകയുംചെയ്തു. മേശപ്പുറത്തു കിടന്നിരുന്ന ശാകുന്തളം തർജ്ജമ (വലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ) പി. കെ. കയ്യിലെടുത്തു് അതിലെ ആദ്യത്തെ ശ്ലോകം തിരുമേനി കേൾക്കെ വായിച്ചു. പൂർവാർദ്ധത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ 'ശബ്ദസ്വത്തായ വാനം' എന്നതിനുപകരം 'ശബ്ദസ്വൽത്താന്റെ വായും' എന്നാണു് പി. കെ. വായിച്ചതു്.

കോയിത്തമ്പുരാൻ—എന്തു്, നാരായണപിള്ള ശബ്ദസ്വൽത്താന്റെ വായോ?

പി. കെ.—അതെ. അതായിരിക്കും 'ശബ്ദസ്വത്തായവാനം' എന്നതിനേക്കാൾ ഭേദം.

കോയിത്തമ്പുരാൻ—അർത്ഥമോ?

പി. കെ.—ശബ്ദസ്വൽത്താൻ=വാക്കിന്റെ സുൽത്താൻ, ബ്രഹ്മാവു്, ബ്രഹ്മാവിന്റെ വായ്, സരസ്വതി.

പി. കെ.-യുടെ ഈ കൃതിവ്യാഖ്യാനം തമ്പുരാനെ വളരെ രസിപ്പിച്ചു. 'ശബ്ദസ്വത്തായവാനം' എന്ന പ്രയോഗം മലയാളതർജ്ജമയിൽ ചെയ്തതിന്റെ അസ്വാരസ്യബോധം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിലും എത്രയൊക്കെയോ ഉണ്ടായിരുന്നു. പി. കെ.-യുടെ വ്യാഖ്യാനരീതിയുടെ പോക്കു് കേട്ടു് തമ്പുരാൻ ഉടനെ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

"നാരായണപിള്ളേ, എന്റെ തലവേദന പമ്പകടന്നു"

പണ്ഡിതന്മാരോടു സംസാരിക്കുമ്പോൾ അവൎക്കനുസ
രണമായ രീതിയിൽ സംഭാഷണത്തിന്റെ രീതി തിരിച്ചു
കൊണ്ടുപോകുന്നതിന്നു അദ്ദേഹം വിദഗ്ദ്ധനായിരുന്നു.
ശ്രീ. സാംബശിവശാസ്ത്രികൾ, നവരാത്രി വിദ്വൽസദസ്സിൽ
ശാസ്ത്രവാദങ്ങൾനടത്തിയിരുന്ന ഒരു വിദേശീയ പണ്ഡി
തനെ — അദ്ദേഹം ഒരു ശാസ്ത്രിയായിരുന്നു — ഒരിക്കൽ പി.
കെ-യ്ക്കു പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തു. "അയ്യോ ശാസ്ത്രി
ണോ ശാസ്ത്രിണോ മതേ"] എന്നുള്ള ഉൽഘോഷണത്തോടു
കൂടിയാണു് പി. കെ. ശാസ്ത്രിയെ സ്വാഗതം ചെയ്തതു്. ശാ
സ്ത്രിക്കു് വിവക്ഷിതത്തിൽ യാതൊരു പിടിയും കിട്ടാതിരുന്നു,
അഥവാ സന്ദൎഭോചിതമായ മറുപടി തോന്നാതിരുന്നു, മൌ
നമായി നിന്നതേ ഉള്ളു. പരക്കെ കണ്ടു പി. കെ. ഇപ്രകാരം
പറഞ്ഞു. "അല്ലയോ ശാസ്ത്രിമഹാനുഭാവ! ഉങ്ങളുടെ (മാ)
യോഗ്യതയാകിറ അസ്ത്രത്തെ സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടു്" എങ്ങ
ളെ ജയിപ്പതിക്കാക വന്തിരുക്കിറീർകളാ"* ഇതുകേട്ടപ്പോൾ
"ആ വിദേശീയപണ്ഡിതന്നുണ്ടായ സന്തോഷവും ബഹുമാ
നവും വാചാമഗോചരമായിരുന്നു" എന്നാണു് ആ രംഗത്തെ
പ്പറ്റി ശ്രീ: സാംബശിവശാസ്ത്രികൾ ഒരു കുറിപ്പിൽ രേഖ
പ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതു്. തൎജ്ജിമകളെപ്പറ്റി ഒരിക്കൽ അദ്ദേ
ഹം പറഞ്ഞതു്, അവ ഗ്യാസ്ബാഗായ സോഡാവാട്ടർപോലെ
യാണെന്നാണു്. മാതൃകയുടെ യഥാൎത്ഥസ്വരൂപം വിശദീകരി
ക്കാൻ, അതു് തിരുവിതാംകൂർ സൎക്കാർ ത്രാപ്പാപ്പോലെയാ

---

* അല്ലയോ ശാസ്ത്രികളേ നിങ്ങളുടെ (യോഗ്യത) ആകുന്ന
അസ്ത്രംകൊണ്ടു (ഞങ്ങളെ എതിൎക്കുവാൻ) വന്നിരിക്കയാണോ എന്നു
തോന്നുന്നു

ണ്ടെന്നു പറയുകയുണ്ടായി. ഗാർമ്മെൻറുകണങ്ങൾക്കും എല്ലാം
സ്ക്കാർ ശുപായാതിഥ്യം കൂട്ടുന്നതെങ്കിലും അംഗങ്ങ
ളെ നാണയം ഒട്ടും കാണുന്നില്ല. അഥവാ അതില്ലെ
ങ്കിലും ഉണ്ട്. അങ്ങിനെയാണ് മായയും എന്നു വിവക്ഷ.

അങ്ങിനെ വശമായിരുന്ന സാഹിത്യഭാഗങ്ങളിൽനിന്നു,
സന്ദർഭാനുസരണമുള്ള സരസോദാഹരണങ്ങൾകൊണ്ടു ശ്രോ
താക്കളെ രസിപ്പിക്കുവാൻ പി. കെ-യുടെ അസാമാന്യമായ
ഓർമ്മശക്തി അത്യന്തം ഉപകരിച്ചുപോന്നു. വിശേഷിച്ച്
നമ്പ്യാരുടെ കവിതകളിൽനിന്നും അദ്ദേഹത്തിന്നു തോന്നി
യിരുന്ന രസകരമായ ഭാഗങ്ങൾ ആ സംഭാഷണത്തിൽ
നിരന്തരം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുവന്നു. തെളിഞ്ഞ ഹൃദയത്തോടും,
നിറഞ്ഞ ആഹ്ലാദരസത്തോടും സരസമായ അംഗവി
ക്ഷേപങ്ങളോടുംകൂടി പി. കെ. നമ്പ്യാരുടെ തുള്ളൽപ്പാട്ടുകൾ
ചിലയിടം ഉച്ചത്തിൽ ചൊല്ലിക്കൊണ്ടു സംഭാഷണത്തെ
രസകരമാക്കിക്കൊടുക്കുന്ന രംഗങ്ങൾ ശ്രവിച്ചിട്ടുള്ളവർക്ക്
അവ ഒരിക്കലും വിസ്മരിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല.

പി. കെ. യുടെ സംഭാഷണത്തിനിടയ്ക്കു ആവിർഭ
വിച്ചു വരുന്ന വിഷയങ്ങളുടെ വൈവിധ്യം പ്രസ്താവയോഗ്യമായിരി
ക്കുന്നു. വേദാന്തംമുതൽ തുള്ളൽകൃതികൾവരെയുള്ള ഏതൊരു
വിജ്ഞാനശാഖയെപ്പറ്റിയും പ്രാമാണികമായ അഭിപ്രായം
പറയുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്നു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. സാഹിത്യം,
സമുദായശാസ്ത്രം, ചരിത്രം, രസതന്ത്രം, വ്യാകരണം, അർത്ഥ
ശാസ്ത്രം, നിയമശാസ്ത്രം എന്നിങ്ങനെ എല്ലാ വിഷയത്തെപ്പ
റ്റിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാഷണത്തിനിടയ്ക്കു പ്രകടിത
മായിക്കൊണ്ടിരുന്ന അഭിപ്രായങ്ങൾ വളരെ ശ്രദ്ധേയമായി

ന്നു. ഒരുപക്ഷേ വിവിധവിഷയങ്ങളിൽ ഇതിനോടകം പാണ്ഡിത്യമുള്ള ആളുകളെ ധാരാളമായി കണ്ടേക്കാമെങ്കിലും ആ പാണ്ഡിത്യം ഇത്ര സരസമായ ഒരു സംഭാഷണരീതിയോടു ഒത്തിണങ്ങി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതിന്റെ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ ചുരുക്കമാണ്. “അറിഞ്ഞിരുന്ന കാര്യങ്ങളോ അപാരം; പറഞ്ഞരീതിയാകട്ടെ അനനുകരണീയവും” എന്നുള്ള പ്രസ്താവന പി. കെ.യെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വളരെ പരമാർത്ഥമാണ്.

പി. കെ.യോട് അടുത്തു പെരുമാറിയിട്ടുള്ളവർക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാരസ്യശീലവും സംഭാഷണചാതുര്യവും ഒരിക്കലും വിസ്മരിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. ഇത്ര സജീവമായ ഒരു വിഗ്രഹം വളരെ ചുരുക്കമായേ സ്മരണകളിൽ തങ്ങിനില്ക്കുകയുള്ളൂ. ഒരു ശിഷ്യപ്രധാനിയുടെ (ശ്രീ: എ. എൻ. പണിക്കർ) ഹൃദയംഗമമായ സ്മരണയെ ഈ അവസരത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളുന്നു:—

“അദ്ദേഹം എന്റെ മുൻപിൽ ഇതാ നിൽക്കുന്നു. ആ മുഖം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാഹിത്യത്തെപ്പോലെതന്നെ മനോഹരമായതാണ്. ഒട്ടു മാറ്റമില്ലാത്തതാണ്. നവരസങ്ങളും അതിലുണ്ട്. സദായും മനോഹരവും ശാന്തവുമാണെങ്കിലും ഹാസ്യച്ഛവി തെളിവിലുണ്ട്. എന്നാൽ ശാഠ്യത്തിനു കുറവില്ല. അതും സഹജമാണ്. ആ ‘കേരളീയ മന്ദഹാസം’ ആർക്കു മറക്കുവാൻ കഴിയും? ഫലിതരസത്തിന്റെ മഴ, തുള്ളിപ്പുറപ്പെടാതെ കെട്ടിനിറുത്തിയ മടയുടെ മുറയാണെന്നു തോന്നും. തുറന്നുവിട്ടാൽ ചിലപ്പോൾ കുഴപ്പമാണ്.

‘അറിയാത്ത മഹാമൂഢൻ തെളിവാക്കു പറഞ്ഞെന്നാൽ
എറിഞ്ഞു കലശിക്കുമെന്നറിഞ്ഞുകൊൾവിനെല്ലാരും’

എന്നു പറഞ്ഞ സ്വന്തം അയൽക്കാരനായ നമ്പ്യാരുടെ ഭാവരസമല്ലയോ അതു? പി. കെ.യുടെ കഥയോടൊപ്പം പണ്ടത്തെ

‘ദേവനാരായണ’ സാഹിത്യസർവ്വസ്വം കാണുക. തുഞ്ചത്തച്ഛൻ അവിടെയുണ്ട്. സാരസ്യപീയൂഷധാരാസർവ്വസ്വമായ ശ്രുതികളതി ലൗകികത്തിന്റെ കലർപ്പില്ലാത്ത കൈരളീഗാനമധുധാരകളെ, പരമഭക്തി യാകുന്ന കേദാരത്തിൽ സദാകാലം പ്രവഹിച്ച് മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ ഐഹികാമുഷ്മികജീവിതത്തെ ഫലപ്രദമാക്കി ആനന്ദിപ്പിക്കുന്നു. സൌന്ദര്യാവബോധാത്മകമായ് ചെറിയ താനവർഗ്ഗങ്ങളെ തെളി ച്ചുകാണിച്ചുകൊണ്ടും, കേരളീയർക്ക് ഗീർവ്വാണലോകത്തിലും ഗണ്യമാ യ സ്ഥാനം സമ്പാദിച്ച് ശാശ്വതമായ ‘‘ആതുരാരോഗ്യസൗഖ്യ’’ ങ്ങളെ പ്രദാനം ചെയ്ത വൈയാകരണമന്ധാദ്ധ്യാപനിധാനം കാവ്യ പാരാവാരപാരംഗതനും, ഭാഗവതാന്തഃസാരജ്ഞനുമായ മേല്പുത്തൂർ ഭട്ട തിരിയെയും അവിടെക്കാണാം. കേട്ടുകേൾപ്പെട്ട സംസ്കൃതത്തിനിട യ്ക്ക് ‘പാരകേരളഭാഷയുടെ ‘പത്രത്തെ’ വെളിപ്പെടുത്തിക്കാണിച്ചു ജനങ്ങളുടെ നടുവിലുള്ള ദോഷവർഗ്ഗങ്ങളെ എടുത്തുവിളമ്പി അവരെ രസിപ്പിച്ചു നന്നാക്കി, ഭാഷയ്ക്കു ഭംഗിയും ആയവും പുണ ത്വം വരുത്തിക്കൊടുത്ത കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരെയോ? ഇലത്താളവും തൊപ്പിമദ്ദളവുമായി ഇരിക്കുന്നതും കാണാം. ഇവരെ എല്ലാവരെയും ഒരു മനോജ്ഞസമ്മേളനമായ് പി. കെ. നാരായ ണപിള്ള. പാണ്ഡിത്യം, ഫലിതം, ആഭിജാത്യം (പൌരുഷമെന്നു പറ ഞ്ഞാൽ പോരാ) ഇവയൊക്കെയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശൈലി യിലുംമുഖത്തും വിളങ്ങിനിന്നിരുന്നത്. ആ വദനംതന്നെ ‘ആലോചനാമൃത’മാണ്. സംഗീതത്തിലും ഒട്ടും കുറവില്ല. രാഗം മൂളുക, കഥകളിപ്പാട്ടുപാടുക ഇതൊക്കെ പൃഥക്കം പല അവസര ങ്ങളിൽ തന്റെ മനസ്സിനിണങ്ങിയവരോടെ നടക്ക് ഇരിക്കു മ്പോഴും എത്ര ഭംഗിയായിട്ട് നടത്തുമായിരുന്നു! തുള്ളൽപാട്ടിന്റെ കഥ പറയാനില്ല. നമ്പ്യാരുടെ പിരിയാത്ത ചങ്ങാതി. മറ്റു ള്ളവരൊക്കെ—എന്നുവച്ചാൽ ഋഗ്വേദത്തിലെ മന്ത്രകർത്താക്കളായ കവികൾ മുതൽ മലയാളത്തിലെ മഹിമയേറിയ മഹാന്മാർവരെ—

ഗൗരവഭാവവും ആവശ്യാനുസരണം അതിനിടെ മുൻപിൽ നിൽക്കും. "രാമപ്പുത്തന്റെ മകനെ കഴുത്തറുക്കാനായി മലന്തി ക്കെട്ടി" എന്നു തുടങ്ങിയാൽ ചിലപ്പോൾ "ഇതരോപാസ്യമിദം സർവം" വരെ ചൊന്നു നിൽക്കും. പാണിനി, വ്യാസൻ മുതലായ വർ സദാ സഹചാരികളാണ്. വാല്മീകി ആരാധനാമൂർത്തിയാണ്. ഇങ്ങനെ നിരന്തര ഒരു ബന്ധനം—ഇഷ്ടാനുസരണം സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടി വിനിയോഗിക്കുവാൻ ഒരുവൻ വല്ലവർക്കും സുലഭമായി കിട്ടിയിരുന്നോ എന്നു സംശയമാണ്.

"സംഭാഷണത്തിൽ പി. കെ.-യുടെ ചാതുര്യം അത്ഭുതാവഹമായിരുന്നു. ഈ വിഷയത്തിൽ അദ്ദേഹത്തോടെതിരു നിൽക്കുവാൻ യോഗ്യതയുള്ളവർ ഇന്നില്ലെന്നാണ്. ഗംഭീരപ്രസംഗങ്ങളെപ്പറ്റിയല്ല പറയുന്നത്. വട്ടത്തിൽ കൂടിയിരുന്നുള്ള വർത്തമാനം, അരമണിക്കൂർ നേരത്തെ വർത്തമാനം, ആവശ്യമായത്ര കുസൃതിപ്രാ ങ്ങൾക്കും ഉപയോഗപ്രദമാണ്. ആംഗലഭാഷയിൽ പ്രസിദ്ധനായ ഡാക്ടർ ജോൺസനോടുപമിക്കത്തക്ക ഒരു സാഹിത്യമല്ലന്നായിരുന്നു പി. കെ. ഏതു വിഷയത്തിലും തർക്കമില്ല. എപ്പോഴും തയ്യാറാണ്. ആരെയും മടക്കും. എല്ലാവരെയും ചിരിപ്പിച്ചു കൈകൊട്ടിക്കും. താനും ചിരിക്കും. മറ്റുള്ളവർക്ക് അറിവും രസവും ഒരേ സമയത്തു ലഭിക്കും."

ഒരു ചാതുരികതയെക്കാൾ ഹൃദയംഗമതയായിരുന്നു പി. കെ.-യുടെ സംഭാഷണത്തിന്റെ പ്രത്യേകത്വം. ആത്മാർത്ഥമായിട്ടുള്ളതല്ലാതെ നാടകീയമായി അതിൽ ഒന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. സംഭാഷണത്തിൽ ഹൃദയംതുറന്നുള്ള പോക്ക് എല്ലാവരുടെയും കാര്യത്തിൽ സ്വസാദ്ധ്യമായിട്ടുള്ളതല്ല. വിശേഷിച്ചു പരിഷ്കൃതജനസമൂഹമായതിൽ ഇത്തരം സംഭാഷണത്തെക്കാൾ തന്ത്രനിപുണമായവാചകങ്ങൾ കൂടുതൽ ആവശ്യമായിരിക്കുന്നു. ഉള്ളതുപലതും മറച്ചുവച്ചും, ഇല്ലാത്തതു മോടിപ്പിച്ചും

സംസാരിക്കുന്നവരാണ് സ്വകാര്യജീവിതത്തിൽ പ്രായേണ ശോഭിക്കാറുള്ളൂ". പി. കെ. 'വാചംയമിത്വ'ത്തിൽ അപടുവായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ അതു രണ്ടാം ഭാഷയിൽമാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. സുഹൃൽസദസ്സുകളിൽ 'വാവദൂക'നാകുന്നതായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവം. സംഭാഷണരസത്തിൽ ലയിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ അന്യരുടെ സൗകര്യങ്ങളിൽ അത്ര വലിയ ശ്രദ്ധയില്ലാതെ സംഭാഷണത്തിൽ മുഴുകുകയായിരുന്ന പതിവ്. ആ പാണ്ഡിത്യവും പരിഹാസവും സദസ്യരിൽ ചിലർക്കു ക്ലേശമായി അനുഭവപ്പെട്ടു എന്നും വരാം. അതു് പി. കെ. അറിയാറുമില്ല. സങ്കടമായ ഒരു പരമാർത്ഥമിരിക്കുന്നതിന് എന്നാണദ്ദേഹത്തിന്റെ മനോഭാവം. അതിനാൽ വളരെ ശത്രുക്കളുണ്ടായിരുന്നു. ചില പെൻഷൻ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ സന്നിഹിതരായിരുന്ന ഒരു ഗൃഹസദസ്സിൽവെച്ചു 'പെൻഷൻജരാകരന്മാർ' എന്ന പദം അദ്ദേഹം പ്രയോഗിക്കയുണ്ടായി. അതു് പലരെയും നീരസപ്പെടുത്തിയെങ്കിലും കോപം പദപ്രയോഗത്തിലുള്ള രസംകൊണ്ടു മാറ്റൊന്നും ആ അവസരത്തിൽ പി. കെ.-യ്ക്കു പരിഹാസനാൾവരുമായിരുന്നിരിക്കയില്ല.

പാശ്ചാത്യമനോഭാവക്കാരായ സമുദായനേതാക്കന്മാരും രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകന്മാരും സാധാരണ ഇംഗ്ലീഷിലുള്ള സംഭാഷണത്തിലല്ല ആസ്വദിക്കാറുള്ളൂ". സംഭാഷണം ചെയ്യുവാൻ 'അയാരെട്ടു'കൊണ്ടാണ് അവർ ഗൃഹപ്രവേശം ചെയ്യാറുള്ളൂ". വാക്കുകളും വാചകങ്ങളും മുൻകൂട്ടി നിശ്ചയിച്ചു വച്ചിരുന്നതുപോലെ തോന്നിക്കും. അഭിപ്രായങ്ങൾ കാലേകൂട്ടി "ഉപാഖ്യാനിച്ചിരിക്കും." അങ്ങനെയൊക്കെയല്ലെങ്കിൽ

രോവർ ആക്ഷേപക്കാരെക്കൊണ്ടും വിമർശകന്മാരെക്കൊണ്ടും വിവാദപ്രിയന്മാരാ
ക്കളോ എന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. പി. കെ. യെ പൊതുജനാഭി
മാനി ആയിരുന്നെങ്കിലും സംഭാഷണരംഗങ്ങളിൽ മേൽപ്പ
റഞ്ഞ ഒരു കൂട്ടരുടെ ... ഉപാസകന്മാരെ
വശംവദനാക്കുകയോ ചെയ്തില്ല. സ്വാഭാവികമായ അഭിപ്രായ
പ്രകടനത്തിനെ എന്തെങ്കിലും ശക്തി നിയന്ത്രിച്ചിരുന്നു
വെങ്കിൽ അതു് ആത്മാഭിമാനത്തിന്റെ പ്രേരണാബലം മാത്രമാ
യിരുന്നു. പറയുന്നതു യുക്തിപൂർവ്വമായിരിക്കുക; ലോകനീതി
ക്കനുസരിച്ചായിരിക്കുക; പ്രാമാണികമായിരിക്കുക; ഇത്രയും
കൊണ്ടു തന്റെ സംഭാഷണത്തിൽ വല്ല കുറവും ഉണ്ടായി
രുന്നുവെന്നു സംശയം ജനിപ്പിക്കുന്ന സംഗതികൾ. എന്നാൽ
ഇത്തരം നിബന്ധനകളോ മുൻകരുതലുകളോ ... നിയന്ത്രണങ്ങളല്ല ...
നേരിടിച്ചു്, ... സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ
വൈശിഷ്ട്യത്തെ ... നിയന്ത്രണങ്ങളെ ...
കിട്ടിയ സംഭാഷണരംഗങ്ങളിൽ സ്വാതന്ത്ര്യബോധത്തിന്റെ
സ്വരമാധുര്യത്തെ സാധിച്ചുവന്നു. ... ത്തി
ന്റെ ... സംഭാഷണം സവി
ശേഷം പുരോഗമിച്ചു.

ഈ രീതി സംഭാഷണത്തിന്റെ ശ്രാവ്യതയും സമ്പ
ന്നതയും വളരെ വർദ്ധിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ പരസ്യമായിപ്പറ
യാത്ത മാച്ചുവെച്ചിരുന്ന പല അഭിപ്രായങ്ങളും
സംഭാഷണത്തിലൂടെ പൊന്തിപ്പുറപ്പെടുകയും പല
തെറ്റിദ്ധാരണകൾക്കിടയാക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്.

സംഭാഷണമദ്ധ്യേ പി. കെ-യുടെ ചിരി വളരെ പ്രസി
ദ്ധമാണു്. ഏതു ഭാഗമായി ചിരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ

ങ്ങളായിരുന്ന കഴിവ് അന്യാദൃശമായിരുന്നു. അതു ഹൃദയ ശൈഥില്യത്തെ പ്രദർശിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ ആ ചിരി കേവലം കാപട്യമില്ലാത്തതായിരുന്നില്ല. ചിലപ്പോഴും അതിൽ പരിഹാസത്തിന്റെ തീക്ഷ്ണശസ്ത്രങ്ങളും ഉൾക്കൊണ്ടിരുന്നു. ചില കേന്ദ്രങ്ങളിൽ അവ ദൃഢമായിത്തറയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ ഇവയൊന്നും കരുതിക്കൂട്ടിയുള്ള പ്രയോഗങ്ങളല്ലായിരുന്നു; സംഭാഷണാവസരത്തിനൊപ്പം സ്വാഭാവികമായി പുറപ്പെട്ടിരുന്നവയെന്നല്ലാതെ ഞെരിപ്പിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടുള്ള കൃത്രിമകാഠിന്യം ലേശവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. പക്ഷേ പി. കെ.-യുടെ ചിരി പലരെയും വേദനിപ്പിച്ചു. അതിനകമ്പടി സേവിച്ചു വാക്കുകളും ഭാവങ്ങളും പലരെയും അസ്വസ്ഥരാക്കി. എന്തിലും സ്ഫുടതയായിരുന്നു ആ ചിരിയുടെ സാധാരണ ലക്ഷണം. അതിന്റെ സാരസ്യം പ്രതിയോഗികൾക്കുപോലും സ്വാഗതാർഹമായിരുന്നു. പലരും അതിനെ ഭയപ്പെട്ടിരുന്നവെങ്കിലും ആരും അതിനെ വെറുത്തിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷയിൽത്തന്നെ പറഞ്ഞാൽ അതു 'ഖേദാന്തത്തിലും മോദാന്തർഗത'മായിരുന്നു. പി. കെ.-യുടെ സുപ്രസന്നമായ ചിരിയെപ്പറ്റി ശ്രീ: മള്ളൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള ഒരു പ്രസംഗത്തിൽ ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചു. "പി. കെ.-യുടെ ചിരി മറക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ? അതുപോലെ ഒന്നു ചിരിക്കുവാൻ ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ആരെങ്കിലുമുണ്ടോ? പുച്ഛിച്ചാണോ" പി. കെ. ചിരിച്ചുകൊണ്ടേ പ്രതിയോഗി പറ്റൂ. വാത്സല്യത്തോടുകൂടിയാണെങ്കിൽ ഒരാറും അതിൽ ഒലിച്ചുപോകും."

പരിഹാസരസം എത്രമുന്നിട്ടുനിന്നാലും പക്ഷപാതം പി. കെ.-യ്ക്കു ലേശവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. പരിഹാസ

ത്തിൽ കമറയയാകക ദൂഷണം അന്തർഭവിക്കാതിരിക്കയി
ല്ലെന്നു തീർച്ചതന്നെ. എന്നാൽ ഉദ്ദേശംകൊണ്ടാണു് യഥാ
ർത്ഥ ഗുണദോഷം വിവേചിക്കേണ്ടതു്. വ്യക്തിയോടുള്ള വെ
റുപ്പം വിദ്വേഷവുംകൊണ്ടോ അയാളെ അധഃപതിപ്പിക്കണ
മെന്നുള്ള പ്രത്യേക ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടിയോ പി. കെ.-യാതൊ
ന്നും ആക്ഷേപിച്ചിട്ടില്ല. സംഭാഷണരസികത്വത്തിലേയ്ക്കുവന്ന
ആക്ഷേപശരങ്ങളും വ്യക്തിയെക്കാളും സമഷ്ടിയെ പരാമ
ർശിക്കുന്നവയായിരിക്കും. ഒരു സമൂഹത്തിന്റെ മാതൃക
യാണു് മിക്കവാറും പി. കെ.-യുടെ പരിഹാസശരം.
ഒരു പ്രത്യേകവ്യക്തിയെപ്പറ്റി ആക്ഷേപിക്കേണ്ടിവന്നി
ട്ടുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കുവാൻ പി. കെ. ജാഗരൂ
കനായിരുന്നു. ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും രാഗദ്വേഷാദി
കളിൽനിന്നും നിശ്ശേഷം വിമുക്തനായ ഒരു പരമഹംസനാ
യിരുന്നില്ല പി. കെ. ശത്രുമിത്രഭേദം അദ്ദേഹത്തിനു നല്ല
പോലെ ഉണ്ടായിരുന്നു. എതിർക്കാൻ വരുന്നവർ നിർദ്ദാ
ക്ഷിണ്യമായി തക്ക സമ്മാനം കൊടുക്കുന്നതിനുള്ള മനോഭാ
വവും വാഗ്വിലാസങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിൽ പ്രകടമായി കണ്ടി
രുന്നു. അവ കടിക്കു കൊള്ളുന്നതരത്തിലും പ്രയോഗിക്കുന്ന
തിൽ യാതൊരു കുസലും ഇല്ലായിരുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള
സന്ദർഭങ്ങളിലാണു് ശ്രീ: മള്ളൂർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതുപോ
ലെ പി. കെ. പുച്ഛിച്ചു ചിരിക്കുമ്പോൾ പ്രതിയോഗി മരിക്കു
ന്നതു്. എന്നാൽ ഈ പുച്ഛരസത്തിലും വിദ്വേഷബുദ്ധിയല്ല
കാണാവുന്നതു്. പ്രതിയോഗിയുടെ ബുദ്ധിശൂന്യത, യുക്തി
രാഹിത്യം, പൂർവാപരവൈരുദ്ധ്യം, അപാണ്ഡിത്യം മുത
ലായവയായിരിക്കും ഉന്നയിക്കപ്പെടുന്നതു്. മഹാകവി

ഉള്ളൂരിന്റെ ചില വാചകങ്ങൾകൂടി ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളട്ടെ:—

"അദ്ദേഹത്തിനു (പി. കെ.ക്കു) പ്രതിവാദികളോടു കോപമുണ്ടായില്ല. ഉണ്ടായാൽ അതു മറച്ചുവച്ചില്ല. മറച്ചാലും വളരെനേരത്തേക്കു അതു മനസ്സിൽ വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാൻ സാധിച്ചില്ല. ഒരിക്കൽ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരെയും കൂടി വഴിയിൽ എതിർത്തു കണ്ടപ്പോൾ 'ഭയാനം അവിടെയിരിക്കട്ടെ; ഭയാനകൻ അച്ഛനെ ഞാൻ അറിയുമല്ലോ. ഞാൻ ആലപ്പുഴയിൽ വ്യവഹരിക്കാനാരംഭിച്ചപ്പോൾ ഒരു കേസ്സിനെക്കൊണ്ടു കൈവശം പത്മനാഭപിള്ള വക്കീലിന്റെ വീട്ടിൽ വന്നു' എന്നിങ്ങനെ ഉപക്രമിച്ചു കേസ്സിന്റെ ഗതിവിഗതികൾ ഉരുത്തുകൊണ്ടുപോയി. ആ അച്ഛന് അപായത്തിനായി ആ കഥയിൽ യാതൊരു സംബന്ധവുമുണ്ടായിരുന്നില്ലതാനും. അത്ര നിർമ്മലമായിരുന്നു പി. കെ.യുടെ ഹൃദയം."

പി. കെ.യുടെ പരിഹാസത്തെപ്പറ്റി ദേശസ്യതിലകൻ ററി. കെ. വേലുപ്പിള്ള ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചു:—

"പരോപഹാസത്തിനു യാതൊരു സന്ദർഭവുമുണ്ടാകാത്ത ഹൃദയംഗമവും വിനോദപ്രദവുമായ രീതിയിൽ എത്രമണിക്കൂർനേരം വേണമെങ്കിലും പി. കെ.-യോടു സംസാരിക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിശിതമായ പരിഹാസരസത്തിൽപോലും കലർന്നിട്ടുള്ള ദ്വേഷപ്രസക്തിയോ വിദ്വേഷപ്രകടനമോ ലേശവുമില്ലായിരുന്നു."

ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും പി. കെ. വലുതായ തെറ്റിദ്ധാരണകൾക്ക് പാത്രമായി. ആരെയും ആക്ഷേപിച്ചുകളയുമെന്നുള്ള ഭയം അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി പലർക്കുമുണ്ടായിരുന്നു. പ്രസംഗമണ്ഡപങ്ങളിലും, സംഭാഷണരംഗങ്ങളിലും

ഭീമ സാമ്രാജ്യങ്ങളോട് കൂടിയ സ്വാതന്ത്ര്യമെന്ന ആദർശം സ്ഥാ
പിച്ചിരുന്നില്ല. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആ ഏതാദൃശമായ
മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നാൽ ശരി ആളാണെന്ന് പോലും പി.
കെ.യെ വിളിക്കാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വചനങ്ങളും
ഒരു വിലപ്പെട്ട സാർവ്വജനീനമായ സമ്പത്തായി പരി
ച്ചാൽ 'കിളിപ്പാട്ട്'ത്തിലെ ... പറയ
പ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുപോലെ,

> "[illegible]
> [illegible]"

എന്നുള്ള സമാധാനം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചിരിക്കുന്നതാണ്.

അദ്ധ്യായം വ്വ

ഉപസംഹാരം

ചിന്താമണ്ഡലത്തിലും, സമുദായ പരിഷ്കരണപരിപാ
ടിയിലും, ഒരു പക്ഷേ ജാതിക്കോമരങ്ങൾക്കിടയിലും, അത്
ഭുതം പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന ഒരു വ്യക്തിയുടെ ചരിത്രത്തിൽ
ഗാർഹികജീവിതം ഒരു ചെറിയ ഭാഗമായി പരിണമി
ച്ചെങ്കിൽ അതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല. വാസ്തവത്തിൽ,
പി. കെ. ഗൃഹജീവിതത്തിന് ഏറെക്കുറെ ബാഹ്യനായി
ട്ടാണ് കാണപ്പെട്ടത്. ഇത്, വിജ്ഞാനോപാസകന്മാരെ
യും, പൊതുകാര്യപ്രവർത്തകന്മാരെയും സാമാന്യസ്വഭാ
വമെന്നേ പറയേണ്ടതുള്ളൂ. അല്ലാതെ മതികെട്ടവരെ

ളിൽ അനാസക്തിയും, ഗാൎഹികസൌഭാഗ്യത്തിലുള്ള നിസ്സംഗതാഭാവംകൊണ്ടു ആയിരിക്കണമെന്നില്ല. പി. കെ-യുടെ കാൎയ്യമാണെങ്കിൽ, ഗാൎഹികബുദ്ധി ഇത്ര ദൃഢമായി പ്രകാശിപ്പിട്ടുള്ളവർ ചുരുക്കം. ജീവിതസൌഭാഗ്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ലേശവും അനുത്സുകനായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇവയ്ക്കു കല്പിച്ചിരുന്ന വില മററു പലതിനോടുമുള്ള താരതമ്യേനയാകൎക്കം വിധേയമായിരുന്നുവെന്നുമാത്രം.

ദാമ്പത്യസൌഭാഗ്യം, സന്താനസൌഭാഗ്യം, ധനപ്രതാപം, ലോകപ്രശസ്തി എന്നിവകൊണ്ടുമാത്രം തൃപ്തിപ്പെടുന്ന സ്വഭാവക്കാരനായിരുന്നുവെങ്കിൽ പി. കെ-യ്ക്കു പരിപൂൎണ്ണമായ ചാരിതാൎത്ഥ്യത്തിനവകാശമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ മേൽ പറഞ്ഞവയിലൊക്കെ ശ്രദ്ധാലുവായിരുന്നുവെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയാന്തൎഭാഗമായ ഏതോ ശക്തികൾ അവയെല്ലാം ഉപരിയായ ശരണത്തിൽ സൎവ്വദാ വ്യാപരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. വിജ്ഞാനാന്വേഷണമായിരുന്നു ആ ഹൃദയത്തിനു ഏററവും അഭിമതമായിരുന്ന വ്യാപാരം. മററു സകലത്തും അതിനു വിധേയത്വം വഹിച്ചിരുന്നതേയുള്ളു. ജീവിതാന്തത്തിനും ലോകവ്യവഹാരവേദിയിൽ നിന്നു മാറി എന്തെല്ലാം പ്രവൃത്തിമണ്ഡലങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചിരുന്നാലും പി. കെ-യുടെ ഹൃദയം നിൎവൃതി അനുഭവിച്ചതു ആവക വ്യാപാരങ്ങളിൽ നിന്നെല്ലാം വിമുക്തമായി, വാഗ്ദേവീവിലാസരംഗങ്ങളിൽ മുഴുകിയിരുന്ന സമാധിവേളകളിൽ മാത്രമായിരുന്നു. ഇതുകൊണ്ടുതന്നെയാണു ലോകസൌഭാഗ്യചിന്തകൾക്കു താരതമ്യേനയുള്ള പ്രാധാന്യം മാത്രമേ പി. കെ-യുടെ ജീവിതത്തിൽ കല്പിക്കേണ്ടതുള്ളു എന്നു മേൽ പ്രസ്താവിച്ചതു.

പി. കെ.-യുടെ ഗാർഹികസാമ്പത്തികകാര്യം പൂർവാപരവിരുദ്ധത നിറഞ്ഞ ഒന്നായിരുന്നു. വെളിയിലുള്ളവരോടു പെരുമാറുമ്പോൾ വലുതായ ധനതൃഷ്ണ പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്ന അദ്ദേഹം, ഗൃഹസംബന്ധമായ ചെലവുകൾ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കേവലം അശ്രദ്ധനായാണു കാണപ്പെട്ടത്. വെളിയിൽത്തന്നെയും വക്കീൽ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നപ്പോഴുള്ള ധനലാഭാഭിലാഷം പ്രവൃത്തിയിൽ കണ്ടിരുന്നില്ലെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തെ അടുത്തറിയാവുന്നവർ പറയുന്നത്. "പി. കെ. ഒരു ലുബ്ധനാണെന്ന് സ്വയം അഭിമാനിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ സ്വന്തം കാര്യങ്ങളിൽ മിതവ്യയം പരിപാലിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു സാധിച്ചിരുന്നില്ല" എന്ന് സ്വസ്തിതിലകൻ ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള അഭിപ്രായപ്പെട്ടതായി പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. ധനത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം ധാരാളം സംസാരിച്ചിരുന്നു. ധനം സമ്പാദിക്കുവാൻ പലരെയും ഉപദേശിക്കാറുമുണ്ടായിരുന്നു. "നിത്യമർത്ഥസമാർജ്ജനം കരണീയം പ്രയത്നേന സർവദാ" എന്നവസാനിക്കുന്ന ശ്ലോകം അദ്ദേഹം സാധാരണമായി ഉദ്ധരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ കിട്ടാവുന്നിടത്തോളം വാങ്ങുക, കിട്ടുന്നതിനെ സൂക്ഷ്മം സംരക്ഷിക്കുക എന്നീ സംഗതികളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം ഒരു പരാജയമായിട്ടാണ് കലാശിച്ചത്. നൂറുരൂപാ കൊടുക്കേണ്ടിടത്ത് പത്തുരൂപാകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുവാൻ പല കക്ഷികൾക്കും കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. മാസത്തിൽ ഒരു വലിയ തുക ഗൃഹകാര്യങ്ങൾക്കു ചെലവായിരുന്നതിനെപ്പറ്റി കാര്യമായ യാതൊരന്വേഷണവും അദ്ദേഹം നട

ത്തിയിരുന്നില്ല. കിട്ടിയിരുന്ന ശമ്പളത്തിന്റെ ക്രമമനു
സരിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ പി. കെ.-യുടെ സമ്പാദ്യത്തിന്റെ
തുക വളരെ തുച്ഛമായിരുന്നു എന്നതു് സുവിദിതമാണു്.
അദ്ദേഹത്തെക്കാൾ വലിയ ബുദ്ധിമാന്മാരെന്നു ന്യായമായി
പറയാവുന്ന പലരും സൗജന്യശാലികളെന്ന ഗണത്തിൽപ്പെട്ടു
പോരുന്നതിന്റെ രഹസ്യങ്ങളും ഒരു മാന്യൻ മൂലധനമാക്കേണ്ട
അസ്ത്രങ്ങളായി. അവർക്കുള്ള ഒരു വ്യത്യാസം അവർ ബുദ്ധി
മാന്മാരെന്നു് ആളുകളെക്കൊണ്ടു പറയിക്കാതിരിക്കാൻ
വേണ്ട പുറംമോടികളും മുൻകരുതലുകളും അനുഷ്ഠിച്ചുവന്നിരു
ന്നവരാണെന്നുള്ളതാണു്. പി. കെ.-യ്ക്കു ആവശ്യമായ ഗുണ
പ്രകടം ഒന്നുമില്ലായിരുന്നു.

ഒരു സമുദായത്തിന്റെ നിലയ്ക്കു സൗജന്യ
പരോപകാരത്തിന്റെ ഈ അഭാവം അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റിയുള്ള
മതിപ്പിനു വല്ലതായ ഹാനി ഉണ്ടാക്കിയില്ലെങ്കിലും, പല
സാഹചര്യങ്ങളെയും പരിഗണിച്ചു് ദാക്ഷിണ്യസമന്വിതം
വീക്ഷിക്കേണ്ട ഒരു സംഗതിയാണിതെന്നു മുമ്പൊരിക്കൽ
പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ തിക്തഫലങ്ങളും
പരിപൂർണ്ണമായി അനുഭവിച്ച ഒരു യുവാവായിട്ടാണു് പി. കെ.
ജീവിതരംഗത്തു പ്രവേശിച്ചതു്. അന്നു് ഇതരന്മാരിൽ
നിന്നു ലഭിച്ച സഹായങ്ങളും വളരെ തുച്ഛമായിരുന്നു. മാതാ
വരുത്തിവെച്ച ദാരിദ്ര്യനിബിഡമായ സങ്കടസ്ഥിതിയെപ്പറ്റി
തന്റെ വിദ്യാഭ്യാസകാലത്തു പുസ്തകങ്ങളിൽ കണ്ണുനീർപൊ
ഴിച്ചിട്ടുള്ള കഥ അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്.
ബന്ധുജനങ്ങളിൽനിന്നും അവർക്ക് യാതൊരു സഹായവും
ലഭിക്കാതിരുന്നതിനെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം സകരുണം സ്മരിച്ചി

ർക്കണം. വിദ്യാർത്ഥിജീവിതകാലത്തു്, അടുത്തബന്ധത്തെക്കു്
ആവശ്യമായ മുണ്ടു സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള വ ഗുതയിൽ മുട്ടോ
ളവും തോർത്തുമുണ്ടുമൊക്കെ തണുപ്പുള്ള രാത്രികൾ കഴിച്ചുകൂ
ട്ടിയ കഥയും ഈ അവസരത്തിൽ അനുസ്മരണീയമാണു്.
അന്നു ഏററതായ ഏതായശങ്ങൾ ഒരു കാലത്തും കാണാറു
പോലെയെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അവ ആ ഏടുമതായി കരു
ത്തൊക്കെ ചിക്കനമാക്കുകയാണു ചെയ്തതു്. അന്യന്മാരിൽ
നിന്നുള്ള സൗജന്യങ്ങൾ അന്നന്നത്തെ കഷ്ടതകൾക്കാശ്വാസമാ
യിരുന്നുവെങ്കിൽ അതുണ്ടാകില്ല; ലോകത്തോടു് ഒരു
കയ്പ്പിന്നു് അവകാശമുണ്ടാകുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അഭി
മാനിയായ പി. കെ. അന്യരോടു ദാനം യാചിച്ചില്ല. ആരും
അറിഞ്ഞുകൊടുത്തതുമില്ല. ബാല്യംമുതൽ സഹിച്ചപരിശ്രമ
ത്തിന്റെ ഫലംതന്നെ അദ്ദേഹം അനുഭവം ആസ്വദിച്ചു.
ഇതു് ധനസംബന്ധമായി ഒരു കഠിനാഭ്യാസം, ദൈന്യവൈരാ
ഗ്യം, അദ്ദേഹത്തിലുളവാക്കി. ധനമില്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യന്റെ
നിസ്സഹായത എത്ര ഭയങ്കരമാണെന്നുള്ള ഒരു യാഥാർത്ഥ്യ
ബോധം ഇളംപ്രായത്തിലെ കയ്പനുഭവത്തിൽ ഓരോരുത്ത
കർശനനിർബന്ധങ്ങൾ അഭ്യാസമായി മുദ്രണംചെയ്തു. സമ്പാദ്യ
ശീലമാണു് മനുഷ്യന്റെ ഏററവും അത്യാവശ്യമായ
ജീവിതോപകരണമെന്നു് ഇതു പഠിപ്പിച്ചു. പി. കെ.യുടെ
ധനാഭിലാഷത്തെയും, ധനവ്യയത്തിലും വൈമനസ്യത്തെ
യും ആക്ഷേപിക്കുന്നവർ മേൽപ്പറഞ്ഞ സാഹചര്യങ്ങൾ
കൂടി പരിഗണിക്കേണ്ടതാണു്.

ഇതുപോലെതന്നെയാണു് പ്രവൃത്തികൾക്കുള്ള പ്രതി
ഫലത്തെയും, പ്രതിഫലമില്ലാത്ത പ്രവൃത്തിയുടെ അഭിലാഷ

ണിയതയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസം ദൃഢമായിരുന്നു. സാഹിത്യപരിശ്രമങ്ങൾകൊണ്ടാണല്ലൊ അദ്ദേഹം ആജീവകാലത്തു ദാരിദ്ര്യത്തോടു സമരം ചെയ്തതു്. അതിനാൽ സാഹിത്യം ധനപരമായി വിലയുള്ളതാണെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു ബലമായ വിശ്വാസമുണ്ടായി. വിലയില്ലാത്ത രീതിയിൽ സാഹിത്യത്തെ വ്യാപരിപ്പിക്കുവാൻ പി. കെ. ഇച്ഛിച്ചിരുന്നില്ല. ഇതു കേവലം സ്വാർത്ഥതകൊണ്ടുള്ള മനോഭാവമാണെന്നു പറയുന്നതു് അടിസ്ഥാനശൂന്യമാണു്. സ്വന്തം പരിശ്രമങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിനു ബലമായ മതിപ്പുണ്ടായിരുന്നു.

എങ്കിലും പ്രതിഫലേച്ഛയും തൊഴിലിലുള്ള അഭിമാനവും പി. കെ.-യുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള പൊതുജനമതിപ്പിനെ സാരമായി ബാധിച്ചുവെന്നു പറയാതെ തരമില്ല. പി. കെ. ജന്മനാ ഒരു സാഹിത്യകാരനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം സമുദായത്തിനു ചെയ്തിട്ടുള്ളതിൽ ഏറ്റവും ഉൽകൃഷ്ടമായ സേവനം സാഹിത്യപരിപോഷണമാണു്. എന്നാൽ സാഹിത്യത്തിനു സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ആ ജീവിതം അരിഷ്ടാക്രാന്തമാക്കി, ജനക്ഷേമത്തിനായി ഉഴിയുകയാണു് അദ്ദേഹം ചെയ്തതു്. സാഹിത്യവും ജീവിതോൽക്കർഷവും തമ്മിൽ ഇടകലർന്നപ്പോൾ പി. കെ.-യുടെ പ്രായോഗികബുദ്ധിയിൽ കൂടുതൽ ഇടംകിട്ടിയതു ധനാഗമത്തിനായിരുന്നു. അതിനാൽ ഉൽകൃഷ്ടമായ ആ പ്രതിഭാവിലാസത്തിന്റെ പരിപൂർണ്ണപ്രയോജനം കൈരളിക്കു ലഭിക്കാതെപോയി. ത്യാഗോന്മുഖമായ മനോഭാവത്തിന്റെ അഭാവം ആയിരിക്കണം, നിസ്വാർത്ഥമായ സാഹിത്യസേവനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ പരാങ്മുഖനാക്കിയതു്. എന്താ

യാലും ഈ കുറവു തീർക്കാൻ അതൊന്നും സഹായിച്ചുവെ ങ്കിലും പൊതുവേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേട്ടങ്ങളെ തെല്ലൊന്നു മ്ലാനമാക്കി. അപാരബുദ്ധിമാൻ, അനുഗൃഹീത സാഹിത്യ കാരൻ, ഉജ്ജ്വലചിന്തകൻ, അനർഗ്ഗളവാഗ്വിഭവൻ എന്നൊക്കെയുള്ള നിലയിൽ ആരാധ്യനായിത്തീർന്ന ഒരു മഹാനുഭാവൻ ഒരു ത്യാഗസമ്പന്നൻകൂടിയായിരുന്നെങ്കിൽ ആ വക മാഹാത്മ്യങ്ങൾക്ക് എത്ര കണ്ടു മാറ്റുകൂട്ടുമായിരു ന്നുവെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. എന്നാൽ പി. കെ. ത്യാഗം കൊണ്ടുള്ള നേട്ടത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം മനസ്സിലാക്കിയില്ല. “ഉദരഭരണവ്യഗ്രതയാൽ ഘനമായതു”മൂലം താൻ സാഹിത്യ മാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും ‘പ്രത്യാഹൃതദൃഷ്ടി’യായിരിക്കുകയാണെ ന്ന് അദ്ദേഹം പലപ്പോഴും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ധാരാളം വരുമാ നത്തോടുകൂടിയ അദ്ധ്യാപകവൃത്തിയിൽ അടിയുറപ്പിച്ചതിനു കൊണ്ടുള്ള ആ നില താൽക്കാലികമായ നേട്ടങ്ങളെ വളരെ സഹായിച്ചിരിക്കാമെങ്കിലും, യശസ്സിനെ അതു വളരെ ദുർബ്ബലപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. കേരളഭാഷയിലെ സുവർണ്ണലി പികളുടെ പ്രകാശനത്താലെ ശോഭിക്കേണ്ടിയിരുന്ന എത്ര മഹാഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ നിർമ്മാണമുഹൂർത്തങ്ങളാണ് അന്യായം തയാറാക്കുക, പത്രിക എഴുതുക, പായിന്റർപ്പെടുത്തുക, ഹീയറിങ്ങു നടത്തുക മുതലായ ജോലികളിലങ്ങളായ നിയമ കാര്യങ്ങൾക്കായി വിനിയോഗിക്കപ്പെട്ടതെന്നു വിചാരിക്ക വാൻ പ്രയാസം. പ്രസിദ്ധരാഷ്ട്രീയ ചിന്തകനായ ബക്കി നെപ്പറ്റി ഒരു നിരൂപകൻ പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ മനുഷ്യ സമുദായത്തിനുവേണ്ടി പൊതുവെ വിനിയോഗിക്കേണ്ടി യിരുന്ന കഴിവുകൾ ഒരു സങ്കുചിതസീമയിൽ ചെലവഴിക്ക

കയാണ് പി. കെ-യും ചെയ്തതു്. തന്മൂലം കേരളീയമനസ്സിൽ കൂടുതൽ ഉജ്ജ്വലവും ഉദാത്തവുമായി പ്രകാശിക്കേണ്ടിയിരുന്ന ഒരു സാഹിത്യജ്യോതിസ്സ് അതിന്റെ പ്രഭാപ്രസരത്തെ അപൂർണ്ണമായി മാത്രം ചൊരിഞ്ഞിട്ടു മറഞ്ഞു.

* * * *

സ്വന്തം കഴിവുകളിലും, അവയ്ക്കനുയോജ്യമായ സ്ഥാനമഹിമകളിലും പി. കെ-യ്ക്കു ഉറച്ച വിശ്വാസവും മതിപ്പും ഉണ്ടായിരുന്നു. എവിടെയും തലയുയർത്തി നില്ക്കുന്നതിനല്ലാതെ വിധേയത്വം സമ്മതിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം സന്നദ്ധനായില്ല. പണ്ഡിതസദസ്സുകളിൽ അപേക്ഷിച്ചും, പി. കെ-യുടെ പ്രാമാണ്യമാവാം പ്രകടമായിരുന്നു. സ്വാഭിമാനിത്വത്തെ ഹനിക്കാതെ പിൻവാങ്ങലിനെ അനുകരിക്കുന്ന രീതിയല്ല പി. കെ-യ്ക്കുണ്ടായിരുന്നതു്. "പ്രഥമം സമരം" എന്നുള്ള പ്രസ്ഥാനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ വളരെ യോജിച്ചിരിക്കും. പി. കെ-യുടെ എഴുത്തിലും, പ്രസംഗത്തിലും, സംഭാഷണത്തിലും സ്ഫുരിക്കുന്ന വ്യക്തിപ്രഭാവത്തെ, ഔദ്ധത്യത്തിന്റെ ലക്ഷണമായി ചിലർ വ്യാഖ്യാനിച്ചു കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. ഈ ആരോപണത്തിൽ വല്ല പരമാർത്ഥവും ഉണ്ടെങ്കിൽ അതു് സ്വന്തം ശേഷിയിലും ശക്തിയിലും അദ്ദേഹത്തിനു ദൃഢബോധമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടുമാത്രമാണു്". അർഹതയില്ലാത്ത യാതൊന്നിലും അദ്ദേഹം അഭിമാനിച്ചില്ല; എന്നാൽ അടുത്തിരിക്കുന്നവന്റെ ശീർഷത്തിൽ സ്വന്തം ഔന്നത്യം സ്ഥാപിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നവരെ അത്ര വകവെച്ചുകൊടുക്കുന്ന ശീലമല്ല അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നതു്. അങ്ങിനെ ആരെങ്കിലും ശ്രമിച്ചിട്ടുള്ള സന്ദർഭങ്ങളിൽ അവരെക്കാൾ ഉയർന്നുനില്ക്കുകയായിരുന്നു

അദ്ദേഹത്തിന്റെ പതിവു്. ഒരിക്കൽ ഒരു സദസ്സിൽ വച്ചു്, സ്വകീയസ്ഥാനത്തിൽ അത്യഭിമാനിയും, കുറെ ഒക്കെ പ്രകടനബുദ്ധിയുമായ ഒരു അദ്ധ്യക്ഷൻ, സദസ്സിൽ അവിചാരിതമായി സന്നിഹിതനായ പി. കെ.-യെക്കൊണ്ടു് ഒന്നു പ്രസംഗിപ്പിക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടെ, "ഇനി മി. പി. കെ. നാരായണപിള്ള പ്രസംഗിക്കുന്നതായിരിക്കും" എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ, പി. കെ. എഴുന്നേറ്റു് ഏതാണ്ടു് അതേ സ്വരത്തിൽത്തന്നെ "പി. കെ. നാരായണപിള്ള പ്രസംഗിക്കാതെയും ഇരിക്കും" എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു് ഇരുന്നതായി കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. സാധാരണയായി, എഴുത്തിലായാലും, പ്രസംഗത്തിലായാലും വിധേയത്വമുള്ള ഭാഷാചാപലം അദ്ദേഹത്തിനു വശമില്ലായിരുന്നു. തന്നെപ്പററിയോ, തന്നെക്കുറിച്ചോ എന്തെങ്കിലും പറയുമ്പോൾ 'ഈയുള്ളവൻ' എന്നും മററും അനവസരത്തിനു്, പകരം 'അസ്മാദൃശന്മാർ' 'അസ്മദാദരത്തിനു പാത്രീഭവിച്ചവർ' എന്നും മററുമുള്ള ഉയർന്ന ശൈലികളത്രേ അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നുകയുള്ളൂ. ഗ്രന്ഥാവതാരികകൾ, അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗങ്ങൾ മുതലായവയിൽ എത്രതന്നെ പ്രാമാണ്യബോധത്തോടുകൂടിയുള്ള പ്രസ്താവനകൾ കണ്ടാൽ, അടുത്തറിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്തവർ അദ്ദേഹത്തിൽ അഹംബുദ്ധി ആരോപിച്ചെന്നു വരാം. സദസ്സുകളിൽ ഇന്ദ്രനെയും ചന്ദ്രനെയും വകവയ്ക്കാത്ത ആ നില ഈ ധാരണയെ കുറച്ചുകൂടി സഹായിച്ചേക്കാം. എന്നാൽ, പി. കെ.-യുടെ സ്വാഭാവികമായ എളിയ ഗതികളും, അന്യാദൃശമായ പ്രതിഭാപ്രഭാവവും ശരിയായി മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ളവർ തെററിദ്ധരിക്കുകയോ, അർഹിക്ക

ന്നതിൽ കൂടുതൽ ഭാവിച്ചുതായി കുററം ആരോപിക്കുകയോ ചെയ്യുകയില്ലെന്നുള്ളതു് തീർച്ചയാണു്. ഗംഭീരനായ ഒരു ഗജവീരന്റെ പ്രൌഢയാനത്തിൽ അഹങ്കാരം ആരും ആരോപിക്കാറില്ലല്ലോ. അതു് ഒരു അഴകായേ വിചാരിക്കാറുള്ളു. അതുപോലെ പി. കെ.-യുടെ സ്വാഭാവികമായ ഗംഭീരഭാവവും ഭാഷയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രേഷ്ഠത്വംമാത്രമായിരുന്നുള്ളു.

സംഭാഷണത്തിലെ ഉത്തമത്വതയേയും അകൃത്രിമതയേയും വിവരിച്ചുവല്ലോ. ഇതിനോടൊട്ടുള്ള ചെറുമാററത്തിൽ പി. കെ.-യിൽ സാധാരണ കണ്ടുവന്ന ഉപചാരാദരവും അനാടകീയതയുംകൂടി ഈ അവസരത്തിൽ പ്രസ്താവയോഗ്യമായിരിക്കുന്നു. സന്ദർശകന്മാരുടെ ആഗമനത്തിൽ ചിലർ കാണിക്കാറുള്ള മിഥ്യാസംഭ്രമങ്ങൾ പി. കെ.-യിൽ കണ്ടിരുന്നില്ല. സാധാരണ പരിചിതന്മാരുടെ കാര്യത്തിൽ 'ഇരിക്കണം' എന്നുള്ള ഉപചാരവാക്കുകൾതന്നെ അദ്ദേഹം വളരെ ചുരുക്കമായേ ഉച്ചരിച്ചിരുന്നുള്ളു. ചിലപ്പോൾ ചാരുകസാലയിൽനിന്നു് നിവർന്നിരുന്നുവെന്നുതന്നെ വരികയില്ല. ഗ്രന്ഥപാരായണത്തിലോമറ്റോ വ്യാപൃതനായിരിക്കുമ്പോഴാണെങ്കിൽ, ഒരുപക്ഷേ മൂക്കുകണ്ണട നെററിയിലേക്കു് ഒന്നു കീഴത്തിവച്ചിട്ടു സ്വാഗതസൂചകമായ ഒന്നു രണ്ടു സംസാരവാക്കുകൾ പറഞ്ഞുവെന്നു വന്നേക്കാം. കോട്ടയത്തു വക്കീലായിരിക്കുമ്പോഴും, ആലപ്പുഴ സനാതനം ഹൈസ്കൂളിലെ ഏതാനും വിദ്യാർത്ഥികൾ പി. കെ.-യെ ഒരു യോഗാദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനത്തേക്കു ക്ഷണിക്കുവാൻചെന്നു. കുറച്ചുസമയത്തെ ഒഴിവുകഴിവു പറച്ചിലിനുശേഷം വിദ്യാർത്ഥികളുടെ അഭ്യർത്ഥന സ്വീകരിച്ചുവെങ്കിലും ആ സമയമൊക്കെയും അവ

മോട്ട് ഇരിക്കുവാൻപോലും പറഞ്ഞില്ല. അഭിമാനാധിക്യം ഭരിതരായ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് അത്ര ഗൌരവം രസിച്ചില്ല. സംഘത്തിന്റെ നേതാവായിരുന്ന ശ്രീ. കെ. കെ. കുഞ്ചുപിള്ള ബാലികസാറിന്റെ അടുക്കൽ അവർക്ക് പററിയ അഭിമാനക്ഷതത്തെപ്പററി പരാതിപറഞ്ഞപ്പോൾ സഹജമായ ശാന്തസ്വരത്തിൽ ശ്രീ. ബാലിക പറഞ്ഞതു് ഇപ്രകാരമാണു്. "കുട്ടികളേ! നിങ്ങൾ തെററിദ്ധരിക്കരുതു്". ഉപചാരവചനങ്ങളെക്കാൾ ഗൗരവാവഹമായ കാര്യങ്ങൾ മനസ്സിലുള്ളവർ ധാരാളമുണ്ട്. അവരുടെ അശ്രദ്ധയ്ക്കു ഔദ്ധത്യം ആരോപിക്കുന്നതു ശരിയല്ല. അടുത്തപ്രാവശ്യം നിങ്ങൾ പി. കെ. യുടെ അടുക്കൽ പോകുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുവാദംകൂടാതെതന്നെ ഓരോ കസാലയിൽ കയറി ഇരുന്നുകൊള്ളുക. വല്ല അതൃപ്തിയും മുഖത്തോ വാക്കിലോ സ്ഫുരിക്കുന്നെങ്കിൽ ഞാൻ പറയുന്ന അഭിപ്രായം അദ്ദേഹത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ശരിയല്ലെന്നു സമ്മതിച്ചേക്കാം."

ശ്രീ. ബാലികയുടെ ഉപദേശം, ശ്രീ. കുഞ്ചുപിള്ള, പ്രസംഗകരോ അനുചരപ്പരിഷയ്ക്കു് ഉന്നയിക്കാൻ മെനക്കെട്ടപ്പോൾ പരീക്ഷിച്ചുനോക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. പി. കെ-യിൽ യാതൊരു ഭാവഭേദവും കണ്ടില്ല. അങ്ങനെ ആ സ്വഭാവത്തിന്റെ രഹസ്യം മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം പിൽക്കാലങ്ങളിലെ അനുസ്യൂതമായ സമ്പർക്കങ്ങൾക്കിടയ്ക്കു് പി. കെ. യുടെ മുമ്പിൽ ഇരുന്നേമതിയാവൂ എന്നല്ലേ ഞങ്ങ

ഹത്തെന്നെ തനിക്കുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു ശ്രീ. കുഞ്ചുപിള്ള പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

* * * *

ദീർഘകാലാർജ്ജിതമായ സംസ്കാരത്തിന്റെ പരിണതഫലമായിരുന്നു ആ സ്വഭാവം. ഒരു വിജ്ഞാനസമ്പന്നൻ സ്വഭാവസംസ്കരണമുള്ളവനായിരിക്കണമെന്നില്ല. മറിച്ചുള്ള ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ സർവ്വസാധാരണവുമാണ്. ചുരുക്കം ചിലരിൽ മാത്രമേ വിജ്ഞാനം സ്വഭാവത്തിൽ ലയിച്ച് താദാത്മ്യം പ്രാപിക്കാറുള്ളു. അവരാണു യഥാർത്ഥ ജ്ഞാനികൾ. അവരെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ് അന്തഃകരണപ്രവൃത്തികൾ പ്രമാണമാണെന്നു കാളിദാസൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. പി. കെ.യുടെ അന്തഃകരണശുദ്ധി അഗാധമായ ഒരു മനസ്സംസ്കാരത്തെ സൂചിപ്പിച്ചു. ജീവിതത്തിൽ എന്തെല്ലാം അനുഭവങ്ങൾ വന്നാലും സമചിത്തത പരിപാലിക്കുവാൻ കഴിയുന്ന ആളിനെയാണ് ധീരോദാത്ത് എന്നു പറയേണ്ടത്. എത്ര പ്രിയപ്പെട്ട വസ്തുവിലാകട്ടെ, അർഹിക്കുന്നതിൽ കവിഞ്ഞുള്ള മൂല്യവും പ്രാധാന്യവും കല്പിക്കാതിരിക്കുകയും, അതിനോടു നിയന്ത്രണാതീതമായ മമതാബന്ധത്തിനു വിധേയനാകാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുവാൻകഴിയുന്ന ആൾ ധന്യനാണ്. ജീവിതത്തിൽ എല്ലാ പ്രത്യാഘാതങ്ങളെയും നേരിടുന്നതിനുള്ള മനോവിശാലതയും ആത്മവീര്യവും അപ്രകാരമുള്ള ആളിനുണ്ടായിരിക്കും. പി. കെ. ലോകം പരിത്യജിച്ച ഒരു നിസ്സംഗനായിരുന്നില്ല. ജീവിതത്തെ ഗൗരവബുദ്ധിയോടുകൂടിത്തന്നെയാണ് അദ്ദേഹം വീക്ഷിച്ചത്. ലൗകികകാര്യങ്ങളിൽ തികഞ്ഞ ഔത്സുക്യവും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ഈ ഗൗരവബുദ്ധിയും മമതയും സ്വഭാ

നിയന്ത്രണാധീനമായിരുന്നു. അവ മനസ്സിനെ ബാധിക്കാ
ച്ചില്ല. നഷ്ടങ്ങളിലും കഷ്ടതകളിലും നിരാശനായി ക്ലാന്ത
ചിത്തനായിപ്പോകാതിരിക്കുവാനുള്ള വിശാലതയും ധൈര്യ
വും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിക്കുണ്ടായിരുന്നു. ഏതു ജീവ
സ്സുരിയായ സ്ഥിതിവിപര്യയത്തിലും ഉത്സാഹവും ഫലിത
മനോഭാവവും ആ മനോബലത്തെ പ്രകാശമാനമാക്കി
പരിരക്ഷിച്ചുവന്നു. അവസാനകാലത്തെ പരീക്ഷണഘട്ടങ്ങ
ളിൽ ഈ സ്വഭാവം പരിപൂർണ്ണമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ജീവി
തത്തിലെ വിഷമഘട്ടങ്ങൾ എങ്ങനെ നേരിടുന്നു എന്നുള്ള
തിൽനിന്നുവേണം ഒരുവന്റെ മനോബലത്തെ അളക്കേ
ണ്ടതു". ജീവിതം അനായാസമായി കഴിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കു
ന്നിടത്തോളംകാലം സന്തുഷ്ടമനസ്സോടിരിക്കുവാൻ എളുപ്പം
കഴിഞ്ഞേക്കാം. എന്നാൽ കഠിനാനുഭവങ്ങളും കഠിന യാതന
കളുംകൊണ്ടു കലുഷമായ കാലങ്ങളിൽ തെളിഞ്ഞു പുഞ്ചിരി
തൂകുവാൻ കഴിയുന്ന മനുഷ്യനാണു" യഥാർത്ഥ മഹാഭാഗ്യശാലി.
പി. കെ.-യുടെ സംസ്കാരപരിപാകമായ ഹൃദയം അദ്ദേഹ
ത്തെ അപ്രകാരമുള്ള ഒരു ധീരാത്മാവാക്കിത്തീർത്തു. അവ
സാനകാലത്തെ ക്ലേശഭൂയിഷ്ഠമായ ദിനങ്ങളിൽ മനോ
വീര്യം നശിച്ചു നിസ്സഹായനായിത്തീരുമെന്നു അദ്ദേഹത്തെ
പ്പറ്റി പലരും സംശയിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ ഇതുപോലെ
വിപദിധൈര്യവും സഹനശക്തിയും പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള
വ്യക്തികളെ വളരെ ചുരുക്കമായേ കാണുകയുള്ളു. അപായ
കരമായ ശസ്ത്രക്രിയയെ അഭിമുഖീകരിച്ചതിൽ അദ്ദേഹം
പ്രദർശിപ്പിച്ച മനസ്സാന്നിദ്ധ്യത്തെ ഡോക്ടർമാർ വളരെയഭി
നന്ദിക്കയുണ്ടായി. ഉൽകൃഷ്ടമായ ആത്മധൈര്യവും പ്രധാനി

വിസ്തൃതമായ കാലഘട്ടത്തിലും ഫലിതമയമായ ഒരു അന്ത
രീക്ഷത്തിൽതന്നെ കഴിഞ്ഞുകൂടുവാൻ സാധിച്ചതാണു്
പ്രശംസനീയമായ മറ്റൊരു സംഗതി. ഏകദേശം രണ്ടു
വൎഷക്കാലം ശയ്യാവലംബനായിക്കിടന്നിരുന്ന ആ ശിഷ്ട
ന്റെ മുഖം ഒരു നിമിഷനേരത്തേക്കെങ്കിലും മ്ലാനമായി
കണ്ടിരുന്നില്ല. സുഹൃൽസല്ലാപങ്ങളും നൎമ്മസംഭാഷണ
ങ്ങളും എന്നത്തേയുംപോലെ അന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ
സാമാന്യരീതികളായിരുന്നു. മറ്റൊരാൾക്കു് ഒരുപക്ഷേ
ഒരു ജീവിതകാലം മുഴുവൻകൊണ്ടു് പറയുവാൻ സാധിച്ചി
ട്ടില്ലാത്ത ഫലിതങ്ങൾ ആ ഏതാനും കാലത്തിനുള്ളിൽ പി.
കെ. പറയുകയും എഴുതുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ഇതൊക്കെ
അസാധാരണമായ ഏതോ മനോധൈര്യത്തെ സൂചി
പ്പിക്കുന്ന സംഗതികളാണു്. പി. കെ.യെപ്പോലെ ഉന്നത
സ്ഥാനത്തിലും ഉൽക്കൎഷത്തിലും എത്തിയ ഒരു വ്യക്തിയെ
നിരാശകളിൽ നിപതിപ്പിക്കത്തക്ക അനേകസംഭവങ്ങളുണ്ടായി
രുന്നു അവസാനത്തിൽ ഉണ്ടായവ. എന്നാൽ സൗഭാഗ്യ
ങ്ങൾ ലഭ്യമാകാത്തതുമൂലം അസൂയാലുക്കളായിത്തീര
വർ കഴിഞ്ഞ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉൽക്കൎഷകാലത്തു നിരാശ
പ്പെടേണ്ടതായ ആവശ്യവും വന്നില്ല. ഉപനിഷത്തുകൾ
ഉപദേശിച്ച മഹത്തത്വങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തഃക
രണത്തിൽ ജ്യോതിസ്സുകൾപോലെ പ്രകാശിച്ചു. അവ ന
ക്ഷത്രങ്ങളായ മഹാസന്ധികളെപ്പോലും സുഖദുഃഖങ്ങളും
ശാന്തസ്വഭാവങ്ങളെ മറക്കിതന്നിരുന്നു. ശരീരപ്രയാസത്തിനും മനോ
വ്യാപാരത്തിനും വേണ്ട ആരോഗ്യമില്ലായിരുന്നകാലത്തു
ഒരു പുസ്തകഗ്രന്ഥകാരനായി മതിമറന്നകാലങ്ങളിൽ തന്നെ
മതിയായി കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന പി. കെ.യുടെ ജീവിതം

സൌഭാഗ്യങ്ങളുടെ അഭാവത്തിൽ വൈജ്ഞാനികമായ ഒരു ലോകത്തിലേക്കു മനസ്സു പിൻതിരിച്ചു് ആനന്ദമടയുവാൻ കഴിഞ്ഞു. ചിരകാലാർജ്ജിതമായ ആ വിജ്ഞാനസമ്പത്തും, തദധിഷ്ഠിതമായ സംസ്കാരവും അവസാനകാലത്തു അദ്ദേഹത്തിനു ശാന്തിനികേതനങ്ങളായിത്തീൎന്നു.

നിരന്തരപരിശ്രമങ്ങൾകൊണ്ടു പി. കെ. പലതും നേടി. എന്നാൽ മേൽ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ ആ നേട്ടങ്ങളിൽ ഒരു നിൎമ്മമത്വം പാലിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. സ്ഥാനമാനങ്ങളെ വെറുത്തിരുന്നില്ല; എങ്കിലും അവയുടെ പുറകെ അദ്ദേഹം വെമ്പലോടെ ഓടിയില്ല. ഈശ്വരവിശ്വാസവും സന്മാൎഗ്ഗനിഷ്ഠയും ആ ജീവിതത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകളായിരുന്നു. പരോപകാരത്തിൽ അത്ര പ്രവണനല്ലായിരുന്നെങ്കിലും പരോപദ്രവത്തിൽ വിമുഖനായിരുന്നു് സാധാരണ ലോകസ്വഭാവം നോക്കുമ്പോൾ ഒരനുഗ്രഹമായിവേണം കരുതുവാൻ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൌജന്യശീലം അഭിനന്ദനീയമല്ലായിരുന്നിരിക്കാം; എങ്കിലും അന്യനു് മനോവിഷമമുണ്ടാക്കി യാതൊരു സമ്പത്തും അദ്ദേഹം സമാൎജ്ജിച്ചില്ലെന്നു് നിസ്സംശയം പറയാം. സ്വഭാവത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അപവാദങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തനായി നിന്നിരുന്ന ഒരു പ്രമാണിയെ കാണുവാൻ വിഷമമാണു്.

* * * *

പി. കെ.-യുടെ വ്യക്തിവൈഭവത്തിന്റെ വിസ്തൃതിയും വൈവിധ്യസ്വഭാവവും അത്ഭുതകരംതന്നെയാണു്. അദ്ദേഹത്തെക്കാൾ പ്രശസ്തി സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള അഭിഭാഷക

ന്മാരും പ്രാഡ്വിവാകന്മാരും ഈ നാട്ടിൽതന്നെ ഉണ്ടായി
ട്ടുണ്ട്". പി. കെ.-യ്ക്കു തുല്യരായ പൊതുകാര്യപ്രസക്ത
ന്മാരും സാഹിത്യകാരന്മാരും ചുരുക്കമല്ല. എന്നാൽ ഒന്നാം
കിടയിലുള്ള അഭിഭാഷകത്വം, പ്രാഡ്വിവാകത്വം, പൊതു
കാര്യപ്രാമാണികത്വം, സാഹിത്യനായകത്വം, വാഗ്മിത്വം,
പാണ്ഡിത്യം മുതലായി പലതും ഏകത്ര സമ്മേളിക്കുന്ന
ഒരൊറ്റ വ്യക്തിയെ കാണണമെങ്കിൽ കേരളത്തിൽ പി.
കെ.-യല്ലാതെ മററാരെയും പറയുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല
മെല്ലാതെ ഓരോ പ്രവൃത്തിരംഗത്തിലും പ്രത്യേകം പരി
ശോഭിച്ചു അവസാനത്തിൽ പ്രഥമഗണനീയമായ ബഹുമുഖത്വത്തിൽ
തന്നെ ഓരോ സ്ഥാനം കൈക്കലാക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു
കഴിഞ്ഞിരുന്നുവെന്ന് മനസ്സിലാക്കുമ്പോഴാണ് ആ പ്രതിഭ
യുടെ സർവ്വകാര്യക്ഷമതയും, ഔജ്വല്യം, വ്യാപ്തിയും സ്പഷ്ടമാകു
ന്നത്. "പി. കെ.-യെപ്പോലെ സകലകലാവല്ലഭനും സർവ്വ
തന്ത്രസ്വതന്ത്രനുമായ ഒരു പുരുഷൻ മലയാളക്കരയിൽ
ജീവിച്ചിട്ടില്ല!" "എന്ന്" ശ്രീ: മള്ളൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള
പ്രസ്താവിച്ചതിൽ അതിശയോക്തിയുണ്ടെന്നു തോന്നു
ന്നില്ല. അഭിഭാഷകവൃത്തിയിൽ വിജയം പ്രാപിച്ചു ന്യായാ
ധിപപീഠത്തിലേക്കു കയറുക എന്നതുതന്നെ അഭിലഷണീ
യമായൊരു നേട്ടമാണ്. ആ വക സ്ഥാനമാനങ്ങളോട് അ
ത്യുജ്ജ്വലമായ ഒരു പൊതുകാര്യജീവിതംകൂടി കൂട്ടിയിണക്കു
വാൻ സാധിക്കുന്നതു കൂടുതൽ കാര്യമായിരിക്കുന്നു. ഇവയെല്ലാ
റ്റിനും പുറമെ സമകാലികസമുദായത്തിന്റെ സാംസ്കാരികവും
കലാപരവുമായ ചിന്തകളെ ഉത്തേജിപ്പിക്കുകയും പരിപോ
ഷിപ്പിക്കുകയും, കാലക്രമത്തിൽ ഭാവിലോകം ഗ്രഹിച്ച്പ്ര

യാസം വിസ്മരിച്ചുകളയുവാൻ ഇടയില്ലാത്ത ഗംഭീരമായ ലേഖകരം അവശേഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുവാൻ കഴിയുന്ന പ്രതിഭാശാലി ധന്യധന്യനാണ്. പ്രസംഗബലത്തോടുകൂടി സ്വഭാവഗുണവും ജീവിതവിശുദ്ധിയും സമ്മേളിക്കുന്നത് എത്രയോ വിരളം. ഈ അപൂർവസാമഗ്രികളെയെല്ലാം സമഞ്ജസമായി അന്തര്ലയിപ്പിച്ചിരുന്ന ഒരു അസാധാരണവ്യക്തിയായിരുന്നു കഥാപുരുഷൻ. അഥവാ ഒരു വ്യക്തിയെക്കാൾ ഒരു സ്ഥാപനത്തിന്റെ മഹത്വബോധമാണ് അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി സ്മരിക്കുമ്പോൾ നമുക്കുണ്ടാകുന്നത്. നാടകമണ്ഡലത്തിൽ വല്ലപ്പോഴുമാത്രം ഉദയംചെയ്യുന്ന അപൂർവജ്യോതിസ്സുകളുടെ പ്രതീതിയും അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നില്ല. ഇത്ര ശോഭയുള്ള ഒരു തേജോഗോളം ദർശിക്കുവാൻ കേരളീയർ ഇനി അനേകശതകം പ്രതീക്ഷിക്കേണ്ടിവന്നേക്കാം. എങ്കിലും ബാഹ്യദൃഷ്ടികൾക്കു ഇപ്പോൾ അഗോചരമായ ആ ഉജ്ജ്വലതാരം കേരളനാടകമണ്ഡലത്തെ ശാശ്വതമായി പ്രകാശിപ്പിക്കുമാറാകട്ടെ.

ശുഭം.

പി. കെ. യുടെ പൂർണ്ണമായ ജീവചരിത്രം വായിക്കുക!

"സാഹിത്യപഞ്ചാനനൻ"

തിരുവിതാംകൂർ സർവ്വകലാശാലയിൽനിന്നും 'മഹാരാജാ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ പ്രൈസ്സ്' ലഭിച്ച ഉത്തമസാഹിത്യഗ്രന്ഥം

"........ഇങ്ങനെ ഒരു ജീവചരിത്രം മലയാളത്തിൽ വേറെ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു തീർച്ചതന്നെ........" സർദാർ കെ. എം. പണിക്കർ

"........ഈ വലിപ്പത്തിലുള്ള ഒരു ഒന്നാംതരം കഥാപുസ്തകം ഇതിനെക്കാൾ വേഗത്തിലും ഔത്സുക്യത്തോടുംകൂടി, സാധാരണ [illegible] വായിച്ചുതീർക്കുമോ എന്നു സംശയിക്കുന്നു.... [illegible] ഇതരഭാഷകളിൽപോലും ഇത്തരമൊരു പുസ്തകം ഒരു നേട്ടമാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല." (മാതൃഭൂമി)

"........ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ ഗവേഷണപാടവവും, സൂക്ഷ്മദൃഷ്ടിയും നിഷ്പക്ഷതയും, അനുഗ്രഹീതമായ ഭാവനയും, അനുഗ്രഹിച്ച ഒരു തൂലികയുടെ വിലാസം ഈ ജീവചരിത്രഗ്രന്ഥത്തിന്റെ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളും നിഴലിക്കുന്നുണ്ട്........" (കേരളകൗമുദി)

"........ആത്മാർത്ഥതയും ശബ്ദസൗഷ്ഠവവും തികഞ്ഞ ആഖ്യാനം, ഈടും അഴകും, ഒഴുക്കും തികഞ്ഞ, ഒരു ഭാഷാഗ്രന്ഥകാരനു സാധ്യമാകണമെന്ന് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ എല്ലാ ഭാഗവും വെളിപ്പെടുത്തുന്നു........" (കേരളഭൂഷണം)

"അനേകകാലത്തെ പരിശ്രമവും, പരിശോധനയും, തരംതിരിപ്പും, ആഴമേറിയ വിമർശവും മറ്റു പ്രയത്നങ്ങളും ചെയ്തു ചെലവഴിച്ചതിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ എവിടെയും കാണാം. പരമേശ്വരൻനായരുടെ സാഹിത്യനിരൂപണ ശക്തിക്ക ഈ ഗ്രന്ഥം ഒരു രസികൻ ഉദാഹരണമാണ്"" (ചക്രവാളം; (D. P.

"ഈ ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണത്തിന്റെ പിന്നിലുള്ള ആത്മാർത്ഥതയുടെയും പ്രയത്നാധിക്യത്തിന്റെയും മുമ്പിൽ നാം ആശ്ചര്യംകൊണ്ടു തലകുനിച്ചുപോകുന്നു" (സുപ്രഭാതം)

വില രൂപാ. അഞ്ചു.

ശ്രീരാമവിലാസം ബുക്ക്ഡിപ്പോ, തിരുവനന്തപുരം